

PDB Name: JRR_Tolkien - Hobit

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXT

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 16.8.1973

Modification Date: 16.8.1973

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

John Ronald Reuel Tolkien
HOBIT

Kapitola 1
NEOČEKÁVANÝ DÝCHÁNEK

V jisté podzemní noře bydlel jeden hobit. Nebyla to žádná ošklivá, špinavá, vlhká díra, plná konečků žízal a páchnoucí slizem, ani vyschlá, holá písčitá jáma, kde by se nedalo na nic sednout a ničeho se najíst: byla to hobití nora, a to znamená komfort.

Měla dokonale okrouhlé dveře jako okénko lodní kajuty, nalakované nazeleno a s nablýskaným žlutým knoflíkem mosazné kliky přesně uprostřed. Dveře vedly do předsíně jako do válcovitého tunelu, velmi komfortního tunelu bez kouře, se stěnami obloženými dřevěným táflováním a s kachlíčkovanou podlahou pokrytou koberci, zařízeného leštěnými křesly a velikou spoustou věšáků na klobouky a kabáty, poněvadž hobit rád přijímal návštěvy. Tunel se vinul hezký kousek cesty dost hluboko, ale ne docela přímo do úbočí kopce - Kopce s velkým K, jak mu říkali všichni obyvatelé na míle kolem - a z tunelu vedlo mnoho okrouhlých dvířek napřed na jednu stranu a polom na druhou. Hobit si nepotrpěl na žádné chození do schodů: ložnice, koupelny, sklepy, špižírny (a těch měl spoustu), šatny (měl celé místnosti vyhrazené oblečení), kuchyně, jídelny, to všechno bylo v téměř patře, a vlastně na téže chodbě. Nejlepší pokoje ležely všechny po levé straně (ve směru příchodu), protože jediné ty měly okna, hluboce zasazená okrouhlá okna, ze kterých bylo vidět přes hobitovu zahradu na luka svažující se dolů k řece. Náš hobit byl velice zámožný hobit a jmenoval se Pytlík. Pytlíkové žili v okolí Kopce od nepaměti a

obyvatelé je pokládali za velmi vážené, nejenom proto, že byli většinou bohatí, nýbrž také proto, že se nikdy nezaplétali do žádných dobrodružství a nikdy neudělali nic neočekávaného: mohli jste předem říci, co takový Pytlík na jakoukoli otázku odpoví, a ani jste se nemuseli namáhat a ptát se ho. Náš příběh vypráví o tom, jak se jeden z Pytlíků do dobrodružství přece jen zapletl a shledal, že dělá a říká věci naprosto neočekávané. Přišel tak možná o vážnost u svých sousedů, ale získal - inu, jestli něco získal, uvidíte nakonec sami.

Matka tohoto našeho hobita - ale co je to vlastně hobit? Zdá se mi, že dneska je třeba hobity poněkud popsat, neboť jsou už vzácní a plaše se straní Velkých lidí, jak říkají nám. Jsou to (nebo bývali) malí lidičkové, dosahující asi tak polovičky našeho vzrůstu a menší než bradatí trpaslíci. Hobitové žádné vousy nemají. Je na nich pramálo kouzelného nebo vůbec nic, leda to obyčejné a všední umění, se kterým dokážou rychle a tiše zmizet, když se hřmotné blíží taková velká neohrabaná osoba jako vy a já a dupe přitom jako stádo slonů, takže nás hobiti slyší na míli daleko. Mají sklon k obtloustlým bříškům; oblékají se do pestrých barev (hlavně do zelené a žluté); nenosí žádnou obuv, poněvadž jim na chodidlech od přírody roste hustá a hřejivá hnědá srst, podobná jejich srsti na hlavách (jenže na hlavách je kudrnatá); mají dlouhé, obratné hnědé prsty na rukou, dobromyslné obličejové a smějí se hlubokým hlaholivým smíchem (zvláště po obědě, který si dopřávají dvakrát denně, když se jim to podaří). Teď víte dost, abychom mohli pokračovat. Jak už jsem se chystal povědět, matka našeho hobita - jeho jméno znělo Bilbo Pytlík - byla bájeslovná Beladona Bralová, jedna ze tří pozoruhodných dcer Starého Brala, hlavy hobitů, kteří žili za Vodou, to je za říčkou, jež obtékala úpatí Kopce. Často se říkávalo (v jiných rodinách), že kdysi dávno se jeden z Bralových předků určitě oženil s nějakou vílou. Byl to samozřejmě nesmysl, ale rozhodně na nich pořád ještě zbylo něco ne docela hobitího a čas od času se příslušníci rodu Bralových pouštěli do všelijakých dobrodružství. Diskrétně mizeli a rodina to vždycky ututlala, ale zůstalo skutečností, že Bralové nebyli tak vážení jako Pytlíkové, ačkoli byli nepochybně bohatší.

Ne že by se Beladona Bralová pouštěla do nějakých dobrodružství, jakmile se jednou provdala za pana Bunga Pytlíka. Bungo, otec Bilba, pro ni zbudoval (částečně za její peníze) tu nejluxusnější hobití noru, jaká se dala najít pod Kopcem, za Kopcem i za Vodou, a tam bydlel až do konce svých dnů. Ale přesto je pravděpodobné, že Bilbo, její jediný syn, třebaže svým zevnějškem i jednáním jako by z oka vypadal svému solidnímu a pohodlnému otci, zdědil v povaze po bralovských předcích něco trošku divného, co jenom čekalo na příležitost, aby se projevilo. Taková příležitost nikdy nenastala, dokud Bilbo Pytlík nedospěl přibližně do svých padesáti let, kdy bydlel v té krásné hobití noře, zbudované jeho otcem, kterou jsem vám Právě popsal, a dokud se tu neusadil tak pevně, že s ním zdánlivě nemohlo nic pohnout. Kdysi dávno, jednoho jitra v tišině světa, v němž bylo méně hluku a více zeleně, kdy hobitové byli ještě početní a prosperovali, stál Bilbo Pytlík po snídání ve svých dveřích a kouřil z dlouhatánské dřevěné fajfky, která mu sahala skoro až k srstnatým prstům na nohou (pečlivě vykartáčovaných), když tu se jakousi zvláštní náhodou stalo, že šel kolem Gandalf. Gandalf! Kdybyste o něm slyšeli jenom čtvrtinu z toho, co jsem slyšel já - a já slyšel jenom zlomeček z toho, co je o něm k slyšení - byli byste připraveni na jakoukoli pozoruhodnou historku. Dobrodružné historky se kolem něho přímo rojily, kam jen vkročil, a to tím nejpodivuhodnějším způsobem. Touhle cestou pod Kopec už dlouhá léta nezabloudil, vlastně už od smrti svého přítele Brala, a hobiti už skoro zapomněli, jak vůbec vypadá. Byl totiž pryč za Kopcem a za Vodou ve svých vlastních záležitostech už od té doby, co byli všichni ještě malí hobítkové a hobíčicky.

Toho jitra nic netušící Bilbo uviděl před sebou jenom nějakého starce s holí. Stařec měl vysoký špičatý modrý klobouk, dlouhý šedivý plášť, stříbrnou šálu, přes kterou mu až pod pás splýval bílý plnovous, a obrovské černé boty.

"Dobré jitro!" pozdravil Bilbo a také to tak myslel, svítilo slunce a tráva se svěže zelenala. Ale Gandalf se na něj podíval zpod huňatého obočí, které mu trčelo ještě dál než stinná střecha klobouku.

"Jak to myslíte?" zeptal se. "Přejete mi tím dobré jitro, nebo máte na zřeteli, že dnešní jitro je dobré, ať už já o to stojím nebo ne, či že se dnes ráno cítíte dobře sám, anebo že je jitro jako stvořené, aby byl člověk dobrý?"

"Všechno najednou," odpověděl Bilbo. "A navíc ještě, že je krásné ráno na vykouření fajfky pod širým nebem. Jestli máte fajfku s sebou, posad'te se a nacípte si ode mne! Není naspěch, máme před sebou

celý den!" Nato si Bilbo sedl na lavičku před svými dveřmi, dal si nohu přes nohu a vyfoukl krásný kroužek šedivého dýmu, který se neporušený vznesl do vzduchu a odletěl přes Kopec.

"Výborně!" pochválil ho Gandalf. "Jenomže já dnes ráno na vfukování kroužků nemám čas. Hledám někoho, kdo by se zúčastnil jistého dobrodružství, které chystám, a někoho najít je hrozně těžké."

"To bych taky řekl - v tomhle kraji! Jsme tady obyčejní pokojní lidičkové a na žádná dobrodružství nemáme ani pomyslení. Je s nimi jen protivný rozruch a nepohodlí! Zdržují jednoho od oběda! Nedovedu si představit, co na nich kdo vidí," řekl náš pan Pytlík, strčil si palec za kšandu a vyfoukl ještě větší kroužek kouře. Pak si vytáhl ze schránky ranní poštu, pustil se do čtení a tvářil se, že si už starce nevšímá. Rozhodl se, že to pro něho není žádný pořádný společník, a přál si, aby šel po svých. Jenomže stařec se k odchodu neměl. Zůstal stát opřený o hůl a zíral na hobita beze slova, až to Bilba přivedlo úplně do rozpaků, a dokonce ho to trochu dopálilo.

"Dobrá!" vyhrkl konečně. "O žádná dobrodružství tady nestojíme, pěkně děkujeme! Zkuste to za Kopcem nebo za Vodou." A doufal, že tím skončil.

"K čemu všemu vám to dobrýtro neslouží!" poznamenal Gandalf. "Teď chcete říct, že byste se mě rád zbavil a že dobrýtro nebude dobré, dokud nezmizím."

"Ale vůbec ne, vůbec ne, drahý pane! Počkejme, vždyť já ani nevím, jak se jmenujete."

"Ale ano, drahý pane! A já vím, jak se jmenujete vy, pane Bilbo Pytlíku. A vy znáte moje jméno, třebaže si už nevzpomínáte, že k němu patřím. Jsem Gandalf - a Gandalf, to jsem já! Když si pomyslím, že jsem se musel dožít toho, aby mě syn Beladony Bralové chtěl vydobýt, jako nějakého cest'áka s knoflíky!"

"Gandalf, Gandalf! Propánakrále! Snad ne ten potulný čaroděj, který dal Starému Bralovi ty kouzelné knoflíčky do náprsenky, co se samy zapínaly a nikdy se nerozepnuly, dokud se jim neporučilo? Snad ne ten chlapík, který vždycky ve společnosti vyprávěl takové báječné historky o dracích a skřetech a obrech a zachráněných princeznách a nečekaném štěstí synů chudých vdov? Snad ne ten muž, co dělával tak vynikající ohňostroje? Na ty se pamatuju! Starý Bral je vždycky pořádal v předvečer svatojánské noci. Skvělé! Vykvétaly jako obrovské ohnivé lilie a hledíky a čilimníky a vydržely v soumraku celý večer!" Všimáte si jistě, že pan Pytlík nebyl tak docela prozaický, jak si o sobě s oblibou namlouval, a že měl velice rád květiny. "Jemináčku!" pokračoval. "Snad ne ten Gandalf, který způsobil, že tolik poklidných mládenců a děvčat se vydalo do modravých dálek za spoustou bláznivých dobrodružství? Od šplhání do korun stromů na návštěvu k elfům - až po plavby po moři, v korábích k cizím břehům! Namouduši, život tenkrát býval daleko zajímavý - chci říct, že jste kdysi ve zdejší kraji natropil pořádný zmatek. Promiňte, ale neměl jsem ani tušení, že ještě provozujete svoje řemeslo."

"Co jiného bych měl provozovat?" odpověděl čaroděj. "Ale stejně mě těší, že si na mě trochu vzpomínáte. Přinejmenším se zdá, že se v dobrém pamatujete na mé ohňostroje, a to není beznadějně. Abyste věděl, kvůli vašemu starému dědečkovi Bralovi a kvůli chudince Beladoně vám splním, o co jste žádal."

"Prosím za prominutí, ale já o nic nežádal!"

"Ale ano, žádal! Teď dokonce podruhé. O moje prominutí. To máte mít taky. Půjdu dokonce tak daleko, že vás pošlu za tím dobrodružstvím. Mne to náramně pobaví a vám to udělá náramně dobře - hodně pravděpodobně na tom i vyděláte, jestli se z toho vůbec dostanete."

"Odpusťte, ale já o žádné dobrodružství nestojím, pěkně děkuju. Dneska ne. Dobrá! Ale přijďte někdy na svačinu - kdykoli se vám to hodí! Co třeba hned zítra? Přijďte zítra! Sbohem!" S těmi slovy se hobit otočil, vklouzl do svých okrouhlých zelených dveří a přirazil je za sebou tak rychle, jak si jen troufal, aby se nezdál hrubý. Čarodějové jsou přece jen čarodějové.

"U všech všudy, proč já ho jenom zval na tu svačinu!" zalitoval cestou do špižírny. Právě se sice nasnídal, ale řekl si, že koláč nebo dva a něco na zapití mu po tom leknutí jenom prospěje.

Gandalf zatím pořád ještě stál přede dveřmi a dlouho, ale tiše se smál. Po chvíli vystoupil po schůdkách zápraží a okovanou špicí své hole naškrábal na hobitovy krásné zelené domovní dveře nějaké podivné znamení. Potom dlouhými kroky odešel, právě ve chvíli, kdy Bilbo dojídal druhý koláč a začínal si myslet, že se z hrozičího dobrodružství docela dobře vyvlekl.

Příštího dne na Gandalfa málem zapomněl. Nepamatoval si věci dost dobře, ledaže si je zapsal do diáře,

například takhle: Gandalf, svačina, středa. Včera byl příliš rozčilený, aby něco takového udělal. Těsně před dobou k svačině se ozvalo pronikavé zařinčení domovního zvonku, a vtom si vzpomněl! Honem běžel postavit na čaj, připravil druhý šálek s podšálkem, pár koláčů navíc a běžel otevřít. "Promiňte, že jsem vás nechal čekat," měl už na jazyku, ale najednou si uvědomil, že to vůbec není Gandalf. Byl to nějaký trpaslík s modrým plnovousem zastrčeným za zlatý opasek a s velice jasnými očima pod tmavozelenou kapuci. Jakmile se dveře otevřely, vrazil dovnitř, jako by byl očekáván. Pověsil si plášť s kapuci na nejbližší věšák a s hlubokou poklonou se představil; "Dvalin k vašim službám!"

"Bilbo Pytlík k vašim!" odpověděl hobit, příliš překvapený, než aby se pro tu chvíli na něco ptal. Když nastalé ticho začalo být tísnivé, dodal: "Zrovna se chystám posvačit, pojd'te prosím dál a vezměte si něco se mnou." Znělo to možná trochu škrobeně, ale myslel to vlídně. Co byte taky dělali vy, kdyby k vám přišel nepozvaný trpaslík a pověsil si vám věci v předsíni beze slůvka vysvětlení?

Neseděli u stolu dlouho, vlastně sotva načali třetí koláč, když zvonek zařinčel ještě hlasitěji.

"Promiňte," omluvil se hobit a odebral se ke dveřím.

"Tak konečně jste tady!" chystal se tentokrát uvítat Gandalfa. Ale Gandalf to nebyl. Místo něho stál na prahu velice staře vypadající trpaslík s bílým plnovousem a v šarlatové kapuci. I ten se okamžitě po otevření dveří vhrnul dovnitř, jako by byl pozván.

"Vidím, že se už začínají scházet," poznamenal, když zahlédl Dvalinovu pověšenou zelenou kapuci. Pověsil vedle ní svoji červenou a s rukou položenou na prsa prohlásil: "Balin k vašim službám!"

"Díky!" zalapal Bilbo po dechu. Nebyla to sice patřičná odpověď, ale poznámka, že se už začínají scházet, ho zle vyvedla z míry. Měl rád návštěvy, ale rád je znal předem a dával přednost tomu, zvat si je sám. Napadla ho strašná myšlenka, že možná bude málo koláčů, a v tom případě že se na něho jako na hostitele - znal svou povinnost a lpěl na ní, jakkoli byla bolestná - možná nedostane.

"Pojd'te dál a vypijte si trochu čaje!" vypravil ze sebe konečné, když se zhluboka nadechl.

"Kapka piva by mi byla milejší, jestli vám to nevadí, vzácný pane," opáčil Balin s bílým plnovousem. "Ale koláč bych si dal - nejradši makový, jestli nějaký máte."

"Spoustu!" vyhrkl Bilbo k svému vlastnímu překvapení a vzápětí si uvědomil, že spěchá do sklepa, aby načepoval žejdlík piva, a do špižírnky pro dva krásné kulaté makové koláče, které si to odpoledne upekl, aby měl co na zub po večeři.

Když se vrátil, Balin s Dvalinem si povídali u stolu jako staří kamarádi (ve skutečnosti byli bratři). Bilbo před ně s žuchnutím postavil pivo a koláče, a vtom znovu halasně zařinčel zvonek a pak ještě jednou.

"Tentokrát je to jistě Gandalf," pomyslel si, když supěl chodbou. Ale nebyl to Gandalf. Byli do další dva trpaslíci, oba v modrých kapucích, se stříbrnými opasky, se žlutými plnovousy, a každý z nich nesl vak náradí a rýč. Hupli dovnitř, sotva se dveře začaly otevírat. Bilba to už ani nepřekvapilo.

"Co pro vás mohu udělat, páni trpaslíci?" zeptal se.

"Kili k vašim službám!" řekl jeden. "A Fili!" dodal druhý a oba s rozmachem smekli modré kapuce a poklonili se.

"K vašim službám a k službám vaší rodiny!" odpověděl Bilbo, který si tentokrát připomněl své dobré způsoby.

"Dvalin a Balin jsou už tady, jak vidím," poznamenal Kili. "No, pojd'me dál do houfu!"

"Do houfu!" pomyslel si pan Pytlík. "To slovo se mí nelíbí. Opravdu se musím na chvíli posadit, sebrat se a napít." Sotva si jednou lokl - v koutku, zatímco čtyři trpaslíci se usadili kolem stolu a dali se do řeči o dolování, o zlatě, o potížích se skřety, o loupežném řádění draků a o spoustě dalších věcí, kterým hobit nerozuměl a ani jim rozumět nechtěl, poněvadž až příliš zaváněly dobrodružstvím - když cinglingicink, zvonek se rozhlaholil znovu, jako by nějaký malý hobití uličník pokoušel utrhnout jeho rukojeť.

"Někdo je u dveří!" prohlásil a zděšené zamrkal.

"Aspoň čtyři, podle toho zvonění," poznamenal Fili. "Ostatně jsme je zdálky zahlédli přicházet za námi." Chudák malý hobit se posadil v předsíni, sevřel si hlavu do dlaní a uvažoval, co se to vlastně stalo a co se ještě stane, jestli všichni zůstanou na večeři. Pak zvonek zařinčel ještě hlasitěji než dosud, a on se musel rozběhnout k domovním dveřím. Přece jenom nebyli čtyři - bylo jich PĚT. Další trpaslík dorazil, zatímco pan Pytlík uvažoval v předsíni. Sotva otočil knoflíkem kliky, už byli všichni uvnitř, klaněli se a jeden po

druhém prohlašoval "k vašim službám". Dori, Nori, Ori, Oin a Gloin se jmenovali, a brzy visely na věšácích dvě purpurové kapuce, jedna šedivá, jedna hnědá a jedna bílá, a trpaslíci maširovali se širokýma rukama zastrčenýma za zlaté a stříbrné opasky, aby se přidali k ostatním. Už jich byl celý houf, bezmála tlačenice. Někteří se dožadovali světlého piva, jiní ležáku a jeden kávy, a všichni volali po koláčích, takže hobit měl hezkou chvíli plné ruce práce.

Na plotýnce v krbu už stál veliký hrnec kávy, po makových koláčích se jen zaprášilo a trpaslíci se právě pouštěli do mísy vdolečků mazaných máslem, když se ozvalo - hlasité zabušení. Ne zazvonění, ale tvrdé ratata na hobitovy krásné zelené dveře. Někdo do nich mlátil holí!

Bilbo pospíchal chodbou, hrozně rozčilený a naprosto zmatený a vyvedený z míry - takovouhle nepříjemnou středu ještě nezažil. Otevřel dveře trhnutím, a všichni vpadli dovnitř, jeden přes druhého. Další trpaslíci, další čtyři! A za nimi stál Gandalf, opíral se o svou hůl a smál se. Pořádně hobitovy krásné dveře otloukl a odstranil tím mimochodem tajné znamení, které do nich vyryl předešlé ráno.

"Dávejte přece pozor!" napomenul hobita. "To přece není váš způsob, Bilbo, nechat přátele čekat na prahu a pak otevřít, jako když vystřelíte ze špuntovky! Dovolte, abych vám představil Bifura, Bofura, Bombura a zejména Thorina!"

"K vašim službám," uklonili se po řadě Bifur, Bofura Bombur. Pak si pověsili dvě žluté kapuce, jednu světle zelenou a taky jednu blankytně modrou s dlouhým stříbrným střapcem. Ta poslední patřila Thorinovi, ohromně důležitému trpaslíkovi - vždyť to vlastně nebyl nikdo jiný než sám velký Thorin Pavéza a nijak se mu nelíbilo, že se natáhl na Bilbové prahu s Bifurem, Bofurem a Bomburem v kupě nad sebou. Také proto, že Bombur byl nesmíme tlustý a těžký. Thorin se skutečně zachoval velice povýšeně a neřekl nic o službách, ale chudák pan Pytlík opakoval tolikrát, jak ho to mrzí, že Thorin konečně zabručel: "Prosím vás, nemluvte už o tom," a přestal se mračit.

"Tak jsme tady všichni!" poznamenal Gandalf a rozhlédl se po řadě třinácti kapucí - parádních odpínacích kapucí do společnosti - a po svém vlastním klobouku, které visely na kolících věšáků. "Pěkně veselá sešlost. Doufám, že pro ty, kdo přišli později, zbylo něco k jídlu a k pití! Co je to? Čaj! Ne, pěkně děkuju. Já bych si dal kapku červeného vína."

"Já taky," přidal se Thorin.

"A malinový džem a jablkový dort," ozval se Bifur.

"A hrozinkovou paštiku se sýrem," objednal si Bofur.

"A vepřovou paštiku se salátem," dodal Bombur.

"A víc koláčů - a piva - a kávy, jestli vám to nevadí!" volali ostatní trpaslíci dveřmi.

"Usmažte pár vajec, buďte tak hodný!" křikl za ním Gandalf, když hobit pajdal ke špižárnám. "A přineste rovnou studené kuře a nakládanou zeleninu!"

"Zdá se, že ví o mých zásobách zrovna tak dobře jako já sám!" pomyslel si pan Pytlík, který z toho byl úplně perplex a začal si klást otázku, jestli se mu nějaké ohavné dobrodružství nevzloudilo přímo do domu. Než naložil na velké podnosy všechny ty láhve a mísy a vidličky a nože a sklenice a talíře a lžice, byl z toho celý do červena rozpalený a dopálený.

"Hrom aby do těch zatracených trpaslíků!" ulevil si nahlas. "Proč mi nepřijdou pomoci?" A ejhle! V kuchyňských dveřích stál Balin s Dvalinem a za nimi Fili a Kili, a než by řekl švec, už si to odšupačili s podnosy a se dvěma malými stolky do obývacího pokoje a znovu všechno prostřeli.

Gandalf seděl v čele společnosti se třinácti trpaslíky kolem dokola a Bilbo se krčil na šamrličce u krbu, oždíboval suchar (chut' k jídlu ho docela přešla) a snažil se tvářit, jako by všechno bylo docela normální a vůbec nic nezavánělo dobrodružstvím. Trpaslíci jedli a jedli a mluvili a mluvili a čas utíkal. Nakonec odstrčili židle od stolu a Bilbo vykročil, aby sklídl talíře a sklenice.

"Předpokládám, že všichni zůstanete na večeři?" nadhodil tím nejzdvořilejším, ale nenaléhavým tónem.

"Samozřejmě!" přikývl Thorin. "A potom. K vyřízení naší záležitosti se tak hned nedostaneme, a napřed potřebujeme trochu hudby. A teď sklídit ze stolu!"

Načež dvanáct trpaslíků - ne Thorin, ten byl příliš důležitý a zůstal sedět v rozhovoru s Gandalfem - vyskočilo a nakupilo všechno nádobí na vysoké hromady. A už se s ním hnuli ven, ani nečekali na podnosy, balancovali v každé ruce sloupce talířů s lahví na vršku, zatímco hobit se rozběhl za nimi a téměř kvičel strach "Prosím vás, opatrně!" a "Prosím vás, neobtěžujte se! Já rači sám!" Ale trpaslíci se

jenom dali do zpěvu:

Rozbij talíř, třískni flaší!
Zlámej rukojeti lžic!
To pan Pytlík těžko snáší
sklenkou křápní ještě víc!

Propal ubrus, jenom směle!
Vylej mlíko ve spíži!
Kosti vysyp u postele!
Vino cákni do díží!

Šálky házej do mozdíře,
pak je roztluč palicí!
Když nestačíš na talíře,
koulej s nimi světnicí!

To pan Pytlík těžko snáší!
Proto opatrně, braši!

Samozřejmě že žádnou takovou ohavnost neprovedli, a všechno bylo bleskově umyto a bezpečně uloženo, zatímco hobit se točil uprostřed kuchyně a snažil se postřehnout, co vlastně dělají. Potom se vrátili zpátky a našli Thorina s nohama na mřížce před krbem, jak kouří fajfku. Vyfukoval ty nejohromnější kroužky kouře, a kam který poslal, tam kroužek letěl - komínem nahoru nebo za hodiny na krbové římse nebo pod stůl nebo se točil po stropě, ale ať letěl kam letěl, nikdy nebyl dost rychlý, aby unikl Gandalfovi. Puk! poslal čaroděj menší kouřový kroužek ze své krátké hliněné dýmky rovnou skrz každý kroužek Thorinův. Pak Gandalfuv kroužek vždycky zezelenal, vrátil se a vznášel se nad čarodějovou hlavou. Měl jich už kolem sebe celý oblak, v zšeřelém světle mu propůjčovaly zvláštní a magické vzezření. Bilbo stál tiše a pozoroval - miloval kouřové kroužky - a pak ho polil stud, když si vzpomněl, jak byl včera ráno pyšný na své kroužky, které posílal po větru přes Kopec.

"A teď trochu hudby!" řekl Thorin. "Přineste si nástroje!"

Kili a Fili spěchali ke svým vakům a vrátili se s malými housličkami; Dori, Nori a Ori vytáhli odněkud z kazajek flétny; Bombur přinesl z předsíně bubínek a Bifur s Bofurem vyšli rovněž a přišli zpátky s klarinety, které nechali ve stojanu mezi vycházkovými holemi. Dvalin a Balin se ozvali: "Promiňte, my své nástroje nechali na zápraží." "Tak přineste i můj!" vyzval je Thorin. Vrátili se s violami velkými jako oni sami a s Thorinovou harfou zabalenou do zeleného sukna. Byla to nádherná zlatá harfa, a když Thorin sáhl do strun, ozvala se hudba, tak náhle a tak líbezně, že Bilbo zapomněl na všechno ostatní a byl stržen do temných krajů pod podivnými lunami, daleko za Vodou a ohromně daleko od své hobití nory pod Kopcem.

Okénkem, které vedlo na svah Kopce, vnikala dovnitř tma; oheň v krbu plápolal - byl duben - a trpaslíci pořád hráli, zatímco stín Gandalfova plnovousu poskakoval do taktu na stěně.

Tma zaplavila celou místnost, oheň dohořel a stíny se vytratily, trpaslíci pořád ještě hráli. A najednou jeden a pak další začali při hraní zpívat, hlubokými hrdelními hlasy trpaslíků v hlubokých prostorách jejich dávných domovů, a takhle zněl úryvek jejich písně, jestli se dá mluvit o jejich písni bez doprovodu nástrojů:

Dřív nežli vzejde světlo dne,
přes horslvo, jež se v mlze pne,
jdem do hlubin, kde vládne stín,
hledat své zlato kouzelné.

Znal naše kouzla zemský klín,
když rod náš v třesku kovadlin
kul klenoty a temnoty
zaháněl v slujích, kde spal stín.

A mnohý elf i dávný král
měl od nás meč, co zářně plál,
kdyžtě náš um těm vladařům
do jílců oheň včaroval.

Dali jsme stříbru hvězdný třpyt,
korunám zlatým slunce svit
tu krásu krás a skvělý jas
jsme předli z drátků jako nit.

Dříve než vzejde světlo dne,
přes horstvo, jež se v mlze pne.
jdem do hlubin, kde vládne stín.
pro svoje zlato ztracené.

A co jsme měli pohárů
a zlaté harfy postaru,
jenže náš zpěv člověk či elf
neslýchal z hlubin, ani hru.

Sosny se s nářkem prohnuly,
zlé vichry noci vanuly,
les rázem vzplál a plápolal
tak jako tisíc fakulí.

Zvon v údolí bil na poplach
a lidem zbělil tváře strach,
když dračí spár hůř nežli žár
jim pohřbil město v sutinách.

Dýmala hora pod lunou
v tu chvíli pro nás osudnou,
každý se hnal, než drak ho sklál
pod svými drápy, pod lunou.

Dřív nežli vzejde sluce svit,
přes chmurný, mlžný horský štít
jdem do hlubin, kde vládne stín,
mu harfy své i zlato vzít!

Když tak zpívali, hobit pocítil, jak se v něm probouzí láska ke krásným věcem, vytvořeným rukama a zkušeností a kouzly, prudká a žárlivá láska, touha prýstící ze srdce trpaslíků. Pak se v něm ozvalo cosi bralovského a on pocítil přání jít se podívat na ty veliké hory a uslyšet šumění borů a hukot vodopádů a prozkoumat jeskyně a nosit meč místo vycházkové hole. Vykoukl z okna. Na temné obloze nad stromy zářily hvězdy. Připomněly mu drahokamy trpaslíků, třpytící se v temných slujích. V lese za Vodou náhle vyskočil plamen - někdo tam patrně zapálil oheň - a hobit si představil pustošící draky, jak se usazují na

jeho poklidném Kopci a rozněcují tam požár. Otrásl se a náramně rychle z něho byl zase obyčejný pan Pytlík ze Dna pytle pod Kopcem.

Vstal celý rozklepaný. Ani se mu moc nechtělo dojít pro lampu, daleko spíš měl chuť tvářit se, že pro ni jde, ale schovat se za pivní sudy ve sklepě a nevylézt odtamtud, dokud všichni trpaslíci neodtáhnou. Najednou si uvědomil, že hudba i zpěv utichly a že se na něj všichni dívají s očima svítícíma ve tmě. "Kam jdete?" ozval se Thorin tónem, který jako by naznačoval, že uhodl obě protichůdné hobitovy myšlenky.

"Co takhle trochu světla?" opáčil Bilbo omluvně.

"My máme rádi tmu," odpověděli trpaslíci. "Tmu pro temné záležitosti! Do svítání zbývá ještě spousta hodin."

"Samořejmě!" souhlasil Bilbo a honem se zase posadil. Jenomže minul šamrličku, dosedl na mřížku před ohništěm a s rachotem porazil pohrabáč a lopatku.

"Pst!" okřikl ho Gandalf. "Poslechněme si Thorina!" A Thorin začal takhle:

"Gandalf, trpaslíci a pane Pytlíku! Sešli jsme se dnes v domě našeho přítele a spoluspiklence, zde přítomného znamenitého a odvážného hobita - kéž mu nikdy nevyliná srst na prstech u nohou a všechna chvála jeho vínu i pivu! " Odměl se, aby se nadechl a poslechl si zdvořilou odpověď hobitovu, ale chudák Bilbo Pytlík žádné poklony nevnímál, mlel ústy na protest proti tomu, že byl označen za odvážného, a co hůř, za spoluspiklence, jenomže jimi mlel naprázdno a nevydal ze sebe ani hlásku, tak byl perplex. Thorin tedy pokračoval:

"Sešli jsme se, abychom prodiskutovali své plány, své možnosti, prostředky, záměry a opatření. Brzy, ještě před úsvitem, se vydáme na dalekou cestu, ze které se snad někteří z nás a možná nikdo z nás (s výjimkou našeho přítele a rádce, důvtipného čaroděje Gandalfa) už víckrát nevrátí. Je to slavnostně vážný okamžik. Předpokládám, že všichni víme, jaký je náš cíl. Našemu váženému panu Pytlíkovi a snad i několika mladším trpaslíkům (domnívám se, že budu mít pravdu, když jmenuji například Kiliho a Filiho) bude patrně třeba přesnou momentální situaci stručně objasnit -"

To byl Thorinův styl. Byl to důležitý trpaslík. Kdyby ho nechali, byl by pravděpodobně pokračoval tímhle způsobem, dokud by nezůstal bez dechu, a neřekl by nikomu nic víc, než co už každý věděl. Jenomže byl hrubě přerušen. Chudák Bilbo to už nevydržel. Když slyšel, že se snad už víckrát nevrátí, pocítil, že se v něm rodí vrásknutí, které z něho vzápětí vyrazilo jako hvizd lokomotivy vyjíždějící z tunelu. Všichni trpaslíci vyskočili a převrhli stůl. Gandalf vyčaroval na konci své kouzelné hole modré světlo a v jeho prskavkovité záři bylo vidět chudáka malého hobita, jak klečí na koberečku před krbem a třese se jako roztékající se rosol. Pak se skácel jak široký tak dlouhý na podlahu, znovu a znovu vykřikoval: "Uhodil blesk! Uhodil blesk!" a víc z něho dlouhou dobu nedostali. Vzali ho tedy a odklidili ho na pohovku do salónku se sklenkou u lokte a vrátili se ke svým temným záležitostem.

"Nervózní chlapiček," poznamenal Gandalf, když se znovu usadili. "Občas ho to takhle divně popadne, ale je opravdu jeden z nejlepších, jeden z nejlepších - zuřivý jako drak, když jde do tuhého."

Jestli jste někdy viděli draka, když šlo do tuhého, je vám jisté jasné, že to byla jenom poetická nadsázka, pokud se týkalo jakéhokoli hobita, dokonce i praprastrýce Starého Brala, totiž Bučivoje, který byl tak obrovský (na hobita), že mohl jezdit na koni. Ten napadl šiky skřetů z Kouzelné hory v Bitvě na Zeleném poli a urazil jejich králi Golfimbulovi dřevěnou palicí hlavu. Proletěla sto kroků vzduchem a zapadla do králičí nory, a tak byla zároveň vyhrána bitva a vynalezena hra, nazývaná od té doby golf.

Zatím však se křehčí Bučivojův potomek vzpamatoval v salónku. Po nějaké chvíli a po loku ze sklenky se nervózně připlížil ke dveřím do obývacího pokoje. A tam uslyšel, co právě říká Gloin: "Hrm!" (Nebo nějaké víceméně podobné odfrknutí.) "Myslíte, že se osvědčí? Je sice hezké, že Gandalf mluví o zuřivosti tohoto hobita, ale jedno takové zavřísknutí v okamžiku vzrušení by stačilo probudit draka a všechny jeho příbuzné a zahubit celou naši partu. Mne se zdá, že to znělo spíš jako strach než vzrušení. Kdyby vlastně nebylo toho znamení na dveřích, byl bych si určitě myslel, že jsme na špatné adrese. Začal jsem o něm pochybovat, hned jak jsem toho chlapička viděl, jak poskakuje a odfukuje na prahu. Vypadá spíš jako hokynář než jako lupič!"

V tom okamžiku pan Pytlík otočil knoflíkem kliky a vešel dovnitř. Bralovské dědictví převážilo.

Najednou pocítil, že by se zřekl spánku i snídane, jen aby byl pokládán za zuřivého. A ten chlapiček, co

poskakoval na prahu, ho málem opravdu rozzuřil. Jeho pytlíkovské dědictví se od té doby mnohokrát ozvalo a zalitovalo, co nyní podnikl, a mnohokrát si to potom opakoval: "Bilbo, byl jsi blázen; sám ses do toho hmul a namočil ses."

"Pardon," ozval se teď, "zaslechl jsem, co tady říkáte. Netvrdím, že chápu, o čem mluvíte, ani vaši zmínku o lupičích, ale myslím, že mě podle všeho" (to považoval za projev své důstojnosti) "pokládáte za budižkničemu. Ukážu vám, že nemám žádné znamení na dveřích - před týdnem byly čerstvě nalakované -, a jsem si naprosto jistý, že jste na špatné adrese. Začal jsem o vás pochybovat, hned jak jsem na prahu uviděl ty vaše komické obličejce. Ale беру to, jako by bylo všechno v pořádku. Řekněte mi, co mám udělat, a já to zkusím, i kdybych se odtud měl vypravit na nejdálnější východ a bojovat proti divokým drakodlakům na Poslední poušti. Můj prapraprastrýc byl Bučivoj Bral a -"

"Jistě, jistě, ale to už bylo dávno," namítl Gloin. "Já mluvil o vás. A ujišťuji vás, že na domovních dveřích znamení máte - obvyklé znamení v tomto řemesle, nebo aspoň bývalo obvyklé. Lupič hledá dobrou práci, hodně vzrušení a přiměřenou odměnu, tak se to znamení zpravidla čte. Jestli chcete, můžete místo lupič říct zkušený hledač pokladů. Někteří to tak říkají. Nám je to docela jedno. Gandalf nám pověděl, že v těchto místech bydlí někdo, kdo právě takovou práci hledá, a že nám tady sjednal setkání tuhle středu při svačině."

"Samozřejmě že tady takové znamení je," prohlásil Gandalf. "Sám jsem je udělal. A z dobrého důvodu. Chtěli jste, abych vám našel čtrnáctého člena pro vaši výpravu, a já vybral pana Pytlíka. Jen ať někdo řekne, že jsem vybral toho neprávěho či nepravou adresu, a můžete si zůstat ve třinácti se vši smůlou, co vám to přinese, nebo se vrátit ke kopání uhlí."

Zaškaredil se na Gloina tak zlostně, že se trpaslík schoulil na židli, a když pak otevřel ústa Bilbo, aby se na něco zeptal, zamračil se čaroděj i na něho a vystrčil huňaté obočí, až Bilbo sklapl a zůstal zticha. "Tak je to v pořádku," souhlasil Gandalf. "A teď už dost hádek! Vybral jsem pana Pytlíka, a to vám všem musí stačit. Když říkám, že je lupič, tak je lupič, nebo z něj lupič bude, až přijde čas. Je v něm daleko víc, než byste řekli, a o hodně víc, než tuší on sám. Možná (aspoň myslím) že mi ještě všichni poděkujete. A teď, Bilbo, přineste lampu, chlapče, a trochu si na tu naši věc posvítíme."

Ve světle velké lampy s červeným stínítkem rozložil na stole list pergamenu jako nějakou mapu.

"To kreslil Thrór, váš děd, Thorine," odpověděl na vzrušené otázky trpaslíků. "Je to plán Hory."

"Nezdá se mi, že by nám byl moc platný," řekl Thorin zklamaně, když plán přeletěl pohledem. "Pamatuju se na Horu docela dobře i na kraje kolem ní. A vím, kde je Temný hvozď i Zvadlé vřesoviště, na kterém se rozplemeňují velcí draci."

"Nad Horou je drak nakreslený červeně," poznamenal Balín, "ale najdeme ho docela snadno i bez toho, jestli se tam vůbec dostaneme."

"Jedné věci jste si nevšimli," upozornil čaroděj, "totiž skrytého vchodu. Vidíte ten runový nápis na západní straně a tu ruku, která od něho ukazuje k ostatním runám? Tam vede tajná cesta k Dolním síním."

"Kdysi třeba tajná byla," namítl Thorin, "ale jak můžeme vědět, jestli tajná zůstala? Starý Šmak tam žije už dost dlouho, aby všechny ty jeskyně prozkoumal."

"Možná, jenže tímhle vchodem se za celá ta léta nemohl dostat."

"Proč?"

"Protože je ten vchod příliš malý. Dveře pět stop vysoké - a tři mohou projít vedle sebe," říkají runy, ale Šmak by takovým otvorem neprolezl, ani dokud byl ještě mladý drak, a rozhodně už ne potom, co sežral tolik trpaslíků i lidí z Dolu."

"Mne to připadá jako náramně velký vchod," vykvikl Bilbo (který neměl žádnou zkušenost s draky a znal jenom hobití nory). Začalo se ho znovu zmocňovat vzrušení a zájem, takže zapomněl držet jazyk za zuby. Miloval mapy a v předsíni měl viset jednu velikou mapu kraje, na které si červeným inkoustem vyznačoval všechny své oblíbené procházky. "Jak by se takové ohromné dveře daly utajit před kýmkoli venku, natožpak před drakem?" zeptal se. Nezapomínejte, že byl jenom maličký hobit.

"Spoustou způsobů," odpověděl Gandalf. "Ale jak byly zamaskované tyhle, to se nedovíme, dokud se tam sami nepodíváme. Z toho, co je napsáno tady na tě mapě, bych hádal, že když jsou ty dveře zavřené, vypadají docela stejně jako úbočí Hory. To je přece běžná metoda trpaslíků - nemám pravdu?"

"Naprostou pravdu," přisvědčil Thorin.

"Taky jsem se zapomněl zmínit," pokračoval Gandalf, "že k mapě patří klíč, malý a zvláštní klíček. Tady je!" podal Thorinovi klíč s dlouhým dřikem a složitým ozubím, vyrobený ze stříbra. "Dobře si ho hlídejte!" "To jistě uděláme," odpověděl Thorin a připevnil si klíček na jemný řetízek, který mu pod kazajkou visel kolem krku. "Teď to začíná vypadat slibněji. Tyhle novinky změnily všechno k lepšímu. Zatím jsme neměli dost jasnou představu, co si vlastně máme počít. Mysleli jsme, že se pustíme na východ, co nejtíši a nejopatrněji, jak to půjde, až dojdeme k Dlouhému jezeru. A pak že začnou potíže -"

"Daleko dřív, jestli něco vím o cestách k Hoře," vpadl mu do řeči Gandalf.

"Mohli bychom to vzít tudyhle podél Bystré řeky," pokračoval Thorin, aniž čarodějově poznámce věnoval pozornost, "až ke zříceninám Dolu - toho starého města v údolí ve stínu Hory. Ale nikomu z nás se nelíbilo pomýšlení na Přední bránu. Řeka tamtudy protéká kolem velkého útesu na jižním svahu Hory, a odtamtud taky často vychází drak - až moc často, jestli se nezměnil."

"To by k ničemu nevedlo," poznamenal Čaroděj, "kdyby s námi nebyl nějaký chrabrý válečník nebo dokonce bohatýr. Snažil jsem se nějakého sehnat, ale válečníci jsou zaneprázdněni vzájemnými boji v dalekých zemích a bohatýři jsou tady v okolí vzácní nebo se prostě nedají sehnat. Meče jsou tady většinou tupé, sekyry slouží leda ke kácení stromů, štíty jako kolíčky nebo pokličky a draci jsou odtud příjemně daleko (takže jsou tu legendární). Proto jsem se spokojil s vloupáním - zvlášť když jsem si vzpomněl na ten boční vchod. A tady je náš malý Bilbo Pytlík, lupič lupičů, vyvolený a vybraný. Takže teď se do toho můžeme pustit a vymyslel si nějaký plán."

"Výborně," souhlasil Thorin, "jestli nám tady mistr lupič dá nějaké podněty nebo návrhy," obrátil se s posměšnou zdvořilostí na Bilba.

"Napřed bych rád věděl trochu víc," odpověděl hobit, všecek zmatený a trochu vnitřně roztřesený, ale dosud bralovsky rozhodnutý ve věci pokračovat. "Myslím o tom zlatě, o drakovi a o tom všem, jak se tam to zlato dostalo, komu patří atakdál."

"Propána!" podivil se Thorin. "Nemáte tady tu mapu? A neslyšel jste naši píseň? A nemluvíme o tom všem už celé hodiny?"

"Stejně bych to rad všechno slyšel jasně a zřetelně," odpověděl Bilbo paličatě, zatvářil se obchodnický (což si obvykle rezervoval pro lidi, kteří si od něho chtěli vypůjčit peníze) a vůbec se všemožně snažil vypadat moudře a prozíravě a profesionálně, aby to odpovídalo Gandalfovu doporučení. "Taky bych rád věděl, jak je to riskantní, co bude s hotovými výlohami, kolik to zabere času, jak to bude s odměnou, a tak vůbec" - Čímž myslel: "Co z toho budu mít? A vyjdu z toho živý?"

"No prosím," přikývl Thorin. "Před dávnými časy, za mého děda Throra, byla naše rodina vyhnána z dalekého Severu a usadila se s celým svým jménem a s náradím tady v té Hoře na mapě. Kdysi předtím ji objevil můj vzdálený předek Thrain Starý, ale tentokrát tam začali kutat a prorážet tunely a rozšířili podzemní síně a dílny - a k tomu myslím našli i spoustu zlata a hromadu drahokamů. V každém případě nesmíme zbohatli a proslavili se, můj děd se znovu stal Králem pod Horou a byl ve velké vážnosti smrtelných lidí, kteří žili na jihu a postupně osidlovali kraj podél Bystré řeky až do údolí ve stínu Hory. Založili tam tenkrát veselé město Dol. Králové si posílali pro naše kováře a i toho nejméně šikovného bohatě odměňovali. Otcové nás prosili, abychom přijali jejich syny do učení, a štědře nám za to platili, zvlášť v potravinách, s jejichž pěstováním či hledáním jsme se my sami nikdy neobtěžovali. Vůbec to pro nás byly časy hojnosti, i ti nejchudší z nás měli dost peněz na útratu i na půjčování a dost volného času na výrobu krásných věcí jenom pro potěšení, a to ani nemluvíme o báječných kouzelných hračkách, jaké se už dnes ve světě nenajdou. Tak se dědovy síně naplnily zbrojí a klenoty a řezbami a poháry, a hračkářský trh v Dolu se stal divem celého Severu.

To nepochybně přilákalo draka. Draci, abyste rozuměl, kradou zlato a šperky lidem, elfům i trpaslíkům, kde na ně jenom přijdou, a hlídají pak naloupenou kořist, dokud jsou naživu (což znamená prakticky věčně, pokud je někdo nezabije), ale sami z ní nic nemají, ani z toho posledního mosazného prstýnku. Vlastně ani nerozeznají dobrou práci od špatné, třebaže obvykle dobře znají její běžnou tržní hodnotu, a sami nic vyrobit nedokážou, dokonce ani spravit si uvolněnou šupinku ve svém pancíři. Na Severu v té době žila spousta draků a zlato tam patrně bylo čím dál vzácnější, když trpaslíci utíkali na jih nebo byli pobiti, a všeobecné zpustošení a zkáza způsobená draky byla čím dál zoufalejší. Jistý obzvlášť hrabivý, silný a zlý drak se jmenoval Šmak. Jednoho dne se vznesl do povětří a přiletěl na jih. Napřed jsme slyšeli

hukot, jako když se od severu žene uragán, a sosny na Hoře praštelý a praskaly v té vichřici. Někteří trpaslíci, kteří byli náhodou venku (já byl našťástí jeden z nich - býval jsem tenkrát zamlada samé dobrodružství, pořád jsem se toulal po kraji, a to mi ten den zachránilo život) - zkrátka viděli jsme zdaleka, jak se drak usadil na naši Hoře a chrlí plameny. Pak se pustil dolů do úbočí, a když se doplazil k lesům, zachvátil je požár. V té době v Dolu vyzváněly všechny zvony a válečníci sahali po zbraních. Trpaslíci pospíchali ven svou velkou bránou, ale tam na ně už drak čekal. Nikdo tamtudy neunikl. Řeka se vypařovala, Dol zahalila mlha a drak je v té mlze pochytil a většinu válečníků zahubil - obvyklá nešťastná historie, v těch dobách až příliš častá. Potom se drak vrátil, vlezl Přední bránou dovnitř a vrhl se do všech síní, průchodů a tunelů, stol, sklepení, paláců a chodeb. Po tomhle útoku nezůstal uvnitř žádný z trpaslíků naživu a drak se zmocnil všeho jejich bohatství. Pravděpodobně, jak už to mají draci ve zvyku, nahrnul všechno na jednu velikou hromadu hluboko v jeskyni a spí na ní jako v posteli. Později vždycky vylézal v noci velkou bránou, pouštěl se do Dolu a odnášel odtamtud lidi, zvlášť panny, aby je sežral, dokud město nebylo v troskách a všichni lidé nebyli mrtví nebo neutekli. Co se tam děje teď, to určitě nevím, ale nezdá se mi, že dneska někdo žije u Hory blíž než na vzdálenějším břehu Dlouhého jezera.

Těch pár, co nás zůstalo venku v bezpečí, sedělo v úkrytu, naříkali jsme a proklínali jsme Šmaka, a pak se k nám nečekaně připojil můj otec a můj děd s ožehlými plnovousy. Tvářili se náramně ponuře, ale skoro nemluvili. Když jsem se jich zeptal, jak se dostali ven, řekli mi, abych držel jazyk za zuby, že se to jednou v patřičný čas dovím. Pak jsme odtamtud odešli a museli jsme si vydělávat na živobytí v různých krajích, jak nejlip jsme mohli, často jsme museli klesnout až k obyčejnému černému kovářství nebo dokonce ke kopání uhlí. Ale nikdy jsme nezapomněli na svůj ukradený poklad. A dokonce i dnes, kdy připouštím, že jsme si zase dost nahospodařili a nejsme na tom tak špatně" - Thorin pohladil zlatý řetězek, který měl kolem krku - "pořád ho chceme dostat zpátky a uplatnit proti Šmakovi svoje kletby - jestli na to budeme stačit.

Často jsem si lámal hlavu, jak se mému otci a dědovi podařilo uniknout. Ted' chápu, že museli znát nějaký tajný boční vchod, o kterém věděli jen oni sami. Ale zřejmě pořídili tuhle mapu, a já bych teď rád věděl, jak se jí zmocnil Gandalf, a proč se nedostala do rukou mně, oprávněnému dědici."

"Nijak jsem se jí ,nezmocnil'," odpověděl čaroděj, "a le dostal jsem ji. Jak víte, vašeho děda Throra zabil v morijských dolech skřet Azog -"

"Kletbu na jeho jméno, to vím," přisvědčil Thorin.

"A váš otec Thrain se někam ztratil jednadvacátého dubna, minulý čtvrtek to bylo právě sto let, a vy jste ho od té doby nikdy neviděl -"

"Pravda, pravda," přitakal Thorin.

"Tak tedy váš otec mi tuhle mapu svěřil, abych ji odevzdal vám, a jestli jsem si pro to zvolil svůj vlastní čas a způsob, sotva mi to můžete mít za zlé, když uvážíte, s jakými potížemi jsem vás vůbec našel. Váš otec si už nepamatoval ani své vlastní jméno, když mi tuhle listinu dával, a nikdy mi neřekl, jak se jmenujete vy; takže si celkem myslím, že bych spíš zasloužil pochvalu a poděkování. Tady ji máte!" podal mapu Thorinovi.

"Tomu nerozumím," zavrtěl hlavou Thorin a Bilbo už měl na jazyku totéž. Takovéhle vysvětlení nic nevysvětlovalo.

"Váš děd," pokračoval čaroděj pomalu a ponuře, "dal mapu do úschovy svému synovi, než se vydal do morijských dolů. Váš otec se po smrti vašeho děda vypravil s mapou zkoušet své štěstí, zažil spoustu krajně nepříjemných dobrodružství, ale do blízkosti Hory se nikdy nedostal. Nevím, jak se tam octl, ale našel jsem ho jako vězně v kobkách Černého mága."

"Co jste tam prosím vás dělal?" zeptal se Thorin se zachvěním a všichni trpaslíci se otřásli hrůzou.

"Na to se mně ani neptejte. Po něčem jsem pátral, jako obvykle, a bylo to zatraceně nebezpečné pátrání. Dokonce i já, Gandalf, jsem jen taktak unikl. Snažil jsem se vašeho otce zachránit, ale už bylo pozdě. Blouznil úplně beze smyslu a skoro na všechno zapomněl, až na tu mapu a na ten klíč."

"Už dávno jsme si to vyřídili se skřety v Morii," poznamenal Thorin. "Ted' si musíme vzít na mušku Černého mága."

"Nemluvte nesmysly! To je nepřítel, který se naprosto vymyká síle všech trpaslíků dohromady, i kdyby

se dali znovu sehnat ze všech čtyř úhlů světa. Váš otec si nepřál nic jiného, než aby jeho syn uviděl tuhle mapu a využil toho klíče. Drak a Hora jsou pro vás úkoly ažaž!"

"Slyšte, slyšte!" ozval se Bilbo a náhodou to řekl nahlas.

"Co máme slyšet?" obrátili se všichni náhle k němu a jeho to tak zmátlo, že odpověděl: "Poslyšte, co vám chci povědět!"

"A copak to je?" ptali se jeden přes druhého.

"Inu, řekl bych, že byste se měli vypravit na východ a poradně se tam rozhlédnout. Koneckonců tam vede ten boční vchod a i draci nejspíš musí někdy spát. Když zůstanete sedět na prahu dost dlouho, jistě vás tam něco napadne. A potom, abyste věděli, zdá se mi, že na jednu noc jsme mluvili už dost dlouho, jestli mí dobře rozumíte. Co byste říkali posteli, abyste ráno brzy vyrazili, a vůbec? Dám vám dobrou snídani, než se vydáte na cestu."

"Chcete snad říct, než se vydáme na cestu?" namítl Thorin. "Nejste snad lupič vy? A není sedění na prahu vaše práce, a to ani nemluvím o tom, jak se tím vchodem dostaneme dovnitř? Ale souhlasím s tou postelí a snídaní. Já bych chtěl před cestou šest vajec se šunkou; ne naměkko, ale smažená, a pozor, ať je nerozmícháte!"

Když si i všichni ostatní objednali snídani, a ani nepoprosili (což Bilba náramně dopálilo), všichni se zvedli. Hobit pro ně pro všechny musel najít místo a nastěhovat je do všech svých hostinských pokojů a ustlat jim na křeslech a na pohovkách, než je všechny uložil a mohl si lehnout do své vlastní postýlky, pořádně unavený a vůbec ne šťastný. O jedné věci se pevně rozhodl: že se nebude obtěžovat s časným vstáváním a s vařením té ztracené snídaně pro kdekoho druhého. Bralovsky duch z něho vyprchával a už si vůbec nebyl tak jistý, že se ráno vypraví na nějakou cestu.

Když už ležel v posteli, slyšel Thorina, jak si v sousední parádní ložnici pořád pobroukává:

Dřív nežli vzejde světlo dne,
přes horstvo, jež se v mlze pne,
jdem do hlubin, kde vládne stín,
pro svoje zlato ztracené.

Bilbo usnul s těmi slovy v uších a způsobilo mu to velice nepříjemné sny. Když se probudil, byl už dávno bílý den.

Kapitola 2 SKOPOVÁ PEČENĚ

Bilbo vyskočil, natáhl si župan a pospíchal do jídelny. Neviděl tam nikoho, ale všechno svědčilo o velké a kvapné snídani. Byl tam strašný nepořádek a v kuchyni hromady neumytého nádobí. Zdálo se, že trpaslíci vytahali skoro každý hrnec a rendlík, který hobit měl. Špinavé nádobí svou zoufalou skutečností přinutilo Bilba uvěřit, že včerejší noční společnost nebyla výplodem jeho zlých snů, jak tak trochu doufal. Vlastně se mu koneckonců ulevilo, když si pomyslel, že odešli bez něho a ani se neobtěžovali budit ho ("ale ani slušně poděkovat," pomyslel si), a přece jen se nemohl ubránit jistému pocitu zklamání. Ten pocit ho překvapil.

"Nebud' blázen, Bilbo Pytlíku!" napomenul sám sebe. "Ve tvém věku myslet na draky a na všechny ty pomotané nesmysly!" A tak se opásal zástěrou, rozdělal oheň, ohřál vodu a umyl nádobí. Potom si dal pěknou malou snídani v kuchyni, než se jal uklízet v jídelně.

Zatím už svítilo sluníčko, domovní dveře byly otevřené a vpouštěly dovnitř teplý jarní vánek. Bilbo si začal hlasitě pohvizdovat a zapomínat na uplynulou noc. Abychom řekli pravdu, právě zasedal v jídelně k pěkné malé přesnídávce u otevřeného okna, když vešel dovnitř Gandalf.

"Brachu drahá," oslovil Bilba, "kdypak se už konečně objevíte? Tomuhle říkáte časně vyrazit? Vy si tady klidně snídáte, nebo jak tomu říkáte, a je už půl jedenácté! Nechali vám tady vzkaz, protože nemohli čekat."

"Jaký vzkaz?" zarazil se chudák pan Pytlík všecek popletený.

"Páni sloni!" ulevil si Gandalf. "Vy dnes ráno nejste vůbec ve své kůži - ještě jste ani neoprášil krbovou římsu!"

"Co to s tím má co dělat? Měl jsem plné ruce práce s mytím nádobí po čtrnácti hostech!"

"Kdybyste byl tu římsu oprášil," řekl Gandalf, "byl byste našel zrovna pod hodinami tohle," a podal Bilbovi lístek (psaný ovšem na Bilbově vlastním dopisním papíru).

Na lístku bylo napsáno:

Thorin a společnost pozdravují lupiče Bilba! Nejsrdečněji děkujeme za Vaše pohostinství a Vaši nabídku odborné pomoci vděčně přijímáme. Podmínky: odměna v hotovosti při dodání zboží, až do maximální výše jedné čtrnáctiny celkového zisku (jestliže nějaký vzejde); všechny cestovní výlohy platíme v každém případě; pohřební výlohy hradíme my nebo naši zástupci, jestliže k nim dojde a jestliže záležitost nebude vyřízena jinak.

Pokládali jsme za zbytečné rušit Vás ctěný odpočinek a pustili jsme se napřed do potřebných příprav.

Očekáváme Vaši váženou osobu v hospodě U zeleného draka v Povodí přesně v 11.00 hodin.

Doufáme, že budete dochvilný.

Zůstáváme v hluboké úctě oddaní

Vaši

Thorin & spol.

"Zbývá nám pouhých deset minut. Budete sebou muset hodit!" poznamenal Gandalf.

"Ale -" chtěl namítnout Bilbo.

"Na to teď není čas," odsekl Čaroděj.

"Ale -" vykoktal Bilbo znovu.

"Na to taky není čas! Už ať jste pryč!"

Bilbo si pak až do konce svých dní nedokázal nikdy vzpomenout, jak se tenkrát octl venku, bez klobouku, bez vycházkové hole a bez peněz, a vůbec beze všeho, co si obvykle bral s sebou, když odcházel z domu; jak nechal přesnídávku nedojedenou a nádobí neumyté; jak strčil klíče od domu do ruky Gandalfovi a jak uháněl, pokud mu srstnaté nožičky stačily, podél velkého Mlýna, přes Vodu, a pak ještě celou míli nebo i víc.

Byl celý zadýchaný, když přesně s úderem jedenácté dorazil do Povodí, a najednou zjistil, že si zapomněl kapesník!

"Bravo!" pochválil ho Balin, který stál ve dveřích hospody a už ho vyhlížel.

Pravě v té chvíli se vynořili všichni ostatní ze zákrutu silnice do vsi. Seděli na ponících a každý poník byl ověšen všemožnými vaky, tlumoky, balíky a proprietami. Vedli i jednoho maličkého poníka, zřejmě pro Bilba.

"Nasedněte, vy dva, a jedeme!" vyzval je Thorin.

"Hrozne mě to mrzí," postěžoval si Bilbo, "ale přišel jsem bez klobouku a zapomněl jsem si vzít kapesník a nemám žádné peníze. Nedostal jsem váš vzkaz dřív než v 10.45, abych mluvil přesně."

"Nemluvte tak přesně," řekl mu Dvalin, "a nedělejte si starosti! Než naše cesta skončí, budete se muset obejít bez kapesníků i spousty jiných věcí. Pokud jde o ten klobouk, mám v zavazadlech rezervní kapuci s pláštěm."

Tak tedy všichni vyrazili, vykodrcali se od hospody toho krásného jitra těsně před začátkem máje na těžce naložených ponících, a Bilbo měl na hlavě tmavozelenou kapuci (trochu ošumělou) a tmavozelený plášť, vypůjčené od Dvalina. Byly mu příliš velké, takže vypadal dost komicky. Netroufám si ani pomyslet, co by mu byl řekl jeho otec Bungo. Jedinou útěchou mu bylo, že nemůže být omylem pokládán za trpaslíka, poněvadž nemá vousy.

Nejeli tak dlouho, když je dohnal Gandalf, velkolepý na bílém koni. Přivezl spoustu kapesníků a Bilbovu fajfku a tabák. Takže pak společnost ujížděla náramně bujaře, cestou si po celý den vyprávěli příběhy a zpívali si, ovšem s výjimkou zastávek na jídlo. Nejedli sice tak často, jak by si byl Bilbo přál, ale přece

jen začal cítit, že takové dobrodružství není koneckonců nic tak špatného.

Napřed projížděli zemí hobitů, širokou solidní krajinou, obydlenou slušnými usedlíky, s dobrými silnicemi, s občasnými hospodami, a tu a tam potkali nějakého trpaslíka či sedláka, který si šel pěkně po svém. Pak přišli do krajů, kde lidé mluvili divnou řečí a zpívali písně, jaké Bilbo ještě nikdy neslyšel. A potom se dostali hluboko do Pustin, kde už nežili žádní lidé, kde nebyly žádné hospody a cesty byly čím dál tím horší. Nedaleko před nimi strměly výš a výš ponuré vrchy, zarostlé temnými stromy. Na některých z nich se tyčily staré hrady zlověstného vzhledu, jako by je postavili nějakí zlí lidé. Všechno působilo pochmurně, protože se ten den pokazilo počasí. Až dosud bylo krásné májové, přímo jako v rozmarných historkách, ale najednou se ochladilo a začalo pršet.

"Když si pomyslím, že za chvíli máme červen," bručel Bilbo, jak se tak cákal za ostatními hrozně rozblácenou stezkou. Bylo odpoledne po době svačiny, lilo jako z konve stejně jako celý den, voda z kapuce mu krápala, pláštík měl prosáklý deštěm, poník byl unavený a klopýtal přes kamení, jeho společníci byli příliš nevrlí na to, aby jim bylo do řeči. "A ke všemu déšť určité promáčel suché šatstvo a potraviny v zavazadlech," myslel si Bilbo. "Hrom do toho lupičství a do všeho, co s ním souvisí! Kéž bych seděl doma ve své útulné noře u krbu a kéž by čajník právě začínal zpívat!" A nebylo to naposledy, kdy pocítil tohle přání!

Ale trpaslíci se kodrcali pořád dál, ani se neotočili, a hobita si vůbec nevšimli. Někde za šedými mračny jistě zapadlo slunce, poněvadž se začalo stmívat. Zvedl se vítr a vrby na břehu reky se prohýbaly a vzdychaly. Nevím, jaká to byla řeka, ale pádila celá červená, rozvodněná lijáky posledních několika dní, dolů z vrchů a hor před nimi.

Brzy byla skoro tma. Vítr rozehnal šedivá mračna a mezi jejich letícími cáry se nad vrchy objevil ubývající měsíc. Tehdy zastavili a Thorin zamumlal cosi o večeři a "kde najdeme suché místo, abychom se vyspali?"

Teprve tehdy si všimli, že s nimi není Gandalf. Až dosud je celou cestu provázel, i když nikdy neřekl, jestli se také zúčastní dobrodružné výpravy, nebo jestli jim dělá společníka jen dočasně. Nejvíce ze všech jedl, nejvíce mluvil a nejvíce se smál. Ale teď najednou prostě zmizel!

"A zrovna teď, když by takový čaroděj byl nejužitečnější!" nařikali Dori a Nori (kteří sdíleli hobitův názor o pravidelném jídle, hojném a častém).

Nakonec se rozhodli, že se budou muset utábořit tam, kde právě jsou. Až dosud na své pouti netábořili, a třebaže věděli, že brzy budou muset tábořit pravidelně, až se octnou v Mlžných horách a daleko od krajů se solidními obyvateli, tenhle mokrá večer jim připadal pro začátek zvlášť špatný. Odstěhovali se pod skupinku stromů, a třebaže pod nimi bylo trochu víc sucho, vítr setřásal déšť z listů a jeho krápání bylo hrozně protivné. Ke všemu postihla smůla i jejich oheň. Trpaslíci dokážou rozdělat oheň skoro všude a skoro ze všeho, vítr nevítr, ale ten večer to nedokázali dokonce ani Oin a Gloin, kteří v tom umění zvlášť vynikali.

Pak se jeden z poníků zčistajasna splašil a utekl. Než ho mohli chytit, vběhl do řeky, a než ho zase vytáhli, Fili a Kili se málem utopili a všechna zavazadla, která poník nesl, vzala voda. Samozřejmě že v nich byly hlavně potraviny, takže jim zbylo zatraceně málo k večeři a ještě míň k snídani.

Tak tam všichni seděli rozmrzelí, promoklí a reptali, zatímco Oin a Gloin se pokoušeli rozdělat oheň a hádali se při tom. Bilbo smutně uvažoval, že dobrodružství neznamená vždycky jen jízdu na poníku v májovém sluníčku, když tu Balin, který byl vždycky jejich průzkumník, najednou povídá: "Tamhle je světlo!" O kus dál byl kopec obrostlý stromy, místy hezky hustě. Z temného chumáče stromů teď uviděli nějaké světlo, načervenalé příjemné světýlko, jako by tam probleskoval oheň nebo pochodně. Když se na ně chvíli dívali, začali se dohadovat. Jedni říkali "ne", kdežto druzí "ano". Někteří navrhovali, aby se tam šli podívat, že všechno bude lepší než hubená večeře, ještě hubenější snídaně a celá noc v mokrých šatech.

Jiní namítali: "Tyhle končiny nejsou dost známé a leží moc blízko k horám. Poutníci sem teď zřídka kdy zabloudí. Staré mapy nejsou k ničemu: všechno se tu změnilo k horšímu a cesta není sřezaná. Dokonce jsme ani neslyšeli, kdo je tady králem, a čím míň se cestou vyptáváte, tím míň vám hrozí malérů." První se bránili: "Koneckonců je nás čtrnáct." Na to dostali odpověď: "Ale kam se poděl Gandalf?" Tuhle otázku opakovali všichni. Vtom se spustil lijavec ještě hůř než dosud a Oin s Gloinem se začali prát.

To rozhodlo. "Koneckonců mezi sebou máme lupiče," prohlásili trpaslíci, a tak vyrazili za světlem, vedouce poníky za uzdy (s patřičnou a náležitou opatrností). Přišli ke kopci a brzy se octli v lese. Pustili se do vršku, jenže nikde neviděli žádnou pořádnou stezku, která by mohla vést k nějakému domu či k hospodářství, a přes všechnu opatrnost se prodírali mezi stromy tmou jako v pytli s náramným šustěním a praštěním a vrzáním (a taky s náramným bručením a nadáváním).

Červené světlo náhle zazářilo velice jasně mezi kmeny stromů kousek před nimi.

"Teď je řada na lupiči," řekli a měli tím na mysli Bilba. "Musíte jít napřed a vyzkoumat všechno o tom světle, co je to zač, a jestli je docela bezpečné a neškodné," vyzval hobita Thorin, "Tak utíkejte a honem se vraťte, jestli je všechno v pořádku. Jestli ne, vraťte se, když to bude ve vaší moci! Když to nebude ve vaší moci, zahoukejte dvakrát jako sova pálená a jednou jako sýček, a my uděláme, co bude v naší moci."

A tak se musel Bilbo vypravit, dřív než stačil vysvětlit, že neumí zahoukat ani jednou jako jakákoli sova, právě tak jako neumí létat jako netopýr. Ale hobiti se aspoň dovedou pohybovat lesem tiše, naprosto tiše. Taky se tím pyšní a Bilbo cestou nejednou ohrnul nos nad "kraválem těch trpaslíků", jak se v duchu vyjádřil, třebaže si myslím, že vy ani já bychom si v takové větrné noci ničeho nevšimli, ani kdyby na krok od nás projela celá kavalkáda. Když teď Bilbo s hrdostí odborníka kráčet k červenému světlu, nebyla by nad tím nejspíš naježila vousy ani lasička.

A tak se přirozeně dostal rovnou až k ohni - byl to totiž opravdu oheň - aniž někoho zburcoval. A uviděl tam tohle:

Kolem velikánského ohně z bukových polen seděly tři velikánské postavy. Na dlouhých prutech jako na rožních si opékaly kusy skopového a olizovaly si z prstů mastnotu. Náramné chutně to vonělo. Taky tam stál po ruce sud dobrého pití a postavy popíjely ze džbánů. Jenomže to byli zlobři - zlí obři. Očividně zlobři. To poznal i Bilbo, třebaže žil celkem v ústraní. Poznal to podle jejich ohromných těžkých obličejů, podle jejich velikostí i podle tvaru jejich nohou, a to se ani nezmiňujeme o jejich mluvě, která nebyla zdaleka salonní, zdaleka ne.

"Včera skopový, dneska skopový, a ať sem trajcén, esli to zejtra nevypadá zasejc na skopový," prohlásil jeden ze zlobřů.

"Lidskýho masa sme už dlouho neměli, ani co by za nehet vlezlo," poznamenal druhý. "Co to sakra Vildu napadlo, že nás zatáh do týdle končiny, to mi teda neleze do palice - a ke všemu nám ještě dochází pitivo," postěžoval si a strčil Vildovi do lokte, zrovna když ten lokal ze džbánu.

Vildovi zaskočilo a začal se dusit. "Drž hubu!" utrl se, sotva popadl dech. "Nemůžeš čekat, že tady lidi vydrží věčně, jen abyste je vy dva s Bertou schlamstli. Spřádali ste spolu půl druhý vesnice vod tý doby, co sme sešli z hor. Co chceš víc? A zažili sme cestou časy, kdybys bejval Vildovi poděkoval za takovej pěkněj kousek tučnýho berana z údolí, jako je tendle." Pořádně si uhryzl ze skopové kýty, kterou si opékal, a utřel si pysky do rukávu.

Bohužel ano, zlobři si takhle počínají, i ti, co mají pouze jednu hlavu. Jakmile Bilbo tohle všechno vyslechl, měl okamžitě něco podniknout. Buď to se měl tiše vrátit a varovat své přátele, že tu jsou tři pěkně statní zlobři v mizerné náladě, zřejmě naklonění ochutnat pro změnu pečeného trpaslíka či dokonce poníka, nebo měl honem provést nějaký lupičský kousek. Opravdu prvotřídní legendární lupič by v tom okamžiku vybral zlobřům kapsy - to se skoro vždycky vyplatí, když to dokážete, štípnul by jim i to skopové z rožňů, ukradl pivo a nepozorovaně by zmizel. Jiní lupiči, praktičtější, ale s menší profesionální hrdostí, by možná zapíchli všechny dýkou, dřív než by si to zlobři uvědomili. A potom by mohli strávit noc v bujném hodokvasu.

Tohle Bilbo věděl. Četl o spoustě věcí, které sám nikdy neviděl ani nedělal. Byl hrozně vyplašený a právě tak znechucený, toužil být na sto mil odsud, a přece - přece jen se nemohl odhodlat vrátit se k Thorinovi a spol. s prázdnýma rukama. Tak tedy stál a váhal ve stínu. Z různých lupičských kousků, o kterých slyšel, mu vybrání zlobřích kapes připadalo nejméně obtížné, takže se nakonec připlížil za strom těsně za Vildu.

Berta a Tom poodešli k sudu. Vilda právě znovu lokal ze džbánu. V tom okamžiku sebral Bilbo kuráž a sáhl svou malou ručkou do Vildovy ohromné kapsy. Byl v ní měšec, pro Bilba veliký jako pytel. "Ha!" pomyslel si a rozechvíval se pro své nové počínání, když ho opatrně vytahoval ven. "Tohle je začátek!"

To taky byl. Zlobří měšce bývají zrádné, a tenhle nebyl žádnou výjimkou. "Hele, kdo seš?" zapípal, když opouštěl kapsu, Vilda se okamžitě otočil a popadl Bilba pevně za krk, dřív než se hobit stačil schovat za strom.

"Sakra, Berto, koukej, co sem to načapal!" řekl Vilda.

"Co je to?" podivili se ti dva druzí a přistoupili blíž.

"Bac mě hrom, esli to vím! Co ses zač?"

"Bilbo Pytlík, lup - hobit," vykotal chudák Bilbo, všecek roztřesený, a lámal si hlavu, jak vyloudit sovi zahoukání, než ho zlobří uškrtí.

"Luphobit?" vyvalili na něj oči. Zlobří mají dlouhé vedení a jsou hrozně podezíraví, kdykoli se setkají s něčím, co je pro ne nové.

"Co má takovej luphobit co hledat v mý kapse?" zamračil se Vilda.

"Dá se to vařit?" zajímal se Tom.

"Můžeš to zkusit," odpověděl Berta a sáhl po kosince.

"Byl by nanejvyš jednou do huby," podotkl Vilda, který se už dobře navečeřel. "Ani ne, dyby se stáhnul a vykostil."

"Třebas je jich tady kolem víc a mohli bysme si z nich udělat paštiku," navrhl Berta. "Hele, ty, courá se tady po lese víc takovejch jako ty, králíku jedna vošklivá?" zeptal se s pohledem na hobitovy srstnaté nohy, popadl ho za ne a zatřepal s ním.

"Je, spousta!" vyhrkl Bilbo, než si uvědomil, že by své přátele neměl prozrazovat. "Ne, vůbec ne, nikdo!" opravil se vzápětí.

"Jak to myslíš?" zabručel Berta a zvedl ho tentokrát za vlasy.

"Jak to říkám," zalapal Bilbo po dechu. "A prosím vás, nevařte mě, drazí páni! Sám jsem dobrý kuchař a líp vařím, než se vařím, jestli mi rozumíte. Uvařím vám báječnou snídani, když mé nesníte k večeři."

"Chudák skrček malá," politoval ho Vilda. Sám už se navečeřel až k prasknutí a taky vypil spoustu piva.

"Chudák skrček malá! Pusť ho!"

"Nepustím, dokad' neřekne, jak to myslí s tou spoustou a vůbec nikým," odsekl Berta. "Nedám si vod nikoho podřezat ve spaní krk. Přidrž mu nohy k vohni, dokad' nepromluví!"

"S tím nechci nic mít," odmítl Vilda. "A stejně sem ho chytnul já."

"Ses tlustej blbec, Vildo," utrl se na něj Berta,, jak už sem ti to dneska večer řek jednou."

"A ty ses halama!"

"Todle si vod tebe nenechám líbit, Vildo," opáčil Berta a praštil Vildu pěstí do oka.

Tak vypukla nádherná rvačka. Bilbo byl ještě natolik při smyslech, že když ho Berta upustil na zem, odplížil se honem z dosahu jejich nohou, dřív než se do sebe pustili jako psi a nadávali si z plných plic všemožnými naprosto pravdivými a výstižnými přízvisky. Brzy se popadli do křížku, kopali a dupali a svalili se málem až do ohně, zatímco Tom je oba řezal větví, aby je přivedl k rozumu - a to je ovšem dohánělo k ještě větší nepřičetnosti.

V tom okamžiku měl Bilbo samozřejmě zmizet. Jenže měl chudinky nožičky zle pohmožděné Bertovou velikou prackou, byl bez dechu a hlava se mu motala, a tak tedy chvíli zůstal ležet a lapal po dechu, těsně za okruhem, kam dopadalo světlo od ohně.

Právě uprostřed rvačky se objevil Balin. Trpaslíci slyšeli zdálky rámus, a když nějakou dobu čekali, až se Bilbo vrátí nebo až zahouká jako sova, začali se jeden po druhém plížit ke světlu, co nejtišeji dokázali.

Jakmile Tom zahlédl Balina ve světle plamenů, strašně zarval. Zlobří prostě nesnášejí už pouhý pohled na trpaslíky (neuvařené). Berta s Vildou se okamžitě přestali prát. "Pytel, Tome, honem!" vykřikli, a dřív než Balin, který si lámal hlavu, kam se v té mele poděl Bilbo, stačil pochopit, oč vlastně jde, už měl pytel přes hlavu a už byl v něm.

"Vono jich přijde eště víc," prohlásil Tom, "nebo bysem se musel moc mejlit. Spousta a vůbec nikdo, todle to znamená! Žádněj luphobit, ale spousta takovejchdle trpajzlíků!"

"Máš nejspíš pravdu," přisvědčil Berta, "a měli bysme se ztratit ze světla."

A taky to udělali. Popadli pytle, ve kterých nosili skopové i jinou kořisl, a čekali ve stínu. Pokaždé, když se přiblížil další trpaslík a překvapeně se zadíval na oheň, na převržené džbány a na ohryzané skopové kosti, šup, a už měl ohavné páchnoucí pytel přes hlavu a už byl v něm. Brzy ležel Dvalin vedle Balina a

Fili a Kili vedle sebe a Dori a Nori a Ori na jedné hromadě a Oin a Gloin a Bifur a Bombur v jedné kupě nepříjemně blízko ohně.

"Todle jim dá za vyučenou!" odfoukl si Tom, poněvadž Bifur a Bofur mu dali hodně práce a rvali se jako šílenci, jak to už trpaslíci dovedou, když se dostanou do úzkých.

Thorin přišel naposled - a nebyl zaskočen znenadání. Tušil už nějakou neplechu a nepotřeboval ani vidět nohy svých přátel čouhající z pytlů, aby pochopil, že něco není v pořádku. Zůstal stát ve stínu kus opodál a řekl si: "Co je to za šlamastyku? Kdo to tady chytá moje lidi?"

"Zlobří!" ozval se Bilbo za jedním stromem. Na něho v tom rozruchu zapomněli. "Schovávají se s pytli v křoví."

"A podívejme!" prohlásil Thorin a skočil k ohni, dřív než se na něj mohli vrhnout. Popadl velkou větev, která na konci plápolala, a vrazil ten konec Bertovi do oka, než zlobr stačil uhnout. To ho na nějakou chvíli vyřadilo z boje. Bilbo dělal, co mohl. Chytil jednu Tomovu nohu - pokud to šlo, protože byla tlustá jako kmen stromu, jenže odletěl jako camrda až na vrchol nějakého křoví, když Tom kopnutím vmetl Thorinovi do obličeje jiskry.

Tom za to dostal větví do zubů a o jeden přední zub tím přišel. To váni tedy řeknu, že pořádně zavyl! Ale právě v tom okamžiku se za Thorinem objevil Vilda, šoupl mu pytel přes hlavu a stáhl mu ho až k prstům na nohách. Tak tedy boj skončil. Teď byli všichni v pěkné kaši: trpaslíci důkladně zavázaní v pytlích a tři rozzuření zlobří (dva z nich navíc se spáleninami a pohmožděninami, na které se tak hned nezapomíná) seděli vedle nich a dohadovali se, jestli je mají pomalu opékat nebo je nadroboučko rozsekat a uvařit či si prostě na jednoho po druhém sednout a rozmačkat je tak na rosol, zatímco Bilbo trčel v křoví, s potrhánymi šaty i kůží, a ze strachu, aby ho neuslyšeli, si netroufal ani se pohnout.

A právě v té chvíli se vrátil Gandalf. Jenže ho nikdo neviděl. Zlobří se zrovna rozhodli upéci trpaslíky hned a sníst je později - byl to Bertův nápad a po spoustě dohadování s ním všichni souhlasili.

"To nemá fazónu, píct je teďka, bude to trvat celou noc," ozval se nějaký hlas. Berta myslel, že Vildův.

"Nezačínej se zas hádat Vildo," okřikl ho, "nebo to vážně bude trvat celou noc!"

"Kdo se hádá?" bránil se Vilda, který myslel, že to prve promluvil Berta.

"Ty se hádáš!" odsekl Berta.

"To ses teda lháš!" ohradil se Vilda, a tak celá hádka začala znovu. Nakonec se rozhodli rozsekat trpaslíky nadroboučko a uvařit je. Tak tedy připravili veliký černý hmec a vytáhli nože. "Vařit je nemá fazónu! Nemáme vodu, k pramenu je daleko a vůbec!" řekl nějaký hlas. Berta i Vilda mysleli, že to promluvil Tom.

"Drž hubu!" vyjeli si na něj, "Nebo nebudeme hotoví nikdá. A pro tu vodu pudeš sám, esli eště cekneš!"

"Vy držte hubu!" vrátil jím to Tom, který si myslel, že se prve ozval Vilda. "Kdo jinej se tady hádá než vy?"

"Ses blboun!" odbyl ho Vilda.

"Blbounuj sám sebe!" odsekl Tom.

A znovu vypukla celá hádka, ještě zuřivěji než předtím, dokud se konečně nerozhodli sednout si najeden pytel po druhém, rozmačkat trpaslíky a uvařit je až potom.

"Na koho si sednem jako na prvního?" zeptal se nějaký hlas.

"Nejdřív na toho posledního," navrhl Berta, kterému Thorin poranil oko. Myslel, že promluvil Tom.

"Nemluv sám pro sebe!" doporučil mu Tom. "Ale esli si chceš sednout na toho posledního, tak si na něm sed! Kerej to je?"

"Ten s těma žlutejma fuseklema," řekl Berta.

"Blbost, ten se šedivejma fuseklema," řekl jakoby Vildův hlas.

"Já vím určité, že se žlutejma," namítl Berta.

"No jo, se žlutejma," souhlasil Vilda.

"Tak co kecáš, že se šedivejma?" utrl se na něj Berta.

"Nic takovýho sem neřek. To byl Tom."

"Já? Nikdá!" ohradil se Tom. "Tys to řek!"

"Dva proti jednomu, tak drž hubu!" okřikl ho Berta.

"S kým to mluvíš?" dopálil se Vilda.

"Hele, nech toho!" obořil se na něj zároveň Tom s Bertou. "Noc ulíká, tak dělejme, nebo nás tady stihne den!"

"Až vás tady stihne den, změníte se na kámen!" prohlásil nějaký hlas, který zněl jako Vildův. Ale nebyl to Vildův hlas. Právě v tu chvíli se totiž nad kopcem objevily první paprsky úsvitu a v korunách stromů se mocně rozšveholili ptáci. Vilda už ze sebe nevypravil ani slůvko, protože zkameněl, zrovna když se shýbal, a Berta s Tomem se proměnili v balvany, zrovna když se po něm ohlédl. A tak tam stojí dodnes, docela sami, ledaže se na nich usadí nějaký pták, protože zlobři, jak pravděpodobně víte, musí před rozedněním zpátky pod zem nebo se proměnit v horninu, ze které jsou stvořeni, a nikdy se už nepohnou. Právě to postihlo Bertu a Toma a Vildu.

"Výborně!" pochválil si Gandalf, vyskočil z úkrytu za stromem a pomohl Bilbovi dolů z trnitého keře. Tehdy Bilbo pochopil všechno. To čarodějův hlas udržoval zlobry v hádce a hašteření, dokud nepřišlo svítání a neskoncovalo s nimi.

Ted' bylo třeba rozvázat pytle a pustit ven trpaslíky. Byli skoro udušení a pořadně otrávení: vůbec je netěšilo ležet tam a poslouchat, jak se je zlobři chystají upéct a rozmačkat a rozsekat nadroboučko. Pak museli vyslechnout Bilbovu zprávu, co potkalo jeho, a dali si jí dvakrát zopakovat, než byli úplně spokojeni.

"Pošetilý nápad, cvičit se v kapsářství a dlouhoprst'áctví," poznamenal Bombur, "ve chvíli, kdy jsme potřebovali oheň a jídlo."

"Jenže právě to byste od těch chlapů v žádném případě nedostali bez boje," namítl Gandalf. "Ostatně zbytečně ztrácíme čas. Nenapadá vás, že zlobři tady někde musí mít nějakou jeskyni nebo v zemi vykopanou díru, kam se schovávali před sluncem? Musíme se po ní podívat!"

Dali se do prohledávání okolí a brzy objevili stopy kamenných zlobřích bot, které vedly pryč mezi stromy. Sledovali je do kopce, až narazili na velké kamenné dveře do jeskyně, schované za křovím. Ale nemohli je otevřít, ačkoli se do nich všichni opřeli a Gandalf zkoušel různá zaklínání.

"Nepomohlo by nám tohle?" nadhodil Bilbo, když už byli jaksepatří unavení a rozmrzeli. "Našel jsem to na zemi, kde se zlobři prali." A ukázal veliký klíč, třebaže Vildovi se bezpochyby zdál maličký a dobře ulajený. Jistě mu vypadl z kapsy, naštěstí dřív, než zlobr zkameněl.

"Proč jste to propánakrále neřekl dřív?" vykřikl. Gandalf po klíči hrábl a strčil jej do klíčové dírky. Pak se kamenné dveře jedním mocným zatlačením rozletěly a všichni vešli dovnitř. Po zemi se válely kosti a ve vzduchu se vznášel ohavný puch a na policích i na podlaze byla spousta potravin mezi halabala poházenou kořistí všeho druhu - od mosazných knoflíků až po hrnce plné zlat'áků, které stály v koutě. Na stěnách také visela spousta šatstva - příliš malého pro zlobry, takže se obávám, že patřilo jejich obětem - a mezi nimi byly i různé meče všelijaké výroby, tvarů a rozměrů. Dva z nich je zvláště zaujaly nádhernými pochvami a jílcí posázenými drahokamy.

Gandalf a Thorin si každý vzali jeden a Bilbo si vzal nůž v kožené pochvě. Pro zlobra by to byl jenom nepatrný perořízek, ale hobitovi posloužil stejně dobře jako krátký mečik.

"Zdá se, že jsou to dobré čepele," poznamenal Gandalf, když meče povytáhl z pochev a se zájmem si je prohlížel. "Ty nevyrobil žádný zlobr ani lidský kovář v těchhle krajích a časech; ale až si budeme moci přechíst ty runy na nich, dovíme se o nich víc."

"Pojďme pryč z toho příšerného puchu!" ozval se Fili. A tak tedy vynesli hrnce mincí a potraviny, které byly nedotčené a zdály se požitelné, i jeden soudek piva, který zůstal plný. Zatím dostali chuť na snídani, a protože měli pořádný hlad, neohrnovali nos nad tím, co získali ze zlobřích špižirny. Jejich vlastní zásoby už byly velmi skromné. Ted' měli dost chleba a sýra, spoustu piva a slaninu, kterou si mohli opéci na řetavých uhlíkách z ohně.

Potom si zchrupli, protože zažili neklidnou noc, a do odpoledne nedělali už nic jiného. Pak si přivedli poníky, odvezli hrnce zlat'áků, náramně tajně je zakopali opodál stezky nad řekou a zakleli je spoustou kouzel, pro případ, že budou mít někdy příležitost vrátit se pro ně. Když s tím byli hotovi, nasedli všichni znovu do sedel a znovu se začali kodrcat cestou k východu.

"Kam jste se nám ztratil, jestli se smím zeptat?" řekl Thorin v jízdě Gandalfovi.

"Byl jsem se podívat napřed," odpověděl čaroděj,

"A co vás tak rychle přivedlo nazpátek?"

"Že jsem se podíval nazpátek."

"Jistě," poznamenal Thorin, "ale nemohl byste to povědět trochu jasněji?"

"Jel jsem prozkoumat dál naši cestu. Co nevidět bude nebezpečná a obtížná. Taky mi dělalo starost doplnění našich malých zásob. Nedojel jsem však ani moc daleko, když jsem potkal dva své přátele z Roklinky."

"Kde to je?" zeptal se Bilbo.

"Neskákejte mi do řeči!" napomenul ho Gandalf. "Dostanete se tam za pár dní, když budeme mít štěstí, a sami to všechno poznáte. Jak jsem právě říkal, potkal jsem dva Elrondovy lidi. Pospíchali, protože se báli zlobrů. Právě od nich jsem se dověděl, že tři zlobři sestoupili z hor a usadili se v lesích nedaleko cesty; zaplašili z té oblasti všechny obyvatele a přepadali ze zálohy cizí pocestné.

Okamžitě jsem vycítil, že mě potřebujete, abych se vrátil. Když jsem se podíval nazpátek, uviděl jsem v dálce oheň a pustil jsem se k němu. Tak teď to tedy víte. Prosím vás, buďte příště opatrnější, nebo se nikdy nedostaneme nikam!"

"Děkujeme vám!" kvitoval to Thorin.

Kapitola 3

KRÁTKÝ ODPOČINEK

Ten den nezpívali a nevypřádali si příběhy, třebaže se vyčasil, ani příští den, ani den poté. Začali cítit blízkost nebezpečí z obou stran. Tábořili pod hvězdami a jejich konici se najedli víc než oni sami, poněvadž všude rostla spousta trávy, ale v jejich zavazadlech toho moc nezbyvalo, i když počítáme zásoby, které si odnesli od zlobrů. Jednoho rána se přebrodili přes nějakou řeku po široké mělčině, plné rachotících valounů a vodní pěny. Druhý břeh byl strmý a kluzký. Když se dostali na jeho hřeben, vedouce poníky za uzdu, uviděli blízko před sebou, jak k nim sestupují veliké hory. Zdálo se, že k úpatí nejbližší z nich jim zbývá už jenom den pohodlné jízdy. Vypadala temně a ponuře, třebaže její hnědá úbočí žihaly pruhy slunečního světla a za jejími svahy zářily zasněžené vrcholky.

"To je ta Hora?" zeptal se Bilbo slavnostně a zíral na ni s vykulenýma očima. Nic tak obrovského ještě jakživ neviděl.

"Ovšemže ne!" odpověděl Balin. "To je jenom začátek Mlžných hor, a my se musíme dostat na jejich druhou stranu, buďto přes ně, nebo nějak pod nimi, než přijdeme do Divočiny. A i odtamtud je to ještě lán světa k Osamělé hoře na východě, kde drak Šmak leží na našem pokladu."

"Ó!" vzdechl si Bilbo a v té chvíli si připadal unavenější než kdy předtím, pokud si mohl vzpomenout. Znovu si pomyslel na svou pohodlnou lenošku před krbem ve svém oblíbeném obývacím pokoji ve své hobití noře a na zpívající čajník. A nebylo to naposledy!

Ted' je vedl Gandalf. "Nesmíme sejít z cesty, nebo je s námi konec," varoval. "Potřebujeme jednak potraviny, jednak odpočinek v rozumném bezpečí - a taky je nutné překročit Mlžné hory po té právě stezce, nebo v nich zabloudíte a budete se muset vrátit a začít znovu od začátku (jestli se vám vůbec podaří vrátit se)."

Zeptali se ho, kam má namířeno, a on jim odpověděl; "Došli jste tady na samý pokraj Velké divočiny, jak možná někteří víte. Někde před námi leží schované krásné údolí Roklinka, kde bydlí Elrond v Posledním domáckém domě. Poslal jsem tam po svých přátelích vzkaz, takže jsme očekáváni."

To znělo příjemně a utěšeně, ale ještě tam nedojeli, a najít Poslední domácký dům na západ od hor není tak snadné, jak to zní. Krajinu jako by nečlenily žádné stromy ani údolí ani pahorky, táhl se před nimi jenom nesmírný svah, pozvolna stoupající až k úpatí nejbližší hory, širý prostor barvy vřesu a drolicího se kamení, se skvrnami a pruhy travnaté i mechové zeleně, která se objevovala na místech, kde mohla být voda.

Uplynulo dopoledne, nastalo odpoledne, ale na celé té mlčenlivé pusté rozloze neviděli jedinou známku nějakého obydlí. Začalo jim to dělat starost, poněvadž si teď uvědomili, že dům může být schovaný skoro všude mezi nimi a pohořím. Naráželi na nečekaná údolíčka, úzká a s příkrými srázy, která se jim

náhle otevírala u nohou, a s překvapením viděli na jejich dně stromy a proudící vodu. Byly tam rokle, které se daly téměř přeskočit, ale velice hluboké a s vodopády. Byly tam temné strže, do kterých by se nedalo ani seskočit, ani sešplhat. Byla tam rašeliniště, některá z nich na pohled zelená a příjemná, porostlá pestrými a vysokými květinami, ale poník, který by na ně vkročil s nákladem na hřbetě by se už nikdy nevyhrabal z močálu.

Kraj mezi brodem a horami byl skutečně daleko širší, než byste byli hádali. Bilbo z toho byl všecek užaslý. Jediná stezka byla označena bílými kameny, z nichž některé byly příliš malé a jiné napůl zarostlé mechem či vřesem. Dohromady bylo velmi obtížné sledovat cestu i pod vedením Gandalfa, který se tu zřejmě dobře vyznal.

Jeho hlava a plnovous se vrtěly sem a tam, jak se díval po kamenech, a ostatní z družiny jeho hlavu sledovali, ale nezdálo se, že by byli o něco blíž ke konci svého hledání, když se den začal naklánět. Doba svačiny už dávno minula a vypadalo to, že brzy mine i doba večere. Kolem se třepetaly můry a silně se zešeřilo, poněvadž nevyšel měsíc. Bilbův poník začal brkat přes kořeny a přes kamení. Pak dorazili ke strmé proláklině v zemi, tak náhle, že Gandalfův kůň málem uklouzl a sjel po srázu.

"Konečně jsme tady!" zvolal čaroděj a ostatní se nahnuli kolem něho a nakukovali přes okraj. Daleko pod sebou viděli údolí. Slyšeli hukot vody uhánějící skalnatým korytem na dně; vzduchem stoupala vůně stromů a za vodou po jedné straně údolí svítilo světlo.

Bilbo nikdy nezapomněl, jak pak klouzali a smekali se šerem po příkré klikaté stezce do tajného údolí Roklinky. Čím se dostávali níž, tím bylo tepleji, a vůně sosen ho tak omamovala, že co chvíli poklimbával a málem spadl ze sedla nebo si narazil nos o poníkovu šíji. Čím byli níž, tím výš stoupala jejich nálada. Místo sosen se objevily buky a duby a soumrakem vládla utěšená pohoda. Tráva už ztratila ve tmě skoro všechnu zeleň, když se konečné octli na otevřené mýtině nevysoko nad břehem proudu.

"Hm! To zavání elfy!" pomyslel si Bilbo a vzhledl ke hvězdám. Zářily jasné a modravě. Právě v tom okamžiku se ozval mezi stromy zpěv jako výbuch smíchu:

Kampak sem zvenku?

Co byste rádi?

Snad podkověnkou ?

Řeka si pádí!

Tma se už snáší

roklínkou naší!

Kampak ty vaše

nohy se vlečou?

Vaří se kaše,

placky se pečou!

Dobře je, braši,

v roklinec našich,

haha!

No, kampak? Co vy

třesete vousy?

Kdopak nám poví,

kam takhle jdou si

pan Pytlík a Balin

s nimi Dvalin

roktínkou naší,

když tma se snáší,

haha?

Chcete tu zůstat,

čí utéct zpátky?
Tma už je hustá!
Den je tak krátký!

Útěk je hloupý!
Ten, kdo k nám vstoupí.
když se tma snáší,
ať slyší naši
písničku po celou noc!
Vítáme moc a moc!
Hahá!

Takhle se smáli a zpívali v korunách stromů a jistě si myslíte, že to byly pěkné nesmysly. Ale jim by to nevadilo, kdybyste jim to řekli, jenom by se smáli ještě víc. Byli to samozřejmé elfové. Bilbo je brzy rozpoznával v houstnoucí tmě. Miloval elfy, třebaže se s nimi málokdy setkával, ale zároveň z nich měl tak trochu strach. Trpaslíci s nimi dobře nevycházejí. I docela slušní trpaslíci jako Thorin a jeho přátelé je považují za pošetilé (což samo o sobě je velká pošetilst), nebo jsou z nich otrávení. Někteří elfové si totiž trpaslíky dobírají a posmívají se jim, nejvíc ze všeho pro jejich plnovousy.

"Vida, vida!" řekl nějaký hlas. "Jen se na to podívejme! Hobit Bilbo na poníku, propánakrále! To je rozkošné!"

"Úžasné! Báječné!"

Pak spustili další písničku, stejně směšnou jako ta, kterou jsem zapsal v plném znění. Nakonec jeden z nich, vysoký mladý chlapík, vyšel ze shluku stromů a poklonil se Gandalfovi a Thorinovi.

"Vítám vás do Roklinky!" řekl.

"Díky!" odpověděl Thorin poněkud nabručeně, ale Gandalf už seskočil z koně, stál mezi elfy a vesele si s nimi povídal.

"Trochu jste si zajeli z cesty," řekl elf, "Jestli totiž máte namířeno k jediné stezce přes vodu a k domu za ní. Ukážeme vám, kudy se tam dostanete, ale měli byste jít radši pěšky, než přejdete přes most. Zdržíte se chvíli a zazpíváte si s námi, nebo tam chcete jít rovnou? Chystá se tam večere. Cítím dřevo, jak vaří na ohni."

Ačkoli byl Bilbo unavený, byl by se rád chvíli zdržel. Zpěv elfů je něco, co byste si neměli nechat ujít, když je to v červnu a pod hvězdami a když vás podobné věci zajímají. Taky by si byl rád vyměnil pár slov v soukromí s těmihle lidičkami, kteří zřejmě znali jeho jméno a všechno o něm, třebaže je dosud nikdy neviděl. Myslel si, že jejich názor na jeho dobrodružství by mohl být zajímavý. Elfové toho spoustu vědí, mají báječný čich na novinky a o tom, co se děje mezi lidmi široko daleko, se dovídají stejně rychle, jako teče voda, nebo ještě rychleji.

Jenomže všichni trpaslíci byli pro večeri co možná nejdřív a nechtěli se zdržet. Tak tedy všichni vykročili, vedouce své poníky, dokud je elfové nedoprovodili na dobrou stezku a pak konečně až na sám břeh řeky. Tekla rychle a s hukotem, jako hučívají horské bystřiny za letních večerů, kdy slunce po celý den rozpouštělo sníh vysoko na horách. Byl tam jenom úzký kamenný můstek bez zábradlí, tak úzký, že po něm mohl dobře přejít poník, a přes ten se museli dostat, pomalu a opatrně, jeden po druhém, a převést každý svého poníka za uzdu. Elfové přinesli na břeh jasné lucerny a zpívali veselou písničku, když společnost přecházela na druhou stranu.

"Nenamočte si vousy v pění, tatíku!" pokřikovali na Thorina, který lezl skoro po čtyřech. "I bez namočení je máte dlouhé dost!"

"Dávejte pozor, ať Bilbo nesní všechny koláče!" volali. "Je ještě moc tlustý, aby se dokázal protáhnout klíčovými dírkami!"

"Pst, pst, dobří lidičkové, a dobrou noc!" mínil je Gandalf, který šel poslední. "Údolí mají uši a někteří elfové mají moc bujné jazyky. Dobrou noc!"

A tak konečně všichni dorazili k Poslednímu domáckému domu a našli jeho dveře dokořán.

Je to sice divné, ale o věcech, které je dobré mít, a o časech, které je dobré zažít, se dá povědět jedna

dvě a nikdo to zvlášť neposlouchá; kdežto věci nepříjemné, vzrušující, ba dokonce příšerné mohou být základem dobrého vyprávění a v každém případě zaberou toho vyprávění spoustu. Zůstali v tom pohostinném domě dlouho, aspoň čtrnáct dní, a těžko se s ním loučili. Bilbo by tam byl s radostí zůstal na věky věků - i kdyby ho kouzelné přání mohlo okamžitě bez potíží vrátit rovnou do jeho hobití nory. Jenomže o tom jejich pobytu se dá povědět jen málo.

Pán domu byl přítel elfů - jeden z těch lidí, jejichž předkové se doslali do podivných příběhů z doby před začátkem dějin, za válek mezi zlými skřety a elfy a prvními lidmi Severu. Za časů našeho vyprávění žili dosud někteří lidé, kteří měli mezi svými předky jak elfy, tak bohatýry Severu, a Elrond, pán domu, byl jejich hlava.

Byl tak ušlechtilý a měl tak krásnou tvář jako vládce elfů, byl silný jako válečník, moudrý jako čaroděj, úctyhodný jako král trpaslíků a laskavý jako samo léto. Stal se hrdinou mnoha příběhů, ale v našem vyprávění o Bilbově velkém dobrodružství hraje pouze malou, třebaže důležitou roli, jak ještě uvidíte, jestli se vůbec někdy dostaneme ke konci. Jeho dům byl dokonalý, ať už jste dávali přednost jídlu či spánku či práci či vyprávění historek či zpěvu či prostému posedění a přemýšlení, nebo příjemné směsici toho všeho dohromady. Nic zlého se v tom údolí nepřiházelo.

Rád bych měl dost času, abych vám mohl povědět alespoň pár příběhů nebo vám zaznamenat jednu dvě písničky, které v tom domě vyslechli. Všichni poutníci, stejné jako jejich poníci, se tam za pár dní zotavili a zesíleli. Spravili jim tam šaty stejně jako pohmožděniny, náladu i naděje. Zavazadla jim naplnili potravinami a zásobami, které se lehko nesly, ale byly dost vydatné, aby s nimi vydrželi přes horské průsmyky. Zdokonalili jejich plány nejlepšími radami. A tak nadešla svatojánská noc a oni měli znovu vyrazit s úsvitem příštího jitra.

Elrond se vyznal v runách všeho druhu. Ten večer se podíval na meče, které si přinesli ze zlobřího doupěte, a řekl: "Tyhle meče nevyrobili zlobři. Jsou to staré meče, prastaré meče horských elfů ze Západu, mých příbuzných. Byly vyrobeny v Gondolinu pro války se skřety. Jistě pocházejí z nějakého dračího pokladu nebo naloupené kořisti skřetů, poněvadž draci a skřetové to město před dávnými věky vydrancovali. Tenhle, Thorine, se podle svých run run jmenuje Orkrist čili Skřetodrv ve starém gondolinském jazyce; bývala to slavná čepel. A tohle, Gandalfé, byl Glamdring, Vrahomlat, který kdysi nosíval král Gondolinu. Dobře si je opatrujte!"

"Kde k nim přišli ti zlobři, to bych rád věděl," podíval se Thorin na svůj meč s novým zájmem.

"To vám nepovím," odpověděl Elrond, "ale můžeme hádat, že vaši zlobři vyplenili jiné plenitele, nebo našli zbytky starých loupeží v nějaké skrýši v horách. Slýchal jsem, že v opuštěných slujích dolů v Morii se dají dosud najít zapomenuté poklady z časů války mezi trpaslíky a skřety."

Thorin se nad těmito slovy zamyslel. "Budu ten meč chovat v úctě," prohlásil pak. "Kéž by brzy drvil skřety ještě jednou!"

"To přání se vám může v horách dost brzy vyplnit," poznamenal Elrond. "Ale teď mi ukažte tu svou mapu!"

Vzal ji, dlouze se na ni zadíval a zavrtěl hlavou; neboť ačkoli tak docela neschvaloval trpaslíky a jejich lásku ke zlatu, nenáviděl draky a jejich krutou zlobu a se zármutkem vzpomínal na trosky města Dolu a na jeho veselé zvony a na spálené břehy čiré Bystré řeky. Měsíc zářil jako široký dorůstající stříbrný srpek. Elrond zvedl mapu a bílý jas ji prosvítil. "Co je tohle?" podivil se. "Tady jsou měsíční litery, vedle těch obyčejných run, které říkají 'dveře pět stop vysoké a tři mohou projít vedle sebe!'"

"Co jsou to měsíční litery?" zeptal se hobit všecek vzrušený. Miloval mapy, jak jsem vám už řekl, a taky miloval runy a písmena a krásný rukopis, třebaže když psal sám, vypadalo to trochu jako vyzábělé muří nohy.

"Měsíční litery jsou runové písmo, jenže je nemůžete uvidět," řekl Elrond, "když se na ne díváte přímo. Jsou vidět, když je prosvěcuje měsíc, a co víc, u těch složitějších to musí být měsíc ve stejné fázi a ve stejném ročním období jako toho dne, co byly napsané. Vynašli je trpaslíci a psali je stříbrnými pery, jak vám mohou potvrdit vaši přátelé. Tyhle někdo jistě psal ve svatojánské noci při dorůstajícím měsíci před dávnými časy."

"A co říkají?" zeptali se současně Gandaif s Thorinem, možná trochu rozmrzelí, že na to Elrond přišel první, ačkoli vlastně předtím to nebylo možné a nebude to možné zase bůhsámví jak dlouho.

"Postav se k šedému kameni, až zaťuká drozd," četl Elrond, "a zapadající slunce posledním paprskem Durinova dne ukáže na klíčovou díрку."

"Durin, Durin!" opakoval Thorin. "To byl praotec praotců nejstaršího rodu trpaslíků, Dlouhovousáčů, a můj první předek. Já jsem jeho dědic."

"A co je to tedy Durinův den?" zeptal se Elrond.

"První den trpasličího nového roku," řekl Thorin "je, jak by měl každý vědět, první den posledního východu měsíce na podzim před prahem zimy. Dodnes mu ještě říkáme Durinův den, když se na podzim naposledy ukáže měsíc na obloze ještě za slunce. Ale bojím se, že to nám moc nepomůže, protože dneska se vymyká našim vědomostem určit, kdy takový čas zase nastane."

"To ještě uvidíme," podotkl Gandalf. Je tam napsáno ještě něco?"

"Nic, co by se dalo vidět při tomhle měsíci," odpověděl Elrond, vrátil mapu Thorinovi, a pak se šli podívat dolů k řece na elfy, jak tančí a zpívají ve svatojánské noci.

Příští den vzešlo svatojánské jitro, tak krásné a svěží, jak jen si můžete představit: na modré obloze ani mráček a slunce tančilo na vodě. A tak vyjeli za zpěvů na rozloučenou a s přáním šťastné cesty, v srdcích odvahu pro další dobrodružství, a se znalostí cesty, které se musejí držet přes Mlžné hory do krajů za nimi.

Kapitola 4

PŘES HORY A POD HORAMI

Do hor vedlo mnoho stezek a přes ně mnoho průsmyků. Ale většina z těch stezek byla zrádná a falešná a nevedla buď nikam, nebo ke špatným koncům, a většina průsmyků byla zamořena zlověstnými zjevy a smrtelným nebezpečím. Trpaslíci a hobit se s pomocí Elrondových moudrých rad a Gandalfových znalostí i zkušeností pustili tou správnou cestou ke správnému průsmyku.

Dlouhé dni poté, co se vyškrábali z údolí a zanechali Poslední domácký dům na míle za sebou, pořád ještě stoupali vzhůru a vzhůru. Byla to namáhavá stezka a nebezpečná stezka, křivolaká cesta, opuštěná a dlouhá. Teď se mohli ohlédnout po krajích, které nechali za sebou a které se za nimi táhly daleko dole. Bilbo věděl, že předaleko na západě, kde se všechno ztrácelo v modravém oparu, leží jeho vlastní země bezpečných a pohodlných věcí a jeho útulná hobití nora. Otrásl se. Tady nahoře začínalo být štiplavě zima a vítr skučel mezi skalisky. Občas se také po horských svazích valily dolů balvany uvolněné poledním sluncem ze sněhu a někdy se přehnaly mezi nimi (což bylo štěstí) nebo jim přeskočily nad hlavami (což nahánělo strach). Noci byly nepříjemné a studené, a oni se neodvažovali zazpívat si nebo promluvit hlasitě, poněvadž ozvěny zněly strašidelně a ticho jako by nemělo rádo vyrušování - leda hukotem vody a kvílením větru a třaskáním kamenů.

"Léto se naklání," říkal si Bilbo, "a probíhá senoseč a výlety se svačinami. Přijdou žně a sbírání borůvek, ještě dřív, než tímhle tempem začneme na druhé straně sestupovat." A ostatní měli stejně chmurné myšlenky, třebaže se s Elrondem rozloučili plní naděje nejdelšího letního dne a vykládali si tenkrát vesele o přechodu přes hory a o tom, jak rychle projedou zeměmi za horami. Mysleli si tenkrát, že možná objeví vchod do Osamělé hory hned s prvním podzimním východem měsíce, a říkali si, že to třeba bude právě Durinův den. Jenom Gandalf už tehdy vrtěl hlavou a neříkal nic. Trpaslíci tou cestou nešli už dlouhá léta, Gandalf však ano, takže věděl, jak ve Velké divočině vzrostlo a rozbujelo se zlo o nebezpečí, jakmile draci vyhnali z kraje lidi a skřetové se po bitvě v morijských dolech potají rozlezli široko daleko. I dobré plány moudrých čarodějů, jako byl Gandalf, a dobrých přátel, jako byl Elrond, se někdy zvrtnou, když se pustíme do nebezpečných dobrodružství za hranicemi Velké divočiny, a Gandalf byl natolik moudrý čaroděj, aby to věděl.

Věděl, že je může potkat něco neočekávaného, a stěží se odvážil doufat, že ty vysokánské hory s opuštěnými vrcholky a úžlabinami, kde nevládne žádný král, zdolají bez nějakého strašného dobrodružství. Taky že ne. Všechno šlo docela dobře, až se jednoho dne nad nimi strhla bouřka - víc než bouřka, hotová bitva hromů. Víte, jak děsivá může být opravdu silná bouře dole v nížině a v údolí řeky, zvláště když se srazí dvě velká bouřková mračna. Ještě hroznější je hromobití a blýskavice v horách

a v noci, když se dvě bouře přivalí od východu i od západu a začnou spolu válčit. Blesky se tříští na horských vrcholech, skály se třesou, obrovské burácení trhá vzduch a hřmí ozvěnou do kdejaké jeskyně a dutiny a tma je plná ohlušujícího rachotu a náhlých záblesků.

Bilbo jakživ nic takového neviděl ani si to nedovedl představit. Byli vysoko na úzké skalní římse na pokraji strašného srázu, pod sebou temné údolí. Schovali se tam na noc pod skalním převisem a Bilbo se choulil pod pokrývkou a klepal se od hlavy až k patě. Když při světle blesků vykoukl, viděl přes údolí, jak tam vyrukovali kamenní obři a metají po sobě pro zábavu balvany, chytají je a vrhají dolů do tmy, kde drtivě dopadaly mezi stromy nebo se s třeskotem tříštily napadrt'. Pak se zvedl vítr a spustil se liják a vítr hnal déšť a krupobití všemi směry, takže skalní převis neskytál vůbec žádnou ochranu. Brzy byli promočeni skrznaskrz, jejich poníci stáli se svěšenými hlavami a s oháňkami mezi nohama a někteří řičeli strachy. Slyšeli, jak se obři hlučně chechtají a pokřikují na sebe ze všech úbočí.

"Tohle tedy dál nepůjde!" prohlásil Thorin. "Jestli nás nesmete vítr nebo neutopí liják nebo nesrazí blesk, sebere si nás nějaký obr a vykopne nás až do nebe jako míč."

"No, jestli víte o něčem lepším, tak nás tam zaveďte!" zábručel Gandalf, který byl silně nevrlý a sám nebyl nijak šťastný z vyvádění těch obrů.

Nakonec se dohodli, že vyšlou Filiho a Kiliho, aby se podívali po lepším úkrytu. Ti dva měli velmi bystré oči, a poněvadž byli mezi ostatními trpaslíky o nějakých padesát let mladší, dostávali obvykle takovéhle úkoly (každý totiž viděl, že poslat Bilba by nebylo naprosto k ničemu). Když chcete něco najít, nemůžete udělat nic lepšího než hledat (jak poučil Thorin mladé trpaslíky). Když hledáte, obvykle jistě něco najdete, ale není to vždycky to, oč vám šlo. To se potvrdilo i při téhle příležitosti.

Fili a Kili brzy přilezli zpátky, přidržující se ve větru skal.

"Našli jsme suchou jeskyni," oznámili, "nedaleko odsud za příštím rohem a vejdou se tam i poníci se vším všudy."

"Prozkoumali jste ji důkladně?" zeptal se čaroděj, který věděl, že horské jeskyně bývají jen zřídka neobydleny.

"Jistě, jistě!" přikyvovali průzkumníci, třebaže bylo každému zřejmé, že tomu nemohli věnovat mnoho času; vrátili se zpátky příliš brzy. "Tak veliká zase není a nesáhá moc daleko dozadu."

Právě v tom ovšem tkví nebezpečí jeskyní: někdy nevíte, jak daleko se táhnou dozadu, nebo kam vede případná chodba za jeskyní, či co na vás vevnitř číhá. Ale teď jim Filiho a Kiliho zpráva přišla docela vhod. Všichni se tedy sebrali a připravili se k přestěhování. Vítr dosud vyl a hromy burácely a všichni měli plně ruce práce, aby se i s poníky vydali na cestu. Nemuseli však jít daleko a zanedlouho přišli k velkému skalisku, které vyčnívalo do cesty. Když jste je obešli, našli jste nízkou klenbu, vedoucí do úbočí hory. Stačila právě tak na to, aby tam s trochou úsilí protlačili poníky, jakmile jim sundali náklad a sedla. Když tak prolézali klenutím, libovali si, že slyší vítr a liják zvenčí místo všude kolem sebe a že jsou v bezpečí před obry a jejich balvany. Jenže čaroděj nic neriskoval. Vyčaroval světlo na konci své kouzelné hole jako to udělal tenkrát v Bilbově jídelně, jestli si vzpomínáte, což se teď zdálo tak dávno - a prozkoumal v tom světle jeskyni od jednoho konce k druhému.

Zdála se dost prostorná, ale ne zase příliš rozlehlá ani tajemná. Na zemi bylo sucho a bylo tam pár útulných koutků. Na jednom konci bylo místo pro poníky a tam teď stáli (náramně potěšeni tou změnou), kouřilo se z nich a žvýkali s čumáky v pytlících s obrokem. Oin s Gloinem chtěli u dveří rozdělat oheň, aby si usušili šaty, ale Gandalf o tom nechtěl ani slyšet. Rozprostřeli si tedy mokré věci po zemi a vytáhli i suché převlečení z ranců; pak si pohodlně upravili pokrývky, zapálili si fajfky a vyfukovali kroužky dýmu, které Gandalf měnil na rozličné barvy a roztančil je vzhůru ke stropu, aby je pobavil. Povídali si a povídali, zapomněli na bouřku a vykládali si, co kdo podnikne se svým podílem z pokladu (jestli se jim dostane do ruky, což se v té chvíli zdálo nemožné), a tak je jednoho po druhém zdolal spánek. A to bylo naposledy, co měli poníky, vaky, balíky, nářadí a propriety, které si vzali s sebou.

Tu noc se jim přece jen vyplatilo, že s sebou vzali malého Bilba. Ten totiž nějak dlouho nemohl usnout, a když konečně usnul, měl praošklivé sny. Zdálo se mu, že jedna puklina v pozadí jeskyně je čím dál větší a čím dál širší, dostal hrozný strach, ale nemohl vykřiknout ani cokoli podniknout, jenom ležel a přihlížel. Pak se mu zdálo, že podlaha jeskyně povoluje a on že někam klouže - že se někam propadá hloub a hloub, bůhsámví kam.

Vtom sebou strašlivě trhl, probudil se a zjistil, že jeho sen byla částečně skutečnost. V pozadí jeskyně se opravdu rozšířila nějaká puklina a byla z ní už široká chodba. Ještě slačil zahlédnout, jak v ní mizí oháňka posledního poníka. Ovšemže ukrutánsky zaječel, tak ukrutánsky, jak jen hobit dokáže, což je při jeho velikosti překvapující.

A z pukliny se vyhrnuli skřeti, velicí skřeti, ohromní škaredí skřeti, spousta skřetů, dřív než byste řekli kámen ámen. Bylo jich aspoň šest na každého trpaslíka a dva dokonce i na Bilba, a všechny je popadli a odvěkli puklinou, dřív než byste řekli křís a zmiz. Ne však Gandalfa. Bilbovo zaječení bylo dobré aspoň k tomu. Ve zlomku vteřiny ho úplně probudilo, a když se k němu skřetové vrhli, šlehl jeskyní oslnivý blesk, začpělo to jako po střelném prachu a několik skřetů padlo mrtvých.

Puklina se s tresknutím zavřela a Bilbo s trpaslíky se octli v pasti! Kde byl Gandalf? O tom zajatci ani skřeti neměli nejmenší ponětí a skřeti se nezdržovali, aby na to přišli. Chopili se Bilba a trpaslíků a hnali je chodbou dál. Byla hluboká hustá tma, ve které vidí jen skřetové, navyklí na život v nitru hor. Chodby se tam křížovaly a klikatily všemi směry, ale skřeti znali cestu, jako vy trefíte na nejbližší poštu, a ta cesta vedla hloub a hloub a bylo tam pekelné dusno. Skřeti se chovali náramně surově, nemilosrdně zajatce štípali a řehtali se a chechtali příšernými kamennými hlasy, a Bilbo byl ještě nešťastnější, než když ho zlobr zvedl za prsty u nohou. Kolikrát tehdy zatoužil po své útulné a světlé hobití noře! A nebylo to naposledy.

Ted' se před nimi objevil pablesk nějakého červeného světla. Skřetové se dali do zpěvu, pleskali do taktu ploskýma nohama o kámen a cloumali svými vězni.

Chňap! Lap! Strop sklap!
Třesk, plesk! Dup, křup!
Tam dolu hned, kde vládne skřet,
hohó, tam s tebou šup!

Břínk, bim! Sem s ním!
Perlík, a kuj! Hohó, jsi můj!
Ted' bus a buš a rob a služ,
hohó. ted' kuj a kuš!

Chceš pryč? Prásk bič!
Sténej a skuč! Kňourej a kňuč!
A rob a rob a čekej hrob,
kde vládce skřet smí popíjet,
hohó, kde má svůj svět!

Znělo to skutečně děsivě. Stěny odrážely ozvěnou to jejich chňap, lap! a dup, křup! i šeredný smích jejich hohó! Celkový smysl jejich popěvku byl až příliš jasný, protože ted' skřeti vytáhli biče, při každém práskbič! je začali šlehat a hnali je před sebu co jim nohy stačily, a ne jeden trpaslík už kňoural a naříkal, když doklopýtali do velké jeskyně.

Byla osvětlena velkým ohněm uprostřed i pochodněmi na stěnách a byla plná skřetů. Všichni se chechtali a dupali a tleskali, když trpaslíci (s chudákem malým Bilbem jako s posledním nejbliž k bičům) vběhli dovnitř, zatímco skřeti pohůnci výskali a práskali biči za nimi. Poníci se tam už tísnil v jednom chumlu a všechny sakypaky se válely rozbalené na zemi a skřeti se v nich prohrabávali a očichávali je a ohmatávali a hádali se o ně.

Bohužel, tohle bylo naposledy, co viděli své znamenité poníky včetně pěkného a statného bélouška, kterého Elrond půjčil Gandalfovi, protože čarodějův kůň by se nehodil na horské stezky. Skřetové totiž jedí koně a poníky a osly (i jiné mnohem horší věci) a jsou pořád hladoví. V téhle chvíli však zajatci mysleli jenom na sebe. Skřeti jim spoutali ruce za zády, spojili je všechny do jedné řady a odvěkli je na druhý konec jeskyně i s malým Bilbem, který klopýtal na konci.

Tam seděl ve stínu na velkém plochem balvanu strašlivý skřet s obrovskou hlavou a kolem něho stáli

skřetové ozbrojení sekýrami a zakřivenými meči, jakých používají. Aby vám to bylo jasné, skřeti jsou krutí, plní zloby a mají černá srdce. Neumějí udělat nic krásného, ale zato ledacos chytrého. Když si dají tu práci, dokážou razit štoly a dolovat stejně dobře jako trpaslíci (ne ovšem jako ti nejšikovnější), třebaže jsou zpravidla nepořádní špindírové. Velmi dobře dovedou vyrábět kladiva, sekýry, meče, dýky, krumpáče, kleště, jakož i mučící nástroje, nebo k jejich výrobě podle svých nákrešů nutí jiné, zajatce a otroky, kreři musí robotit, dokud nezahynou z nedostatku vzduchu a světla. Není nepravděpodobné, že vynalezli některé z mašin, které od té doby sužují svět, zejména důmyslná zařízení na zabíjení velkého počtu lidí najednou, poněvadž si vždycky libovali v kolech a ve strojích a ve výbušninách, a nikdy také nepracovali vlastníma rukama víc, než bylo nezbytně nutné; ale za těch časů a v té odlehlé divočině ještě tak daleko nepokročili (jak se tomu říkává). K trpaslíkům necítili žádnou zvláštní nenávist, ne větší, než cítili ke každému a ke všemu, zejména ke všemu spořádanému a blahobytnému. V některých krajích s nimi dokonce zlí trpaslíci uzavírali spojenectví. Jenže na Thorinův kmen měli skřetové obzvlášť spadeno kvůli válce, o které jsme se už zmínili, ale která nepatří do našeho příběhu, a skřetům ostatně nezáleží na tom, koho zajmou, jen když se jim to podaří mazaně a potají a věžňové se nemohou bránit.

"Kdo jsou ti bídní červi?" otázal se Velký skřet.

"Trpaslíci - a tohle!" řekl jeden z pohůnků a trhl za Bilbův řetěz, takže hobit musel padnout na kolena.

"Našli jsme je, jak se schovávají na našem předním zápraží."

"Co jste tam hledali?" obrátil se Velký skřet k Thorinovi. "Jistě jste měli za lubem něco nekalého!"

Špehovali jste nejspíš soukromé záležitosti mých lidí! Nepřekvapilo by mě, kdybyste byli lupiči! Mordýři a přátelé elfů, podle všeho! No tak! Co mi na to řeknete?"

"Trpaslík Thorin k vašim službám!" odpověděl oslovený - to byla jen taková zdvořilá nicotnost. "O těch věcech, které si představujete a ze kterých nás podezíráte, nemáme ani ponětí. Schovávali jsme se před bouří v příhodné a neobydlené jeskyni, jak se nám zdálo; ani ve snách by nás bylo nenapadlo obtěžovat skřety jakýmkoli způsobem." To byla ovšem svatá pravda.

"Hm!" ušklíbl se Velký skřet. "To říkáte vy! Smím se zeptat, co vůbec děláte tady v horách, odkud jdete a kam jste měli namířeno? Vlastně bych o vás měl vědět všechno. Ne že by vám to moc pomohlo, Thorine Pavézo, na to vím o tvých lidech až dost, ale s pravdou ven, nebo si pro vás vymyslím něco zvlášť nepříjemného!"

"Jeli jsme navštívit své příbuzné, své synovce a sestřenice, bratrance z prvního, druhého a třetího kolena i ostatní potomky našich praotců, kteří žijí na východ od těchtole opravdu pohostinných hor," odpověděl Thorin, který v tom momentě nemohl přijít na nic lepšího, když skutečná pravda by zřejmě nebyla k ničemu.

"To lže, Vaše skřeti skvělosti!" ozval se jeden z pohůnků. "Několik z našich lidí sklál v jeskyni blesk, když jsme tyhle červy zvali sem dolů, a na místě je zabil. Právě tak nevysvětlil tohle!" A ukázal meč, který sebrali Thorinovi, meč ze zlobřího doupěte.

Velký skřet strašlivě zavyl vzteky, sotva se na meč podíval, a všichni jeho vojáci zaskřípali zuby, treskli štíty a zadupali. Okamžitě ten meč poznali. Pobil svého času stovky skřetů, když je půvabní elfové z Gondolinu pronásledovali v pahorkatině nebo dobývali jejich hradby. Elfové jej nazývali Orkrist, Skřetodrv, kdežto skřetové mu říkali prostě Bijec. Nenáviděli jej, a ještě hůř nenáviděli každého, kdo jej nosil.

"Mordýři a přátelé elfů!" zařval Velký skřet. "Rozsekejte je! Bijte je! Hryžte je! Zničte je! Uvrhněte je do černých děr plných hadů, aby už nikdy neuvíděli světlo!" Zuřil tak, že seskočil ze svého stolce a sám se hnal na Thorina s vyceněnými zuby.

Právě v tom okamžiku však všechna světla v jeskyni zhasla, velký oheň udělal pf! a proměnil se v sloupec modravě světélkujícího dýmu, který vyletěl až ke stropu a zasypal všechny skřety palčivými bílými jiskrami.

Mělo to za následek nepopsatelný řev a vyty, jekot a vrískot, sténání a úpění, křik a kletby a skřeky. Kdyby se několik set divokých koček a vlků pomalu peklo zaživa, nenadělali by tolik rámusu. Jiskry skřetům propalovaly těla a dýmem, který teď klesl od stropu, tak zhoustl vzduch, že dokonce ani jejich oči v něm nic neviděly. Brzy padali jeden přes druhého, váleli se na hromádách po zemi, kousali se, kopali a rvali mezi sebou, jako by všichni zešíleli.

Náhle zablýskl vlastním světlem nějaký meč. Bilbo viděl, jak jeho čepel projela skrz naskrz Velkým skřetem, který ve svém zuřivém výpadu strnul ohromením. Teď se skácel mrtev a skřetí vojáci před svítícím mečem s jekotem prchali do tmy.

Meč se zasunul zpátky do pochvy. "Rychle za mnou!" špitl ostře nějaký hlas, a než Bilbo pochopil, co se děje, opět klusal, co mu nožičky stačily, na konci řetězu, dalšími temnými chodbami, kde za nimi slabě skřeky ze skřetí síně. Vedlo je nějaké bledé světýlko.

"Rychleji, rychleji!" přikazoval hlas. "Za chvíli znovu rozžehnou pochodně,"

"Momentíček!" ozval se Dori, který běžel vzadu těsně před Bilbem a byl to slušný chlapík. Pomohl hobitovi, aby si mu vylezl na ramena, jak to jenom šlo se spoutanýma rukama, a pak se všichni dali na úprk s cinkáním řetězů a s častým klopýtáním, protože neměli volné ruce, aby jimi udržovali rovnováhu. Dlouho se nezastavili a jistě zatím pronikli přímo až do nitra hory.

Tam Gandalf rozsvítil svou kouzelnou hůl. Samozřejmě že to byl Gandalf, ale v té chvíli byli všichni tak zaneprázdnění, že se ho ani nezeptali, jak se tam dostal. Čaroděj znovu vytasil meč a ten znovu zablýskal tmou sám od sebe. Žhnul zuřivostí, když byli nablízku skřeti, a teď plál jasným modrým plamenem z radosti, že zabil strašlivého pána jeskyně. Bez obtíží se jim daly přesekat skřetí řetězy, takže co nejrychleji osvobodil všechny zajatce. Ten meč se jmenoval Glamdring, Vrahomlat, jestli si vzpomínáte. Skřetové mu říkali prostě Bojec a nenáviděli ho ještě víc než Bijec, jestli je to vůbec možné. I Škřetodrv byl zachráněn, vzal jej s sebou Gandalf, když jej vytrhl jednomu z vyděšených strážných. Gandalf myslel na spoustu věcí, a třebaže nedokázal všechno, dokázal toho pro přátele v tísní hodně.

"Jsme tady všichni?" zeptal se a podal Thorinovi s úklonou meč. "Podívejme se na to: jeden - to je Thorin; dva, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, jedenáct; kde jsou Fili a Kili? Tady je máme! Dvanáct, třináct a tady je pan Pytlík: čtrnáct! Inu, inu! Mohlo to být horší, ale taky to mohlo být daleko lepší. Zůstali jsme bez poníků, bez potravin, nevíme přesně, kde jsme, a za sebou máme hordy rozzuřených skřetů! Kupředu!"

A vyrazili kupředu. Gandalf měl úplnou pravdu: daleko za nimi v chodbách, kterými prošli, se začal ozývat strašný skřetí povyk a pokřik. To je jaksepatří popohnalo, a poněvadž chudák Bilbo by jim nestačil - trpaslíci totiž dovedou uhánět úžasnou rychlostí, když jsou k tomu donuceni, to vám tedy povím - nesli ho střídavě jeden po druhém na zádech.

Jenomže skřetové běhají ještě rychleji než trpaslíci, a tihle skřetové znali líp cestu (prorazili si ty štoly sami), a nadto šileli vzteky, takže ať dělali trpaslíci co dělali, slyšeli jejich řev a vytí blíž a blíž. Brzy uslyšeli i pleskání skřelích nohou, mnoha a mnoha nohou jakoby přímo za nejbližším zákrutem. V tunelu za nimi už bylo vidět rudé záblesky pochodní a uprchlíci začínali být na smrt unavení.

"Proč, proč jen jsem kdy opustil svou hobití noru!" posteskl si chudák pan Pytlík, když poskakoval nahoru a dolů na Bomburových zádech.

"Proč, proč jen jsem kdy bral toho mizerného malého hobita na honbu za pokladem!" posteskl si chudák Bombur, který byl tlustý, vrávoral v běhu a horkem i hrůzou mu po nose stékal pot.

V tom okamžiku zůstal Gandalf pozadu a Thorin s ním. Zahnuli právě za ostrý zákrut. "Čelem vzad!" vykřikl čaroděj. "Taste meč, Thorine!"

Nic jiného jim nezbývalo, a skřetům se to nelíbilo. Přihnali se ze zákrutu se zuřivým pokřikem a střetli se se Skřetodrvem a Vrahomlatem, které jim studeně a oslnivě zářily do užaslých očí. Ti vpředu upustili pochodně a jenom vyvrískli, než byli zabiti. Ti za nimi vřeštěli ještě víc, uskakovali dozadu a poráželi ty, kteří se hnali za nimi. "Bijec a Bojec!" ječeli, brzy mezi nimi vypukl hrozný zmatek a většina z nich se tlačila zpátky, odkud přišli.

Trvalo hezky dlouho, než se některý z nich odvážil vystrčit nos za ten zákrut. Zatím trpaslíci postoupili daleko, daleko vpřed tmavými tunely skřetí říše. Když to skřetové zjistili, uhasili pochodně, obuli si plstěné bačkory a vybrali mezi sebou nejrychlejší běžce s nejbystřejšíma ušima a očima. Ti vyrazili tmou kupředu, rychle jako lasičky, a nadělali přitom sotva víc hluku nežli netopýři.

Proto je ani Bilbo, ani trpaslíci, ba ani Gandalf vůbec neslyšeli blížít se. Právě tak je neviděli. Ale skřeti, kteří se tiše hnali za nimi, viděli je, poněvadž Gandalf nechal svou kouzelnou hůl slabě svítit, aby to trpaslíkům pomáhalo v cestě.

Doriho, který teď běžel jako poslední a opět nesl Bilba, znenadání popadl někdo ve tmě zezadu. Dori

vykřikl a upadl a hobit se skutálel z jeho hřbetu do černé prázdnoty, narazil si hlavu o tvrdou skálu - a od té chvíle o sobě nevěděl.

Kapitola 5

HÁDANKY VE TMĚ

Když Bilbo otevřel oči, nevěděl, jestli je otevřel opravdu, protože byla právě taková tma, jako když je měl zavřené. Nikdo nebyl nablízku. Jenom si představte jeho leknutí! Nic neslyšel, nic neviděl a nic nemohl nahmatat, leda kamenitou půdu pod sebou.

Pomaloučku se zvedl na všechny čtyři a tápal kolem sebe, až se dotkl stěny tunelu, ale ani napravo, ani nalevo nemohl nic najít, vůbec nic, žádnou stopu po skřetech, žádnou stopu po trpaslících. Hlava mu třestila a vůbec si nebyl jistý ani o směru, kterým běželi, když spadl. Pustil se nazdařbůh a ulezl tak kus cesty, až mu najednou přišlo pod ruku cosi, co mu připadalo jako drobný prstýnek z chladného kovu, ležící na podlaze tunelu. Znamenalo to bod obratu v jeho životní dráze, ale o tom zatím neměl ani tušení. Strčil si prstýnek skoro bezmyšlenkovitě do kapsy; rozhodně mu v té chvíli nepřípadal nijak k užítí. Nelezl o moc dál, nýbrž sedl si na studenou zem a oddal se nadlouho naprostému zoufalství.

Představoval si, jak si doma ve své kuchyni smaží vajíčka se slaninou - cítil totiž v útrokách, že je nejvyšší čas, aby něco snědl, jenomže z toho byl ještě zoufalejší.

Nemohl přijít na nic, co by měl podniknout; ani na to, co se vlastně stalo; proč ho přátelé opustili; a když ho už opustili, proč ho nechytily skřetové; ba ani na to, proč ho tak bolí hlava. Po pravdě řečeno, ležel hodně dlouho tiše v temném koutě, bez citu a bez vědomí.

Po nějakém čase zalapal po své fajfce. Nebyla rozbitá, a to už něco znamenalo. Pak zalapal po svém váčku, našel v něm trochu tabáku, a to znamenalo ještě víc. Potom zalapal po zápalkách, jenže nenašel vůbec žádnou, a tím se jeho naděje docela zhroutily. Naštěstí pro něho, jak si přiznal, když se konečně vzpamatoval. Bůhsámví, co by takové škrtnutí sirkou a vůně tabákového kouře na něho poštvaly z temných zákoutí toho strašného místa. Ale pro tu chvíli byl velice zdrcený. Jenže když se při hledání zápalek hrabal ve všech kapsách a celý se ohmatal, přišel mu do ruky jílec jeho mečíku - té dýky, kterou si odnesl od zlobrů a na kterou úplně zapomněl; ani skřetové si jí zřejmě nevšimli, protože ji nosil zastrčenou dovnitř kalhot.

Ted' mečík vytasil. Matně mu zasvítíl před očima. "Tak je to tedy rovněž čepel vyrobená elfy," pomyslel si, "a skřeti nejsou sice moc blízko, ale taky ne dost daleko."

Ale nějak ho to utěšilo. Bylo přece skvělé mít po ruce čepel vyrobenou v Gondolinu pro války se skřety, o kterých se zpívalo tolik písní; a také si už všiml, jakým dojmem podobné zbraně zapůsobily na skřety, když je náhle přepadli.

"Vrátit se?" uvažoval. "To k ničemu není. Jít stranou? Nemožné. Jít kupředu? Jedině to mi zbývá. Nuže, kupředu!" Vstal tedy a dal se do klusu s mečíkem napřaženým před sebe. jednou rukou tápal podél stěny a srdce mu tlouklo ažaž.

Bilbo se rozhodně octl, jak se říká, v úzkých. Ale nesmíte zapomenout, že to pro něj neznamenal natolik v úzkých, jako by to znamenalo pro vás či pro mne. Hobiti nejsou tak docela jako obyčejní lidé, a třebaže jejich nory jsou útulné, veselé a náležitě větrané, docela odlišné od skřetích tunelů, přece jen jsou na tunely daleko zvyklejší než my a neztrácejí pod zemí tak snadno smysl pro orientaci, aspoň ne tehdy, když se jim přestane motat natlučená hlava. Dovedou se také pohybovat velice tiše, snadno se všude schovají, báječně se zotavují z pádů a pohmožděnin a mají zásobu moudrosti a moudrých pořekadel, která lidé většinou nikdy neslyšeli nebo na ne dávno zapomněli.

Ale stejně bych byl tenkrát nerad na místě pana Pytlíka. Tunel jako by nebral konce. Bilbo věděl jenom to, že se pořád vytrvale svažuje a zachovává týž směr, přes nějaký ten občasný zákrut či ohyb. Tu a tam z něho odbočovaly postranní chodby, jak poznával podle třpytu svého mečíku nebo jak je nalapal rukou na stěně. Těch chodeb si nevšiml, ledaže kolem nich zrychlil krok ze strachu před skřety nebo před jinými zlověstnými tvory, kteří by z nich v jeho nejasných představách mohli vylézt. Šel tak dál a dál a níž a níž, a stále nic neslyšel, kromě občasného zavíření netopýrů kolem uší, což ho zpočátku vždycky

vyplašilo, ale pak se to opakovalo příliš často, než aby se o to staral. Nevím, jak dlouho takhle pokračoval, nenáviděl každý další krok, ale netroufat si zůstat stát, pořád dál a dál, až padal únavou. Připadalo mu, že už prošel celým zítřkem do pozítřka a ještě dál.

Najednou bez jakéhokoli varovného znamení šlápl s cáknutím do vody! Brr, byla studená jako led. Ted' nastražil všechny smysly. Nevěděl, jestli je to pouhá kaluž v cestě nebo břeh nějaké podzemní řeky napříč chodbou či okraj nějakého hlubokého jezera v nitru skal. Mečík už skoro nesvětélkoval. Bilbo zůstal stát, a když se napjatě zaposlouchal, zaslechl kap kap kapek, krápajících z jakéhosi neviděného stropu do vody pod ním, ale jinak se zřejmě neozývalo nic.

"Tak je to tedy kaluž nebo jezero, a ne podzemní řeka," pomyslel si. Ale pořád ještě si netroufal přebrodit se. Plavat neuměl, a také si představoval odporné slizké netvory s velikýma vyvalenýma slepýma očima, jak sebou v té vodě mrskají. V jezerech a jezírkách v srdci hor žijí podivné stvůry: ryby, jejichž předkové tam nějak připlavali před bůhvíjak dávnými roky a nikdy nevyplavali ven, jejichž oči rostly a narůstaly, jak se ryby snažily vidět ve tmě; a jsou tu ještě jiné nestvůry, odpornější než ryby. I v tunelech a jeskyních, které si skřeti zřídili pro sebe, žijí jiní tvorové skřetům neznámí, kteří se sem vplížili zvenčí, aby tu číhali ve tmě. Některé z těch jeskyň také pocházejí z věků před skřety, kteří je pouze rozšířili a spojili chodbami, zatímco původní obyvatelé se dosud skrývají v zapadlých koutech a plíží se a čenichají kolem.

Tady hluboko dole u temné vody žil starý Glum, drobný slizký tvor. Nevím, odkud přišel, ani co byl vlastně zač. Byl Glum - tmavý jako sama tma, až na dvě kulaté bledé oči ve vyzáblém obličejí, měl malý člun a v něm vesloval docela tiše sem a tam po jezeře, neboť to bylo skutečně jezero, široké a hluboké a vražedně studené. Pádloval svýma velkýma nohama, visícíma přes okraj člunu, ale nikdy nezččřil ani vlnku. Kdepak on. Vyhlížel svýma bledýma lampovitýma očima slepé ryby, které lapal dlouhými prsty s rychlostí myšlenky. Měl rád i maso. Skřeti mu chutnali, když se mu podařilo některého chytit, ale dával si pozor, aby ho nikdy neobjevili. Jenom je škrtil zezadu, když někdo z nich zabloudil sám dolů na břeh a Glum tam právě lovil. Stávalo se to velice zřídka, protože skřeti tušili, že tam dole cosi nepříjemného číhá, tam dole u samotných základů hory. Narazili na jezero kdysi dávno, když razili tunel do hlubin, a zjistili, že dál se nedoslanou. Tam tedy končila jejich cesta tímhle směrem a neměli žádný důvod chodit tam - ledaže je poslal Velký skřet. Někdy dostal laskominy na rybu z jezera a někdy už neviděl rybu ani skřeta, kterého pro ni poslal.

Skutečné bydliště měl Glum na slizkém skalním ostrůvku uprostřed jezera. Ted' pozoroval Bilba zdálky svýma bledýma očima jako dvěma dalekohledy. Bilbo jeho vidět nemohl, ale Glum si dlouho lámal hlavu nad Bilbem, poněvadž mu bylo zřejmé, že to vůbec není skřet. Glum skočil do člunu a odrazil od ostrůvku, zatímco Bilbo seděl na břehu úplně perplex a v koncích s další cestou i s rozumem. Najednou se k němu přiblížil Glum a šeptem zašišlal:

"Štěstí je š námi, můj milášku! Počítám, že še dneš nabaštíme nebo ší ašpoň pošmákneme, glum!" A když řekl glum, znělo to jako jedno příšerné polknutí. Podle toho také dostal jméno, třebaže si sám vždycky říkal "můj milášku".

Hobit div nevyskočil z kůže, když mu ten šepot zazněl v uších, a najednou uviděl, jak se na něj poulí bledé oči.

"Kdo jsi?" zeptal se a napřáhl mečík před sebe.

"Co je ono, můj milášku?" zašišlal Glum (který vždycky oslovoval sám sebe, protože nikdy neměl příležitost mluvit s někým jiným). Tohle právě přišel zjistit, poněvadž momentálně nebyl nijak zvlášť hladový, jenom zvědavý; jinak by byl napřed chňapl a pak teprve šišlal.

"Jsem pan Bilbo Pytlík. Ztratil jsem trpaslíky a ztratil jsem čaroděje a nevím, kde jsem; a ani to vědět nechci, jen když se dostanu odtud."

"Co to drží v rušičkách?" zajímal se Glum s pohledem na mečík, který se mu nijak nelíbil.

"Meč, čepel vyrobenou v Gondolinu!"

"Ššš! zašišlal Glum a náhle byl samá zdvořilost. "Snad abyšme še tady pošadili a trošku ší š tím poklábošili, můj milášku? Šnad to má rádo hádanky, šnad jo, ne?" Usilovně se snažil vypadat přátelsky, alespoň pro tu chvíli, než zjistí něco víc o tom meči i o hobitovi, jestli je tu opravdu docela sám, jestli je dobrý k jídlu a jestli má Glum opravdu hlad. Na nic jiného než na hádanky nemohl přijít. Dávat je a

někdy je uhadovat byl jediná hra, jakou kdy hrál s ostatními podivnými tvory, zalezlými v děrách, před pradávnými časy, ještě než přišel o všechny přátele, než byl vyhnán pryč, docela sám, a než zalezl sem hluboko dolů, do tmy pod horami.

"Výborně," souhlasil Blibo, který se usilovně snažil vyhovět, než zjistí něco víc o tom tvorovi, jestli je tu docela sám, jestli je dravý nebo hladový a jestli je to přítel skřetů.

"Vy se ptejte první," navrhl, poněvadž zatím neměl čas vymyslet si nějakou hádanku.

A tak Glum zašišlal:

Kořeny má škryté v žemi,
vypíná se nad jedlemi,
štoupá pořád výš a výš,
ale růst ji nevidíš.

"To je snadné!" zvolal Bilbo. "Myslím, že je to hora."

"Je to tak snadné? Musíme si s tím dát soutěž, můj milášku! Když se milášek žeptá, a ono to neuhodne, tak to šnime, můj milášku. Jestli se to žeptá náš, a my neuhodneme, tak tomu uděláme, co to bude chtít, platí? Ukážeme tomu cestu ven, tak!"

"Platí," přikývl Bilbo, který si netroufal odporovat, a div si neztrhal mozek, jak se snažil vymyslet si hádanku, která by ho zachránila před snědením.

Třicet běloušů na rudé líše,
napřed žvýkají,
potom dupají
a pak stojí tiše.

To bylo všechno, na co dokázal přijít - pořád musel myslet jen na jídlo. Byla to také pěkně stará hádanka, a Glum ji rozluštil právě tak hravě jako vy.

"Ta je foušatá!" zasišlal. "Žuby! Žuby, můj milášku, ale my jich máme jen šest!" Pak vyrukoval se svou druhou hádankou:

Bež hlašu pláče,
bež nehtů štípá,
bež nohou skáče,
bež pyšků pípá.

"Momentíček!" vykřikl Bilbo, který se dosud nezbavil nepříjemných myšlenek na jídlo. Naštěslí už kdysi nějakou hodně podobnou hádanku slyšel, a když se vzpamatoval, napadla ho odpověď. "Vítr! Samozřejmě vítr!" vyhrkl, a tak se zaradoval, že na místě vymyslel další, "Tohle tomu hnusnému podzemnímu stvoření zamotá hlavu," pomyslel si.

K oku v tváři blankytné se točí
v tváři zelené zas jiné oči.
První oko na to vece:
"Ty mi podobné jsou přece,
jenže jsou to oči nižší
než já - oko v téhle výši."

"Sš, šš, š," zašišlal Glum, Byl už v podzemí hrozně dlouho a na takovéhle věci zapomínal. Ale právě když Bilbo začínal doufat, že na to ten mizera nepříjde, Glum v sobě vyburcoval prapradávne vzpomínky z dob, kdy ještě žil se svou bábou v jedné díře v říčním břehu. "Ššš, ššš, můj milášku," zaradoval se. "To je přece slunce a pampelišky!"

Jenže takovéhle obyčejné nadzemní každodenní hádanky ho zmáhaly. Také mu připomínaly časy, kdy nebýval tak osamělý a potměšilý a odporný, a to ho vyvádělo z míry. A co navíc, dostával z nich hlad, takže tentokrát zkusil něco kapku těžšího a méně příjemného:

Není ji vidět, není ji cítit,
není ji slyšet, nejde ji chytit.
Je za hvězdami a pod horami
a vyplňuje prázdné jámy.
Byla tu předtím a přijde pak
a nakonec ti vytře zrak.

Naneštěstí pro Gluma Bilbo už kdysi něco podobného slyšel, a odpověď na něj civěla všude kolem:
"Tma!" odpověděl a nemusel se ani poškrabat na hlavě nebo si nasadit myslící čapku.

Bez klíče a víka schránka pokladní,
a přece je zlatý poklad v ní,

vystřelil honem, aby získal čas na vymyšlení nějakého opravdu těžkého hlavolamu. Sám tuhle hádanku považoval za fousatě starou a snadnou, třebaže trochu pozměnil její slova. Jenže pro Gluma se z ní vyklubal zapeklitý chyták. Šišlal si pro sebe, a přece jen nepřišel na rozluštění, nadarmo šeptal a šumloval.

Po nějaké chvíli se Bilba zmocnila netrpělivost. "Tak co je to? vyjel si. "Není to čajník, ze kterého utíká pára, jak nejspíš myslíte, když vydáváte takové zvuky."

"Ať nám to dá šanci, můj milášku, šanci, šš, šš!"

"No tak," uhořel na něj Bilbo, když mu dával šanci dost dlouho, "jaká je vaše odpověď?"

Ale Glum si náhle vzpomněl, jak kdysi dávno vybíral ptačí hnízda, jak sedával pod říčním břehem a učil svou bábu vysávat - "Vajíško!" zašišlal. "Vajíško je to!" A pak dal hádanku sám:

Nemá plíce, přece dýchá,
studená a věčné tichá,
věčné pije na své zdraví
v brnění, co nerezaví.

On si teď také myslel, že dal hádat něco hrozne lehkého, poněvadž mu rozluštění pořád tanulo na mysli. Ale na nic lepšího si v tom okamžiku nemohl vzpomenout, tak ho vyčerpala hádanka s vajíčkem. A přece to byl hlavolam pro chudáka Bilba, který neměl nikdy nic společného s vodou, když se jí mohl vyhnout. Řekl bych, že vy jste už rozluštění uhodli, když si sedíte pohodlně doma a v myšlenkách vás neruší nebezpečí, že budete snědzeni. Bilbo seděl, párkrát si odkašlal, ale nevypravil ze sebe hlásku.

Po chvíli si Glum začal rozkošnický šišlat pro sebe:

"Bude nám to šmakovat, můj milášku? Je to šťavnaté? Dá se to dobře chroustát?" A začal po Bilbovi ze tmy pošilhávat.

"Momentíček!" zaprosil Bilbo všecek roztřesený. "Já vám prve taky dal spoustu času!"

"Muší ší to pošpíšit, pošpíšit!" naléhal Glum a začal vylézat z člunu na břeh, aby se na Bilba vrhl. Ale když stoupl dlouhou nohou s plovací blánou do vody, vyskočila z vody leknutím ryba a pleskla sebou na nohu Bilbovi.

"Brř!" otrásl se hobit. "Ta je studená a slizká!" A tak přísel na rozluštění. "Ryba! Ryba!" vykřikl. "Je to ryba!"

Glum byl srašlivě zklamaný, ale Bilbo už vypálil další hádanku tak rychle, jak jen dokázal, takže Glum musel zpátky do člunu a přemýšlet.

Beznožka leží na jednonožce,

dvounožka sedí na třínožce,
čtyřnožka dostane zbytek.

Tahle hádanka nebyla nejvhodnější, jenže Bilbo neměl čas, aby vymyslel něco těžšího. Za jiných okolností by možná dalo Glumovi dost starostí rozlousknout ji, ale po řeči o rybě nebylo tak těžké domyslet se, co je to ta "beznožka", a ostatek byl snadný. "Ryba na stolku, člověk u stolku sedí na stoličce a kočka dostane kosti," tak zní samozřejmě odpověď a Glum na ni brzy přišel. Potom si pomyslel, že je načase vytasit se s něčím drsným a drtivým. Tak tedy zašislal:

Všechno žere, všechno še v něm ztrácí,
štromy, květy, zvířata i ptáci;
hryže kov i pláty ž ocele,
tvrdý kámen na prach šemele;
města rožvalí a krále školí,
vyšokánské hory švrhne do údolí.

Chudák Bilbo sice pochopil, že šišlavý Glum měl na mysli "krále školí" a nikoli nějaké školení, ale stejně sedel ve tmě a marně si lámal hlavu, který ze strašných obrů a lidožroutů, o jakých slýchal vyprávět, by dokázal všechny tyhle věci. Měl pocit, že rozluštění tkví někde docela jinde a že by na to měl přijít, jenže na nic nepřicházel. Dostal strach, a to je pro myšlení zhoubu.

Glum začal opět vylézat z člunu. Pleskl sebou do vody a pádloval k břehu; Bilbo viděl jeho blížící se oči. Jazyk jako by mu zdřevěněl v ústech, chtěl vykřiknout: "Dopřejte mi ještě čas! Dopřejte mi čas!" Ale dokázal jenom zapištl: "Čas! Čas!"

Zachránila ho pouhá šťastná náhoda. Poněvadž to bylo samozřejmě správné rozluštění.

Glum byl znovu zklamaný a teď začínal dostávat vztek a hra ho už otravovala. Doslal z ní taky pořádný hlad. Tentokrát se ani nevrátil do člunu. Usadil se ve tmě vedle Bilba. To bylo hobitovi přišerně nepříjemné a rozptylovalo mu to myšlenky.

"Muší to teď dát hádanku nám, můj milášku, jistě, jistě. Ještě jednu hádanku, jistě," šišlal Glum.

Ale Bilbo prostě nedokázal na nic přijít, když to odporné studené a mokré stvoření sedělo vedle něho, osahávalo ho a šťouchalo do něho. Škrábal se na hlavě. Štípal se, ale pořád nemohl nic vymyslet.

"Tak še náš to zeptalo! Zeptalo še!" pobízel ho Glum.

Bilbo se štípal a pleskal, svíral svůj mečík, a dokonce si druhou rukou zajel i do kapsy. Nahmátl tam prstýnek, který prve našel v chodbě a pak na něj zapomněl.

"Co to mám v kapse?" řekl nahlas. Promluvil sám k sobě, ale Glum myslel, že je to hádanka, a strašně ho to rozčililo.

"To není fér!" bránil se. "To přece není vůbec, ale vůbec fér, když še náš to ptá, co to má ve svých ošklivých kapšiškách!"

Když Bilbo viděl, co se stalo, a když ho nenapadlo nic lepšího, trval na své otázce. "Co to mám v kapse?" opakoval hlasitěji.

"Ššš!" zašišlal Glum. "Muší náš to nechat hádat třikrát, můj milášku, třikrát!"

"No dobrá! Tak hádejte!" souhlasil Bilbo.

"Rušíšku!" řekl Glum.

"Špatně," odsekl Bilbo, který naštěstí právě vytáhl ruku z kapsy. "Hádejte znovu!"

"Ššš!" rozčiloval se Glum čím dál víc. Myslel na všechny věci, co nosil po kapsách sám: rybí kosti, skřeti zuby, vlhké škeble, kus netopýřího křídla, ostrý kámen, na kterém si brousil tesáky, a jiné ohavnosti. Snažil se představit si, co nosí v kapsách jiné bytosti.

"Nůž!" vyhrkl konečně.

"Špatně!" zajásal Bilbo, který svůj nůž před časem ztratil. "Poslední pokus!"

Teď na tom byl Glum daleko hůř, než když mu Bilbo dal prve hádanku s vajíčkem. Šišlal a šumloval, predkláněl se a zakláněl, pleskal nohama o zem, kroutil se a svíjel, ale pořád si ještě netroufal promarnit svou poslední příležitost.

"No tak!" pobídl ho Bilbo. "Čekám!" Snažil se, aby to znělo směle a bodře, ale vůbec si nebyl jistý, jak hra skončí, jestli Glum uhodne či ne.

"Čas vypršel!" řekl konečné.

"Provázek - nebo nic!" vyvířiskl Glum, což nebylo tak docela fěr - hádat dvě věci najednou.

"Obojí špatně!" vykřikl Bilbo, kterému spadl kámen ze srdce, okamžitě vyskočil na nohy, opřel se zády o nejbližší stěnu a napřáhl mečík. Věděl ovšem, že hra na hádanky je nesmírně dávná a posvátná, takže i zkažení a zlí tvorové se při ní bojí podvádět. Cítil však, že na tohle slizké stvoření není žádné spolehnutí, že splní slib, když se dostane do úzkých. Každá záminka mu bude dobrá, aby z toho vyklouzlo. A poslední otázka koneckonců nebyla pravá hádanka podle prastarých pravidel.

Ale Glum ho aspoň hned nenapadl. Viděl mečík v Bilbově ruce. Seděl nehybně, třásl se a šeptal si. Jenže Bilbo už nechtěl čekat.

"Tak co?" ozval se. "Co váš slib? Chci odtud pryč. Musíte mí ukázat cestu,"

"To že šme šlábili, můj milášku? Ukázat tomu ošklivému Pytlíkovi cestu ven? Jistě, jistě. Ale copak má v té kapšisce, he? Ani provázek, milášku, ani nic. Kdepak! Glum!"

"To vás nemusí zajímat," odbyl ho Bilbo. "Slib je slib."

"Vžteká še to, nemá to žádnou trpělivost, milášku," šišlal Glum. "Ale musí počkat, jistě, musí. Nemůžeme těmi tunely nahoru pospíchat. Napřed ši mušíme něco přinést, něco, co nám pomůže."

"Tak rychle dělejte!" pobídl ho Bilbo, kterému se ulevilo, že jde Glum pryč. Myslel si, že se jen tak vymlouvá a nemíni se vrátit. O čem to vlastně Glum mluvil? Co užitečného mohl schovávat ve tmě na jezeře? Ale Bilbo se mýlil. Glum se mínil vrátit. Byl teď navztekáný a hladový. A byl to bídný a zlý tvor a měl už svůj plán. Nedaleko měl svůj ostrov, o kterém Bilbo neměl tušení, a ve své skrýši schovával pár ubohých nicotnosti a jednu překrásnou, nádhernou a báječnou věcičku. Měl tam jistý prsten, zlatý prsten, drahocenný prsten.

"Náš dárešek k narozeninám," šeptal si pro sebe, jako to dělával často v těch nekonečných tmavých dnech. "Ten teďka potřebujeme, jistě, ten potřebujeme!" Potřeboval jej, poněvadž to byl kouzelný prsten, a když jste si jej navlékli na prst, byli jste neviditelní; bylo vás možno zahlédnout jen v plném slunečním světle, a to ještě jen podle vašeho stínu, matného a roztřeseného.

"Náš dárešek k narozeninám! Dostali šme ho k narozeninám, můj milášku!" Tak si to říkal vždycky. Ale kdo ví, jak Glum k tomu dárku přišel, kdysi před věky za starých časů, kdy ještě takových prstenů bývalo na světě dost? Na to by snad nemohl odpovědět ani Pán, který těmi prsteny vládl. Glum svůj prsten napřed nosil na prstě, dokud ho nezačal tlačit; pak ho nosíval ve váčku na holém těle, dokud mu prsten neodřel kůži; a teď jej obvykle skrýval v jedné skalní dutině na svém ostrově a vždycky se na něj chodil dívat. A dosud si jej občas navlékal, když už to bez prstenu nemohl vydržet, nebo když dostal ukrutánský hlad a ryby se mu už zprotivily. V takových případech se plížival temnými chodbami a číhal na zbloudilé skřety. Odvažoval se dokonce na místa, kde hořely pochodně, až z toho mžoural a pálily ho oči, protože i tam byl v bezpečí. Ano, docela v bezpečí. Žádný skřet ho neviděl, nikdo si ho nevšímal, teprve když ho Glum popadl za krk. Ještě před několika hodinami měl svůj prsten na prstě a chytil malé skřítě. Jak pištělo! Glumovi z něho zbylo ještě pár kostí na ohlodávání, ale teď zatoužil po něčem šťavnatějším.

"Budeme docela v bezpečí, jistě," šeptal si. "Neuvidí náš to, že, můj milášku? Kdepak. Neuvidí náš to a ten ošklivý mečík tomu nebude k ničemu, samozřejmě."

Takovéhle černé myšlenky měl tedy za lubem, když najednou uklouzl od Bilba, doplácá se k svému člunu a vyplul do tmy. Bilbo si myslel, že ho slyší naposledy. Přesto ještě chvíli počkal, protože neměl ani zdání, jak by odtud našel cestu sám.

Náhle uslyšel strašné zaskučení. Až mu z toho přeběhl mráz po zádech. Glum ve tmě kvílel a proklínal, podle zvuku ne příliš daleko. Byl na svém ostrově, šmátral sem a tam, hledal a pátral, ale nadarmo.

"Kde to máme? Kde to máme?" slyšel ho Bilbo bédovat, "Žtratili šme to, můj milášku, žtratili! Šakra, šakra, milášku, žtratili!"

"Co se děje?" zavolal Bilbo. "Co že jste ztratil?"

"Nesmí še náš ptát!" ječel Glum. "Do toho mu nic není, glum! Žtratilo še to, glum, glum, glum!"

"Já jsem se taky ztratil!" křikl Bilbo. "A chci se zase najít. Vyhrál jsem naši hru a vy jste mi něco slíbil."

Tak pojd'te sem! Pojd'te a vyved'te mě odsud a pak si hledejte dál!" Ať Glum nařikal sebežalostněji, Bilbo ho nedokázal příliš litovat a měl dojem, že jestli Glum po něčem touží tak úpěnlivě, nemůže to být nic dobrého. "Pojd'te sem!" vykřikl.

"Ne, ještě ne, milášku!" odpověděl Glum. "Musíme to hledat, ztratilo se to, glum!"

"Vždyť jste neuhodl mou poslední hádanku a něco jste mi slíbil!" trval na svém Bilbo.

"Neuhodl hádanku!" opakoval Glum. Pak to náhle ze tmy ostře zašišlalo: "Co má v kapšiskách? Řeklo nám to. Muší nám to napřed říct!"

Pokud Bilbo věděl, neměl žádný zvláštní důvod, aby mu to neřekl. Glum se toho dovtípil rychleji než on; docela přirozeně, vždyť na tu jedinou věc myslel celé věky a věčně se bál, že mu jí někdo ukradne. Ale Bilba ty průtahy dopalovaly. Koneckonců hru vyhrál přiměřeně fěr způsobem a strašně přitom riskoval. "Odpovědi se měly uhodnout, ne se na ně doptávat!" odsekl.

"Jenže to nebyla fěr otázka," namítl Glum. "To nebyla pořádná hádanka, milášku, kdepak."

"Jestli tedy jde o obyčejné otázky," opáčil Bilbo, "tak já se vás zeptal první. Co jste ztratil? Odpovězte mi!"

"Co má v kapšiskách?" Zašišlání se ozvalo hlasitěji a ostřeji, a když se Bilbo zadíval tím směrem, uviděl k svému zděšení, jak se na něho upírají dva světelné body. Glumovy oči se s narůstajícím podezřením rozhořivaly bledými plamínky.

"Co jste ztratil?" naléhal Bilbo.

Ale teď už Glumovy oči plály zeleným ohněm a rychle se blížily. Glum byl zase ve člunu a divoce pádloval zpátky k temnému břehu a srdce mu zaplavila taková zuřivost nad ztrátou a takové podezření, že ho Bilbův mečík už neodstrašoval.

Bilbo nechápal, co toho bídného tvora tak rozvášnilo, ale viděl, že je všemu konec a že ho Glum chce v každém případě zamordovat. V poslední chvíli vzal nohy na ramena a uháněl naslepo zpátky černou chodbou, kudy sem přišel, držel se těsně u stěny a hmatal po ní levou rukou.

"Co má v kapšiskách?" zašišlalo to hlasitě za ním a ozvalo se cáknutí, jak Glum vyskočil z člunu. "Co tam vlastně mám, to bych taky rád věděl," pomyslel si Bilbo, když tak klopýtal a supěl chodbou. Sáhl si levou rukou do kapsy. Prstýnek ho zastudil, jak tiše vklouzl na jeho tápající ukazováček.

Šišlání se mu ozývalo těsně v patách. Když se ohlédl, viděl Glumovy oči jako zelené lampičky stoupající do svahu. Hrůza ho přiměla k pokusu o ještě rychlejší běh, ale náhle zakopl o nějakou překážku na zemi a natáhl se jak dlouhý tak široký s mečíkem pod sebou.

Glum ho v okamžiku dohnal. Ale dřív než Bilbo stačil cokoli podniknout, popadnout dech, sebrat se nebo zamávat mečem, Glum s nadávkami a šišláním proběhl kolem něho, aniž si ho povšiml.

Co tohle mohlo znamenat? Glum přece viděl ve tmě, Bilbo zahlédl svět jeho očí dokonce i zezadu.

Namáhavě se zvedl a zasunul do pochvy meč, který začal znovu slabě zářit, a náramně opatrně pokračoval v cestě. Nic jiného mu zřejmě nezbývalo. Nemělo smysl ploužit se zpátky ke Glumovu jezeru. Ale když půjde za ním, Glum ho možná mimovolně zavede k nějakému východu, kudy se dá uniknout.

"Sakra! Sakra! Sakra!" šišlal Glum. "Žatraeenej Pytlík! Je pryč! Co to má v kapšiskách? Už šme na to přišli, přišli, můj milášku! Našel to, jistě, jistě! Náš dárešek k narozeninám."

Bilbo nastražil uši. Konečně na to začínal přicházet sám. Trochu si přichvátl, aby se dostal, co něj blíž si troufal, za Gluma, který pořád pospíchal neohlížeje se za sebe, ale rozhlížel se ze strany na stranu, jak se Bilbo domyslel podle slabých odlesků na stěnách.

"Náš dárešek k narozeninám! Šakra! Jak šme ho mohli žtrátit? No jo, takhle! Když šme tudy šli posledně, když šme zakroutili krkem tomu ošklivému píškleti. To je ono! Šakra! Vykloužlo nám to, po všech těch štoletích! Je to pryč, glum!"

Glum se náhle posadil a rozplakal se, sípavě a bublavě, až z toho šla hrůza. Bilbo zůstal stát a přitiskl se těsně ke stěně tunelu. Po nějaké chvíli přestal Glum plakat a začal mluvit. Jako by se hádal sám se sebou.

"Ne, nemá cenu vracet se tam a hledat, ne. Ani si nepamatujeme, kde šme všude byli. Nemá to význam. Má to Pytlík ve svých kapšiskách; ten ošklivý čmuchal to našel, to je jasné.

To jenom hádáme, milášku, jenom hádáme. Nemůžeme mít jistotu, dokud to hnusné štvoření nenajdeme a nežmáčkne. Ale ono to neví, co náš dárešek dokáže, že ne? Nechá ší ho proště v kapšisce. Neví to,

a nemůže se dostat daleko. Šamo še to žtratilo, to čmuchadlo hnusné. Neví, kudy odšud ven. Šamo to řeklo.

Řeklo to, jistě, ale švindluje to. Neřekne to, co si myslí. Neřekne, co má v kapšískách. Ví to. Zná to cestu šem, tak musí žnát ceštu odšud. Jde to k žadním vrátkám. Jistě, k žadním vrátkám.

V tom případě to chytanou škretové. Tamtudy se to ven nedostane, můj milášku.

Ššš, ššš, glum! Škretové! Jistě, ale jestli to má náš dářešek, milášku, tak ho došťanou škretové, glum!

Najdou ho a přijdou na to, co dokáže. A pak už nikdy nebudeme v bezpečí, glum! Někdo že škretů ši ho navlíkne a nikdo ho neuvidí. Ani naše byštrožraké oči ši ho nevšimnou, a on se nepožorovaně připlíží a rafne náš, glum, glum!

Tak radši přestaňme rožkládat a pospěšme si, můj milášku. Jestli šel Pytlík tím šměrem, musíme šebou hodit! Honem! Není to už daleko! Švihněme sebou!"

Glum vyskočil a vyrazil dlouhými šouravými kroky. Bilbo si pospíšil za ním, stále opatrně, třebaže se ted' bál především, aby nezakopl o nějakou další překážku a nenatropil při pádu hluk. Hlavou mu vířily naděje i pochybnosti. Zdálo se, že prsten, který má na prstě, je kouzelný prsten: dělá vás neviditelným! Slýchal už samozřejmě o takových věcech v prastarých zkazkách, ale pořád ještě nemohl věřit tomu, že by podobný prsten opravdu našel čirou náhodou. A přece jen: Glum se svýma bystrýma očima ho před chvílí minul na pouhý krok od něho!

Pokračovali v cestě, Glum šouravě pleskal nohama napřed, šišlal a proklínal, a Bilbo se za nim tichounce kradl, jak jenom hobit dokáže. Brzy dospěli do míst, kde si Bilbo cestou dolů všiml postranních chodeb po obou stranách. Glum je okamžitě začal počítat.

"Jedna nalevo, tak. Jedna napravo, tak. Dvě napravo, jistě. Dvě nalevo, jistě, jistě." A tak pořád dál.

Když počet vzrůstal, Glum zpomalil a začal se třást a poňukávat; čím dál se vzdaloval od své vody, tím větší dostával strach. Mohli tu kolem být škretové, a on ztratil svůj prsten. Nakonec se zastavil u nízkého průchodu po levé straně cestou nahoru.

"Šedm napravo, jisté. Šest nalevo, jistě!" šeptal si. "Tady to je. Tydy vede ta cesta k zadním vrátkám, jistě. Tímhle průchodem!"

Nakoukl tam a vzápětí ucouvl. "Jenomže tam nešmíme, můj milášku. Šou tam škretové. Špoušta škretů. Poznáváme to po čichu. Ššš!

Co si pošneme! Sakra, zatraceně! Musíme počkat, tady, milášku, počkáme a uvidíme."

Tak uvázli na mrtvém bodě. Glum přece jen přivedl Bilba k východu ven, jenomže Bilbo jím nemohl projít! Právě uprostřed průchodu dřepěl rozcapený Glum a oči mu studeně svítily v hlavě, když jí kymácel mezi koleny ze strany na stranu.

Bilbo se odplížil od stěny tišeji než myška, ale Glum okamžitě ztuhl, začenichal a oči mu zezelenaly. Tiše, ale hrozivě zašišlal. Hobita vidět nemohl, ale byl ted' na stráži a měl i jiné smysly zbystřené temnotou: sluch a čich. Zdálo se, že se tiskne až k zemi, s placatýma rukama roztaženýma a s hlavou vystrčenou vpřed, s nosem skoro těsně na kameni. Třebaže se v přísvítu svých vlastních očí rýsoval jenom jako černý stín, Bilbovi bylo zřejmé, že je napjatý jako tětíva luku, jenjen vystřelit

Hobit skoro přestal dýchat a ztuhl sám. Bylo to zoufalé. Musel pryč, ven z té děsivé tmy, dokud mu ještě zbývala špetka síly. Musel bojovat. Musel probodnout toho hnusného netvora, vypíchnout mu oči, zabít ho. Vždyť netvor chtěl zabít jeho. Ne, to by nebyl fér boj. Bilbo ted' byl neviditelný. A Glum neměl meč. A dosud vlastně hobitovi nehrozil zabitím, ani se o to zatím nepokusil. A byl to osamělý, ztracený ubožák. Bilbovi se vzedmula v srdci vlna náhlého pochopení, soucitu smíšeného s hrůzou: představil si rázem tu nekonečnou řadu dní beze světla, bez naděje na něco lepšího, to tvrdé kamení, studené ryby, plížení a šišlavý šepot. To všechno mu proletělo hlavou jako blesk. Zachvěl se. Á pak náhle v druhém záblesku jako by sebral novou sílu a rozhodnost - a skočil.

Na člověka by to nebyl žádný velký skok, ale byl to skok do tmy. Přeletěl rovnou přes Glumovu hlavu, sedm stop vpřed a tři stopy do výšky; sice to nevěděl, ale div si přitom nerozbil hlavu o nízký strop průchodu.

Glum se vrhl dozadu a chňapl po hobitovi, který letěl přes něj, ale pozdě: ruce mu hrábly do prázdna a Bilbo, který šťastné dopadl na své silné nožky, si to už metelil novým tunelem. Ani se neohlédl, co Glum dělá. Nejdřív mu šišlal a spílal skoro v patách, ale pak to přešlo. Najednou se ozvalo zavytí, při kterém

stydla krev, plné nenávisti a zoufalství. Glum byl poražen. Neodvážil se už dál. Přišel o všechno: přišel o kořist i o jedinou věc, na které kdy lpěl, o svůj dárešek, o svého miláška. Bilbo při tom výkřiku ucítil srdce až v hrdle, ale utíkal pořád dál. Ted' se za ním ozval hlas, slabý jako ozvěna, ale dosud výhružný: "Žloděj, žloděj, žloděj! Pytlík! Nenávidíme ho, nenávidíme ho až navěky!"

Pak se rozhostilo ticho. Ale i to připadalo Bilbovi hrozivé. "Jestli jsou skřeti tak blízko, že je Glum vyčenichal," pomyslel si, "tak slyšeli jeho vytí a spílání. Ted' opatrně, nebo tě tahle cesta zavede do ještě horší šlamastyky!"

Chodba byla nízká a nahrubo proražená. Pro hobita nebylo zvlášť těžké pohybovat se v ní, až na to, že si přes veškerou opatrnost znovu párkrát narazil prsty u nohou o šeredné špičaté kameny na zemi. "Pro skřety je trochu nízká, aspoň pro ty veliké," myslel si Bilbo, poněvadž nevěděl, že i velcí skřeti, horští šotouši, běhají obrovskou rychlostí v takovém předklonu, že se rukama skoro dotýkají země.

Po chvíli chodba, která se až dosud svažovala, začala znovu stoupat a brzy vedla příkře vzhůru. To zpomalilo Bilbův postup. Ale konečný příkrý sráz skončil, chodba zahrnula a znovu se sklonila dolů, a tam na úpatí krátkého svahu uviděl, jak za dalším zákrutem prosvítá nějaké světlo. Ne rudé světlo jako oheň či lucerna, ale bílé světlo jako pod širým nebem. Ted' se Bilbo dal do běhu.

Uháněl tak rychle, jak jen ho nohy nesly, proběhl posledním zákrutem a náhle se octl na otevřeném prostranství, které mu po vši té tmě připadalo oslnivé jasně. Ve skutečnosti to byly pouze sluneční paprsky, vnikající dovnitř velkými otevřenými kamennými dveřmi.

Bilbo zamrkal a pak náhle uviděl skřety: skřety v plné zbroji s tasenými meči, kteří seděli přímo ve dveřích a hlídali s vyvalenýma očima chodbu, jež k těm dveřím vedla, byli ve střehu, vyburcovaní, připravení na všechno.

Spatřili ho dřív, než on spatřil je. Ano, uviděli ho. At' už to byla náhoda nebo poslední trik prstenu, než si zvykl na nového pána, najednou jej hobit neměl na prstě. Skřeti se s jásotem vrhli k němu.

Bilbo pocítil bodnutí strachu a pocitu porážky jako ozvěnu Glumovy bídy, zapomněl dokonce tasit meč a strčil si ruce do kapes. Ale prsten tam pořád ještě byl, v levé kapse, a znovu mu vklouzl na prst. Skřeti se zarazili. Po Bilbovi najednou nebylo ani stopy. Zmizel jim. Zaječeli dvakrát hlasitěji než předtím, ale ne už jásavě.

"Kde je?" křičeli.

"Vrátil se do chodby!" vřeštěli někteří.

"Tudy!" hulákali jedni. "Tamhletudy!" ječeli druzí.

"Hlídejte dveře!" zařval jejich velitel.

Píšťalky hvízdaly, brnění řinčelo, meče chřestily, skřetové proklínali a pobíhali sem a tam, padali jeden přes druhého a sottili vzteky. Strhl se strašný povyk, pokřik a mela.

Bilbo se hrozně vyděsil, ale měl dost rozumu, aby pochopil, co se stalo, takže vklouzl za veliký sud s pitím pro skřeti strážce, a tak se vyhnul srážce s nimi, ušlapání i tomu, že by ho nahnátli a polapili.

"Musím se dostat ke dveřím, musím se dostat ke dveřím!" opakoval si v jednom kuse, ale trvalo mu dlouho, než se odhodlal pokusit se o to. Pak to vypadalo jako nějaká hrozná hra na slepou bábu. Všude byla spousta pobíhajících skřetů a chudák malý hobit uhýbal sem a tam; byl poražen jedním skřetem, který nemohl pochopit, do čeho to vrazil; odlezl odtamtud po čtyřech, proklouzl právě včas mezi nohama skřetiho velitele, vstal a rozběhl se ke dveřím.

Byly dosud pootevřené, ale nějaký skřet je už málem přibouchl. Bilbo jimi zacloumal, ale nemohl jimi pohnout. Snažil se protáhnout zbylou škvírou. Protahoval se a protahoval, jenomže uvízl! Bylo to děsné. Knoflíky se mu zachytily mezi okrajem dveří a jejich pažením. Viděl ven do volné krajiny: vedlo tam pár schodů do úzkého údolíčka mezi vysokými horami; slunce právě vysvitlo za mrakem a jasně ozařovalo vnější stranu dveří - jenže se nemohl dostat ven.

Náhle jeden ze skřetů uvnitř zařval: "U dveří je nějaký stín. Někdo je venku!"

Bilbo ucítil srdce až v hrdle. Ze vši síly sebou zavrtěl. Knoflíky se rozletěly na všechny strany. Byl venku, s potraným kabátem a vestou, skákal dolů po schodech jako kamzík, zatímco zmatení skřeti dosud sbírali na prahu jeho pěkné mosazné knoflíky.

Samozřejmě se brzy pustili za ním, s houkáním a pokřikováním, a pronásledovali ho mezi stromy.

Jenomže skřetové nesnášejí slunce; třesou se jim z něho nohy a motá se jim hlava. Nemohli Bilba s

navlečeným prstenem objevit, protože se jim proplétal mezi stíny stromů, běžel rychle a tiše a vyhýbal se slunci, a tak se brzy s bručením a proklínáním vrátili na stráž ke dveřím. Bilbo jim unikl.

Kapitola 6

Z DEŠTĚ POD OKAP

Bilbo unikl skřetům, ale nevěděl, kde je. Přišel o kapuci, o plášť, o potraviny, o poníka, o své knoflíky i o přátele. Putoval dál a dal, dokud slunce nezačalo klesat k západu - za horami! Jejich stíny padaly přes Bilbovu stezku a on se ohlédl. Pak se podíval před sebe a viděl jenom zvlněné hřebeny a svahy klesající k nížině a k pláním, které tu a tam probleskovaly mezi stromy,

"Jemináčku!" zvolal. "Zdá se, že jsem se dostal přímo na druhou stranu Mlžných hor, rovnou na pokraj Záhoří! Kampak se jen poděl Gandalf a trpaslíci? Doufám z celé duše, že nezůstali ještě pod horami v moci skřetů!"

Putoval stále dál, prošel tím vysoko položeným údolíčkem a pustil se dolů ze svahu pod ním, ale po celou tu dobu v něm čím dál víc hlodalo jedno náramně nepříjemné pomyšlení. Kladl si otázku, jestli by se teď, když má kouzelný prsten, neměl vrátit do těch děsivých tunelů a hledat tam své přátele. Právě se rozhodl, že je to jeho povinnost, že se tam vrátit musí - a byl z toho všecek nešťastný - když náhle zaslechl nějaké hlasy.

Zůstal stát a zaposlouchal se. Neznělo to jako řeč skřetů, a tak se jal ostražitě plížit vpřed. Byl na kamenité stezce, která se vinula dolů podél skalnaté stěny po levé ruce; po pravici se půda svažovala a pod úrovní stezky tam byly rokle obrostlé převislými keři a nízkým stromovím. V jedné z těch roklí pod křovím někdo mluvil.

Bilbo se připlížil a najednou mezi dvěma balvany uviděl vykukovat hlavu s červenou kapuci: byl to Balin na stráži. Hobit by byl nejradši zatleskal a zavýskal radostí, ale neudělal to. Měl pořád ještě navlečený kouzelný prsten, ze strachu, aby se nesetkal s něčím neočekávaným a nemilým, a uvědomil si, že Balin hledí přímo na něj, ale nevidí ho.

"Teď je ale pořádně překvapím!" řekl si, když lezl do křoví na pokraji rokle. Gandalf se právě s trpaslíky hádal. Probírali všechno, co je potkalo v tunelech, a lámali si hlavy tím, co mají podniknout dál. Gandalf prohlásil, že rozhodně nemohou pokračovat v cestě a nechat pana Pytlíka v rukách skřetů, dokud se nepokusí zjistit, zda je živý či mrtvý, a dokud se nepokusí o jeho záchranu.

"Koneckonců je to můj přítel," řekl čaroděj, "a není to špatný chlapíček. Cítím se za něj odpovědný. Ani nevíte, jak mé mrzí, že jste ho ztratili."

Trpaslíci namítali, že nevědí, proč ho vůbec brali s sebou, proč se hobit nedokázal držet svých přátel a nepouštět se jich a proč čaroděj nevybral někoho, kdo má víc rozumu. "Prozatím z něho koukalo víc potíží než užitku," řekl jeden z nich. "Jestli se teď máme vrátit do těch ohavných tunelů a hledat ho, ať ho radši vezme čert!"

Gandalf rozzlobeně odsekl: "Já jsem ho přivedl a neberu s sebou nikoho, kdo není k žádnému užitku. Buďto mi pomůžete hledat ho, nebo půjdu a nechám vás tady. abyste se dostali z kaše, jak sami nejlíp dokážete. Jestli se nám ho podaří najít, ještě mi poděkujete, než tohle všechno skončí. Proč jste ho vlastně upustil a nechal ho ležet, Dori?"

"Vy byste ho byl taky upustil," bránil se Dori, "kdyby vás nějaký skřet znenadání popadl ve tmě za nohu, podrazil vás a zezadu vás nakopl!"

"Tak proč jste ho zase nesebral?"

"Propánakrále! Jak se tak můžete ptát? Skřetové na nás doráželi a kousali ve tmě, jeden padal přes druhého a všichni jsme do sebe vráželi. Vy jste mi málem usekl hlavu Glamdringem a Thorin se rozháněl na všechny strany Orkristem. A najednou jste dal jednu tu svou oslepující šlehu, a pak jsme viděli, jak skřetové s kňučením utíkají zpátky. Vy jste vykřikl: 'Všichni za mnou!' a každý měl běžet za vámi. Taky jsme mysleli, že to každý udělal. Dobře víte, že nebyl čas na žádné přepočítávání, dokud jsme neprorazili mezi strážemi dolní bránou a nedostali se horempádem až sem. A taky teď jsme - bez toho lupiče, aby ho husa kopl!"

"A tady je ten lupič!" ozval se Bilbo, sestoupil doprostřed mezi ně a stáhl si prsten.

Pánijáni, ti vyskočili! A jak vykřikli překvapením i radostí! Gandalf žasl právě tak jako každý z nich, ale pravděpodobně ho to potěšilo víc než všechny ostatní dohromady. Vzal si na paškál Balina a řekl mu své mínění o hlídce, která nechá bez výstrahy někoho proniknout rovnou do jejich středu. Výsledek byl ten, že Bilbova reputace u trpaslíků po tomhle kousku ohromně vzrostla. Jestli do té doby přes Gandalfovo ujišťování pochybovali o hobitových prvotřídních lupičských kvalitách, teď je všechny pochybnosti přešly. Balinovi to vrtalo hlavou nejvíc, ale všichni souhlasili, že to Bilbo provedl náramně šikovně. Bilbovi jejich chvála dělala tak dobře, že se jen v duchu zasmál, ale o prstenu se nezmínil ani slůvkem. Když se ho vyptávali, jak to dokázal, odpověděl: "Ale, prostě jsem se mezi vás připlížil, to víte, že hodně opatrně a tise."

"Hm, to je poprvé, co se mi rovnou před nosem proplížila tiše a opatrně třeba jen myš, abych ji nezmerčil," zabručel Balin, "a musím před vámi smeknout." A opravdu smekl kapuci se slovy: "Balin k vašim službám."

"Bilbo Pytlík, váš služebník," opětoval jeho poklonu hobit. Potom chtěli slyšet podrobně o jeho dobrodružstvích od chvíle, kdy se jim ztratil, a on se posadil a všechno jim vypověděl, nezmínil se však o nálezu prstenu. ("To má čas," pomyslel si.) Zejména je zaujala hádankářská soutěž a s velkým pochopením se celí roztrásl, když jim popisoval Gluma.

"A pak jsem si už nemohl vymyslet žádnou hádanku, když tak seděl vedle mne," končil Bilbo, "a tak jsem se zeptal, co mám v kapse. A on to ani na tři pokusy nemohl uhádnout. Tak mu tedy povídám: 'Co váš slib? Ukažte mi cestu ven!' Jenže on po mne skočil, aby mě zabil, a já se dal na útěk, ale zakopl jsem a upadl, a on mě ve tmě minul. Pak jsem se vydal za ním, protože jsem slyšel, jak mluví sám k sobě. Myslel si, že opravdu znám cestu ven, a tak se k ní pustil. A potom se usadil zrovna ve vchodu k ní, a já kolem něho nemohl projít. Tak jsem ho přeskočil a utekl jsem mu a běžel jsem dolů k té bráně."

"A co strážez?" zajímali se. "To tam žádné nebyly?"

"I byly, spousta! Jenže jsem jim vykličkoval. Uvázl jsem pak ve dveřích, které byly pootevřené jen škvírou, a přišel jsem tam o spoustu knoflíků," řekl smutně s pohledem na své potřhané šaty. "Jenže jsem se přece jen protáhl - a tak jsem teď tady."

Trpaslíci se na něj začali dívat s docela novým respektem, když mluvil o kličkování před strážemi, skoku přes Gluma a protažení škvírou dveří, jako by to nebylo nic těžkého a nebezpečného.

"Co jsem vám říkal?" zasmál se Gandalf. "Na panu Pytlíkoví je toho víc, než byste řekli." Při těch slovech se na Bilba divně podíval zpod huňatého obočí a hobit by byl rád věděl, jestli čaroděj uhodl, co ve svém vyprávění vynechal.

Potom se začal sám vyptávat, poněvadž jestliže zatím Gandalf vysvětlil všechno trpaslíkům, Bilbo to neslyšel. Chtěl se dozvědět, jak se čaroděj znovu objevil mezi skřety, a kde se teď vlastně všichni octli. Po pravdě řečeno, čaroději nikdy nevadilo vysvětlovat svou vlastní chytrost víc než jednou, a tak nyní Bilbovi pověděl, že on i Elrond si byli dobře vědomi přítomnosti zlých skřetů v oné části hor. Jejich hlavní brána však dřív ústila do jiného průsmyku, poněkud schůdnějšího, takže tam často lapali poutníky, které poblíž skřetů brány zastihla noc. Pocestní pak zřejmě přestali oné stezky užívat a skřetové byli nuceni otevřít nový vchod na vrcholku průsmyku, kterým šli trpaslíci, a to jistě docela nedávno, poněvadž až dosud byla ta stezka úplně bezpečná.

"Musím se poohlédnout po nějakém víceméně slušném obrovi, aby jim ten vchod zase zavalil," řekl Gandalf, "nebo brzy nebude možný vůbec žádný přechod přes hory."

Jakmile Gandalf uslyšel v jeskyni Bilbovo zaječení, uvědomil si, co se stalo. V záblesku, jímž zabil skřety, kteří se na něj vrhli, proklouzl puklinou dovnitř, právě když se zavírala. Sledoval pohůnky a zajatce až na práh velké síně, tam se posadil a vyčaroval nejlepší kouzlo, jaké v tom šeru svedl.

"Byla to náramně choulostivá záležitost," poznamenal. "Jen taktak to vyšlo!"

Gandalf ovšem speciálně studoval čarování s ohněm a se světlem (dokonce ani hobit nikdy nezapomněl na magický ohňostroj při svatojánských oslavách u Starého Brala, jak si vzpomínáte). Ostatek už všichni známe - až na to, že Gandalf dobře věděl o zadních vrátkách, jak skřetové říkali dolejší bráně, kde Bilbo přišel o knoflíky. Vlastně o nich věděl každý, kdo byl obeznámen s touhle částí hor, ale jenom čaroděj si dokázal zachovat rozvahu v podzemních tunelech a vyvést trpaslíky správným směrem.

"Skřetové si tu bránu zřídili před dávnými časy," řekl. "Jednak jako únikovou cestu, kdyby ji potřebovali,

jednak jako výpadovou cestu do krajů pod horami, kam se dosud za tmy vypravují a působí velké škody. Stále ty dveře hlídají a nikomu se ještě nepodařilo zatarasit je. Po téhle zkušenosti je budou hlídat dvojnásob," zasmál se.

Všichni ostatní se zasmáli s ním. Koneckonců sice utrpěli velkou ztrátu, ale zabili Velkého skřeta a spoustu dalších navíc a všichni unikli, takže se dalo říci, že prozatím z toho vyšli dobře.

Ale čaroděj jim připomněl vážnost situace. "Když jsme si teď trochu odpočinuli, musíme okamžitě dál," prohlásil. "Jakmile padne noc, vyrojí se za námi stovky skřetů, a stíny se už prodlužují. Vyčenichají naše stopy i dlouhé hodiny potom, co přejdeme. Do soumraku musíme být na míle odtud. Jestli se nebe nezatáhne, posvítí nám měsíc, a to je naše štěstí. Ne že by skřetům měsíc moc vadil, ale my aspoň budeme trochu vidět na cestu,"

"Á, pravda!" odpověděl pak na další hobitovy otázky. "Přestal jste v těch skřetích tunelech sledovat čas. Dneska máme čtvrtek, a zajali nás v pondělí v noci nebo v úterý ráno. Urazili jsme dlouhé míle a prošli jsme přímo srdcem hor, takže jsme teď na jejich druhé straně - pořádnou zkratkou. Jenže nejsme tam, kam by nás byla zavedla naše stezka; dostali jsme se příliš daleko na sever a máme před sebou kus nebezpečného území. A jsme pořád ještě hodně vysoko. Tak pochodem v chod!"

"Já mám příšerný hlad," zaúpěl Bilbo, který si najednou uvědomil, že nic nejedl od předvčerejšího večera. Jen si představte, co to pro hobita znamená! Jakmile teď pominulo vzrušení, prázdný žaludek se mu svíral a nohy mu podklesávaly.

"Nedá se nic dělat," odpověděl Gandalf, "ledaže byste se chtěl vypravit zpátky a zdvořile skřety poprosit, aby vám vrátili poníka a vaše zavazadla."

"To pěkně děkuju!" oťrásl se hobit při tom pomyšlení,

"No dobrá, tak si tedy musíme utáhnout opasky a šlapat dál, jinak si z nás udělají večeri, a to by bylo daleko horší, nežli když se sami obejdeme bez večere."

Cestou dál se Bilbo rozhlížel ze strany na stranu po něčem k jídlu, ale ostružiní teprve kvetlo a samozřejmě ještě neuzrály žádné oříšky, ba ani bobule hlohu. Oždíbal trochu šťovíku, napil se z horského pramínku, jenž tekł přes stezku, a snědl tři lesní jahody, které našel na jeho břehu, ale to nijak nepomohlo.

Šli pořád dál a dál. Ubohá stezka se vytratila. Křoviska a dlouhá tráva mezi balvany, palouky spasené od králíků, dymián, šalvěj, majoránka i devaterníky, to všechno zmizelo, a octli se na hřebeni širokého, strmého a kamenitého svahu, který tu zůstal po sesuvu půdy. Když se po něm pustili dolů, drolila se jim pod nohama drť a drobné kamínky, za chvíli se s chřestěním začaly hnout větší kusy rozdrcených kamenů, následkem čehož se začaly sesouvat a valit i další kameny, které opět uvolňovaly a postrkávaly těžší skalní úlomky, a ty se řítily dolů v oblacích prachu. Zanedlouho se celý svah nad nimi zdál v pohybu a oni klouzali v jednom chumlu, v hrozném přívalu smekajících se, rachotících a třaskajících valounů a balvanů.

Zachránily je stromy na úpatí strže. Sesunuli se na pokraj borového lesa, který zde vystupoval z horského úbočí a odrážel se od hlubších a temnějších hvozdů dole v údolí. Někteří z trpaslíků se zachytili kmenů a vyšvihli se do spodních větví, někteří (mezi nimi i malý hobit) se schovali před náparem kamení za stromy. Brzy bylo po nebezpečí, kameny se přestaly hnout a bylo slyšet poslední slabé rány, když ty největší z nich poskakovaly a kutálely se hluboko dole mezi kapradím a přes kořeny borovic.

"No, aspoň nás to postrčilo o kousek dál," poznamenal Gandalf; "a dokonce i skřetové, až půjdou po našich stopách, budou mít co dělat, aby se sem dostali potichu."

"To doufám," zabručel Bombur; "ale nedá jim žádnou práci hnout nám ty kameny přímo na hlavu."

Trpaslíci (včetně Bilba) se zdaleka necítili šťastní a masírovali si pohmožděná a potlučená lýtka i nohy.

"Nesmysl! Zahame tady stranou z cesty sesunu. Musíme si pospíšet! Podívejte, kolik nám zbývá světla!"

Slunce už dávno zašlo za hory. Stíny kolem nich se prohlubovaly, třebaže hluboko pod sebou mezi stromy a nad černými vrcholky dolejších lesů dosud viděli záblesky večerních paprsků na protějšcích pláních. Kulhali teď tak rychle, jak dokázali, po povlovném svahu borového lesa klesající stezkou, která vedla vytrvale k jihu. Někdy se prodírali mořem kapradí s vysokými listy, přečnívajícími hobitovu hlavu; někdy tichounce našlapovali na koberec borového jehličí; a celou tu dobu lesní šero houstlo a lesní ticho se prohlubovalo. Ten večer nezafoukal ani vánek, aby rozšuměl větve stromů.

"Musíme ještě dál?" zeptal se Bilbo, když se snesla taková tma, že viděl jenom Thorinův plnovous, jak se kymácí vedle něho, a když se rozhostilo takové ticho, že mu dech trpaslíků připadal jako hlasité supění.

"Mám prsty na nohou celé otlučené a podrápané, nohy mě bolí a žaludek se mí houpe jako prázdná mošna."

"Ještě kousek," odpověděl Gandalf.

O pořádný kus cesty dál, který se táhl jako celá věčnost, přišli najednou na otevřené prostranství beze stromů. Vyšel měsíc a svítil na mýtinu. Všechny nějak napadlo, že to není vůbec příjemné místo, třebaže na pohled tam nebylo nic závadného.

Náhle uslyšeli zdola pod kopcem zavytí, dlouhé zavytí, při němž běhal mráz po zádech. Odpovědělo mu jiné zavytí dál zprava a o hodně blíž k nim; potom ještě jedno nedaleko zleva. Byli to vlci vyjící na měsíc, vlci houfující se do smečky!

V okolí domovské nory pana Pytlíka žádní vlci nežili, ale on ten hlas poznal. Dost často se o něm mluvilo v různých vyprávěnkách. Jeden z jeho starších bratranců (z bralovské strany), který byl velký cestovatel, to vytí vždycky napodoboval, aby Bilba vylekal. A slyšet je teď venku v lese při měsíčním světle, to bylo pro hobita příliš. Proti vlkům nejsou mnoho platné ani kouzelné prsteny - zvláště ne proti zlověstným smečkám žijícím ve stínu hor zamořených skřety, za hranicemi Divočiny na pokraji neznáma. Vlci toho druhu mají čich ještě bystřejší než skřetové a nepotřebují vidět, aby vás raflí!

"Co si teď počneme, co si počneme?" zabědoval. "Uniknout skřetům, a dát se chytit vlky!" nařikal, a z té věty se stalo přísloví, třebaže my teď v podobných nepříjemných situacích říkáme "z deště pod okap" nebo "z bláta do louže".

"Na stromy, honem!" vykřikl Gandalf, a už se hnali ke stromům na kraji mýtiny a vyhlíželi si takové, kteří měly větve dost nízko nebo byly dost štíhlé, aby se po nich dalo vyšplhat. Přihnali se k nim tak horempádem rychle, jak jen stačili, to si dovedete představit, a vylezli po nich tak vysoko, jak jen se mohli spolehnout, že je větve unesou. Byli byste se zasmáli, kdybyste (z bezpečné vzdálenosti) viděli trpaslíky se splývajícími a klátícími se plnovousy sedět na stromech, jako staré pány, kterým přeskočilo, takže si hrají na kluky, Fili a Kili se drželi na vrcholku vysokého modřínu jako na ohromném vánočním stromku, Dori, Nori, Ori, Oin a Gloin seděli pohodlněji na mohutné borovici s větvemi pravidelně rozloženými dokola jako loukotě v kole, Bifur, Bofur, Bombur a Thorin dřepěli na další sosně. Dvalín s Balínem se vyšplhali na vysokou štíhlou jedli s málo větvemi a zkoušeli se usadit v zelené koruně na samém vršku. Gandalf, jenž byl o hodně větší než ostatní, si našel strom, na který by oni nevylezli, vysokánskou borovici na samém kraji mýtiny. Byl docela schovaný v jejích větvích, ale když vykoukl, byli byste mohli vidět, jak se mu lesknou oči v měsíčním světle.

A Bilbo? Ten nemohl vyšplhat na žádný strom a pobíhal od kmene ke kmeni jako králík, který zapomněl, kde má noru, a jemuž je v patách pes.

"Zase jsi nechal toho lupiče na holičkách!" vyčetl Nori Dorimu, když se podíval dolů.

"Nemůžu pořád tahat lupiče na hřbetě, dolů do tunelů a nahoru na stromy!" bránil se Dori. "Co si myslíš, že jsem? Nějaký nosič?"

"Vlci ho sežerou, jestli něco nepodnikneme," poznamenal Thorin, protože teď se ozývalo vytí kolem nich, pořád blíž a blíž. "Dori!" zavolal pak, poněvadž Dori seděl nejniž na nejsnaz přístupném stromě, "Honem, pomoz panu Pytlíkovi nahoru!"

Dori byl přes všechno své brumlání opravdu slušný chlapík. Chudák Bilbo k němu nedosáhl, ani když trpaslík slezl na nejspodnější větev a natahoval k němu ruku, co nejniž mohl. A tak Dori seskočil až na zem a nechal Bilba vyšplhat na svá záda a ramena.

Právě v tom okamžiku vběhli vyjící vlci na mýtinu. Na trpaslíka a na hobita se rázem upřely stovky očí. A přece Dori nenechal Bilba na holičkách. Počkal, než se hobit vydrápal po jeho zádech do větví, a teprve pak se za ním vyhoupl nahoru sám. Akorát včas! Jeden vlk přitom rafl po jeho pláštiku a div ho nestrhl dolů. Za minutu už jich byla kolem stromu celá smečka, řafali a vyskakovali po kmeni, oči jim planuly a jazyky visely z tlam.

Jenže ani divocí Vrci (tak se ti zlí vlci za hranicemi Velké divočiny jmenovali) neumějí šplhat po stromech. Obklíčení byli na nějaký čas v bezpečí. Naštěstí bylo teplo a ne větrno. Stromy nejsou nikdy

pohodlné, když se na nich má sedět delší dobu, ale v zimě a ve větru, když na vás pod nimi všude kolem číhají vlci, se mohou proměnit v zatraceně nepříjemné místo.

Mýtina obklopená stromy zřejmě sloužila vlkům za shromaždiště. Přicházelo jich tam čím dál tím víc. Nechali stráž u paty stromu, na němž byli Dori a Bilbo, a jali se větřit kolem, až vyčenichali všechny stromy, na kterých se někdo schovával. K těm postavili rovněž hlídky, zatímco všichni ostatní (zdálo se, že jsou jich stovky a stovky) se usadili ve velkém kruhu na mýtině a uprostřed zaujal místo ohromný šedý vlk. Promluvil k nim strašným vrřcím jazykem. Gandalf mu rozuměl. Bilbo ne, ale znělo mu to příšerně, jako by mluvili jenom o samých ukrutnostech a špatnostech, což byla také pravda. Čas od času Vrrci v kruhu odpověděli svému šedivému vůdci všichni zároveň a jejich děsivý řev málem způsobil, že hobit spadl ze své borovice.

Povím vám, co Gandalf vyslechl, třebaže tomu Bilbo nerozuměl. Vrrci a skřetové si často navzájem pomáhají v různých špatnostech. Skřeti se zpravidla neodvažují příliš daleko od svých hor, ledaže je odtamtud něco vyžene a oni jsou nuceni hledat si nové domovy, nebo ledaže proti někomu táhnou (mohu vám s radostí sdělit, že k tomu už dlouho nedošlo). Ale za oněch časů se občas vydávali na loupežné výpravy, zejména aby získali potraviny a otroky, kteří by pro ně robotovali. V takových případech si často přizvali Vrrky na pomoc a dělili se s nimi o kořist. Někdy i na vlčích jezdili, jako jezdí lidé na koních. A teď se zdálo, že se taková velká skřetí loupežná výprava chystá na tuhle noc. Vrrci přišli na schůzku se skřety, jenže skřetové se opozdili. Bezpochyby to zavinila smrt Velkého skřeta a všechno to vzrušení kolem Bilba a čaroděje a trpaslíků, po kterých se pravděpodobně dosud pídili.

Přes všechno nebezpečí v těchto odlehlých končinách se tam poslední dobou začali vracet odvážní lidé z jihu, káceli stromy a stavěli si obydlí v přívětivějších údolních lesích a na říčních březích. Bylo jich mnoho, byli stateční a dobře vyzbrojení, takže ani Vrrci si netroufali zaútočit na ně, když jich bylo víc pohromadě, nebo za bílého dne. Ale teď plánovali s pomocí skřetů noční přepadení některých vesnic nejbliž k horám. Kdyby jim jejich plán vyšel, nazítří by v těch dědinách nikdo z obyvatelstva nezůstal; všichni by byli pobiti, až na těch pár, které by skřetové vlkům nenechali, ale odvedli by si je jako zajatce do svých jeskyní.

Bylo hrozné poslouchat tohle všechno, nejenom kvůli oněm statečným lesákům a jejich ženám a dětem, nýbrž i kvůli nebezpečí, které nyní hrozilo Gandalfovi a jeho přátelům. Vrrci byli rozběsnění, že je našli právě na svém shromaždišti. Mysleli si o nich, že to jsou přátelé lesáků a že sem přišli špehovat, aby donesli zprávu o vlčích plánech dolu do údolí, takže skřetové a vlci budou muset svést krvavou bitvu, místo aby pochytili zajatce a požírali lidi náhle probuzené ze spánku. Proto Vrrky ani nenapadlo odejít a nechat naše přátele na stromech uniknout, rozhodně ne před ránem. A dávno předtím, říkali si, přijdou z hor skřetí vojáci, a skřeti dovedou lézt po stromech nebo je porážet.

Ted' chápete, proč Gandalf, když tak poslouchal jejich vrčení a řafání, dostal hrozný strach, ačkoli byl čaroděj, a pomyslel si, že jsou na tom zatraceně špatně a vůbec ne v bezpečí. Přesto však nehodlal nechat další vývoj událostí na vůli jenom jim, třebaže sám toho nemohl podniknout mnoho, když tak trčel na vysokém stromě, obklopen všude pod sebou vlky. Natrhal si tedy z větvi borovice zásobu ohromných šišek. Pak jednu zapálil jasně modrým ohněm a mrštil ji dolů do kruhu vlků. Zasáhla jednoho z nich do hřbetu, jeho huňatý kožíšek okamžitě vzplál a vlk začal se strašným kňučením skákat sem a tam. Pak přiletěla další šiška, a ještě jedna, první v modrých ptamenech, druhá v červených, třetí v zelených. Rozprskly se na zemi uprostřed kruhu na barevné jiskry a kouř. Jedna zvlášť velká trefila vlčího vůdce do čumáku, že vyskočil na deset stop do výšky a pak začal obíhat v kruhu dokolečka a rafat a chňapat i po druhých vlčích, takový se ho zmocnil vztek a strach.

Trpaslíci a Bilbo zajásali. Vlci zuřili až hrůza pohledět, a rozruch, který rozvířili, naplnil celý les. Vlci mají strach z ohně vždycky, ale tenhle oheň byl zvlášť hrozný a zlověstný. Kdykoli jim nějaká jiskra vletěla do kožichu, uvízla tam a propalovala se do nich, a jestliže se honem nepřevalili, byli brzy v jednom plameni. Za chvíli se po mýtině váleli vlci z boku na bok, aby udusili jiskry na svých hřbetech, zatímco ti, kteří už hořeli, pobíhali s vytím sem a tam a zapalovali druhé, dokud je vlastní kamarádi nezahnali, a pak s kňučením a kničením prchali dolů po stráních a hledali vodu.

"Co je to dneska v lese za povyk?" podivil se Pán orlů. Seděl na osamělém skalním vrcholku na východní

straně pohoří, všecek černý v měsíčním světle. "Slyším vlčí hlasy! Jsou snad v lesích skřetové za nějakou neplechou?"

Vznesl se do vzduchu a dva jeho strážní na skaliskách po obou stranách okamžité vzletli, aby ho následovali. Kroužili vysoko oblohou a shlíželi na kruh Vrrků, malíčký kroužek hluboko, hluboko dole. Ale orli mají orlí zrak a vidí i nepatrné drobnosti na velikou dálku. Pán orlů z Mlžných hor měl oči, které se bez mrknutí dokázaly zahledět do slunce a upozorovat i při měsíčním světle králíka běžícího po zemi míli pod ním. Ačkoli nemohl vidět postavičky v korunách stromů, postřehl rozruch mezi vlky, viděl droboučké záblesky ohně a slyšel vytí a kňučení, které k němu slabě doléhalo z dálky. Spatřil rovněž odlesky měsíce na kopích a přílbách skřetů, když dlouhé řady těch ničemů vylézaly z jejich brány, plížily se dolů po svazích a zahýbaly do lesa.

Orli nejsou nijak laskaví ptáci. Někteří jsou dokonce zbabělí a krutí. Tohle staré plemeno ze severních hor však byli největší ze všech ptáků; byli hrdí a silní a ušlechtilí. Neměli rádi skřety, ani se jich nebáli. Jestli si jich někdy vůbec všimli (což se dalo zřídka, jelikož se takovými tvory neživili), vrhali se na ně shůry, zaháněli je s vrískotem zpátky do jejich slují a překazili jim vždycky tu špatnost, kterou skřeti právě podnikali. Skřetové orly nenáviděli a báli se jich, aie nemohli se dostat k jejich sídlům ve výšinách ani je z hor vyhnat.

Tu noc se Pána orlů zmocnila zvědavost, co se to vlastně děje, a tak si svolal mnoho dalších orlů, spustili se z hor a pomalu kroužili níž a níž k vlčí mýtině a ke shromaždišti skřetů.

A dobře udělali! Tam dole se dály hrozné věci. Vlci, kteří začali hořet a utekli do lesa, na různých místech les zapálili. Léto vrcholilo a na téhle východní straně hor už delší dobu skoro nepršelo. Zežloutlé kapradí, spadané suché větve, tlusté vrstvy borového jehličí a tu a tam ztrouchnivělé stromy, to všechno bylo brzy v jednom ohni. Na všech stranách kolem mýtiny Vrrků vyšlehávaly plameny. Ale vlčí strážci pod stromy neopouštěli své stanoviště. Rozběsnění do nepřítetnosti vyskakovali a vyli kolem kmenů, proklínali trpaslíky svou příšernou řečí, jazyky jim visely z tlam a oči jim zářily stejné rudě a divoce jako plameny. Pak najednou přiběhli s pokřikem skřeti. Mysleli, že se strhla bitva s lesáky, ale brzy zjistili, k čemu došlo ve skutečnosti. Někteří z nich si namouduši sedli a rozchechtali se. Jiní mávali kopími a tloukli násadami do štítů. Skřetové se ohně nebojí a brzy si vymysleli plán, který jim připadal náramně zábavný.

Někteří z nich sehnali vlky dohromady do jedné smečky. Jiní nanosili kolem kmenů kapradí a chrástí. Opět další se rozběhli kolem a dusali a dupali a dupali a dusali, až udusili skoro všechny ohně, jenom ne plameny nejbliž stromům, na nichž seděli trpaslíci. Na ten oheň přikládali suché listí a větve i kapradí. Brzy kolem trpaslíků hořel a dýmal plamenný kruh, jemuž skřetové bránili v rozšíření směrem ven, ale který pomalu postupoval směrem dovnitř, až plameny začaly olizovat palivo nahromaděné pod stromy. Kouř štípal Bilba do očí, oheň ho začal pálit a skrz ten čmoud viděl skřety, jak tancují dokolečka jako lidé kolem svatojánských ohňů. Vně kruhu tančících válečníků s kopími a sekýrami stáli v uctivé vzdálenosti vlci, přihlíželi a vyčkávali. Bilbo slyšel, jak skřetové spustili děsivý popěvek:

Patnáct ptáčků na pět jedlí,
plameny jim pírká zvedly!
Jsou to divní ptáčci bez perutí!
Jestlipak nám ptáčci přijdou k chuti?
Máme si je upéct, dokud oheň plá,
dusit je či smažit a sníst za tepla?

Pak přestali a začali pokřikovat: "Uleťte, ptáčci! Uleťte, jestli můžete! Pojd'te dolů, nebo se upečete v hnízdečkách! Zpívejte, ptáčci! Proč nezpíváte?"

"Běžte pryč, chlapečkové!" křičel v odpověď Gandalf. "Ted' není žádná doba hnízdění. A zlobiví chlapečkové, co si hrají s ohněm, budou bití!" To říkal, aby je dopálil a ukázal jim, že z nich nemá strach - třebaže ovšem strach měl, ačkoli byl čaroděj. Oni si toho však nevšimli a pokračovali ve svém zpěvu:

Hoř, ohni hoř, jenom je zmoř!
Pal je a žhni! Jak pochodní

ať plane noc, my máme moc.
Juchej!

Dus je a smaž, ať radost máš!
Ať shoří vousy a dech se rdousí!
Peč je a pal, abys je sklál.
aby tál tuk a pupek puk!
Tak v popelu
neujde zlu,
trpajzlík svému údělu!
Ať plane noc, my máme moc!
Juchej!
Jahoj!

Při tom posledním Jahoj! se plameny doplazily pod Gandalfův strom. Za chvíli se oheň rozšířil i k ostatním. Kůra začala doutnat, nižší větve praštěly.

Tehdy Gandalf vyšplhal až na sám vrcholek své borovice. Z jeho hole vyšlehla náhlá záře jako blesk, když se chystal skočit z té výšky dolů rovnou mezi kopí skřetů. Bylo by to znamenalo jeho konec, třebaže by jich pravděpodobně mnoho pobil, kdyby tak mezi ně vpadl jako hrom. Jenomže neskočil. Právě v tom okamžiku se shůry snesl Pán orlů, uchvátil ho do spárů, a už byl pryč.

Skřetové zavylí vzteky a překvapením. Pán orlů hlasitě vykřikl, když mu teď Gandalf řekl pár slov.

Obrovští ptáci, kteří ho provázeli, se obrátili zpátky a vrhli se dolů jako nesmírné černé stíny. Vlci kňučeli a skřípali zuby; skřetové ječeli, dupali zuřivou zlostí a marně vyhazovali svá těžká kopí do vzduchu. Orli se nad nimi přehnali; temné víření jejich mávajících křídel sráželo skřety k zemi nebo je smetávalo daleko pryč; orlí spáry drásaly skřetí obličej. Jiní ptáci vzlétli k vrcholům stromů a chopili se trpaslíků, kteří se zatím vydrápali tak vysoko nahoru, jak si jen troufali.

Chudáka malého Bilba tam málem zase nechali! Ještě že se mu podařilo chytit se za nohy Doriho, když orel odnášel trpaslíka jako posledního; a už se vznášeli vzhůru nad tou vřavou a ohněm a Bilbo se klátil ve vzduchu, div si nevykloubil paže.

Hluboko pod nimi se teď skřetové a vlci rozprchávali na všechny strany do lesů. Pár orlů se dosud vznášelo a kroužilo nad bojištěm. Plameny kolem stromů náhle vyšlehly nad nejvyšší větve, které se s praskotem vznaly. Vytryskl vířivý sloup jisker a dýmu. Bilbo se zachránil skutečně v poslední chvíli! Zanedlouho záře požáru dole potuchla, už to bylo jen mrkající červené očko na černé pudě, a oni se octli vysoko na obloze a stále stoupali ve velkých rozmáchlých kruzích. Bilbo nikdy nezapomněl na ten let, kdy se držel Doriho za kotníky. Každou chvíli zasténal: "Moje ruce, moje ruce!", ale Dori na to pokaždé odpověděl zaúpěním: "Moje ubohé nohy, mé ubohé nohy!"

Bilbo vždycky trpěl závratí, i když byl v nejlepší kondici. Dělal se mu špatně, i když se podíval přes okraj docela nízkého útesu, a nikdy neměl rád žebříky, natožpak stromy (však se také dosud nikdy nemusel zachraňovat před vlky). Dovedete si tedy představit, jak se mu točila hlava teď, když se podíval dolů mezi svýma kymácejícíma se nohama a viděl temnou krajinu, která se pod ním zešíroka otevírala, sem tam se skvrnou měsíčního světla na nějakém skalnatém úbočí nebo na řece v planinách.

Bledé vrcholky hor se blížily, měsícem ozářené skalní jehly trčící z černých stínů. Léto neléto, tady byla pořádná zima. Hobit zavřel oči a uvažoval, že už se dlouho neudrží. Pak si představil jak by to dopadlo, kdyby se opravdu neudržel. Bylo mu nanic.

Let pro něho skončil právě včas, těsně předtím, než mu ruce vypověděly službu. Pustil se Doriho kotníků, zalapal po vzduchu a dopadl na drsnou plošinu vedle orlího hnízda. Zůstal tam beze slova ležet a v myšlenkách se mu mísilo překvapení, že byl zachráněn před ohněm, se strachem, aby se neskutálel z té úzké výšiny do hlubokých stínů kolem. V hlavě se mu to tenkrát skutečně divně pletlo po těch děsivých dobrodružstvích posledních tří dní, kdy vůbec nic nejedl, a náhle si uvědomil, že říká nahlas: "Teď aspoň vím, jak se cítí kousek špeku, když ho najednou vytáhne vidlička z pánve a položí ho zpátky na polici!" "To sotva," slyšel odpověď Doriho, "protože ten špek ví, že dřív či později skončí zase na pánvi, kdežto

nám se to doufejme nestane. A pak - orli nejsou vidličky!"

"To ne! Vůbec nejsou židličky - totiž vidličky," zabreptal Bilbo, posadil se a ustrašeně se podíval po orlovi, který seděl hned vedle. Napadlo ho, kolik jiných nesmyslů asi nablábolil, a jestli to orel nebude pokládat za hrubost. Nikdy byste neměli být hrubí k orlům, když jste jenom tak velcí jako hobit a když se octnete v noci v orlím hnízdě!

Orel si jenom brousil zobák o kámen, natřásal si peří a vůbec si toho nevšímal.

Zanedlouho přiletěl jiný orel, "Pán orlů si přeje, abys mu zajatce přinesl na Velkou římsu!" křikl a hned byl zase pryč. První orel uchopil Doriho do drápů a odletěl s ním do noci, takže Bilbo zůstal docela sám. Byl ještě aspoň natolik při smyslech, aby zauvažoval, co vlastně posel myslel těmi "zajatci", a aby si začal představovat, jak ho roztrhají jako králíka k večeři, až na něj přijde řada.

Orel se vrátil, popadl ho do spárů za záda kabátu a vznesl se. Tentokrát letěli jenom kousek cesty. Za chvíli se Bilbo, celý roztřesený strachy, octl na široké skalní římsě, vyčnívající z úbočí hory. Shora tam nevedla žádná jiná cesta než na orlích křídlech, a žádná cesta dolů, leda skokem do propasti. Našel tam všechny ostatní, usazené zády ke skalní stěně. Byl tam i Pán orlů a mluvil s Gandalfem.

Vypadalo to, že Bilbo přece jen nebude sněden. Čaroděj s vládcem orlů se zřejmě tak trochu znali, ba dokonce přátelsky znali. Po pravdě řečeno, Gandalf, který býval v horách často, prokázal kdysi orlům službu a vyléčil jejich vládce ze zranění šípem. Takže výraz "zajatci" znamenal, jak vidíte, "zajatce zachráněné před skřety", a nikoli kořist orlů. Když Bilbo poslouchal Gandalfova slova, uvědomil si, že konečně se přece jen opravdu dostanou z těch děsivých hor. Čaroděj s Velkým orlem probíral plán na to, že orli odnesou trpaslíky, jeho samého i Bilba daleko ve směru jejich cesty přes planiny v podhůří. Pán orlů však odmítl dopravit je kamkoli blízko k lidským příbytkům. "Stříleli by po nás z velkých tisových luků," odůvodnil to, "poněvadž by si mysleli, že máme zálusk na jejich ovce. A jindy by měli pravdu. Ne! Jsme rádi, že jsme skřety připravili o jejich zábavu, a rádi se vám odvděčíme za to, co jste pro nás udělal, ale nebudeme kvůli trpaslíkům riskovat v jižních pláních vlastní životy."

"No dobrá," souhlasil Gandalf. "Zaneste nás tedy tak daleko, jak sám myslíte! Už tak jsme vám hluboce zavázáni. Ale prozatím jsme hrozně vyhladovělí!"

"Já skoro hladu umírám," pípl Bilbo slabým hláskem, takže ho nikdo neslyšel.

"To se snad dá spravit," řekl Pán orlů.

O něco později byste mohli vidět na skalní římsě plápolající oheň a kolem něho postavy trpaslíků při kuchtěni. Vzduchem se linula libá vůně pečinky. Orli jim tam nanosili suché větve jako topivo a ulovené králíky, zajíce i malou ovečku. Trpaslíci zařídili všechny přípravy. Bilbo byl příliš zesláblý, než aby jim pomáhal, a stejně by nebyl moc platný při stahování králíků nebo při porcování masa, poněvadž byl zvyklý, že mu je řezník dodával připravené rovnou k vaření či na pekáč. I Gandalf vleže odpočíval, když předtím přiložil ruku k dílu při rozdělování ohně, jelikož Oin i Gloin přišli o svá křesadla a troud.

(Trpaslíci si ještě dodneška nezvykli na zápalky.)

Tak tedy skončila dobrodružství v Mlžných horách. Bilbo s plným žaludkem se brzy cítil zase dobře a mohl spokojeně usnout, třebaže by byl ve skutečnosti dal přednost chlebu s máslem před kousky masa opékaného na větvičkách. Usnul stočený do klubíčka na tvrdé skále pevněji, než kdy spal pod svou peřinou ve své malé noře doma. Ale celou noc se mu o domove zdálo a bloudil ve snu po všech svých pokojích a hledal něco, co nemohl najít, ba ani vzpomenout si, jak to vůbec vypadá.

Kapitola 7

PODIVNÝ PŘÍBYTEK

Druhý den ráno se Bilbo probudil s časným jitřním sluncem před očima. Vyskočil, aby se podíval na hodiny a postavil si vodu na čaj - ale zjistil, že vůbec není doma. Tak se tedy posadil a nadarmo zatoužil po umytí a po kartáči. Nedostal ani jedno z toho, ani čaj, ani topinky, ani slaninu k snídani, jenom studené skopové a králíka. A po tomhle se musel připravit na další cestu!

Tentokrát si směl vylézt na hřbet jednoho z orlů a držel se mezi jeho křídly. Vzduch kolem něho zafícel, takže zavřel oči. Trpaslíci volali sbohem a slibovali, že to vládci orlů oplatí, jestli k tomu někdy budou mít příležitost, a patnáct velkých ptáků vzlétlo ze skalní římsy. Slunce stálo dosud nízko nad východním

okrajem světa. Jitro bylo chladné, v údolích a proláklínách se držela mlha a tu a tam se vinula kolem horských vrcholů a kopců. Bilbo otevřel jedno oko, aby se podíval, a zjistil, že ptáci jsou už vysoko, že svět leží hluboko pod nimi a hory se ztrácejí daleko za nimi. Znovu zavřel oči a chytil se pevněji.

"Neštipujte!" napomenul ho orl. "Nemusíte se lekat jako králík, i když tak vypadáte. Je krásné ráno se slabým vánkem. Co je lepší než létání?"

Bilbo by byl nejradši odpověděl, že teplá koupel a po ní snídaně venku na trávníku, ale řekl si, že udělá líp, když neřekne nic a když trošičku povolí ve svém křečovitém sevření.

Po hezky dlouhém čase orli i z té ohromné výšky zřejmě uviděli bod, kam měli namířeno, poněvadž se ve velkých spirálách začali snášet dolů. Kroužili tak hodnou chvíli, a hobit konečně znovu otevřel oči. Země byla daleko blíž a pod nimi rostly stromy, které vypadaly jako duby a jilmy, rozkládaly se tam travnaté lučiny a jimi protékala nějaká řeka. Ale přímo v cestě proudu, který se musel obloukem vyhnout, trčelo ze země mohutné skalisko, téměř skalnatý pahorek, jako poslední předsunutá hlídka vzdálených hor nebo jako obrovský balvan vržený na míle do planiny nějakým obrem mezi obry.

Orlové se teď jeden po druhém rychle spustili na vršek toho skaliska a vysadili své pasažéry.

"Šťastnou cestu," volali, "ať cestujete kam cestujete, dokud vás na konci vaší pouti neuvítají vaše hnízda!" To je mezi orly zdvořilý způsob rozloučení.

"Ať vás vítí pod vašimi křídly nese tam, kam pluje slunce a kráčí měsíc!" popřál jim Gandalf, který znal patřičnou odpověď.

Tak se tedy rozloučili. A třebaže se vládce orlů stal později králem všech ptáků, nosil na hlavě zlatou korunu a jeho patnáct náčelníků zlaté obojky (vyrobené ze zlata, které jim dali trpaslíci), Bilbo je už nikdy neviděl - leda ve velké výšce a zdálky v bitvě pěti armád. Ale poněvadž k tomu se dostaneme až ke konci našeho vyprávění, prozatím o tom nebudeme mluvit.

Na vršku skalnatého pahorku byla plošina, odkud vedla pěšina s mnoha vyšlapanými schody dolů k řece, přes kterou se dalo přebrodit po velkých placatých kamenech k lučinám na druhém břehu. U paty schodů poblíž brodu byla jeskyňka (přívětivá a na zemi vystlaná oblázky). Tam se naše společnost shromáždila a prodiskutovala, co je třeba podniknout dál.

"Vždycky jsem myslel na to, jak vás všechny bezpečně (pokud možná) doprovodit přes hory," řekl čaroděj, "a teď se mi to díky dobrému vedení a pořádné dávce štěstí podařilo. Jsme teď vlastně daleko dál k východu, než jsem s vámi původně zamýšlel jít, protože koneckonců nejde o moje dobrodružství. Možná že se na vás ještě podívám, než budete hotovi, ale zatím si musím vyřídit naléhavé záležitosti."

Trpaslíci vzdychali a tvářili se hrozně sklíčeně a Bilbo se rozplakal. Začínali už věřit, že Gandalf s nimi půjde po celou cestu a že bude vždycky po ruce, aby jim pomohl ze všech nesnází. "Však já nezmizím v tomhle okamžiku," chlácholil je. "Den či dva vám ještě můžu věnovat. Třeba vám pomůžu z téhle šlamastyky a trochu pomoci potřebuju konečně i já sám. Nemáme nic k jídlu, žádná zavazadla ani poníky, na kterých bychom jeli; a vy nevíte, kde jste. Teď vám to můžu povědět. Jste pořád ještě hezkých pár mil severně od stezky, které bychom se byli měli držet, kdybychom nemuseli utíkat z hor tak nakvap. Ve zdejších končinách žije hrozně málo lidí, jestli se sem nějaký nenastěhovali od té doby, co jsem tady byl naposledy, a to už je pár let. Ale je tady někdo, o kom vím, a bydlí tady nedaleko. Ten někdo vytesal ty schody v tom velkém skalisku - myslím, že mu říká Skalbal. Nepřichází sem často, rozhodně ne ve dne, a nemá smysl čekat tu na něho. Vlastně by to bylo hodně nebezpečné. Musíme ho vyhledat sami; a jestli naše setkání s ním dopadne dobře, pak se s vámi nejspíš rozloučím a popřeju vám jako ti orli šťastnou cestu, ať cestujete kam cestujete!"

Prosili ho, aby je neopouštěl. Nabízeli mu dračí zlato a stříbro a drahokamy, ale on se nenechal ve svém rozhodnutí zvíkat. "Uvidíme, uvidíme!" řekl jenom. "Ostatně myslím, že jsem si už trochu toho vašeho dračího zlata vysloužil - jestli se k němu dostanete."

Po tomhle se ho přestali doprošovat. Raději se vysvlékli ze šatů a vykoupali se v řece, která byla u brodu mělká, čistá a s kamenitým dnem. Když oschli na slunci, které teď pěkně hrálo, cítili se osvěženi, třebaže byli dosud pohmoždění a trochu hladoví. Zanedlouho přešli přes brod (hobita přenesli) a pak se vydali na pochod dlouhou zelenou travou a podél řad rozložitých dubů a vysokých jilmů.

"Ale proč tomu skalisku říká Skalbal?" zeptal se Bilbo, který šel po boku čaroděje.

"Říká mu Skalbal, protože to pro ně je to právě slovo. Všechny podobné balvany jsou pro něho skalbaly a tenhle je Skalbal s velkým S, protože je jediný poblíž jeho domu a on ho dobře zná."

"Kdo mu tak říká? Kdo ho zná?"

"Ten někdo, o kterém jsem vám povídal - velická osobnost. Musíte se všichni chovat náramně zdvořile, až vás k němu uvedu. Představím vás myslím postupně, vždycky po dvou, a musíte si dát dobrý pozor, abyste ho nepodráždili, nebo bůhsámví, co se může stát. Dokáže být strašný, když se zlobí, třebaže je docela vlídný, když je po jeho. Ale stejné vás varuju, že se rozzlobí snadno."

Když trpaslíci slyšeli, co čaroděj povídá Bilbovi, shlukli se kolem nich. "To je ta osoba, ke které nás teď vedete?" ptali se. "Nemohl byste najít někoho míň popudlivého? Neměl byste nám to všechno vysvětlit jasněji?" - atakdál.

"Ano, je to ta osoba! Ne, nemohl! A vysvětlil jsem vám to dost podrobně," odsekl čaroděj rozmrzele.

"Jestli vám to nestačí, tak se jmenuje Meddéd. Je ohromně silný a je to kožoměnec."

"Cože? Kožišník? Člověk, co říká králíkům chramostejl, když z jejich kůže neudělá veverčí?" zajímal se Bilbo.

"Propánakrále, ne, ne, NE!" zhrozil se Gandalf. "Neplácejte hlouposti, pane Pytlíku, jestli to dokážete; a ve jménu všech zákazníků nevyslovujte slovo kožišník, dokud nejste dál než sto mil od jeho domu, ani slovo kožich, beranice, rukávník, žádný takový nešťastný výraz! Je zkrátka kožoměnec. Mění svoji kůži: někdy je ohromný černý medvěd, někdy veliký, silný čemovlasý člověk s mocnými pažemi a s divokým plnovousem. O moc víc vám nemůžu povědět, třebaže by vám tohle mělo stačit. Někteří lidé říkají, že je potomek ohromných, prastarých horských medvědů, co tady žili, než přišli obři. Jiní zase tvrdí, že je člověk a potomek prvních lidí, kteří žili předtím, než se v těchhle končinách světa objevil Šmak a ostatní draci a než do hor přitáhli ze Severu skřeti. Sám to nevím, ale myslím si spíš, že pravda je to druhé. Není to osobnost, na kterou je dobře se moc vyptávat.

V každém případě není nikým zakletý, má tu schopnost sám od sebe. Žije v dubovém lese ve velikém dřevěném domě a jako člověk tam chová dobytek a koně, kteří jsou skoro právě tak podivuhodní jako on sám. Pracují pro něj a mluví s ním. Meddéd je nejjí; právě tak jako neloví a nejjí žádnou zvěřinu. Má spoustu úlů ohromných divokých včel a živí se většinou smetanou a medem. Jako medvěd běhá široko daleko po kraji. Jednou v noci jsem ho viděl, jak sedí docela sám na vršku Skalbalu a pozoruje měsíc zapadající za Mlžné hory, a slyšel jsem, jak si pro sebe bručí medvědí řečí: 'Přijde čas, kdy všichni zahynou, a já se vrátím zpátky.' Proto si myslím, že sám původně pochází z hor."

Bilbo a trpaslíci teď měli spoustu látky k přemýšlení, takže se už na nic neptali. Pořád ještě měli před sebou dlouhou cestu. Šlapali nahoru a dolů, přes kopce a přes údolí. Udělalo se velké vedro. Občas odpočívali pod stromy, a tehdy Bilba tak sužoval hlad, že by byl jedl i žaludy, kdyby nějaké dozrály natolik, aby spadly na zem.

Schylovalo se k půlce odpoledne, když si všimli velkých kvetoucích lánů, na kterých rostl vždycky jeden druh rostlin pohromadě, jako by byly pěstovány záměrně. Hlavně tu byl jetel, vlnící se lány růžového jetele a fialového jetele a širá pole krátkého bílého jetele se sladkou medovou vůní. Vzduch byl plný bzukotu a víření a zunění. Všude se čínily včely. A jaké včely! Bilbo takové jakživ neviděl.

"Kdyby mě jedna z nich bodla," pomyslel si, "opuchl bych, že bych byl dvakrát tak velký!"

Byly větší než sršni. A trubci byli daleko větší než váš palec a žluté pruhy na jejich sametově černých tělech zářily jako žhnoucí zlato.

"Už se tam blížíme," poznamenal Gandalf. "Jsme na kraji jeho včelích pastvin."

Po chvíli přišli k pásu prastarých mohutných dubů a za nimi k vysokému trnitému živému plotu, skrz který nebylo nic vidět ani se jím nedalo prolézt.

"Vy radši počkejte tady," doporučil čaroděj trpaslíkům; "a jakmile zavolám nebo zahvízdám, začnete se trousit za mnou - uvidíte, kudy se tam dostanu - ale jenom po dvojicích, pamatujte, vždycky asi tak v pětiminutových přestávkách. Bombur je nejtlustší a vydá za dva, tak ať jde radši sám jako poslední. Pojd'te, pane Pytlíku! Tady za rohem jsou někde vrata." A s těmi slovy vykročil podél živého plotu a odvedl vylekaného hobita s sebou.

Brzy přišli k vysokým a širokým dřevěným vratům, za nimiž uviděli zahrady a shluk nízkých dřevěných

stavení, některá sroubená z neotesaných kmenů a s deskovými střechami; stodoly, stáje, kůlny a nízký dřevěný dum. Podél jižní strany živého plotu se uvnitř táhly řady a řady úlů se slaměnými zvoncovitými vršky. Bzuket obrovitých včel, poletujících sem a tam i lezoucích do úlů a ven, rozechvíval vzduch. Čaroděj s hobitem strčili do těžkých vrzajících vrat, až se otevřela, a pustili se širokou pěšinou k domu. Přes trávu příběhlo několik koní, dobře vyhřebelcovaných a vykartáčovaných, kteří si je pozorně prohlédli s velice inteligentním výrazem a pak odcválali k budovám.

"Běželi mu povědět o návštěvě cizinců," poznamenal Gandalf.

Brzy přišli na dvůr, jehož tři strany tvořil dřevěný dům a jeho dvě dlouhá křídla. Uprostřed ležel mohutný dubový kmen s mnoha osekanými větvemi, které se povalovaly vedle. Poblíž stál ohromný muž s hustými černými vlasy a plnovousem, s mocnými holými pažemi a se svalnatýma nohama. Na sobě měl vlněnou hazuku ke kolenům a opíral se o velkou sekuru. Koně stáli u něho s čumáky na jeho rameni.

"Uhm, tady jsou!" řekl muž koním. "Nevypadají nebezpečně. Můžete jít." Burácivě se zasmál, odložil sekuru a pokročil vpřed.

"Kdo jste a co chcete?" zeptal se příkře, když se před nimi zastavil a tyčil se vysoko nad Gandalfem.

Pokud jde o Bilba, ten by mu mohl snadno proběhnout mezi nohama a nemusel by ani sehnout hlavu, aby se vyhnul trásním jeho hazuky.

"Já jsem Gandalf," představil se čaroděj.

"To jméno jsem nikdy neslyšel," zabručel muž. "A co je tenhle mrňous?" sklonil se dolů, aby se na hobita zamračil zpod chundelatého obočí.

"To je pan Pytlík, hobit z dobré rodiny a s bezvadnou reputací," odpověděl Gandalf. Bilbo se uklonil. Neměl na hlavě nic, co by smekl, a trapně si uvědomoval, kolik mu chybí knoflíků. "Já jsem čaroděj," pokračoval Gandalf. "Jestli jste o mně ještě neslyšel, já zato slyšel o vás, a vy jste možná slyšel o mém dobrém bratranci Radagastovi, který žije blízko jižního konce Temného hvozdů?"

"To ano; myslím, že na čaroděje to není špatný chlapík. Občas jsem se s ním stýkal," řekl Meddřed. "No, teďka tedy vím, kdo jste, nebo aspoň co říkáte, že jste. A co chcete?"

"Abych mluvil pravdu, přišli jsme o svá zavazadla, málem jsme zabloudili a dost potřebujeme pomoc nebo aspoň radu. Dá se říct, že jsme zažili ošklivé chvíle se skřety v horách."

"Se skřety?" opáčil silák už méně příkře, "Ohó, tak vy jste měli patálii s nimi, co? Proč jste se k nim vůbec přibližovali?"

"Neměli jsme to v úmyslu. Přepadli nás v noci v průsmyku, kterým jsme museli projít - byli jsme na cestě ze Západních zemí do těchto krajů - ale to je dlouhá historie."

"Tak radši pojďte dovnitř a povězte mi z ní něco, jestli to nebude trvat celý den," vybídl je muž a zavedl je tmavými dveřmi ze dvora do domu.

Vykročili za ním a octli se v prostorné síni s krbem uprostřed. Třebaže bylo léto, hořela v krbu polena a kouř stoupal k začazeným trámům krovu, hledaje si cestu ven otvorem ve střeše. Prošli touto šerou síní, osvětlenou jenom plameny ohniště a dírou nad ohništěm, a dostali se jinými menšími dveřmi na jakousi verandu, podepřenou dřevěnými kůly z jednotlivých kmenů. Otvírala se na jih a byla dosud vyhřátá a plná světla, jak do ní šikmo dopadaly paprsky slunce směřujícího k západu, které zároveň ozlacovalo zahradu plnou květín, dosahujících až ke schodům na verandu.

Tam se usadili na dřevěné lavice, Gandalf začal vyprávět a Bilbo klátil nožkama, protože mu nedosahovaly až na zem, prohlížel si květiny na zahradě a rád by byl věděl, jak se jmenují, poněvadž polovičku z nich jakživ neviděl.

"Cestoval jsem přes hory s jedním či se dvěma přáteli," začal čaroděj.

"Či se dvěma? Já vidím jednom jednoho, a to ještě mrňavého," poznamenal Meddřed.

"No, abych řekl pravdu, nechtěli jsme vás obtěžovat všichni najednou, dokud nezjistím, jestli nejste zaneprázdněný. Když dovolíte, tak bych je zavolal."

"Jen do toho, zavolejte!"

A tak Gandalf dlouze a pronikavě zahvízdal, a vzápětí se objevili na zahradní pěšině kolem domu Thorin s Dorim a hluboce se poklonili.

"Aha, vy jste myslel s jedním či se třemi!" podotkl Meddřed. "Ale tohle přece nejsou hobiti, to jsou trpaslíci!"

"Thorin Pavéza, k vašim službám! Dori k vašim službám!" představili se oba trpaslíci a znovu se poklonili. "Děkuju, já vaše služby nepotřebuju," odpověděl Meddéd, "ale zdá se, že vy potřebujete moje. Nemám trpaslíky nijak zvlášť v lásce, ale jestli jste opravdu Thorin (syn Thraina, syna Throrova, myslím) a jestli je váš společník slušný chlapík a jestli jste opravdu nepřátelé skřetů a nemáte za lubem žádnou neplechu na mém území - mimochodem, co vlastně máte za lubem?"

"Jdou navštívit zemi svých předků, daleko na východ od Temného hvozdu," vmísil se do řeči Gandalf, "a jenom čistou náhodou jsme se dostali na vaše území. Přecházeli jsme Vysokým průsmykem, který nás měl dovést k cestě na jih od vašich končin, když nás přepadli ti zlí skřetové - jak jsem vám chtěl právě povědět."

"Tak povídejte, povídejte!" vybídl ho Meddéd, který nikdy nepřekypoval zdvořilostí.

"Strhla se tam strašná bouře; kamenní obři po sobe házeli balvany a my jsme se v průsmyku schovali do jedné jeskyně, hobit a já a několik našich společníků..."

"Dvěma říkáte několik?"

"Vlastně ne. Ve skutečnosti byli víc než dva."

"A co je s nimi? Jsou zabítí, snědení, vrátili se domů?"

"To ne. Zřejmě nepřišli všichni, když jsem zahvízdal. Nejspíš se stydí. Víte, máme strach, že je nás trochu moc, abyste nás všechny přijal."

"Jen do toho, zahvízdejte znovu! Zdá se, že mám hosty na krku, a na jednom či na dvou navíc už nesejde," zabručel Meddéd.

Gandalf znovu zahvízdal, ale Nori s Orim se objevili skoro ještě dřív, než jeho hvizd dozněl, protože jestli se pamatujete, Gandalf jim řekl, aby přicházeli po dvojicích každých pět minut.

"No nazdar!" přivítal je Meddéd. "Jste tady nějak rychle - kde jste se schovávali? Jen pojd'te, čertíci ze škatulky!"

"Nori k vašim službám, Ori k vašim...", začali, ale Meddéd je zarazil.

"Děkuju! Až budu potřebovat vaši pomoc, tak si vám řeknu. Posad'te se a pokračujte s tím vyprávěním, nebo neskončíte do večere."

"Sotvaže jsme usnuli," ujal se opět slova Gandalf, "otevřela se v pozadí jeskyně puklina, z ní vyrazili skřetové a zmocnili se hobita a kavalérie našich poníků -"

"Kavalérie poníků? Co jste vlastně byli - kumpanie dragounů? Nebo jste měli tolik zavazadel? Nebo je šest poníků pro vás vždycky kavalérie?"

"To ne! Po pravdě řečeno, měli jsme víc nežli šest poníků. protože nás bylo taky víc nežli šest - a vida, tady jsou dva další!" Právě v té chvíli se vynořili Balin s Dvalínem a poklonili se tak hluboko, že zametli svými plnovousy kamennou podlahu. Velikán se napřed zamračil, ale oni se tak úpěnlivě snažili chovat co nejzdvořileji, v jednom kuse přikyvovali, klaněli se a ometali si kapucemi kolena (podle nejlepší trpasličí manýry), že se přestal mračit a hlučně se rozřehlal; tak legračně vypadali.

"Kavalérie, svatá pravda!" poznamenal. "Kavalérie povedených komiků. Pojd'te dál, sášurové, jakpak se it jmenujete? Nepotřebuju teď zrovna vaše služby, chci jenom slyšet vaše jména; a pak se posad'te a přestaňte se vrtět!"

"Balin a Dvalin," odpověděli, poněvadž si netroufali cítit se uraženi, dřepili si na podlahu a tvářili se náramně překvapeně.

"Tak zase pokračujte!" vyzval Meddéd čaroděje.

"Kde jsem to přestal? Aha - mne se skřetové nezmocnili. Zabil jsem jich pár bleskem -"

"Výborně!" zavrčel Meddéd. "Přece jen to k něčemu je, být čarodějem."

"- a proklouzl jsem puklinou dřív, než se zavřela. Šel jsem za nimi do hlavní síně, kde se to skřety zrovna hemžilo. Byl tam Velký skřet s třiceti nebo čtyřiceti strážnými. Pomyslel jsem si, že i kdyby moji přátelé nebyli k sobě všichni připoutáni řetězem, co zmůže tucet proti takové přesile?"

"Tucet! To slyším poprvé, že osm osob je tucet. Nebo máte ještě víc takových čertíků, co ještě nevyskočili ze škatulek?"

"Inu, ano, zdá se, že právě přichází další dvojice, myslím Fili a Kili," řekl Gandalf, když se ti dva objevili a s úsměvem se klaněli.

"To stačí!" zvolal Meddéd. "Posad'te se a buďte zticha! A vy pokračujte, Gandalf!"

A tak Gandalf vyprávěl dál, až se dostal ke střetnutí ve tmě, k objevu dolní brány a k tomu, s jakou hrůzou zjistili, že pana Pytlíka někde ztratili. "Spočítali jsme se a zjistili jsme, že hobit mezi námi není. Zůstalo nás jenom čtrnáct!"

"Čtrnáct! To slyším poprvé, že deset bez jednoho je čtrnáct. Chcete snad říct devět, nebo jste mi ještě nevyjmenoval všechny z vaší společnosti?"

"Inu, neviděl jste ovšem ještě Oina a Gloina. A namouduši, tady je máme! Odpustíte jim, doufám, že vás obtěžují."

"No, ať teda přijdou všichni! Honem! Pojd'te dál, vy dva, a sedněte si! Ale podívejte se, Gandalfe, i teďka tady máme jenom vás a deset trpaslíků a toho hobita, co se ztratil. To je dohromady jenom jedenáct (plus jeden ztracený), a ne čtrnáct, ledaže čarodějové počítají jinak než ostatní lidé. Ale teď prosím vás už vyprávějte dál!" Medděd se sice bránil, aby to nedal příliš najevo, ale celá ta historie ho začala opravdu silně zajímat. Za starých časů totiž znával právě tu část hor, kterou Gandalf líčil. Přikyvoval a pobrukoval, když slyšel o znovuoživení hobita a o jejich sešupu po kamenité klouzačce a o vlčím kruhu v lesích.

Když Gandalf dospěl k tomu, jak museli vylézt na stromy s vlky všude pod sebou, velikán vstal, začal přecházet sem a tam a mumlal si: "Že jsem nebyl u toho! Já bych jim ukázal víc než prskavky!"

"Inu," řekl Gandalf, velice rád, že jeho vyprávění působí dobrým dojmem, "dělal jsem, co jsem mohl. Seděli jsme tam s rozběsněnými vlky pod sebou, les místy začínal hořet, a do toho přišli skřetové a objevili nás. Ječeli radostí a prozpěvovali o nás posměšné popěvky. Patnáct ptáček na pět jedlí..."

"Propánakrále!" zabručel Medděd. "Nevykládejte mi, že skřetové neumějí počítat. To umějí docela dobře. Dvanáct není patnáct, to ještě vědí."

"Já to vím taky. Byli s námi totiž ještě Bifur a Bofur. Netroufl jsem si uvést je dřív, ale tady jsou."

Objevili se Bifur s Bofurem. "A já!" zafuněl Bombur za nimi. Byl tlustý a měl vztek, že ho nechali jako posledního. Odmítl čekat pět minut a přisupěl v patách tem dvěma.

"No, teď vás je konečně opravdu patnáct, a protože skřetové umějí počítat, zdá se, že už jste všichni, co jste byli na těch stromech. Teďka snad můžete svůj příběh dokončit bez dalšího vyrušování." Tehdy si pan Pytlík uvědomil, jak chytře to Gandalf navlékl. Stálé vyrušování zvýšilo Meddědův zájem o vyprávění, a vyprávění mu nedovolilo, aby trpaslíky hned odehnal jako podezřelé žebráky. Nikdy si totiž cizí lidí domů nezval, jestliže se tomu mohl vyhnout, měl jenom pár přátel, kteří žili hezky daleko; a ani z těch k sobě nepozval nikdy víc než dva najednou. A teď mu sedělo na verandě patnáct cizinců!

Než čaroděj dovyprávěl a skončil tím, jak byli všichni zachráněni orly a odneseni na Skalbal, slunce zašlo za vrcholky Mlžných hor a v Meddědově zahradě se pořádně prodloužily stíny.

"Výborná historka!" pochválil si ji hostitel. "Nejlepší, jakou jsem slyšel za dlouhou dobu. Kdyby všichni žebráci dovedli vyprávět něco takového, našli by mě třeba ve vlídnějším rozpoložení. Možná ovšem, že jste si to všechno vymysleli, ale večeri si za ten příběh zasloužíte stejně. Pojd'me se najíst."

"Ano, prosím!" souhlasili všichni zároveň. "Děkujeme mockrát!"

V síni se zatím docela setmělo. Medděd zatleskal, a přiklusali čtyři krásní bílí poníci a několik velkých šedých psů s dlouhými těly. Medděd jim cosi řekl v nějaké podivné řeči, jako když se zvířecí zvuky promění v mluvu. Zvířata odešla a za chvíli se vrátila s pochodněmi v hubách, zapálila je v krbu a zastrčila je do svorek připevněných nízko na sloupech síně kolem ústředního ohniště. Psi dovedli stát na zadních, když chtěli, a nosit věci v předních prackách. Rychle přinesli od postranních zdí podstavce i tabule a složili z nich velký stůl poblíž krbu.

Pak se ozvalo béé a vešlo několik sněhobílých ovcí s velkým beranem, černým jako uhel. Jedna přinesla bílý ubrus, vyšívaný na okrajích zvířecími figurkami; jiné nesly na širokých hřbetech podnosy s mísami a noži a dřevěnými lžicemi, které psi rychle rozložili na stole. Stůl byl velmi nízký, dost nízký i pro Bilba, aby se mu za ním sedělo pohodlně. Jeden poník k němu přistrčil dvě nízká křesílka s rákosovými sedadly a krátkými tlustými nožkami pro Gandalfa a Thorina, zatímco na protější konec přisunul Meddědovo velké černé křeslo stejného typu (kam se domácí pán usadil s dlouhýma nohama trčícíma daleko pod stůl). To byla všechna křesla, která tu v síni měl, a byla nízká, podobné jako stůl, patrně pro pohodlí těch podivuhodných zvířat, která mu posluhovala. Ale na čem seděli ostatní? Ani na ně se nezapomnělo. Druží

poníci přikutáleli bubnovité špalky dřeva, ohlazené, vyleštěné a dost nízké i pro Bilba; a tak brzy seděli za Meddédovým stolem všichni a jeho síň už dlouhá léta neviděla takové shromáždění.

Potom se naobědvali či navečeřeli tak, jako se nenajedli od té doby, co opustili Poslední domácí dům na západní straně a rozloučili se s Elrondem. Kolem nich plápolaly pochodně i oheň v krbu a na stole dvě vysoké červené svíce z včelího vosku. Meddéd po celou dobu stolování vyprávěl svým hlubokým dunivým hlasem příběhy o divokých končinách na téhle straně hor, zejména o tmavém a nebezpečném lese, který se na den jízdy před nimi táhl daleko k severu i k jihu a přehrazoval jím cestu na východ, o strašném Temném hvozdu.

Trpaslíci naslouchali a pokyvovali plnovousy, neboť věděli, že se do toho hvozdu budou muset brzy odvážit a že po horách je to nejriskantnější překážka, kterou musí zdolat, než se dostanou k drakově baště. Když se najedli, začali vykládat své vlastní příběhy, ale Meddéd se zdál čím dál ospalejší a věnoval jim málo pozornosti. Mluvili hlavně o zlatě, stříbře a drahokamech a o výrobcích klenotnického umění, jenže Meddéd o takové věci zřejmě nejevil zájem: v jeho síni nebylo nic zlatého ani stříbrného, a s výjimkou nožů jen máloco z nějakého kovu vůbec.

Seděli dlouho u stolu s dřevěnými poháry plnými medoviny. Venku už byla černá noc. Do krbu uprostřed síně byla přiložena další polena, pochodně byly uhašeny, a oni pořád ještě seděli při světle tančících plamenů a za nimi se tyčily podpěrné sloupky střechy, nahoře tmavé jako lesní stromy. Ať už to bylo nějakým kouzlem či ne, Bilbovi se zdálo, že slyší v trámech krovu šum, jako by vítr fičel ve větvích, a soví houkání. Brzy začal poklimbávat a hlasy jako by se vytrácely někam daleko, když vtom se náhle s trhnutím probudil.

Velké dveře zavržaly a zabouchly. Meddéd byl pryč. Trpaslíci seděli se zkříženýma nohama na zemi kolem ohně a v tu chvíli se dali do zpěvu. Některé sloky zněly asi takhle, ale bylo jich mnohem víc a jejich zpěv trval dlouhou dobu:

Vál vítr přes uvadlý vřes,
leč bez pohnutí stál tam les:
na jeho klín pad věčný stín
a temný tvor tam mlčky lez.

Ten vítr od hor chladných vál,
jak příboj řval a náhle rval
větve i strom tam v lese tom
a k zemi listí strhával.

Pak vítr k východu se zdvih,
les opět znehybněl a ztich,
leč přes močál si vítr dál
surově hvízdal v notách svých.

Sténala tráva, rákos lkal
ve vlnách vod, když dál se hnál
ševel a šum až k nebesům.
kde cáry mraků roztrhal.

Nad naší Horou povětřím
přeletěl dračí sluj, a tím
i balvany tam u brány.
kde dosud ve vzduchu čpěl dým.

Pak se ten vichr nechal svést
přes moře noci dálkou cest.

Měsíc jej hned jal do plachet
a znovu svítila záře hvězd.

Bilbo začal znovu podřimovat. Náhle se zdvihl Gandalf.

"Je načase, abychom šli spát," řekl, "- totiž my, ale zřejmě ne Meddéd. V téhle síni se můžeme vyspat v pohodlí a bezpečí, ale upozorňuju vás všechny, abyste nezapomněli, co nám Meddéd kladl na srdce, než odešel: až do východu slunce odtud nesmíte vyjít ven, riskovali byste tím život."

Bilbo shledal, že lůžka byla už rozestlaná po straně síně, na jakémsi vyvýšeném pódiu mezi sloupy a vnější stěnou. Pro něho tam byl malý slamníček s vlněnými příkrývkami. Vděčně se do nich zachumlal, třebaže bylo léto. Oheň dohořival a Bilbo usnul. Ale v noci se probudil: oheň žířil už jenom několika uhlíky; všichni trpaslíci a Gandalf spali, jak se dalo soudit podle jejich oddychování; cákanec bílého světla na podlaze způsobil měsíc vysoko na obloze, který nakukoval dolů kouřovým otvorem ve střeše. Zvenčí se ozvalo jakési mručení a škrabání, jako by se nějaké velké zvíře dobývalo do dveří. Bilbo zauvažoval, co to asi je, jestli to snad není Meddéd v začarované podobě a jestli sem teď nevtrhne jako medvěd a neroztrhá je. Zalezl pod příkrývku, zakryl si hlavu a konečně znovu usnul, přes všechny svůj strach.

Když se probudil, byl už bílý den. Jeden z trpaslíků přes něj upadl ve stínu, kde ležel, a skutálel se s žuchnutím z pódia na podlahu. Byl to Bofur, a právě kvůli tomu hudroval, když Bilbo otevřel oči.

"Vstávejte, vy lenochu," vyzval hobita, "nebo na vás nezbude žádná snídaně!"

Bilbo vyskočil. "Snídaně!" vykřikl. "Kde je nějaká snídaně?"

"Většinou v nás," odpověděli ostatní trpaslíci, kteří se potloukali po síni; "ale co zbylo, je venku na verandě. Od východu slunce hledáme Medděda, ale nikde po něm není ani stopy, třebaže jsme našli snídani připravenou, sotva jsme vyšli ze síně."

"A kde je Gandalf?" zeptal se Bilbo, který si honem pospíšil na verandu, aby sehnal něco na zub.

"Ale, někde tady chodí kolem," řekli mu trpaslíci. Jenže čaroděj se neobjevil po celý den až do večera. Těsně před západem slunce vešel do síně, kde hobit a trpaslíci právě večeřeli, obsluhováni Meddédovými podivuhodnými zvířaty, která se o ně starala celý den. O Meddédovi nic neslyšeli už od předešlého večera a začínalo jim to vrtat hlavou.

"Kde je náš hostitel, a kde jste byl vy celý den?" volali.

"Jednu otázku po druhé - a i to až po večeři! Neměl jsem od snídaně sousto v ústech."

Konečně Gandalf odstrčil talíř a džbánek - snědl celé dva bochníky chleba (se spoustou másla a medu a kyselé smetany) a vypil nejméně žejdlík medoviny - a vytáhl si dýmku. "Napřed vám odpovím na tu druhou otázku," řekl, "- ale namouduši, tady se dají vyfukovat nádherné kouřové kroužky!" A opravdu z něho dlouho nedostali nic víc, tak ho zaměstnalo vyfukování kroužků, které jakoby se vyhýbaly sloupům síně, dával jim nejrůznější tvary i barvy a nakonec je posílal, aby se navzájem předháněly ven dírou ve střeše. Zvenčí určitě vypadaly náramně podivně, když vzlétaly jeden po druhém do vzduchu, zelené, modré, červené, stříbřitě šedivé, žluté a bílé, veliké i malé; ty malé se provlékaly těmi velkými a spojovaly se do osmiček a odlétaly do dálky jako hejno ptáků.

"Sledoval jsem medvědí stopy," řekl čaroděj konečně. "Na dnešek v noci tady venku jistě došlo k hotovému shromáždění spousty medvědů. Brzy jsem poznal, že Meddéd nemohl všechny ty stopy nadělat sám: bylo jich příliš mnoho a také byly různě velké. Řekl bych, že tu byli malí medvědci i kolosální obří medvědi, a všichni tady venku tančili od setmění až skoro do svítání. Sešli se skoro ze všech síran, jenom ne od západu přes řeku, ten od hor. Tím směrem vedly jenom jedny stopy - pryč odsud a žádné odtamtud sem. Šel jsem po nich až ke Skalbalu. Tam zmizely v řece, ale proud za Skalbalem byl příliš hluboký a prudký, abych se tam dostal na druhou stranu. Jak se pamatujete, z tohoto břehu se dá na Skalbal docela snadno přebrodit, ale na druhé straně strmí příkrý útes nad korytem plným vírů. Musel jsem ujít pár mil, než jsem našel místo, kde byla řeka dost široká a mělká, abych ji mohl přebrodit a přeplavat, a pak zase pár mil zpátky, než jsem na ty stopy znovu narazil. Jenže to už bylo moc pozdě, abych je sledoval daleko. Vedly přímo k borovým lesům na východních svazích Mlžných hor, kde jsme předminulou noc zažili ten líbezný dýchánek s Vrkky. A tím jsem vám myslím odpověděl i na vaši první

otázku," zakončil Gandalf a pak se nadlouho odmlčel.

Bilbovi se zdálo, že pochopil, co tím čaroděj myslí. "Co si teď počneme," vykřikl, "jestli všechny ty Vrrky a skřety přivede sem? Vždyť nás všechny pochytají a pobijí! Říkal jste přece, že Meddřed není jejich přítel!"

"To jsem taky říkal! A vy nebud'te bláhový! Měl byste si jít lehnout, váš důvtip je nějak ospalý."

Hobita to úplně zdrtilo, a protože zřejmě nemohl dělat nic jiného, šel si lehnout, a zatímco si trpaslíci ještě zpívali, usnul a hlavičkou mu pořád vířily dohady o Meddředovi, až se proměnily v sen o stovkách černých medvědů, pomalu a těžkopádně tančících dokolečka na dvoře v měsíčním světle. Potom se probudil, když už všichni ostatní spali, a znovu slyšel to škrabání, šourání, funění a bručení jako noc předtím.

Ráno je pak všechny probudil sám Meddřed. "Tak jste ještě všichni tady!" poznamenal. Zvedl hobita a zasmál se. "Ještě vás nesežrali ani Vrrci, ani skřeti, ani zlí medvědi, jak vidím." A šťouchl pana Pytlíka velice neuctivě do vesty. "Našemu králíčkovi po chlebu s medem zase narůstá pěkné bříško," zachechtal se. "No, pojď'te se nadlábnout ještě víc!"

A tak se s ním šli všichni nasnídat. Meddřed pro změnu přímo překypoval bodrostí, zdál se opravdu ve skvělé náladě, všechny rozesmával legračními příběhy, a nemuseli se ani dlouho dohadovat, kde vlastně byl a proč je k nim tak milý, poněvadž jim to pověděl sám. Vypravil se totiž za řeku a rovnou zpátky do hor, z čehož vidíte, že dokázal cestovat rychle, alespoň v medvědí podobě. Na spálené vlčí mýtině se brzy přesvědčil, že tahle část jejich vyprávění byla pravdivá, ale nadto ještě chytil jednoho Vrrka a skřeta, kteří bloudili po lesích. Od nich se dověděl další zprávy: skřetí hlídka dosud společné s Vrrky pátraly po trpaslících a všichni ještě zuřili kvůli smrti Velkého skřeta a také kvůli popálenému čumáku vlčího náčelníka a kvůli spoustě jeho služebníků, které zahubil čarodějův oheň. Tohle z nich Meddřed vynutil, ale taky uhodl, že se chystají ještě horší špatnosti, že celá skřetí armáda se svými vlčími spojenci možná brzy podnikne velký nájezd do krajů ve stínu hor, aby našli trpaslíky nebo se pomstili lidem a tvorům, kteří tam žijí a kteří podle jejich přesvědčení utečence přechovávají.

"Ten váš příběh byl pěkný," řekl Meddřed, "ale teď se mi líbí ještě víc, když jsem se přesvědčil, že je pravdivý. Musíte mi prominout, že jsem vám nevěřil hned na slovo. Kdybyste žili tak blízko u Temného hvozdu, taky byste nevěřili na slovo nikomu, koho byste neznali jako vlastního bratra nebo ještě líp. V našem případě vám říkám jenom to, že jsem co nejrychleji pospíchal zpátky domů, abych měl jistotu, že jste v bezpečí, a nabídl vám všechnu pomoc, jaká je v mých silách. Po téhle zkušenosti budu mít o trpaslících lepší mínění. Zabili Velkého skřeta, zabili Velkého skřeta!" zachechtal se sverpě.

"Co jste udělal s tím chyceným skřetem a Vrrkem?" zeptal se náhle Bilbo.

"Pojď'te se podívat!" vyzval je Meddřed, a oni ho následovali za dům. Před vraty byla naražená na kůl skřetí hlava a vrrčí kůže byla přibila na strom hned vedle. Meddřed byl opravdu sverpý nepřítel. Ale teď byl jejich přítel a Gandalf pokládal za moudré svěřit se mu s celým příběhem a s důvodem jejich cesty, aby od něho dostali všechnu pomoc, kterou jim mohl poskytnout.

A Meddřed jim slíbil tohle; že jim všem půjčí poníky a Gandalfovi koně na cestu ke hvozdu a dá jim potraviny, které jim při střídém hospodaření vystačí na pár týdnů, vybrané tak, aby se daly co nejsnáze nést - oříšky, mouku, uzavřené nádoby se sušeným ovocem, červené hliněné džbány s medem a dvakrát pečené koláče, které dlouho vydrží požitelné a jejichž malá zásoba jim vystačí na dlouhý pochod. Výroba těch koláčů byla jedním z jeho tajemství, ale byl v nich med jako ve většině jeho pokrmů a byly velice chutné, jenže se po nich dostávala žízeň. Vodu, jak jim řekl, si nemusí až ke hvozdu nést s sebou, protože při cestě jsou prameny a studánky. "Ale cesta Temným hvozdem je tmavá, nebezpečná a obtížná," dodal. "Vodu je tam těžké najít, právě tak jako něco k jídlu. Není ještě doba na oříšky (třebaže může docela minout, než projdete na druhou stranu), a oříšky jsou vlastně to jediné, co tam k jídlu roste; a divoká zvěř je tam černá, podivná a dravá. Dám vám s sebou měchy na vodu a pár luků se šípy. Ale moc pochybuju, že byste v Temném hvozdu našli něco, co by se dalo jíst a pít. Teče tam, pokud vím, jeden černý a prudký proud právě přes stezku. Z toho byste neměli pít ani se v něm koupat: slyšel jsem totiž, že je zakletý a způsobuje silnou ospalost a zapomnění. A v tamějším šeru a stínech sotva něco zastřelíte, ať už požitelného či nepožitelného, leda byste sešli ze stezky. A to z žádného důvodu udělat NESMÍTE.

To je všechno, co vám můžu poradit. Za hranicí hvozdů vám už budu málo platný; musíte se spolehnout na své štěstí a odvalu a na zásoby, které vám dám s sebou. Musím vás požádat, abyste mi před vstupem do hvozdů poslali zpátky mého koně a poníky. Ale přeju vám dobré pořízení a můj dům vám je otevřený, jestli se někdy vrátíte touhle cestou zpátky."

Samozřejmě mu poděkovali s mnoha poklonami a smekáním kapucí a s mnohokrát opakovaným "k vašim službám, ó, pane velkolepých dřevěných síní!" Ale srdce jim při jeho vážných slovech poklesla a všichni pocítili, že jejich dobrodružství je daleko nebezpečnější, než se až dosud domnívali, a že po celou dobu, i když překonají rizika cesty, čeká na jejím konci drak.

Celé to dopoledne jim zabraly přípravy. Brzy po poledni se naposledy najedli s Meddédem, po jídle vsedli na komoně, které jim půjčil, a s mnoha pozdravy na rozloučenou vyjeli bystrým klusem z jeho vrat. Sotva minuli vysoké živé ploty na východní straně jeho ohrazených pozemků, zahnuhli na sever a potom pokračovali na severozápad. Na jeho radu se nepustili směrem k hlavní cestě hvozdem na jih od jeho území. Kdyby byli překročili hory průsmykem, stezka by je zavedla podél horské bystřiny, která se vlévala do velké řeky na míle jižně od Skalbalu. V těch místech byl hluboký brod, přes který by se byli mohli dostat na druhou stranu, kdyby ještě měli své poníky, a za ním pak vedla stezka na pokraj hvozdů a k přístupu na starou lesní cestu. Ale Meddéd je varoval, že tam se to nyní často hemží skřety, kdežto sama stará cesta hvozdem, jak slyšel, je na východním konci zarostlá a nepoužívaná a vede k neproniknutelným močálům, kde všechny stezky už dávno zmizely. Její východní konec také leží příliš daleko k jihu od Osamělé hory, takže by je na druhé straně hvozdů čekal ještě dlouhý a obtížný pochod na sever. Severně od Skalbalu okraj Temného hvozdů sahal blíž k břehům Velké řeky, a třebaže se tam táhly blíž i hory, Meddéd jim poradil, aby se pustili touhle cestou, poněvadž ve vzdálenosti jen několika dnů jízdy na sever od Skalbalu je vchod na málo známou stezku Temným hvozdem, která vede skoro přímo k Osamělé hoře.

"Skřetové," řekl jim Meddéd, "se neodvážím překročit Velkou řeku na sto mil severně od Skalbalu ani se přiblížit k mému domu - ten je v noci dobře strážěn - ale na vašem místě bych ujížděl rychle, poněvadž jestli brzy podniknou svůj nájezd, překročí řeku na jihu a poženou se pak podél okraje hvozdů, aby vás odřízli, a Vrrci běhají rychleji než, poníci. Ale stejné je pro vás bezpečnější pustit se na sever, třebaže se zdá, že se budete vracet blíž k jejich baštám, poněvadž to budou nejméně čekat a budou mít delší cestu, aby vás dostihli. Tak jed'te, jak nejrychleji dokážete!"

Proto teď jeli mlčky, cválali, kde byla půda rovná a travnatá, s temnými horami po levici a v dálce s řekou vroubenou stromy, která se stále blížila. Když vyrazili, slunce se právě obracelo k západu a ozlacovalo až do večera krajinu kolem nich. Bylo těžké představit si, že je zezadu pronásledují skřetové, a když se od Meddédova domu vzdálili na mnoho mil, dali se opět do řeči a do zpěvu a zapomněli na temnou stezku hvozdem, která ležela před nimi. Avšak večer, když padl soumrak a vrcholky Hor zažhnuly v paprscích zapadajícího slunce, rozbili tábor, postavili hlídku a většinu z nich se ve spánku zdály divoké sny, ve kterých se ozývalo vytí vlků a pokřik skřetů.

Příští den však znovu vzešlo jasné a krásné jítro. Při zemi se sice běhlala jakoby podzimní mlha a vzduch byl chladný, ale brzy vystoupilo na východě červené slunce, mlhy se rozptýlily a naše společnost vyrazila na cestu, ještě než se začaly krátit stíny. Jeli tak další dva dny a celou tu dobu viděli jenom trávu a květy a ptáky a roztroušené stromy a občas malá stáda srnců, pasoucí se nebo odpočívající o polednách pod stromy. Bilbo tu a tam zahlédl jelení parohy vyčnívající z vysoké trávy a napřed si myslel, že to jsou suché větve stromů. Třetí večer pocítili touhu dojet co nejdál, poněvadž Meddéd jim řekl, že by měli dosáhnout vchodu do hvozdů časně ráno čtvrtého dne; a tak pokračovali v cestě i po soumraku a dlouho do noci při měsíci. Když světlo sláblo, Bilbovi se zdálo, že zahlédá jednou napravo a podruhé nalevo temný obrys velikého medvěda, plížícího se týž směrem. Ale když se odvážil zmínit se o tom Gandalfovi, čaroděj mu jenom doporučil: "Pst! Nevšímejte si toho!"

Nazítří vyjeli před svítáním, třebaže se v noci vyspali jen kratičce. Jakmile se rozednilo, uviděli hvozd. Přicházel jim vstříc nebo čekal na ně jako černá a chmurná hradba. Půda se začala před nimi zvedat a hobitovi se zdálo, že je zalévá vlna mlčení. Ptáci už tolik nezpívali, srnci vymizeli a neukázal se už ani králík. Dopoledne dojeli na pokraj Temného hvozdů a usadili se k odpočinku téměř už pod mohutnými převislými větvemi jeho prvních stromů. Stromy měly obrovské sukovité kmeny, pokroucené větve,

tmavé a dlouhé listí. Obrůstal je břečťan, který se plazil i po zemi.

"Tak tohle je Temný hvozd!" poznamenal Gandalf "Největší z pralesů severního světa. Doufám, že se vám líbí. A teď musíte poslat zpátky tyhle znamenité poníky, které jste si vypůjčili."

Trpaslíci začali reptat, ale čaroděj je napomenul, aby nebyli bláhoví. "Meddéd není tak daleko, jak se vám zřejmě zdá, a v každém případě byste měli splnit svůj slib, poněvadž dovede být strašný nepřítel. Pan Pytlík má bystřejší oči nežli vy, jestli jste každou noc po setmění neviděli velikého medvěda, jak nás provází nebo sedá při měsíci opodál našich táborů a pozoruje nás. Nejen proto, aby vás střežil a chránil, ale taky proto, aby si hlídal svoje poníky. Meddéd je třeba váš přítel, ale svoje zvířata miluje jako své vlastní děti. Nemáte ani zdání, jakou vám prokázal laskavost, když na nich nechal jet trpaslíky tak daleko a tak rychle, ani si nedovedete představit, co by vás potkalo, kdybyste se pokusili vzít si je do lesa."

"A co váš kůň?" namítl Thorin. "O něm nemluvíte, že ho pošlete zpátky."

"Nemluví, protože ho taky nepošlu."

"Tak co bude s vaším slibem?"

"Ten dodržím. Nepošlu koně zpátky, protože na něm pojedu!"

V té chvíli si uvědomili, že je Gandalf na pokraji Temného hvozdů opustí, a byli z toho zoufalí. Jenže ho ničím nemohli pohnout, aby své rozhodnutí změnil.

"Tohle všechno jsme si přece už vyřídili, když jsme přistáli na Skalbalu," řekl jim. "Nemá cenu mě přemlouvat. Jak jsem vám už pověděl, mám nějakou naléhavou záležitost na jihu a už jsem se s vámi beztak dost zdržel. Treba se spolu znovu setkáme, než vaše výprava skončí, a samozřejmě treba taky ne. To záleží na vašem štěstí, na vaší kuráži a na vašem zdravém rozumu. Kromě toho s vámi posílám pana Pytlíka. Jak jsem vás už upozornil, je v něm víc, než byste řekli, a vy se o tom co nevidět přesvědčíte. Tak se vzchopte, Bilbo, a netvařte se tak ztrápeně! Rozveselte se, Thorine a společnosti! Vždyť je to koneckonců vaše výprava. Myslete na poklad, který vás čeká na jejím konci, a zapomeňte na hvozd a na draka, aspoň do zítřejšího rána!"

Nazítří ráno jim opakoval totéž. Ted' už jím tedy nezbyvalo nic jiného než naplnil si měchy vodou z čistého pramene, který našli poblíž vchodu do lesa, a složit náklad z poníků. Rozdělili zavazadla tak spravedlivě, jak jen dokázali, ačkoli Bilbo si myslel, že jeho příděl je protivně těžký, a vůbec se mu nelíbilo pomýšlení, že se bude trmáčet dlouhé míle s takovou zátěží na zádech.

"Jen žádné strachy!" chlácholil ho Thorin. "Ulehčí se vám až moc brzy. Cekám, že zanedlouho si budeme všichni prát, aby naše zavazadla byla těžší, až nám budou docházet potraviny."

A tak se konečně rozloučili s poníky a obrátili jim hlavy k domovu. Poníci vesele odklusali, zřejmě náramně rádi, že se mohou otočit oháňkami k šeru Temného hvozdů. Když zmizeli z dohledu, Bilbo byl přísahal, že se ze stínu vynořilo něco jako medvěd a rychle se to šinulo za nimi.

Ted' jim dal sbohem i Gandalf. Bilbo seděl na zemi, cítil se hrozně nešťastný a strašně rád by byl seděl vedle čaroděje na jeho vysokém koni. Zašel si po snídani (velmi chudé) jen kousíček dovnitř hvozdů a zdálo se mu i ráno, že je tam tma jako v noci a že to tam vypadá zlověstné a tajuplně: "jako by nás něco pozorovalo a číhalo na nás," řekl si pro sebe.

"Sbohem!" loučil se Gandalf s Thorinem. "A šťastnou cestu vám všem! Ted' se musíte dostat přímo přes les. Nesejděte ze stezky! Jestli to uděláte, máte pravděpodobnost tisíce proti jedné, že už jí nikdy nenajdete a že z Temného hvozdů nevyjdete; a v tom případě bych se s vámi nejspíš víckrát nesetkal ani já, ani kdo jiný."

"Musíme opravdu tím hvozdem projít?" zanaříkal hobit.

"Ano, musíte," odpověděl čaroděj, "jestli se chcete dostat na druhou stranu. Musíte buď to projít, nebo se vzdát svého podniků. A já vám ted' nedovolím couvnout, pane Pytlíku. Je mi hanba, že vás to vůbec napadlo. Musíte se přece místo mne postarat o všechny tyhle trpaslíky," zasmál se.

"Ne, ne!" bránil se Bilbo. "Tak jsem to nemyslel. Myslel jsem, jestli se hvozd nedá nějak obejít?"

"To se dá, jestli se chcete plahočit nějakých dvě stě mil oklikou na sever nebo dvakrát tak daleko na jih. Ale bezpečnou cestu byste tam stejně nenašli. V těchto končinách prostě není žádná cesta bezpečná. Pamatujte, že jste překročili hranice Divočiny a že vás ted' čekají všechny možné legrace, ať se vrátíte kam vrátíte. Než byste obešli Temný hvozd severně, octli byste se rovnou na svazích Šedých hor, a tam se to prostě hemží skřety, rarachy a šotouši toho nejhoršího druhu. A než byste obešli jižně, dostali byste

se na území Černého mága, a dokonce ani vy, Bilbo, nepotřebujete, abych já vám vykládal o tomhle černokněžníkovi. Nedoporučuju vám, abyste se kdy přiblížili na dohled k jeho černé věži! Držte se lesní stezky, hlavy vzhůru, doufejte v to nejlepší, a jestli budete mít obrovské štěstí, možná že se vám jednou podaří vyjít z hvozdů a uvidět pod sebou Dlouhé močály a za nimi vysoko na východě Osamělou horu, kde žije ten starý dobrák Šmak, který vás doufejme nečeká."

"To jste nás náramně povzbudil," zabručel Thorin. "Tak sbohem! Jestli nechcete jít s sebou, uděláte líp, když se s námi rozloučíte bez dalších řečí!"

"Spánembohem, a opravdu šťastnou cestu!" popřál jim Gandalf, otočil koně a rozjel se k západu. Ale nemohl odolat pokušení mít poslední slovo. Než odjel úplně z doslechu, obrátil se, přiložil si ruce k ústům a zavolal na ně. Slyšeli jeho hlas zeslabený vzdáleností: "Šťastnou cestu! Chovejte se slušně, dejte si na sebe pozor - a NEOPOUŠTĚJTE STEZKU!"

Potom odcválal a brzy jim zmizel z dohledu. "Spánembohem a už ať jste pryč!" bručeli trpaslíci, tím dopálenější, že je rozloučení s ním opravdu zdrtilo. Teď nastával nejnebezpečnější úsek celé jejich pouti. Naložili si na hřbety těžké batohy a měch s vodou, který na každého z nich připadal, odvrátili se od světla volné krajiny venku a pohroužili se do hvozdů.

Kapitola 8

MOUCHY A PAVOUCI

Maširovali za sebou husím pochodem. Na stezku se vcházelo pod jakýmsi klenutým obloukem, protaženým v ponurý tunel, který tvořily dva ohromné stromy nakloněné k sobě, příliš staré, udušené břečťanem a obrostlé lišejníkem, aby si uchovaly víc než pár zčernalých listů. Stezka sama byla úzká a klikatila se mezi kmeny. Vchod zůstal brzy daleko vzadu jako malá světlá skulinka a ticho bylo tak hluboké, že jejich nohy se zdály přímo dusat, zatímco všechny stromy se nad nimi nakláněly a naslouchaly.

Když se jejich oči přizpůsobily přitmě, dohlédli po obou stranách na kousek do jakéhosi zeleného pološera. Tu a tam před nimi pronikl k zemi útlý a zářivý sluneční paprsek, který měl to štěstí, že proklouzl nějakým otvorem v klenbě listů vysoko nahoře, a ještě větší štěstí, že jej nezachytila změť a spleť větví a větviček níže. Ale to se stávalo jen zřídka a brzy to přestalo vůbec.

V lese byly černé veverky. Jakmile si Bilbovy bystré a pátravé oči zvykly rozeznávat věci, zahlédl je občas, jak se mihly ze stezky a pelášily za kmeny stromů. Ozývaly se tu i podivné zvuky, chrochtání, šeleštění a cupitání v podrostu a v suchém listí, jež leželo na zemi v ohromně tlustých vrstvách, ale tvory, kteří ty zvuky působili, vidět nebylo. To nejodpornější, co mohli vidět, byly pavučiny: temné husté pavučiny s mimořádně tlustými vlákny, často napjaté mezi stromy nebo rozvěšené na nižších větvích po obou stranách stezky. Přes stezku nebyly napjaté žádné, ale nedalo se uhodnout, jestli ji udržuje volnou nějaké kouzlo či co jiného.

Netrvalo dlouho a hvozd se jim zprotivil stejně srdečně jako předtím skřetí tunely a zdál se skýtat ještě méně naděje, že kdy skončí. Ale museli pořád dál a dál, třebaže se jim už dávno dělalo mdlo z touhy po slunci a po obloze, a byli by dali nevímco za závan větříku do tváře. Vzduch pod klenbou pralesa byl nehybný, stále stejně těžký, temný a zatuchlý. Pociťovali to i trpaslíci, kteří byli zvyklí na ražení tunelů a žili někdy dlouhou dobu bez slunečního světla; ale hobit, který měl rád nory jako příbytek, ne však aby v nich trávil letní dny, měl pocit, že se pomalu dusí.

Nejhorší byly noci. To se vždycky udělala tma jako v pytli - ne tma, které vy říkáte jako v pytli, ale opravdu černá tma jako smůla či saze, takže nebylo vidět vůbec nic. Bilbo si zkoušel zamávat rukou před nosem, ale ani tu nepostřehl. No, snad není docela správné tvrdit, že neviděli vůbec nic: viděli totiž oči. Spali těsně schouleni k sobě a střídali se na stráž; a když přišla řada na Bilba, viděl ve tmě kolem sebe jejich třpyt, a občas se takový pár žlutých, červených nebo zelených očí na něj zahleděl docela zblízka, potom jejich svět pomalu potuchl a zmizel, a pak se znovu pomalu rozsvítil na jiném místě. A někdy se ty oči zaleskly ve větvích přímo nad ním, a to bylo nejděsivější. Ale oči, které se mu zamlouvaly nejméně, byly strašné bledé vyvalené bulvy. "Hmyzí oči," napadlo ho, "ne zvířecí oči, jenomže jsou nějak moc velké."

Třebaže dosud nebylo příliš chladno, pokusili se rozdělávat v noci strážný oheň, ale brzy se toho vzdali. Oheň jako by vyvolával stovky a stovky očí všude kolem nich, třebaže si ti tvorové, ať už to bylo co bylo, dávali pozor, aby nikde ve světle plápolavých plamínků neukázali svá těla. A co hůř, plameny vždycky přilákaly tisíce tmavošedých a černých mūr, některé byly skoro tak velké jako vaše ruka, a ty jim frčely a vířily kolem uší. Naši poutníci je nemohli vystát, právě tak jako obrovské netopýry, černé jako cylindry, a tak se vzdali ohňů a proklínali noci vsedě v nesmírné strašidelné tmě.

Takhle to pokračovalo celé věky, jak se hobitovi zdálo, a navíc měl pořád hlad, poněvadž krajně opatrně hospodařili se svými zásobami. Přesto však, jak míjel den za dnem a prales byl stále stejný, začínali mít obavy. Potraviny jim nemohly vystačit věčně; už teď vlastně jim začínaly docházet. Pokoušeli se střílet veverky a promarnili mnoho šípů, než se jim podařilo srazit jednu na stezku. Ale když ji upekli, chutnala tak hrozně, že už po veverkách nestříleli.

Měli také žízeň, poněvadž si na cestu nevzali nijak moc vody, a za celou tu dobu v lese neviděli studánku ani pramínek. V takovém byli stavu, když jim najednou přehradila stezku nějaká bystřina. Tekla rychle a prudce, ale nebyla příliš široká, a buď byla černá, nebo tak v šeru vypadala. Ještě dobře, že je Medděd předem varoval, nebo by se z ní byli napili bez ohledu na její barvu a naplnili si prázdné mechy. Takhle mysleli jenom na to, jak se dostat na druhý břeh a nenamočit se. Kdysi vedla před vodu dřevěná lávka, ale ta ztrouchnivěla, propadla se a zůstaly z ní jen zlámané kůly poblíž břehu.

Bilbo, který si klekl a zahleděl se přes proud, náhle zvolal: "U druhého břehu je loďka! Proč jenom není na téhle straně!"

„Jak je daleko, co myslíte?“ zeptal se Thorin, protože teď už věděli, že Bilbo má z nich ze všech nejbystřejší zrak.

"Ne tak moc. Řekl bych, že ne víc než dvanáct kroků."

"Dvanáct kroků! Já bych to odhadoval nejmiň na třicet, jenže mi oči už tak neslouží jako před sto lety. Ale stejně - dvanáct kroků je pro nás jako míle. To nepřeskočíme a nemůžeme si troufat přebrodit ani přeplavat."

"Umí někdo z vás házet lanem?"

"K čemu to? Loďka je určitě přivázaná, i kdyby se nám podařilo zachytit ji hákem, o čemž pochybuju."

"Mně se nezdá přivázaná," namítl Bilbo, "i když to ovšem v tomhle světle nemůžu tvrdit tak jistě; ale řekl bych, že je jenom povytažená na břeh, a ten je tam nízký, právě v místech, kde stezka vystupuje z vody."

"Dori je z nás nejsilnější, ale Fili je nejmladší a pořád má nejlepší zrak," řekl Thorin. "Pojď sem, Fili, a podívej se, jestli uvidíš tu loďku, o které mluví pan Pytlík."

Filimu se zdálo, že ji vidí, takže když dlouho napínal oči, aby se ujistil ve směru, ostatní mu přinesli lano. Měli jich s sebou několik a na konec toho nejdelšího přivázali jeden z velkých železných háků, kterými si připínali batohy k popruhům přes ramena. Fili hák vzal, chvíli jej rozhoupával, pak jej hodil přes proud. Žbluňk do vody! "Nebylo to dost daleko!" poznamenal Bilbo, který mžoural ve směru hodu. "O dvě stopy dál, a byl byste ho měl v loďce. Zkuste to ještě jednou. Nemyslím, že by to kouzlo bylo tak silné, aby vám ublížilo, když si teďka sáhnete na kus mokrého provazu."

Fili si hák přitáhl a znovu se jej chopil, třebaže dost nedůvěřivě. Tentokrát jim mrštil větší silou.

"Pozor!" zvolal Bilbo. "Teď jste ho hodil rovnou do lesa na druhé straně. Přitahujte jemně k sobě!" Fili pomalu soukal provaz k sobě a Bilbo po chvíli prohlásil: "Teď opatrně! Háček leží v loďce, doufejme, že se zachytí."

Zachytil se. Lano se napjalo, ale Fili táhl marně. Kili mu přišel na pomoc a potom i Oin a Gloin. Táhli a táhli, a najednou se všichni svalili na záda. Bilbo však byl ve střehu, lano chytil a kusem klacku odrazil černou loďku, která se k nim hnala přes bystřinu. "Pomoc!" vykřikl a Balin přiskočil právě včas, aby loďku zachytil, než ji odnese proud.

"Přece jen byla přivázaná," podotkl s pohledem na přetržené uvazovací lanko, které z ní dosud viselo.

"Obuli jste se do toho náramně, mládenci, a měli jsme štěstí, že naše lano bylo pevnější."

"Kdo se převezí první?" zeptal se Bilbo.

"Já," řekl Thorin, "a vy pojedete se mnou, a Fili s Balinem. Víc nás loďka najednou neunes. Potom pojedou Kili, Oin, Gloin a Dori; pak Ori, Nori, Bifur a Bofur; a nakonec Dvalin s Bomburem."

"Já jsem vždycky poslední a už se mi to nelíbí," bránil se Bombur. "Dneska je řada na někom jiném."

"Nemáš být tak tlustý. A když jsi, musíš jet s posledním a nejlehčím nákladem. Tak nereptej proti rozkazům, nebo tě potká něco zlého!"

"Nejsou tu žádná vesla. Jak loďku dostanete zpátky na druhou stranu?" zajímal se hobit.

"Dejte mi ještě kus lana a ještě jeden hák," navrhl Fili, a když mu jej připravili, vrhl jej do tmy před sebou, co nejvýš hodil. Protože hák nespádl dolů, bylo jim zřejmé, že se musel zachytit ve větvích. "Tak nasedněte," řekl Fili, "a jeden z vás bude přitahovat lano zachycené na druhé straně. Vy tady si musíte držet konec prvního lana, zaháknutého do loďky, a až se my bezpečně převezeme, můžete si loďku i s druhým lanem přitáhnout zpátky."

Tímhle způsobem se všichni brzy bezpečně přepravili přes zakletou bystřinu. Dvalin se právě hrabal se stočeným lanem z loďky a Bombur (stále ještě reptající) se chystal za ním, když je potkalo něco zlého. Na stezce před nimi se ozval dusot uhánějících kopýtek. Z šera se náhle vynořil obrys pádíčního jelena. Vletěl mezi trpaslíky, porazil je jako kuželky a odrazil se ke skoku. Vznesl se vysoko a zdolal bystřinu mohutným obloukem. Ale bez úrazu se na druhý břeh nedostal, Thorin jediný zůstal na nohou a zachoval si duchapřítomnost. Hned jak prve přistáli, napjal luk a připravil si šíp, pro případ, že by se objevil nějaký ukrytý hlídač loďky. A teď zasáhl jelena ve skoku rychlým a jistým výstřelem. Zvíře při dopadu na druhý břeh klopýtlo. Pohltily je sice stíny, ale bylo slyšet, jak dusot kopyt zpomalil a vzápětí utichl. Nežli však mohli pochválit takovou trefu pokřikem, všechny jejich laskominy na zvěřinu zaplašilo příšerné zaječení Bilbovo. "Bombur spadl do vody! Bombur se topí!" křičel. Bylo to až příliš pravda. Když se na Bombura hnál jelen a přeskočil ho, trpaslík stál na břehu jenom jednou nohou. Jak zavrával, odstrčil loďku od břehu, plácl sebou do černé vody, ruce mu sklouzly po slizkých kořenech na pokraji proudu, zatímco loďka se pomalu otočila a zmizela.

Ještě že zahlédli Bomburovu kapuci nad vodou, když doběhli na břeh. Rychle mu hodili lano s hákem. Chytil se ho rukou a oni ho vytáhli ven. Byl samozřejmě promočený od hlavy k pale, ale to nebylo to nejhorší. Když ho položili na zem, už tvrdě spal, svíral lano tak křečovitě, že je nemohli vyprostit z jeho ruky, a z toho tvrdého spánku se neprobouzel, ať dělali co dělali.

Pořád nad ním postávali, proklínali svou smůlu i Bomburovu nešikovnost a naříkali nad ztrátou loďky, která jim znemožnila vrátit se přes vodu a podívat se po jelenovi, když si náhle uvědomili slabé troubení rohů a jakoby štěkot smečky psů někde daleko v lese. Všichni rázem umlkli, a když si sedli, zdálo se jim, že slyší hluk nějakého velkého honu na sever od stezky, ale vůbec nic z něho neviděli.

Seděli tam tak hodnou dobu a neodvážili se pohnout. Bombur spal s úsměvem v tlustém obličejí, jako by mu už nezáleželo na žádných svízelních, které sužovaly jeho druhy. Náhle se na stezce před nimi objevilo pár kusů vysoké, laň s kolouchy tak sněhobílá, jako byl jelen tmavý. Jenom se světle zakmitali mezi stíny. Než mohl Thorin vykřiknout, tři trpaslíci už byli na nohou a šípy jim létaly z luků. Žádný zřejmě nezasáhl cíl. Laň s kolouchy se otočila, zmizeli mezi stromy právě tak bez hlesu, jako se objevili, a trpaslíci po nich stříleli marně.

"Nechtě toho! Dost!" křičel Thorin, ale bylo už pozdě, rozčilení trpaslíci vyplývali poslední šípy, takže luky, které jim dal Meddéd, byly teď k ničemu.

Tu noc strávili jaksepatří pochmurně, a další dny pro ně byly ještě pochmurnější. Překročili zakletý proud, ale stezka za ním jako by se táhla pořád stejně dál a hvozd nejevil žádnou změnu. A přece, kdyby o něm byli věděli víc a zamysleli se nad tím honem a nad bílou laní s kolouchy, které na stezce zahlédli, byli by se dovítbili, že se konečně blíží k východnímu okraji hvozdů, a jestli si zachovají kuráž a naději, že musí brzo dojít mezi řidší stromy a na místa, kde opět svítí slunce.

Jenomže tohle nevěděli a trmáceli se s těžkým Bomburem, kterého s sebou museli vléci, jak nejlíp to šlo, střídát se v tom lopotném úkolu vřdycky po čtyřech, zatímco ostatní se podělili o batohy čtyř nosičů.

Kdyby se jejich zavazadlům v posledních několika dnech až příliš neulehčilo, nebyli by to vůbec zvládli; jenomže dřímající a usmívající se Bombur byl špatnou náhradou za jakkoli těžké batohy plné potravin. Za pár dní nastal okamžik, kdy jim k jídlu ani k pití nezbylo prakticky nic. Neviděli v lese růst nic požitelného, jenom prašivé houby a býli s bledými listy a nepříjemným pachem.

Asi po čtyřech dnech cesty od zakletého proudu přišli do míst, kde rostly většinou buky. Zpočátku je ta změna potěšila, poněvadž tam nebyl žádný podrost a stíny nebyly tak hluboké. Obklopovalo je nazelenalé příšeří a tu a tam dohlédli po obou stranách stezky přece jen kousek dál. Jenže v tom světle

viděli jenom nekonečné řady rovných šedých kmenů jako sloupy nějaké nesmírné soumravné síně. Bylo tu vzdušněji a bylo slyšet i šumění větru, ale byl to smutný šum. Když kolem nich zašeštilo pár listů k zemi, připomnělo jim to, že venku nastává podzim. Jejich kroky šustily v suchém listí nesčetných minulých podzimů, které navál vítr na stezku z tlustého rudého koberce lesní půdy.

Bombur pořád ještě spal a všechny už zmáhala únava. Občas zaslechli nějaký zneklidňující smích. Někdy i jakýsi vzdálený zpěv. Smích zněl příjemně, nebyly to hlasy skřetů, a zpěv byl krásný, ale znělo to přízračně a podivně, takže je to nijak neukonejšilo, naopak, pospíchali z těch míst ze všech svých zbývajících sil.

O dva dny později zjistili, že stezka se začíná svažovat, a zanedlouho se octli v údolí zarostlém skoro výhradně mocnými duby.

"Copak ten prokletý les nemá nikde konec?" postěžoval si Thorin. "Někdo musí vylézt na strom, pokusit se vyhlédnout nad klenbu korun a rozhlédnout se kolem. Jenom si musíme vybrat ten nejvyšší strom, co strmí nad stezkou."

Ten "někdo" byl ovšem Bilbo. Určili ho proto, poněvadž aby lezec byl vůbec k nějakému užítku, musel vystrčil hlavu nad vrcholky listnatého loubí, takže musel být dost lehký, aby ho unesly i ty nejvyšší a nejtenčí větvičky. Chudák pan Pytlík nikdy neměl moc praxe v lezení na stromy, ale vysadili ho na nejnížší větve obrovitého dubu, jenž vrůstal přímo do stezky, a nahoru se musel dostat, jak sám nejlíp uměl. Prodíral se spleť větvíček, které ho mnohokrát šlehly do oka; byl celý zazeleněný a zmazaný od staré kůry větších větví; nejednou sklouzl a zachytil se až v poslední chvíli; až se posléze po děsném zápase s nebezpečným místem, kde nemohl najít vůbec žádnou příhodnou větev, dostal blízko vrcholku. Celou tu dobu uvažoval, jestli jsou na stromě pavouci, a jak se dostane zpátky dolů (jinak než pádem). Konečně vystrčil hlavu nad klenbu listí, a samozřejmě tam pavouky našel. Ale jenom takové malé, obvyklé velikosti, kteří tam lovíli motýly. Bilbo světlo skoro oslepilo. Slyšel, jak na něj hluboko zdola trpaslíci volají, ale nemohl jim odpovědět, jenom se držel a mrkal. Slunce oslnivě zářilo, a trvalo hezkou chvíli, než ten jas dokázal snést. Když se mu to konečně podařilo, viděl všude kolem sebe moře temné zeleně, zvlněné tu a tam větříkem; a všude byly stovky motýlů. Čekal bych, že patříli k druhu "purpurový císař", což je motýl, který miluje vrcholky doubrav, ale tihle vůbec nebyli purpuroví, nýbrž sametově černí, bez jakýchkoli viditelných kreseb na křídlech.

Bilbo se na ty "černé císaře" dlouho díval, liboval si větřík, který mu ovíval tváře a vlasy; ale konečně mu pokřik trpaslíků, kteří dole už prostě dupali netrpělivostí, připomněl jeho pravý úkol. Nebylo to k ničemu. Ať koukal jak koukal, nikde nedohlédl konce listnatých korun. Srdce povznesené pohledem na slunce s vanoucím větříkem mu spadlo zase do kalhot: nikde dole ho po návratu nečekalo nic k jídlu.

Ve skutečnosti, jak jsem vám už řekl, nebyli daleko od kraje hvozdu, a kdyby byl měl Bilbo dost rozumu, byl by si uvědomil, že strom, na který vylezl, ačkoli sám o sobě vysoký, stojí skoro na dně širokého údolí, takže okolní stromy se z jeho vrcholku zdají kolem dokola vydouvat jako okraje obrovské mísy, a proto se nedá dohlédnout, jak daleko se les táhne. Jenomže si to neuvědomil, a tak lezl dolů všechen zoufalý. Když byl konečně na zemi, poškrábaný, rozpálený a nešťastný, dlouho v tom dolejším šeru nic neviděl. A jeho hlášení brzy naplnilo jeho druhý stejným zoufalstvím, jaké cítil on sám. "Hvozď se táhne donekonečna na všechny strany! Co si teď počneme? A jaký to mělo smysl posílat nahoru hobita!" křičeli, jakoby to byla jeho vina. Ani za mák je nezajímali motýli, a když jim pověděl o tom líbezném větříku, který nemohli ucítit, poněvadž byli na šplhání příliš těžcí, dostali jenom tím větší vztek.

Ten večer snědli poslední zbytky a drobty, a když se druhý den ráno probudili, uvědomili si nejdřív, že se jim pořád ještě svírají žaludky hladem a taky že prší a že místy dešťové kapky dopadají těžce na zem. To jim jenom připomnělo, že jsou také vyprahlí žízni, ale že proti tomu nemohou nic dělat: tak strašnou žízeň nemůžete utišit tím, že se postavíte pod obrovský dub a budete Čekat, že vám nějaká náhodná krůpěj skápně na jazyk. Jediné trošky útěchy se jim neočekávaně dostalo od Bombura.

Bombur se náhle probudil, posadil se a poškrábal se na hlavě. Neměl ani ponětí, kde vůbec je, ani proč má takový hlad. Zapomněl totiž všechno, co se stalo od začátku jejich cesty onoho májového rána před tak dlouhou dobou. To poslední, co si pamatoval, byl dýchánek v hobitově domě, a všem dalo hodně

práce, aby uvěřil jejich vyprávění o spoustě dobrodružství, která od toho dne prožili.

Když uslyšel, že není nic k jídlu, sedl si a rozplakal se, poněvadž se cítil hrozně zesláblý a podklesávaly mu nohy. "Proč já jsem se jenom probouzel!" naříkat. "Zdály se mi takové krásné sny. Zdálo se mi, že jsem chodil po lese docela podobném tomuhle, jenže byl osvětlený pochodněmi na stromech a lampami, co se houpaly na větvích, i ohni na zemi; a pořádala se tam slavná hostina, která trvala v jednom kuse. Byl tam lesní král, na hlavě měl korunu z listí, a vesele se tam zpívalo a nemůžu vypočíst ani popsal, co všechno tam bylo k jídlu a k pití."

"O to se nemusíš snažit," zabručel Thorin. "Jestli nemáš, o čem jiném bys mluvil, tak buď radši zticha! Už tak ses nás natrápil dost a dost. Kdyby ses nebyl probudil, nejradši bychom tě nechali s těmi tvými pitomými sny v lese; není to žádná legrace tahat se s tebou i po tolika týdnech hubené stravy."

Nedalo se dělat nic jiného než si utáhnout opasky přes prázdné žaludky, sebrat prázdné sakypaky a trmácet se dál stezkou bez valné naděje, že dojdou na konec dřív, než se složí a zahynou hladu. Tak šli celý den, velmi pomalu a vyčerpaně, zatímco Bombur bez ustání lamentoval, že ho nohy neunesou a že si chce lehnout a spát.

"Ne, to nesmíš!" okřikovali ho. "Jen ať si tvoje nohy odpracují taky svoje, my jsme tě nesli dost dlouho." Bombur přesto najednou odmítl hnout se třeba jen o krok dál a vrhl se na zem. "Vy si jděte, jestli musíte! Já prostě zůstanu ležet tady a budu spát a snít o jídle, když se k němu jinak nedostanu. A doufám, že se už nikdy neprobudím."

Právě v tom okamžiku Balin, který šel kousek napřed, zavolal: "Co to tamhle bylo? Připadalo mi, že v lese zablikalo nějaké světlo."

Všichni napjali zraky a opravdu se jim zdálo, že v dálce zahlédli ve tmě červeně světýlko; pak ještě jedno a další se zablesklo vedle. I Bombur se zvedl a pospíchali tím směrem, bez ohledu na to, jestli to nejsou zlobři či skřeti. Světla probleskovala před nimi i nalevo od stezky, a když se konečně dostali do jedné roviny s nimi, bylo už zřejmé, že pod stromy planou pochodně a ohně, jenomže hezky daleko od jejich stezky.

"Vypadá to, že se moje sny začínají uskutečňovat," funěl Bombur vzadu. Chtěl se vrhnout přímo do lesa za světly, ale ostatní si až příliš dobře pamatovali, před čím je varovali čaroděj a Meddřed.

"Žádná hostina by nebyla k ničemu, kdybychom se z ní nevrátili živí," poznamenal Thorin.

"Jenže bez pohoštění nezůstaneme tak jako tak dlouho naživu," namítl Bombur a Bilbo s ním ze srdce souhlasil. Dlouho se o tom přeli a probírali to ze všech stran, až se konečně dohodli, že vyšlou dva zvědy, aby se připlížili až k světlům a zjistili o nich něco víc. Nemohli se však dohodnout, koho mají vyslat: nikdo zřejmě netoužil riskovat, že by se ztratil a nikdy nenašel své přátele. Nakonec to za ně přes všechna varování vyřešil hlad, poněvadž Bombur nepřestával ličit, jaké dobroty se v jeho snu podávaly k jídlu na takové lesní hostině, takže všichni sešli ze stezky a pustili se do lesa společně.

Po dlouhém plížení a plazení vykoukli zpoza kmenů a uviděli mýtinu s vykácenými stromy a urovnanou půdou. Byla tam spousta lidiček elfího vzezření, všichni byli oblečení zeleně a hnědě a seděli ve velkém kruhu na špalcích z pokácených stromů. Uprostřed plápolal oheň a na některých stromech dokola hořely pochodně; ale nejnádhernější bylo, že všichni jedli a pili a vesele se smáli.

Vůně pečení byla tak omamná, že naši hladovci všichni bez čekání na vzájemnou poradu vyskočili a drali se ke kruhu s jedinou myšlenkou vyžebrať si něco k jídlu. Sotva však první z nich vkročil na mýtinu, všechna světla jakoby kouzlem zhasla. Někdo rozkopál oheň a ten se proměnil ve sloupec jiskřivých prskavek a zmizel. Naši přátelé se octli v černočerné tmě a nemohli najít ani jeden druhého, aspoň ne po dlouhou dobu. Po zmateném bloudění nocí, padání přes pařezy, vrážení do stromů a křiku a volání, kterým určitě zburcovali celý hvozd na míle daleko, se jim konečně podařilo sejít se v jednom chumlu a spočítat se po hmatu. Mezitím ovšem docela zapomněli, kterým směrem leží stezka, a tak byli všichni beznadějně ztraceni, přinejmenším až do rána.

Nic jiného jim nezbývalo než uložit se na noc, kde právě byli; neodvážili se ani hledat po zbytku jídla, tolik se báli, aby se od sebe znovu neodloučili. Neleželi však dlouho a Bilbo teprve začínal klímat, když Dori, na něhož připadla první hlídka, hlasitě zašeptal:

"Tamhle se světla rozsvěcují znovu, a je jich ještě víc než předtím."

Všichni vyskočili. Namouduši, nedaleko znovu zablikaly tucty ohníčků a hlasy i smích bylo slyšet docela

zřetelně. Naši ztracenci se k nim pomalu začali plížit v jedné řadě za sebou. Když se přiblížili, Thorin přikázal: "Tentokrát žádné zbrklosti. Nikdo se nesmí ani hnout z úkrytu, dokud neřeknu. Pošlu pana Pytlíka napřed samotného, aby s nimi promluvil, jeho se bát nebudou ("A co já jich?" pomyslel si Bilbo) - a v každém případě doufám, že mu neprovedou nic ošklivého."

Když se doplížili na okraj kruhu světél, postrčili Bilba zezadu. Než měl čas nasadit si svůj prsten, vklopýtal do plně záře ohňů a pochodní. Nebylo to k ničemu dobré. Všechna světla znovu pohasla a padla naprostá tma.

Jestli se tak těžko shledávali předtím, tentokrát to bylo daleko horší, A hobita nemohli najít ani za nic. Pokaždé, když se přepočítávali, vycházelo jim pouze třináct. Křičeli a volali; "Bilbo Pytlíku! Hobite! Vy zatracený hobite! Hej! Hobite, aby vás husa kopla, kde jste?" Tak a podobně ho vzývali, ale nikdo jim neodpovídal.

Už se vzdávali naděje, když o něho Dori zakopl pouhou šťastnou náhodou. Upadl ve tmě přes něco, co pokládal za pařez, ale zjistil, že je to hobit stočený do klubíčka a pevně spící. Museli jím pořádně zacloumat, než ho probudili, a když se jim to podařilo, nebyl tím nijak nadšený.

"Zdál se mi takový krásný sen." brumlal, "sen o nádherné večeři."

"Propánakrále! Už je jako Bombur!" zděsili se. "Nevykládejte nám o žádných snech! Večeře ve snu nejsou k ničemu dobré a my z nich nic nemáme."

"Jsou to nejlepší, co v tomhle strašném lese můžu dostat," mumlal Bilbo, když znovu uléhal vedle trpaslíků a pokoušel se znovu usnout a navázat na svůj sen.

Ale to ještě nebyl konec světél v hvozdu. O něco později, když se už noc schylovala k ránu, Kili, který měl právě hlídku je znova všechny zburcoval.

"Kousek odtud se objevila úplná záplava záře." řekl jim. "Nějakým kouzlem se tam zažehly jistě stovky pochodní a spousta ohňů. A poslechnete si ten zpěv a ty harfy!"

Když nějakou chvíli leželi a poslouchali, nemohli odolat touze přiblížit se tam a pokusit se ještě jednou zadat o pomoc. Takže znovu vstali - a tentokrát byl výsledek katastrofální. Hodokvas, který uviděli teď, byl skvělejší a velkolepější než ty předtím; a v čele dlouhé řady hodovníků seděl lesní král s korunou z listů na zlatých vlasech, přesně tak, jak ho popsal Bombur podle svého snu. Elfové si podávali číše a mnoho jich zpívalo. Zářící vlasy měli propleteny květinami; kolem krku a na pásech se jim třpytily zelené a bílé drahokamy; a jejich tváře i jejich písně překypovaly veselím. Byly to hlasné a jasné a krásné písně, a Thorin náhle vstoupil do knihu zpěváků.

Vzápětí se uprostřed slova rozhostilo mrtvé mlčení. Všechna světla pohasla. Ohně vybuchly černým kouřem. Trpaslíci měli plné oči oharků a popela a hvozď se znovu rozezněl jejich pokřikem a voláním. Bilbo si uvědomil, že běhá pořád dokola (aspoň si to myslel) a znovu a znovu volá: "Dori, Nori, Ort, Oine, Gloine, Fili, Kili, Bombure, Bifure, Bofure, Dvaline, Baline, Thorine Pavézo!", zatímco trpaslíci, které nemohl vidět ani nahmatat, dělali totéž všude kolem něho (s občasným "Bilbo!" navíc). Jenže pokřik trpaslíků se ozýval z větší dálky a slaběji, a třebaže se hobitovi po chvíli zdálo, že se proměnil kdesi daleko v jakoukoliv volání o pomoc, nakonec všechny zvuky utichly a on zůstal sám, obklopen naprostým mlčením a temnotou.

Ten okamžik patřil k nejbědnějším, jaké kdy prožil. Ale brzy si řekl, že nemá cenu snažit se něco podnikat, dokud nepřijde den s trochou světla, a že je docela zbytečné bloudit kolem a vysilovat se bez naděje na nějakou snídani, po které by zas ožil. A tak si sedl zády ke stromu a nikoli naposledy se oddal myšlenkám na svou vzdálenou hobití noru a na její krásné špižirny. Byl právě hluboce zabrán do představ slaniny, vajec a topinek s máslem, když ucítil, že se ho něco dotklo. Něco jako přilnavé lepkavé lano se táhlo k jeho levé ruce, a když se chtěl pohnout, zjistil, že už má nohy opředené stejným převítem, takže při vstávání upadl.

V tom okamžiku se za ním vynořil obrovský pavouk, který ho pilně svazoval, zatímco Bilbo dřímá, a řítí se na něho. Hobit viděl jenom oči toho netvora, ale cítil jeho chlupaté nohy, když se pavouk usilovně snažil omotat ho svými hnusnými vlákny. Ještě štěstí, že se Bilbo vzpamatoval včas. O chvíli později by se byl nedokázal hnout vůbec. Takhle musel zoufale bojovat, aby se vyprostil. Bušil do netvora pěstmi - pavouk se snažil otrávit ho kousnutím, aby ho umrtvil, jako to dělají malí pavouci s mouchami - až si

vzpomněl na svůj mečik a vytasil se s ním. Pavouk uskočil zpátky a Bilbo získal čas uvolnit si nohy. Pak přišla jeho chvíle k útoku. Pavouk zřejmě nebyl zvyklý na tvory, kteří nosí po boku takováhle žihadla, jinak by vycouval rychleji. Bilbo se na něj vrhl dřív, než mohl netvor zmizet, a vrazil mu meč přímo do očí. Pavouka popadl běs, vyskočil, zmítal se a sekal nohama ve strašných záškubech, dokud jej hobit další ranou nezabil, načež se sám skácel a omdlel.

Když přišel opět k sobě, obklopovalo ho to obvyklé šeré světlo lesního dne. Mrtvý pavouk ležel vedle něho a čepel jeho mečiku byla zčernalá krví. Skutečnost, že zabil obrovitého pavouka, docela sám, ve tmě, bez pomoci čaroděje, trpaslíků a kohokoli jiného, znamenala jaksi pro pana Pytlíka velkou změnu. Když si utíral meč o trávu a zasunoval jej zpátky do pochvy, připadal si rázem úplně jiný, mnohem sveřejší a smělejší, přes svůj prázdný žaludek.

"Dám ti jméno," řekl svému meči, "budu ti říkat Žihadlo."

Potom se vydal na výzkumnou výpravu. Hvozd byl ponurý a mlčenlivý, ale Bilbo se zřejmě musel ze všeho nejdřív poohlédnout po svých přátelích, kteří byli patrně nedaleko, ledaže by je byli zajali elfové (nebo něco horšího). Cítil, že by bylo nebezpečné volat, a dlouho stál v zamyšlení, kterým směrem asi leží stezka a kterým směrem by se měl pustit hledat trpaslíky.

"Ach, že jsme jen zapomněli na Meddédovu a Gandalfovu radu!" lamentoval. "Teď jsme v pěkné šlamastyce! Jsme! Kdyby se aspoň dalo říct jsme; je to hrozné, být docela sám!"

Nakonec se pokusit uhodnout aspoň přibližně směr, odkud v noci zaslechl volání o pomoc, a naštěstí (s pořádnou porcí štěstí se už narodil) uhodl víceméně správně, jak hned uvidíte. Jakmile se rozhodl, začal se tím směrem plížit co možná nejšíkovněji. Hobiti jsou na takové tiché plížení šikovní, zvláště v lesích, jak jsem vám už pověděl, a Bilbo si kromě toho navlékl svůj prsten. Proto ho pavouci neviděli ani neslyšeli přicházet.

Kradl se tak už nějakou chvíli, když před sebou zpozoroval místo zastřené hustým stínem, až příliš černým i v tomhle lese, jako pozůstatek půlnoci, který se nikdy nerozptýlil. Když se dostal blíž, viděl, že to jsou sítě pavučin, propletené jedna přes druhou. A náhle také postřehl, že ve větvích nad ním sedí ohromní odporní pavouci, a prsten neprsten, roztrásl se strachy, aby ho neobjevili. Zůstal stát za jedním stromem, nějaký čas skupinu pozoroval, a pak si náhle v mlčenlivé lesní tišině uvědomil, že ti ohyzdní netvoří spolu rozmlouvají. Měli skřípavé a syčivé hlasy, ale Bilbo rozuměl mnoha slovům, která si říkali. Mluvili o trpaslících!

"Byl to perný boj, ale stál za to," poznamenal jeden. "Mají určité protivně tlusté kůže, ale vevnitř je zaručeně dobrá šťáva."

"No jo, pošmákneme si na nich, až je necháme kapku viset," přisvědčil druhý.

"Nenechte je viset moc dlouho," vmísil se třetí. "Nejsou tak tuční, jak by mohli být. Nejspíš se v poslední době moc dobře nekrmili."

"Zaručeně jsou už mrtví," řekl první.

"To teda nejsou. Viděl jsem zrovna jednoho, jak sebou hází. Asi přichází k sobě, když se krásně vyspinkal. Ukážu vám ho."

S těmi slovy se jeden z tlustých pavouků rozběhl po provaze pavučiny, až doběhl k tuctu ranců, které visely v řadě z vysoké větve. Když si jich teď Bilbo poprvé všiml, jak se klátí mezi stíny, zhrozil se, jakmile uviděl, že z některých těch ranců vyčuhují dole trpasličí nohy a tu a tam špička nosu, kus plnovousu nebo kapuce.

Pavouk si to namířil k nejtlustšímu ranci - "Vsadím se, že je to chudák starý Bombur," pomyslel si Bilbo - a štípl kusadly prudce do vyčnívajícího nosu. Z rance se ozvalo přidušené vyjeknutí, vyletěla odtamtud špička nohy a pořádné pavouka nakopla. Bombur tedy ještě žil. Žuchlo to, jako když se nakopne splasklý míč, rozzuřený pavouk spadl z větve a jen taktak se včas zachytil svého vlastního vlákna. Ostatní pavouci se rozesmáli. "Měls pravdu. Soustičko je naživu a kope!"

"Však to s ním brzy skoncuju!" zasyčel navztekaný pavouk a vylezl zpátky na větev.

Bilbo viděl, že nadešla chvíle, kdy musí něco podniknout. Nahoru na ty bestie nemohl a neměl čím střílet, ale když se rozhlédl kolem sebe, viděl, že se tam v jakémsi vyschlém říčním korytě povaluje spousta kamenů. Hobit uměl házet kamením docela dobře a netrvalo mu dlouho najít příhodný hladký vejčítý

valoun, který mu pěkně sedl do ruky. Za klukovských let se cvičil v házení kamením po všem možném, že králíci a veverky, ba i ptáci se mu bleskově klidili z cesty, sotva uviděli, že se sehnul pro kámen; a i jako dospělý trávil hodně času házením šipek, vrháním podkov, strefováním míčem do terče, kuželkami a jinými poklidnými hrami, při nichž jde o přesnost míření a o dobrý hod - skutečně uměl kromě vyfukování kouřových kroužků, vymýšlení hádanek a vaření spoustu věcí, o kterých jsem neměl čas vám povědět. Teď na to také není čas. Zatímco Bilbo sbíral kameny, pavouk dolezl k Bomburovi a za chvíli mohlo být po trpaslíkovi. V tom okamžiku Bilbo hodil. Kámen trefil pavouka přímo do hlavy, a ten spadl omráčený ze stromu a rozpleskl se na zemi se všema nohama zkroucenýma nahoru.

Další kámen zasvištěl skrz velkou pavučinu, prorval její úvazníky a bác, srazil a zabil pavouka, který seděl uprostřed pavučiny. Po tomhle nastal v pavoučí kolonii jaksepatří rozruch, že na chvíli pustili všechny trpaslíky z hlavy, to vám tedy řeknu. Bilba vidět nemohli, ale mohli dobře odhadnout směr, odkud kameny přiletěly. Bleskově se seběhli a vyrazili k hobitovi, soukajíce na všechny strany svá dlouhá vlákna, až se vzduch zdál plný poletujících tenat.

Bilbo však proklouzl na jiné místo. Napadlo ho odvést rozzuřené pavouky co nejdál od trpaslíků, jestli se mu to podaří; a zároveň roznítit jejich zvědavost, popíchnout je a ještě víc je navztekát. Když jich asi padesát dorazilo na místo, kde stál před chvílí, mrštil po nich několika dalšími kameny, potom po ostatních, kteří zůstali vzadu, a pak začal tancovat mezi stromy a prozpěvovat si, aby je rozběsnil a vylákal všechny za sebou a také aby trpaslíci uslyšeli jeho hlas.

Prozpěvoval si tohle:

Starej tlustej pabouk přede nit!
Tlustej pabouku, teď si mě chyt'!
Pabouku! Nafouku!
Mizernej vykoku!
Přestaň, nebo protrhnu ti síť!
Starej Bubřino. teďka se styď!

Nevidíš mě, Bubřináči, vid'!
Pabouku! Nafouku!
Spadni sem na louku!
Neuvidíš ze mne ani pid'!

Nebylo to třeba zvlášť podařené, ale musíte si uvědomit, že si ten popěvek musel složit sám, v okamžiku, a to ve velmi tísnivém okamžiku. V každém případě však dosáhl toho, co zamýšlel. Při zpěvu hodil pár dalších kamenů a zadupal. Prakticky všichni pavouci vyrazili za ním: někteří se spustili na zem, ostatní se rozběhli po větvích, přehupovali se ze stromu na strom nebo soukali nové pavučiny přes temná místa. Orientovali se podle rámusu, který tropil, daleko rychleji, než očekával. Byli přišemně našťvaní. I kdyby nebylo těch kamenů, žádný pavouk nikdy nemá rád, když se mu řekne Nafouku, a slovo Bubřináč je samozřejmě urážlivé pro každého tvora.

Bilbo odcupital na nové místo, ale někteří pavouci se teď rozběhli různými směry po obvodu mýtiny, kde žili, a začali pilně tkát pavučinové sítě mezi všemi okrajovými stromy. Hobitovi hrozilo, že bude brzy chycen v husté ohradě kolem dokola - tak si to aspoň pavouci představovali. Bilbo však teď uprostřed předoucích a tkajících netvorů sebral kuráž a začal novou písničku:

Bubřináč s blbým Bublinou
jdou na mne se svou sítí,
mám se stál pro ně hostinou,
jenomže houby chytí!

Chystejte sítě na mušku,
jste tlustí však a líní,

že vám to stojí za fušku -
ty blbé pavučiny!

Při posledních slovech se otočil a zjistil, že poslední mezera mezi dvěma vysokými stromy je přehrazena sítí - ale naštěstí ne jaksepatri síť, nýbrž jen několika prameny dvojitých pavučinových lan, nakvap napjatých mezi oběma kmeny. A už měl v ruce mečík. Rozsekal pavučiny na kusy a s popěvkem odešel. Pavouci zahlédli meč, ačkoli nemyslí, že věděli, co to je, a rázem se celá jejich kumpanie rozběhla za hobitem po zemi i po větvích, chlupaté nohy sebou mrskaly, čelisti cvakaly, snovací bradavky snovaly, oči vylézaly jako na stopkách, to všechno samým vztekem a zuřivostí. Pronásledovali ho tak daleko do hvozdů, jak jen si Bilbo troufal vzdálit se. Pak se tišeji než myška přikradl zpátky.

Měl zoufale málo času, to věděl, než honba pavouky znechutí a než se netvoří vrátí ke svým stromům, kde viseli trpaslíci. Za tu chvíli musel své druhy zachránit. Nejtěžší ze všeho bylo doslat se nahoru na vysokou větev, na které se rance pohupovaly. Nezdá se mi, že by se mu to bylo podařilo, kdyby jeden pavouk naštěstí nenechal viset dolů pavučinové lano; s jeho pomocí, třebaže se mu pavučina lepila na ruce a způsobovala mu bolest, se vyškrábal nahoru - jenom aby se tam setkal se starým pomalým břichatým pavoukem, který tam zůstal, aby hlídal zajatce, a pilně je štípal, aby zjistil, který je nejšťavnatější k jídlu. Myslel si, že se pustí do hodování, dokud jsou ostatní pryč, ale pan Pytlík měl naspěch, a než se pavouk nadál, ucítil jeho žihadlo a svalil se mrtvý z větve.

Další Bilbovou prací bylo vyprostit nějakého trpaslíka. Jak to měl provést? Kdyby přesekl vlákno, na kterém ranec visel, nešťastník by žuchl dolů na zem z pořádné výšky. Hobit se tedy doplazil po větvi (kterou tím rozhoupal tak, že se všichni chudáci trpaslíci roztancovali a rozklátili jako zralé ovoce) k prvnímu ranci.

"Fili nebo Kili," pomyslel si podle špičky modré kapuce, která vykukovala nahoře. "Nejspíš Fili," doplnil svůj názor podle špičky dlouhého nosu, která vyčnívala z omotaných pavučin. Naklonil se z větve, podařilo se mu přerezat většinu silných lepkavých vláken kolem zajatcova těla, a pak se opravdu vyvrtěla a vykuklila většina Filiho. Bohužel musím přiznat, že Bilbo se skutečně rozesmál při pohledu na trpaslíka, který si škubavě rozcvicoval ztuhlé paže a nohy, přičemž tancoval na pavučině podvlečené v podpaží jako nějaká komická hračka na drátku.

Filimu se nějak podařilo vydrápat se na větev a pak udělal všechno, co bylo v jeho silách, aby pomohl hobitovi, třebaže mu bylo hodně zle od pavoučího jedu a od toho, jak visel většinu noci a další den celý omotaný pavučinami a mohl dýchat jenom nosem. Trvalo mu věčnost, než si ten lepkavý prevít vymnul z očí a obočí, a pokud jde o plnovous, musel si ho větší kus uříznout. Ale nakonec začali společně vytahovat na větev jednoho trpaslíka po druhém a vyprošťovat je z pout. Žádný na tom nebyl líp než Fili, a někteří na tom byli ještě hůř. Někteří mohli v rancích sotva dýchat (jak vidíte, dlouhé nosy jsou někdy užitečné) a někteří dostali větší dávku jedu.

Takovým způsobem vysvobodili Kiliho, Bifura, Bofura, Doriho a Noriho. Chudák starý Bombur byl tak vyčerpaný - protože byl nejtlustší, užil si nejvíce štípání a šťouchání - že se prostě skutálel z větve a sletěl rovnou na zem, zaplatpánbůh jen na hromadu listů, kde zůstal ležet. Ale když se pavouci začali vracet, ještě rozběsněnější než předtím, pořád ještě zbývalo pět trpaslíků visících na konci větve.

Bilbo se okamžitě vrhl k místu, kde větev vyrůstala z kmene, a odrážel pavouky, kteří vylezli po kmene. Když prve zachraňoval Filiho, stáhl si prsten a zapomněl si jej znovu navléknout, takže teď všichni pavouci začali prskat a syčet:

"Ted'ka tě vidíme, ty hnusný skrčku! Vycucneme tě a necháme tvou kůži a kosti viset na stromě. Uf! On má to žihadlo, co? No, dostaneme ho stejně a potom ho na pár dní pověsíme hlavou dolů."

Zatímco se dalo tohle, osvobození trpaslíci vyprošťovali zbytek zajatců a přerežávali pavučiny svými noži. Brzy byli všichni volní, jenomže nebylo jasné, co bude následovat. Minulou noc se jich pavouci zmocnili snadno, ale to bylo znenadání a potmě. Tentokrát to vypadalo na strašnou bitvu.

Bilbo si náhle všiml, že někteří pavouci na zemi se sběhli kolem starého Bombura, znovu ho svázali a vlečou ho pryč. Zařval a pustil se mečem do netvorů před sebou. Ti rychle ustoupili, a Bilbo napůl sešplhal a napůl spadl ze stromu přímo mezi pavouky na zemi. Jeho mečík pro ně byl docela nezvyklé žihadlo. Jak se míhal sem a tam! Blýskal se rozkoší, když do nich bodal. Pobíjel jich tak půl tuctu, než

ostatní ustoupili a nechali Bombura Bilbovi.

"Pojďte dolů! Dolů!" vykřikl hobit na trpaslíky na větví. "Nezůstávejte tam, vždyť vás zase lapnou!" Viděl totiž, jak pavouci lezou nahoru po všech okolních stromech a plíží se po větvích trpaslíkům nad hlavy. Trpaslíci sešplhali, seskákali nebo spadali, jedenáct na jednu hromadu, většinou celí rozklížení a se zdřevěnělými nohama. Konečně jich bylo pohromadě dvanáct, když počítáme i chudáka starého Bombura, kterého z jedné strany podpíral jeho bratranec Bifur a z druhé strany jeho bratr Bofur; a Bilbo skákal kolem a mával svým Žihadlem; a stovky rozzuřených pavouků na ně vyvalovaly oči všude kolem dokola i shora. Vypadalo to pěkně beznadějně.

Pak bitva propukla. Někteří trpaslíci měli nože, někteří klacky, a všichni si mohli nasbírat kameny; a Bilbo měl svou elfí dýku. Pavouci byli znovu a znovu odraženi a mnoho jich bylo pobito. Ale takhle už to nemohlo trvat dlouho. Bilbo div nepadal únavou; jenom čtyři trpaslíci se drželi pevně na nohou, a co nevidět mohli být přemoženi přesilou jako vysílené mouchy. Pavouci už kolem nich znovu začali tkát mezi stromy své sítě.

Nakonec Bilbo nemohl přijít na žádné jiné východisko než zasvětit trpaslíky do tajemství svého prstenu. Hodně ho to mrzelo, ale nic jiného se nedalo dělat.

"Já ted' zmizím," řekl jim. "Odlákám pavouky pryč, jestli se mi to podaří, a vy se musíte držet pohromadě a utíkat opačným směrem. Tudyhle doleva, to je víceméně tam, kde jsme naposledy viděli ohně elfů."

Bylo těžké vysvětlit jim to, když měli tak zamotané hlavy, uprostřed všeho toho křiku, bušení klacků a létajících kamenů, ale Bilbo cítil, že už nic nemůže odkládat - kruh pavouků se svíral čím dál blíž.

Najednou si navlékl prsten a k velkému úžasu trpaslíků zmizel.

Za chvíli se mezi stromy vpravo ozval pokřik: "Pabouku! Nafouku!" a "Bubřináči s Bublinou!" To pavouky vyvedlo náramně z míry. Přestali postupovat a někteří se pustili za hlasem. "Bubřinač s Bublinou" je tak rozzuřili, že ztratili všechnu soudnost. V tu chvíli Balin, který pochopil Bilbův plán lépe než ostatní, vyrazil k útoku. Trpaslíci se semkli do houfu, vymrštili déšť kamenů, vrazili jako klín mezi pavouky nalevo a prorazili z obklíčení. Pokřik a popěvky za nimi náhle ustaly.

Se zoufalou nadějí, že Bilbo nebyl chycen, pokračovali trpaslíci v útěku. Ne však dost rychle. Byli nemocní a vyčerpaní, takže sotva pajdali a šmajdali, třebaže jim spousta pavouků byla těsně v patách. Každou chvíli se museli otáčet a odrážet netvory, kteří je doháněli, a někteří pavouci už byli na stromech nad nimi a spouštěli dolů svá dlouhá lepkavá vlákna.

Znovu to s nimi vypadalo velice zle, když se najednou Bilbo objevil a napadl ohromené pavouky nečekaně z boku.

"Běžte dál! Dál!" křičel na trpaslíky. Já zapracuju Žihadlem!"

A dal se do toho. Míhal se dopředu a dozadu, přesekával pavoučí vlákna, sekal je do noh a probodával jejich tlustá těla, když se moc přiblížili. Pavouci bubřeli vztekem, prskali a pěnili a syčeli strašné kletby, ale měli už smrtelnou hrůzu ze Žihadla a netroufali si příliš blízko, když se ted' zase objevilo. Ať proklínali jak proklínali, jejich kořist jim pomalu, ale vytrvale unikala. Byla to hrozná řež a zdálo se, že trvá celé hodiny. Ale nakonec, Právě když Bilbo cítil, že už nedokáže zdvihnout ruku k další ráně, pavouci to náhle vzdali, ustali v pronásledování a vrátili se zklamaně do své temné kolonie.

Tehdy si trpaslíci povšimli, že se dostali na okraj kruhu, kde předtím hořely elfí ohně. Nemohli sice určit, jestli je to jeden z těch, které viděli v předešlé noci, ale zdálo se, že taková místa chrání nějaké dobré kouzlo, které pavouci nemají rádi. V každém případě tu bylo šero světlejší a zelenější, větve méně husté a hroznivé, a tak měli příležitost odpočinout si a popadnout dech.

Nějaký čas tam leželi, supěli a sípěli, ale brzy se začali vyptávat. Chtěli vědět všechno o celé té záležitosti se zmizením, a nález prstenu je zaujal natolik, že na chvíli zapomněli na své vlastní trampoty. Zvláště Balin chtěl znovu a znovu slyšet vyprávění o Glumovi, o hádankách a o všem kolem toho, s prstenem na patřičném místě. Ale po nějaké době začalo světlo slábnout a na pořad přišly jiné otázky. Kde vlastně jsou a kde je jejich stezka a kde seženou něco k jídlu a co mají udělat ted'? Kladli ty otázky znovu a znovu a zřejmě na ně čekali odpověď od malého Bilba. Z toho vidíte, že jejich mínění o panu Pytlíkovi se opravdu důkladně změnilo a že před ním začali mít velký respekt (jak to předpověděl Gandalf). Opravdu od něho čekali, že si vymyslí nějaký báječný plán na jejich záchranu, a přestali reptat. Věděli až příliš dobře, že nebýt hobita, bylo by brzy po nich, a nastokrát mu děkovali. Někteří dokonce vstávali a klaněli

se před ním až k zemi, třebaže se tou námahou vždycky svalili a nemohli se pak nějakou chvíli postavit na nohy. To, že se dověděli pravdu o jeho zmizení, nijak nesnížilo jejich úctu k němu; vždyť viděli, že má něco v hlavě, stejně tak jako pořádné štěstí a k tomu kouzelný prsten - a všechny ty tři věci jim byly velice užitečné. Po pravdě řečeno ho vychvalovali do té míry, až Bilbo začal mít pocit, že je v něm přece jenom kus opravdu smělého dobrodruha, třebaže by se byl cítil ještě daleko smělejší, kdyby měli něco k jídlu.

Jenomže neměli nic, vůbec nic; a nikdo z nich nebyl s to vypravit se, aby se po něčem poohlédl, nebo aby pátral po ztracené stezce. Ztracená stezka! Unavená Bilbova hlava nedokázala myslet na nic jiného. Zůstal prostě sedět a zíral před sebe na nekonečné moře stromů, a po chvíli všichni znovu zmlkli. Všichni, až na Balina. Ještě dlouho poté, co ostatní přestali mluvit a zavřeli oči, Balin si pořád pro sebe mumlal a pochechtával se.

"Glum! No nazdar! Takhle tedy proklouzl kolem mne, vida! Teď tomu rozumím! Prostě jste se jen tiše propíližil, pane Pytlíku, co? Knoflíky všude po prahu! Starej dobrej Bilbo - Bilbo - Bilbo - bo - bo - bo -" A přitom usnul a na dlouhou dobu zavládlo naprosté mlčení.

Najednou Dvalin otevřel jedno oko a rozhlédl se kolem dokola.

"Kde je Thorin?" zeptal se.

Byl to strašný otřes. Ovšemže jich bylo jenom třináct, dvanáct trpaslíků a hobit. Opravdu, kde byl Thorin? Lámal si hlavy, jaký zlý osud ho postihl, jestli kouzla či nějaké temné síly, a celí se třásli, když tak leželi ztracení v lese. Jakmile pak večer přešel v černou noc, upadli jeden po druhém do tísnivého spánku, plného strašných snů, a tak je musíme prozatím opustit, příliš zmořené a vyčerpané, než aby postavili strážce nebo se střídali v hlídkách.

Thorin byl chycen daleko rychleji než oni. Vzpomínáte si, jak Bilbo usnul jako pařez, sotva vstoupil do okruhu světla? Podruhé vykročil vpřed Thorin, a jakmile světla pohasla, padl jako kámen, omámený divným kouzlem. Všechnen povyk, který tropili trpaslíci bloudící ve tmě, jejich pokřik, když je polapili a svázali pavouci, celou bitevní vřavu příštího dne, nic z toho neslyšel. Pak k němu přišli lesní elfové, spoutali ho a odvedli pryč.

Účastníci hodokvasu byli samozřejmě lesní elfové. Ti nejsou nijak zlí. Jestli mají nějakou chybu, pak je to nedůvěra k cizincům. Třebaže i v době našeho vyprávění ovládali mocná kouzla, byli ostražití. Lišili se od horských elfů ze západu a byli nebezpečnější a méně moudří. Většina z nich totiž (společně s jejich roztroušenými příbuznými v pahorkatině a v horách) byli potomci dávných kmenů, které nikdy nepoznaly Západní říši víl. Tam se dostali elfové světla a elfové moře a elfové hlubin, žili tam dlouhé věky, rostli do krásy a moudrosti a učenosti a vynášeli svá kouzla a získali obdivuhodnou obratnost ve vytváření krásných a podivuhodných věcí, než se někteří z nich vrátili do širého světa. Lesní elfové v širém světě se zdržovali v soumraku našeho slunce a měsíce, ale nejvíce milovali hvězdy a bloudili po velikých hvozdech, které se tyčily v zemích nyní už ztracených. Žili většinou na pokrajích lesů, odkud se občas vypravovali na hony nebo při světle luny či hvězd vyjížděli do otevřených krajín, ale po příchodu lidí tíhli čím dál víc k soumravnému šeru. Ale pořád to byli a zůstali elfové, což znamená Dobrý lid.

V jedné veliké jeskyni v Temném hvozdu, několik mil od jeho východního okraje, žil v době našeho příběhu jejich největší král. Před jeho mohutnou kamennou bránou proudila z výšin hvozdu řeka a plynula dál a ven do močálů u paty lesnaté pahorkatiny. Tahle veliká jeskyně, spojená ze všech stran s nesčíslnými menšími jeskyněmi a slujemi, se vinula do podzemí a byla v ní spousta chodeb a prostorných síní; byla však světlejší a přívětivější než jakákoli jeskyně skřetů, jelikož nebyla tak hluboko položená ani tak nebezpečná. Ve skutečnosti královi poddaní většinou žili a lovili v okolních lesích a měli obydlí nebo chatrče na zemi i v korunách stromů. Jejich oblíbené stromy byly buky. Královská jeskyně byla králův palác, jeho opevněná pokladnice a tvrz, chránící jeho lid před nepřáteli.

Byl to také žalář pro jeho vězně. A právě do téhle jeskyně odvěkli Thorina - ne příliš něžně, poněvadž neměli trpaslíky v lásce a Thorina pokládali za nepřítele. Za starých časů totiž s některými trpaslíky válčili a obviňovali je, že jim ukradli jejich poklad. Je však jenom spravedlivé poznamenat, že trpaslíci věc líčili jinak a prohlašovali, že si pouze vzali, co jím patřilo, poněvadž král elfů s nimi vyjednal zpracování svého surového zlata a stříbra, a odmítl jim pak zaplatit. Jestliže měl král elfů nějakou slabost, byla to láska k pokladům, zejména ke stříbru a bílým drahokamům, a třebaže jeho klenotnice byla

bohatá, stále toužil po jejím rozmnožení, jelikož pořád ještě neměl tak velký poklad jako elfí vládcové za dávných časů. Jeho lid ani nedoloval, ani nezpracovával kovy a drahokamy, ani se příliš neobtěžoval obchodem či obděláváním půdy. Tohle všechno dobře věděl každý trpaslík, třebaže Thorinova rodina neměla nic společného s oním dávným sporem, o kterém jsem se zmínil. Proto také Thorin, když z něho sňali kouzlo a on se vzpamatoval, dostal náramnou zlost, jak s ním zacházejí, a rozhodl se, že z něho nevytáhnou ani slovo o zlatě či klenotech.

Když jej přivedli před krále, král se na něj přísně podíval a zasypal ho spoustou otázek. Ale Thorin jenom prohlásil, že má hrozný hlad.

"Proč jste se pokoušel se svými trpaslíky třikrát napadnout moje elfy při jejich hodokvasu?" zeptal se král.

"Nikoho jsme nenapadli," odpověděl Thorin; "přišli jsme prosit o jídlo, protože jsme měli hrozný hlad."

"Kde jsou teď vaši přátelé, a co právě dělají?"

"To nevím, ale předpokládám, že mají hrozný hlad v lese."

"Co jste v lese dělali?"

"Sháněli se po jídle a pití, protože jsme měli hrozný hlad."

"Ale co vás do lesa vůbec přivedlo?" vybuchl vztekle král.

Na to Thorin sevřel rty a nepromluvil už ani slovo.

"No dobrá!" rozhodl král. "Odved'te ho a držte pod zámek, dokud se mu neuráčí povědět pravdu, i kdyby to mělo trvat sto let!"

Elfové tedy Thorina spoutali řemeny, zavřeli ho do jedné z nejspodnějších jeskynních kobek s pevnými dřevěnými dveřmi a nechali ho tam. Dali mu však najíst a napít, obojího dost, třebaže nic vybraného, poněvadž lesní elfové nejsou skřeti a chovají se poměrně slušně i ke svým nejhorším nepřátelům, které zajali. Obrovští pavouci byli jediní tvorové, s nimiž neznali smilování.

Tak tedy chudák Thorin uvízl v králově žalární kobce, a když vyjádřil své díky za chléb, maso a vodu, začal se starat, co se asi stalo s jeho nešťastnými přáteli. Zanedlouho se to dověděl, ale to už patří do příští kapitoly a začíná se tím další dobrodružství, kterém hobit znovu prokázal svou užitečnost.

Kapitola 9

OSVOBOZENÉ SUDY

Den po bitvě s pavouky Bilbo a trpaslíci podnikli poslední zoufalý pokus najít cestu z lesa, dřív než zajdou hladem a žízni. Zvedli se a klopýtavě vykročili směrem, o němž se osm z nich třinácti domnívalo, že tam leží stezka. Ale nikdy se už nedověděli, jestli měli pravdu. Jeden z těch šerých dnů, jaké byly ve hvozdu všechny, se zase jednou propadal do černé noci, když se náhle kolem nich rozzářila světla mnoha pochodní jako stovky rudých hvězd. Z lesa vyskočili lesní elfové s luky a oštěpy a vyzvali trpaslíky, aby zůstali stát.

Na boj nebylo ani pomyšlení. I kdyby nebyli trpaslíci tak zbědovaní, že se vlastně nechali zajmout rádi, jejich nože, jediné zbraně, které jim zbyly, by jim nebyly nic platné proti šípům elfů, kteří dokázali potmě trefit ptačí oko. Tak tedy jednoduše strnuli, pak si sedli na zem a čekali - všichni, až na Bilba, který si bleskem nasadil svůj prsten a uklouzl stranou. Takže když elfové spoutávali trpaslíky do dlouhé řady, jednoho za druhým, a počítali je, vůbec nenašli ani nepočítali hobita.

Právě tak ho neslyšeli ani netušili, že klusá kousek za světly jejich pochodní, když odváděli své zajatce do hvozdu. Všichni trpaslíci měli zavázané oči, ale na tom příliš nezáleželo, poněvadž ani Bilbo bez pásky na očích neviděl, kam jdou, a on sám ani trpaslíci neměli stejně potuchy, odkud vlastně vyšli. Bilbo měl co dělat, aby se udržel za pochodněmi, neboť elfové hnali trpaslíky, co nejrychleji zajatci stačili při své zbědovanosti a vyčerpání klopýtat vpřed. Král jim rozkázal, aby si pospíšili. Najednou se pochodně zastavily a hobit měl taktak čas, aby je dohonil, než průvod vykročil přes most. Byl to most, který vedl přes řeku ke vchodu do královny jeskyně. Dole se prudce hnala temná voda a na druhé straně mostu v příkrém srázu, zarostlém stromy, se otvírala dvoukřídlá brána do ústí nesmírné jeskyně. Mohutné buky tam sestupovaly až k vodě, takže jejich kořeny omýval proud.

Elfové popohnali své zajatce přes most, ale Bilbo vzadu zaváhal. Ústí podzemní sluje se mu vůbec nelíbilo, ale nakonec se rozhodl neopouštět své přátele - právě včas, aby přeběhl v patách poslednímu elfovi, než za nimi velká brána s třeskem zapadla.

Chodby uvnitř byly osvětleny načervenalými plameny pochodní a strážní elfové si zpívali, když pochodovali krivolakými a křížujícími se štolami, které duněly ozvěnou. Nepřipomínaly tunely skřetů: byly menší, ne tak hluboko pod zemí a byl v nich čistší vzduch. Ve velké síni se sloupy vytesanými z prahorního kamene seděl král elfů v křesle z vyřezávaného dřeva. Na hlavě měl korunu z lesních bobulí a rudého listí, neboť nastával opět podzim. Na jaře nosíval věnec z lesního kvítí. V ruce držel vyřezávanou dubovou berlu.

Věžňové byli předvedeni před něj, a třebaže se na ně zadíval sverepě, řekl svým elfům, aby je rozvázali, poněvadž byli tak otrhaní a vysílení. "Ostatně tady žádná pouta nepotřebují," řekl. "Nikdo, koho jednou přivedeme sem, neunikne mou zakletou branou."

Dlouho trpaslíky zpytavě vyslychal o tom, co dělají, kam šli a odkud přicházejí; ale nedostal z nich o mnoho víc než z Thorina. Byli mrzutí a dopálení a nesnažili se ani předstírat zdvořilost.

"Co jsme vlastně provedli, ó králi?" rozzlobil se Balin, který byl z téhle společnosti nejstarší. "Je to snad zločin, zabloudit v lese, mít hlad a žízeň a být zákeřně polapen pavouky? Jsou snad pavouci vaše domácí zvířata nebo vaši mazlíčkové, že vás jejich zabíjení zlobí?"

Takováhle poznámka ovšem krále rozzlobila ještě víc, takže odsekl: "Zločin je potloukat se po mé říši bez dovolení. Zapomínáte snad, že jste byli v mém království a že jste šli po cestě, kterou zbudovali moji elfové? Nepronásledovali jste snad mé lidi třikrát do lesa a neobtěžovali jste je? A nezburcovali jste snad pavouky svým povykem a křikem? Po všech těch vašich výtržnostech mám právo vědět, co vás sem přivádí, a jestli mi to nepovíte hned, dám vás všechny zavřít, dokud nepřijdete k rozumu a nenaučíte se chovat slušně!"

Pak nařídil, aby každého trpaslíka zavřeli do zvláštní cely a dali mu jíst a pít, ale aby žádného nepouštěli z kobky, dokud aspoň jeden z nich neprojeví ochotu povědět mu, co chce vidět. Ale neprozradil jim, že jeho vězněm je i Thorin. Na to přišel teprve Bilbo.

Chudák pan Pytlík - byl to dlouhý, nudný čas, co v té jeskyni trávil sám, pořád se musel schovávat, nikdy se neodvážil sundat prsten a ani usnout, dokonce i když si zalezl do nejtemnějšího a nejodlehlejšího koutku, jaký mohl najít. Aby se nějak zaměstnal, začal se potulovat po paláci elfího krále. Brána se zavírala kouzlem, ale občas, když byl dost rychlý, se mu podařilo proniknout ven. Družiny lesních elfů, někdy s králem v čele, vyjížděly občas ven na lov nebo se vypravovaly za jinými záležitostmi do hvozdů i do krajů na východě. Nejednou ho málem křídla brány přiskřípla, když s třeskem zapadla po projití posledního elfa, ale vmísit se mezi elfy si netroufal kvůli svému stínu (třebaže ten byl ve světle pochodní nezřetelný a mátožný) nebo ze strachu, že do něho někdo vrazí a objeví ho. A když se dostal ven, což nebylo nijak často, nikomu to nepomohlo. Nechtěl opustit trpaslíky a vlastně ani nevěděl, kam by se bez nich vrátil. Nemohl zůstat s elfy na lovu po celou dobu, co byli venku, takže nikdy neobjevil žádnou cestu z hvozdu a nezbyvalo mu nežli nešťastně bloumat po lese, v hrůze, že zabloudí, dokud se mu nenaskytla příležitost k návratu. Venku také hladověl, poněvadž nebyl žádný lovec, kdežto uvnitř v jeskyních si přece jen opatřil nějaké to živobytí, co ukradl ze spíží nebo ze stolů, když nebyl nikdo nablízku.

"Jsem jako lupič, co nemůže pryč, ale musí uboze loupit den za dnem pořád ve stejném domě," říkal si.

"Tohle je ta nejnudnější a nejotravnější stránka celého toho hloupého, únavného a nepříjemného dobrodružství. Kéž bych byl zpátky ve své hobití noře u vlastního teplého krbu a svítící lampy!" Často také zatoužil, aby mohl poslat vzkaz čarodějovi s prosbou o pomoc, ale to bylo přirozeně naprosto nemožné, a tak si brzy uvědomil, že jestli se má něco podniknout, musí to podniknout pan Pytlík sám a bez pomoci.

Posléze asi po týdnu či po čtrnácti dnech tohoto plíživého života se mu pozorováním a sledováním strážných a všemožným riskováním podařilo zjistit, kde je který trpaslík zavřený. Objevil všech jejich dvanáct cel v různých částech paláce a po čase v něm všude dobře trefil. Jaké bylo jednoho dne jeho překvapení, když vyslechl rozmluvu několika strážných a dověděl se z ní, že ve vězení je ještě jeden trpaslík ve zvlášť hlubokém temném sklepení! Okamžitě ovšem uhodl, že jde o Thorina, a za nějaký čas

se přesvědčil, že uhodl správně. Po překonání mnoha těžkostí se mu konečně podařilo připlížit se tam, když nikdo nebyl poblíž, a promluvit si s hlavou trpaslíků.

Thorin byl už tak zmořený, že se už ani nevztekal na svou smůlu, ba dokonce začal uvažovat, že králi poví všechno o svém pokladu a o svém poslání (což ukazuje, jak hluboko klesl na duchu), když vtom najednou uslyšel Bilboův hlásek u klíčové dírky. Sotva věřil vlastním uším. Brzy se však ujistil, že se nemůže mýlit, přišel ke dveřím a dlouho si šeptali s hobitem na druhé straně.

A tak byl Bilbo s to tajně vyřídit Thorinův vzkaz každému z ostatních uvězněných trpaslíků, pověděl jim, že jejich náčelník Thorin je rovněž poblíž ve vězení a že nikdo z nich nemá králi prozrazovat účel jejich cesty, aspoň zatím ne, jestliže jim k tomu Thorin nedá pokyn. Thorin totiž opět nabył mysli, když slyšel, jak hobit zachránil jeho společníky před pavouky, a byl znovu odhodlán nevykupovat se tím, že by králi slíbil podíl na pokladu, dokud nepomine všechna naděje na záchranu jiným způsobem, vlastně dokud pozoruhodný pan Neviditelný Pytlík (o kterém i Thorin začal mít to nejlepší mínění) definitivně nezjistí, že nelze vymyslet žádnou lepší cestu k úniku.

Když ten vzkaz dostali ostatní trpaslíci, naprosto s tím souhlasili. Všichni si mysleli, že jejich vlastní podíly na pokladu (který už považovali za svůj, bez ohledu na své postavení a na dosud nepřemoženého draka) by se vážně ztenčily, kdyby si lesní elfové dělali nárok na jeho část, a všichni Bilbovi důvěřovali. Přesně tak, jak to předpověděl Gandalf, chápete. Možná i tohle byl částečně důvod, proč odešel a nechal je samotné.

Bilbo se však na věc nedíval ani zdaleka tak nadějně jak oni. Nelíbilo se mu, že mají všichni záviset na něm, a toužil, aby měl po ruce čaroděje. Ale nic naplat: oddělovala je pravděpodobně celá chmurná rozloha Temného hvozdu. Seděl a dumal a dumal, div mu hlava nepraskla, ale nic geniálního jej nenapadlo. Prsten neviditelnosti byl sice výborná věc, ale jeden nemohl stačit pro čtrnáct osob. Jenomže nakonec, jak už jste jistě uhodli, Bilbo své přátele přece jen zachránil, a teď si povíme, jakým způsobem. Jednoho dne, když se potuloval a čenichal kolem, objevil jistou velice zajímavou věc: velká brána nebyla jediným přístupem do jeskyně. Pod nejspodnější částí paláce protékal proud, který se vléval do Lesní řeky o kus dál na východ, za příkrým srázem, v němž se otvíralo hlavní ústí do jeskyně. V místech, kde tenhle podzemní proud vytékal ze svahu kopce, byla mřížová vodní vrata. Skalnatý strop jeskyně se tam svažoval téměř až k hladině proudu, a odtamtud se až na jeho dno dala spustit padací mříž, aby každému zabránila vniknout touto cestou dovnitř či uniknout ven. Jenomže mříž bývala často zdvižena, poněvadž tudy proudil živý provoz oběma směry. Kdyby se někdo dostal po vodě dovnitř, octl by se v temném rozsochatém tunelu, vedoucím hluboko do nitra kopce, ale na jednom místě, kde probíhal pod jeskyněmi, byla část jeho stropu proražena a nahrazena velkými dubovými padacími dveřmi. Ty vedly nahoru do královských sklepů, kde stály dlouhé řady sudů a soudků, neboť lesní elfové, a zejména jejich král, měli velice rádi víno, ačkoli nikde v okolí nebyly žádné vinice. Víno, stejně jako jiné zboží, se dováželo zdaleka, buď od příbuzných elfů na jihu, nebo z lidských vinic v dálných krajích.

Z úkrytu za největšími sudy objevil Bilbo padací dveře a jejich účel, a když tam tak číhal a poslouchal řeči královských služebníků, dověděl se, že víno i jiné zboží se dopravuje po řekách nebo po souši na Dlouhé jezero. Zdálo se, že tam dosud kvete jedno lidské město, postavené na mostech vyčnívajících daleko do vody na ochranu proti nepřítelům všeho druhu, zejména proti drakovi z Hory. Z Jezerního města se sudy dopravovaly po Lesní řece. Často je pouze svázali dohromady jako velké vory a poháněli je vesly nebo bidly proti proudu; někdy je nakládali na ploché pramice.

Když byly sudy prázdné, elfové je shazovali padacími dveřmi, vytáhli vodní mříž, a sudy pluly a poskakovaly po vodě, až je proud zanesl daleko po řece k jedné zátoce blízko nejvýchodnějšího okraje Temného hvozdu. Tam je všechny shromáždili, svázali dohromady a dopravili po řece zpátky do Jezerního města, které stálo poblíž ústí Lesní řeky do Dlouhého jezera.

Teď Bilbo nějakou chvíli seděl a přemýšlel o té vodní bráně, kladl si otázku, jestli by jeho přátelé nemohli uniknout tamtudy, a nakonec se mu v hlavě začal rodit zoufalý plán.

Věznům právě přinesli večeri. Strážní dupali chodbami pryč, odnášeli s sebou pochodně a nechávali všechno ve tmě, Bilbo slyšel, jak správce královského paláce přeje veliteli dobrou noc.

"Ale teď pojď se mnou," řekl mu, "a ochutnej to nové víno, co právě přišlo. Budu mít dnes v noci plné ruce práce s vyklízením prázdných sudů ze sklepů, tak se napřed napijme, aby mi to šlo líp od ruky."

"Výborně!" zasmál se velitel stráže, "Ochutnám je s tebou, jestli je dost dobré pro králův stůl. Dneska je velký hodokvas a nehodilo by se poslat nahoru nějakou břečku."

Když Bilbo vyslechl tahle slova, celý se roztřepetal vzrušením, neboť si uvědomil, že mu přeje štěstí a dává mu příležitost vyzkoušet ten zoufalý plán okamžitě. Šel za oběma elfy, až vešli do malého sklípku a zasedli ke stolu, na kterém stály dva pořádné korbele. Brzy začali popíjet a vesele se smát. Bilbovi přálo opravdu mimořádné štěstí. Muselo to být silné víno, aby zmohlo lesního elfa, ale tohle víno byl zřejmě opojný ročník z velkých vinic v Dorwinionu, který nebyl určen pro královské vojáky ani služebníky, nýbrž výhradně pro královskou tabuli, a také pro menší číše, než byly správcevy objemné korbele.

Velitel stráže začal brzy poklimbávat, pak si položil hlavu na stůl a tvrdě usnul. Správce ještě nějakou chvíli mluvil a smál se sám pro sebe, jako by to nepozoroval, ale brzy i jemu klesla hlava na stůl a on usnul a chrápal vedle svého kamaráda. V tom okamžiku se hobit vplížil dovnitř. Za chvíli byl velitel stráže bez klíčů a Bilbo klusal co možná nejrychleji chodbami k celám. Veliký svazek ho hrozně tížil a přes svůj prsten měl často srdce až v hrdle, poněvadž nemohl zabránit, aby klíče co chvíli hlasitě nezacinkaly a nezachřestily, z čehož se pokaždé všecek rozklepal.

Napřed odemkl Balinovy dveře, a sotva byl trpaslík venku, znovu je opatrně zamkl. Můžete si představit, jak nad tím Balin užasl, ale přes všechnu svou radost, že se dostal z tísnivé kamenné kobky, chtěl zůstat stát a vyptávat se, co Bilbo hodlá podniknout, a vůbec se dovědět všechno.

"Na to teď není čas!" umlčel jej hobit. "Musíte za mnou! Všichni se musíme držet pohromadě a neriskovat, že se rozdělíme. Bud' uprchneme všichni, nebo nikdo, a tohle je naše poslední příležitost. Jestli nám na to přijdou, buhsámví, kam vás král zavře příště, nejspíš s řetězy na ruku i na nohu. Tak se mnou, prosím vás, nediskutujte!"

Vydali se pak ode dveří ke dveřím, až Bilbův průvod narostl na dvanáct členů - a žádný z nich nebyl nijak čilý v té tmě a po tak dlouhém vězení. Bilbovi se zastavilo srdce pokaždé, když některý z nich vrazil do druhého nebo vyhekl či zašeptal ve tmě. "Čert aby vzal ten trpasličí kravál!" pomyslel si. Ale všechno zatím klapalo a nepotkali žádné stráže. To proto, že se tu noc konal velký podzimní hodokvas, v lesích i v síních nahoře. Skoro všichni královi poddaní se veselili.

Nakonec po dlouhém blouzení dorazili k Thorinovu žaláři, hluboko dole a naštěstí nedaleko sklepů.

"Namouduši!" podivil se Thorin, když mu Bilbo pošeptal, aby vyšel z kobky a připojil se ke svým přátelům. "Gandalf měl pravdu, jako obyčejně. Zdá se, že z vás bude znamenitý lupič, až přijde čas. Rozhodně jsme vám všichni navždycky k službám, ať už nás teď čeká cokoli. Ale co nás vlastně čeká?" Bilbo viděl, že je načase vysvětlit jim co možná nejsrozumitelněji svůj plán, ale nebyl si vůbec jistý, jak jej trpaslíci přijmou, jeho obavy byly oprávněné, poněvadž se jim jeho nápad vůbec nelíbil, a začali přes všechno svůj strach hlasitě reptat.

"Všichni se potlučeme a rozbijeme nacimprcampr, a k tomu se určitě utopíme," brumlali. "Mysleli jsme, že vás napadlo něco rozumného, když se vám podařilo zmocnit se těch klíčů. Tohle je šílenství!"

"No dobrá!" odpověděl Bilbo, celý sklíčený, ale také jaksepatří dopálený. "Pojďte se tedy vrátit do svých útulných kobčiček, já vás tam zase zamкну a můžete si tam pohodlně sedět a vymýšlet lepší plány, jenomže nemyslím, že by se mi podařilo zmocnit se klíčů ještě jednou, i kdybych měl chuť se o to pokusit."

Tohle byl pro ně trochu silný tabák, a tak se utišili. Nakonec ovšem museli udělat přesně to, co Bilbo navrhoval, protože bylo očividně nemožné, aby se pokusili najít cestu do hořejších síní nebo se probít skrz bránu uzavřenou kouzlem; a nemělo žádný smysl reptat v chodbách, dokud nebudou znovu chyceni. Následovali tedy hobita a vplížili se do nejspodnějších sklepů. Cesta je vedla kolem dveří, jimiž bylo vidět velitele stráže a správce paláce, jak dosud blaženě chrápol s úsměvem ve tvářích. Víno z Dorwinionu vyvolává hluboké a příjemné sny. Zítřka se měl ve tváři velitele stráže objevit jiný výraz, i když se Bilbo, dříve než přišli dál, vkradl dovnitř a laskavě připjal klíče zase na jeho opasek.

"To mu aspoň ušetří něco z maléru, který ho čeká," řekl si pan Pytlík. "Nebyl to špatný chlapík a k vězňům se choval docela slušně. A taky jim to všem zamotá hlavu. Budou si myslet, že vládneme náramně mocným kouzlem, abychom prošli všemi těmi zamčenými dveřmi a zmizeli. Zmizeli! Ted' sebou musíme hodit, jestli se to má zdařit!"

Balinovi řekl, aby hlídal velitele stráže a správce a varoval své druhy, kdyby se spáči pohnuli. Všichni ostatní pak zamířili do sousedního sklepa s padacími dveřmi. Času neměli nazbyt. Zanedlouho, jak Bilbo věděl, přijdou elfové, kteří mají příkaz, aby správci pomohli shodit prázdné sudy padacími dveřmi do proudu. Sudy už vlastně stály v řadách na podlaze, připravené ke shození. Některé z nich byly od vína, a ty nebyly zrovna vhodné, poněvadž se nedaly snadno otevřít bez velkého hluku a potom zase zavřít. Ale byly tam i jiné, kterých se užívalo pro dopravu ostatního zboží, másla, jablek a všeličeho jiného do králova paláce.

Brzy jich vyhledali třináct, dostatečné prostorných, aby se do každého z nich vešel jeden trpaslík. Pro pravdě řečeno, některé byly až příliš prostorné, a trpaslíci do nich lezli s úzkostí, jak se v nich asi budou zmítat a otloukat, třebaže Bilbo udělal všechno, aby našel dost slámy a jiných materiálů, kterými by jim sudy vystlal tak pohodlné, jak jen to bylo v té krátké době možné. Konečně bylo dvanáct trpaslíků zapakováno. Thorin nadělal spoustu potíží, mlel se a vrtěl ve své bečce a vrčel jako velký pes v příliš malé boudě, kdežto Balin, který přišel na řadu poslední, nebyl pořád spokojen s otvory pro přívod vzduchu a tvrdil, že se dusí, ještě dřív, než nad ním zapadlo víko. Bilbo se vynasnažil zalepit co nejdůkladněji boční otvory v sudech a připevnit víka co nejbezpečněji, a teď tu zůstal opět sám, pobíhal kolem, dokončoval balení a zoufale doufal, že jeho plán vyjde.

Stihl to jen taktak. Sotva pár minut poté, co upevnil Balinovo víko, se ozvaly hlasy a zablikaly pochodně. Do sklepů vešlo několik elfů, kteří spolu hlasitě rozmlouvali, smáli se a prozpěvovali si útržky písniček. Opustili v jedné síni nahoře veselý hodokvas a toužili se tam co nejdříve vrátit.

"Kde je ten správce, starej Galion?" řekl jeden. "Neviděl jsem ho dnes večer u tabule. Měl by tady čekat a ukázat nám, co máme udělat."

"To bude k vzteku, jestli ten starej lenochod přijde pozdě," řekl jiný. "Nechce se mi marnit tady dole čas, když se nahoře zpívá!"

"Haha!" ozval se výkřik třetího. "Tady je ten starej rošťák s hlavou u džbánu! Dávali si tady do nosu sami s jeho kumpánem kapitánem."

"Zatřes jím! Probud' ho!" volali ostatní netrpělivě.

Galionovi se vůbec nelíbilo, že jím třesou a že ho budí, a tím méně, že se mu posmívají. "Vy všichni jste přišli pozdě," bručel. "Já abych se tady dole na vás učekal, zatímco vy si pijete a veselíte se a zapomínáte na své povinnosti. Není divu, že jsem usnul únavou!"

"Není divu," odpověděli mu, "když je vysvětlení hned po ruce ve džbánu. Dejte nám ochutnat toho vašeho uspávacího elixíru, než se do toho pustíme! Tady klíčníka budit nemusíte. Zdá se, že má pro dnešek dost."

Vypili si jednu rundu a najednou se převelice rozjařili. Ale nepřipravilo je to tak docela o smysly. "U všech všudy, Galione!" volali někteří. "Začal jste si dávat do trumpetky trochu brzy a popletlo vám to hlavu! Připravil jste tady nějaké plné bečky místo prázdných, jestli sedá soudit podle jejich váhy."

"Dejte se do práce!" zabručel správce. "Ožbrundové nemají v rukou pro váhu žádný cit. Tyhle soudky jdou ven, a žádné jiné! Udělejte, co vám říkám!"

"No dobrá, dobrá," chlácholili ho a váleli soudky k otvoru. "Padne to na vaší hlavu, jestli královny plné bečky másla a jeho nejlepší víno poplují po řece, aby se Jezerní lidé zadarmo poměli!"

Val se - val se - val
dolů dírou dál!
Hej rup! Žbluňk! Šup!
Dolů dírou, dolů hup!

Takhle si zpívali, když jeden sud za druhým duněly v temném otvoru a překulovaly se do studené vody o pár stop níž. Některé sudy byly skutečně prázdné, jiné bečky obsahovaly každá důkladně zapakovaného trpaslíka, ale všechny padaly dolů s náramným rachotem a rámusem, žuchaly o ty, které už byly dole, žbluňkaly do vody, narážely o stěny tunelu, srážely se mezi sebou a poskakovaly pryč dolů po proudu. Právě v tom okamžiku si Bilbo náhle uvědomil slabinu svého plánu. Vy jste na ni nejspíš přišli už před

chvilí a smáli jste se mu, ale pochybuji, že byste na jeho místě dokázali aspoň polovinu toho, co on. Samozřejmě, uvědomil si, že on sám v žádném sudu není a že nemá nikoho, kdo by ho do nějakého zandal, i kdyby k tomu byla příležitost! Vypadalo to, že tentokrát určitě ztratí své přátele (skoro všichni už zmizeli temným otvorem padacích dveří), že zůstane natrvalo odsouzen, aby se ploužil po elfí jeskyň jako permanentní lupič nadosmrti. I kdyby se mu totiž podařilo okamžitě uniknout horní bránou, měl zatracené malou naději, že by trpaslíky někdy našel. Neznal cestu po souši k místu, kde se sudy shromažďovaly. Trápilo ho, co propánakrále bude s jeho přáteli bez něho, poněvadž neměl čas povědět jim všechno, co zjistil a co hodlal podniknout, až se jednou dostanou z lesa. Zatímco mu táhly hlavou tyhle myšlenky, náramně rozveselení elfové si začali prozpěvovat kolem vodní brány. Někteří se už pustili do vytahování lan, kterými se zdvihala mříž, aby sudy mohly ven, jakmile všechny doplují dolů.

Do svých krajů hleďte plout,
kam vás nese prudký proud!
Pryč z těch temných jeskyní,
severní kde hory ční,
kde vám širý šerý hvozd
dává znát svou divokost!
Plujte z lesní houštiny
dolů kolem bažiny,
kolem močálů a blat,
kde vám vítr bude vát,
kde vás mlha orosí
nad jezerem v rákosí!
Plujte, plujte s hvězdami
v chladném nebi nad vámi,
přes písky a peřeje,
než vás slunce zahřeje!
K jihu dál a k jihu dál,
aby den vás přivítal!
Zpátky k lukám plným trav,
kde se pasou stáda krav,
zpátky vašim sadům vstříc,
do zahrad a do vinic!
Aby den vás hřál a plál,
k jihu dál a k jihu dál!
Kam vás nese prudký proud,
do svých krajů hleďte plout!

A teď se valil k padacím dveřím poslední sud. Chudák malý Bilbo nevěděl ve svém zoufalství nic jiného nežli se sudu chytit a nechat se s ním skutálet přes okraj. Žbluňk! Spadl dolů do vody, do studené temné vody, a sud spadl na něho.

Znovu vyplaval, prskal, plival a držel se sudu jako krysa, poněvadž se mu přes všechnu námahu nepodařilo vylézt na něj nahoru. Pokaždé, když se o to pokusil, sud se překulil a uklouzl mu. Byl opravdu prázdný a plul lehce jako korková zátka. Třebaže měl Bilbo uši plné vody, slyšel dosud ze sklepa nad sebou zpívat elfy. Pak najednou dveře s bouchnutím zapadly a elfí hlasy utichly. Hobit plul v ledové vodě tmavým tunelem docela sám - nemůžete přece počítat přátele, kteří jsou všichni zandani do sudů.

Po chvíli se ve tmě před ním objevila šedivá skvrna. Slyšel vrzání vytahované mříže a zjistil, že je právě uprostřed vřavy poskakujících a do sebe narážejících soudků a beček, které se všechny tísnily dohromady, aby se prodraly pod klenbou a doslaly se ven do volného proudu. Měl co dělat, aby se

zachránil před rozmačkáním a roztlučením napadrt', ale sudy se konečně začaly uvolňovat z hemživého shluku, jeden po druhém klouzaly pod kamenným obloukem a mizely. Tehdy si uvědomil, že by si byl nijak nepomohl, kdyby se mu podařilo posadit se rozkročmo na svůj sud, poněvadž mezi jeho vrškem a klenbou, která se prudce svažovala k bráně, nebylo dost místa ani pro hobita.

Vypluli ven pod převislými větvemi stromů na obou březích. Bilbo by byl rád věděl, jak se daří trpaslíkům a jestli do jejich beček nevniká moc vody. Některé z nich, které poskakovaly šerem vedle něho, se zdály ponořeny značně hloub než ostatní, a domyslel se, že právě v nich jsou trpaslíci. "Doufám jenom, že jsem přidělal víka dost pevně!" pomyslel si, ale zakrátko měl tolik starostí sám se sebou, že na trpaslíky pro tu chvíli zapomněl. Podařilo se mu udržet hlavu nad vodou, ale třásl se zimou a napadlo ho, jestli z toho nebude mít smrt, dřív než se na něj usměje štěstí, a jestli by neměl riskovat, pustit se sudu a pokusit se doplavat k břehu.

Štěstí se na něj opravdu usmálo zanedlouho: vířivý proud strhl několik sudů k břehu, kde na chvíli uvázly na nějakém kořenu pod vodou. Bilbo využil příležitosti, aby se vyškrábal na vršek svého sudu, dokud jej jiná zaklíněná bečka udržovala v klidu. Vydrápal se tam jako topící se krysa a lehl si s roztaženými rukama i nohama, aby co nejlíp udržoval rovnováhu. Větrík byl chladný, ale nestudil tolik jako voda, a Bilbo jenom doufal, že se do ní neskulí zpátky, jakmile se sudy dají zase do pohybu.

Zanedlouho se skutečně znovu uvolnily a vyrazily s převahou a vířením dál po vodě, až je strhl hlavní proud. Tam hobit zjistil, že udržet se je skutečně tak těžké, jak se obával, ale nějak se mu to podařilo, třebaže to bylo zoufale nepohodlné. Naštěstí byl hodně lehký, kdežto sud byl pořádně velký, a poněvadž do něho zatékalo, nabral už trochu vody. Stejně to však bylo jako jízda bez třmenů na břichatém poníku, který má pořád sklon vyválet se v trávě.

Tímhle způsobem se pan Pytlík konečně dostal do míst, kde stromy po obou stranách prořídly. Viděl mezi nimi bledou oblohu. Temný proud se najednou rozlil do široka, jak vplynul do Lesní řeky, která prudce stékala dolů od královny velké brány. Matná vodní rozloha už nebyla zastíněna stromy a na její klouzající hladině tančily roztřesené zrcadlové obrazy mraků a hvězd. Potom spěchající vody Lesní řeky vrhly celý shluk sudů a beček k severnímu břehu, v němž vymlely širokou zátoku. Pod vymletými břehy tam byla štěrková náplavka, chráněná na východním konci malým mysem vyčnívajícím z tvrdé skály. Většina sudů byla vyplavena na plochou náplavku, třebaže pár jich bylo vrženo na tu kamennou hráz. Nahoře na březích už vyhlíželi elfové. Rychle všechny sudy dostrkali a vytáhli na náplavku, a když je spočítali, svázali je dohromady a nechali je tam do rána. Chudáci trpaslíci! Bilbo na tom teď nebyl tak špatně. Sklouzl ze svého sudu, dobrodil se na břeh a pak se připlížil k několika chatrčím, které uviděl na pokraji vody. Teď už se dvakrát nerozmýšlel, jestliže se mu naskytla příležitost sáhnout bez pozvání po něčem k večeři, poněvadž k tomu byl nucen tak dlouho a poznal až příliš dobře, co je to opravdový hlad, ne pouze zdvořilý zájem o vybrané lahůdky dobře zásobené špižirny. Zhlédl také mezi stromy záblesky ohně, a ten ho náramně přitahoval, když se mu mokré a otrhané šaty studeně a protivně lepily na tělo.

Nemusím vám mnoho vykládat o dobrodružstvích oné noci, neboť se blížíme ke konci pouti na východ a dostáváme se k poslednímu a největšímu dobrodružství, takže si musíme pospíšet. Samozřejmě že s pomocí kouzelného prstenu to Bilbovi šlo napřed výborně, ale nakonec ho prozradily mokré šlápoty a crček vody, který za sebou nechával, kamkoli vkročil nebo si sedl, a také začal popotahovat, a kdekoli se chtěl schovat, upozornily na něho mocné výbuchy potlačovaného kýčání. Velmi brzy byla celá víska u řeky vzhůru, ale Bilbo unikl do lesa s bochníkem chleba, s koženým měchem vína a s paštikou, které mu nepatřily. Zbytek noci musel strávit tak mokrá, jak byl, a bez ohně, ale víno mu to ulehčilo, a skutečno si trochu zdříml na hromádce suchého listí, třebaže roční doba už značně pokročila a bylo chladno.

Probudil se obzvlášť hlasitým kýchnutím. Bylo už kalné ráno a dole u řeky se rozléhal veselý hlas. Elfové dělali ze sudů vor a jejich voráři jej brzy měli splavit po proudu do Jezerního města. Bilbo znovu kýchl. Voda z něho necrčela, ale byl všecek prostydý. Pustil se dolů, jak rychle ho jen ztuhlé nožky nesly, a podařilo se mu právě včas dostat se na sudový vor, aniž si ho ve všeobecném ruchu kdo povšiml. Naštěstí zrovna nesvítlo slunce, které by mohlo vrhnout zrádný stín, a Bilbo bohudíky dlouhou dobu ani

jednou nekýchl.

Vorařská bidla mocně zabrala. Elfové v mělké vodě strkali a tlačili. Sudy svázané dohromady vrzaly a vázly.

"To je ale těžký náklad!" bručeli někteří elfové. "Mají moc velký ponor - některé z nich nejsou vůbec prázdné. Kdyby byly vyplavaly na břeh ve dne, mohli jsme se do nich podívat."

"Teď na to není čas!" vykřikl vorař. "Odrážíme!"

A tak konečně vypluli, napřed pomalu, dokud se nedostali kolem skalního výběžku, na kterém stáli jiní elfové a odstrkávali je bidly, a pak stále rychleji, jak je strhával hlavní proud, a tak plynuli dál a dál k jezeru.

Trpaslíci unikli z králových žalárních kobek a dostali se ven z hvozdu, ale zda živí či mrtví, to se teprve uvidí.

Kapitola 10

VŘELÉ UVÍTÁNÍ

Jak tak pokračovali v plavení, čím dál víc se rozjasňovalo a oteplovalo. Po nějakém čase řeka zahrnula kolem příkrého výběžku země, který k ní spadl z levé strany. Nejhlubší proud bublavě narážel na jeho skalnaté úpatí jako na nějaký útes. Pak náhle zůstal útes za nimi. Břehy se snížily. Stromy skončily. A Bilbovi se naskytl takovýhle pohled:

Doširoka kolem se rozvířal kraj plný vody z řeky, která se dělila a pokračovala stem křivolakých proudů nebo zůstávala stát v močálech a tůních, tečkovaných všude ostrůvky, hlavní tok řeky však vytrvale plynul dál středem. A v dálce se rýsovala Hora s temným temenem v potřhaných oblacích! Její nejbližší sousedy na severovýchod a zpusťšenou krajinu, která ji s nimi spojovala, nebylo vidět. Strměla docela sama a hleděla přes bažiny k hvozdu. Osamělá hora! Bilbo putoval daleko a prošel spoustou dobrodružství, aby ji uviděl, a teď se mu pohled na ni Ani v nejmenším nelíbil.

Když naslouchal řečem vorařů a dal si dohromady útržky utroušených informací, brzy si uvědomil, že má veliké štěstí, jestliže ji vidí vůbec, třeba jen z téhle dálky. Ať bylo vězení, kterým prošel, sebepochmurnější a jeho současné postavení sebenepříjemnější (nemluvíc ani o chudácích trpaslicích dole v sudech), pořád ještě mu štěstí přálo víc, než by byl řekl. Rozhovory vorařů se vesměs týkaly obchodu, který se rozvíjel po vodních tocích, a vzrůstu provozu po řece, poněvadž suchozemské cesty od východu směrem k Temnému hvozdu zanikly nebo se jich přestalo užívat; nebo se mluvilo o sporech mezi Jezerními lidmi a lesními elfy o udržování Lesní řeky a jejích břehů. Zdejší kraj se hodně změnil od dob, kdy v Hoře sídlili trpaslíci, od dob, které se pro většinu zdejších obyvatel staly jen mlhavou tradicí a vzpomínkou. Změnil se dokonce i v nedávných letech, od posledních zpráv, které o něm měl Gandalf. Velké lijáky a průtrže mračen rozvodnily řeky tekoucí na východ, a také zde párkrát došlo k zemětřesení (což někteří kladli za vinu drakovi - zmiňovali se o něm s kletbami a zlověstným pokývnutím hlasy směrem k Hoře). Po obou stranách se stále víc šířily močály a rašeliniště. Stezky zmizely, právě tak jako mnohý jezdec a poutník, když se pokoušel najít tam ztracenou cestu. Elfí stezka napříč hvozdem, po které šli na Meddědovu radu trpaslíci, ústila teď v pochybný a málo užívaný konec na východním okraji pralesa; už jenom řeka představovala bezpečné spojení mezi pokrajem Temného hvozdu a planinami na severu ve stínu Hory, a řeka byla střežena králem lesních elfů.

Vidíte tedy, že Bilbo nakonec přišel po jediné schůdné cestě, která tam zbývala. Snad by bylo pana Pytlíka, když se tak trásl na sudech, trochu utěšilo, kdyby byl věděl, že zpráva o tom, co výpravu potkalo, už dostihla Gandalfa v dalekých krajích, nadělala mu veliké starosti, a že se čaroděj, poněvadž už vlastně končí se svou tamější záležitostí (která nepatří do našeho vyprávění), chystá vyhledat Thorinovu družinu. Jenomže tohle Bilbo nevěděl.

Věděl pouze, že řeka pokračuje stále dál, zdánlivě donekonečna, že on sám má hlad a ohavnou rýmu a že se mu nelíbí, jak se na něj Hora hrozivě mračí, pořád blíž a blíž. Po nějakém čase se však řeka stočila víc k jihu a Hora opět ucouvla, až konečně pozdě odpoledne vplynula řeka do skalnatého koryta a soustředila všechny své roztoulané vody do hlubokého a prudkého proudu, takže uháněli velikou

rychlostí.

Po západu slunce se Lesní řeka dalším obloukem k východu vrhla do Dlouhého jezera. Vlila se tam širokým ústím s kamenitými útesy po obou stranách, u jejichž paty byly hromady šterku. Dlouhé jezero! Bilbo si nikdy nepředstavoval, že by nějaká vodní rozloha s výjimkou moře mohla působit tak mohutně. Jezero bylo tak široké, že se protější břeh zmenšoval dálkou, ale tak dlouhé, že jeho severní konec, směřující k Hoře, nebyl v dohledu vůbec. Bilbo věděl jenom z mapy, že daleko tím směrem, kde se už třpytily hvězdy Velkého vozu, vtéká do té rozlohy Bystrá řeka z Dolu a společně s Lesní řekou naplňuje hlubokými vodami jezero, které kdysi určitě bylo prostorným a hlubokým skalnatým údolím. Na jižním konci spojené vody opět vytékaly, vrhaly se dolů vysokými vodopády a hnaly se pryč do neznámých končin. Řev vodopádů bylo slyšet tichým večerem jako vzdálené hřmění.

Nedaleko od ústí Lesní řeky leželo podivné město, o kterém slyšel Bilbo mluvit v královských sklepech. Nebylo postaveno na břehu, ačkoli i tam stálo pár budov a chatrčí, nýbrž přímo na hladině jezera, a před vířením vlévající se řeky bylo chráněno skalnatou výspou, která vytvářela klidný záliv. Mohutný dřevěný most vybíhal k obrovským kůlům z pralesních stromů, na nichž bylo vybudováno rušné dřevěné město, nikoli město elfů, nýbrž lidí, kteří si dosud troufali žít tady, ve stínu vzdálené dračí hory. Obchod se zbožím, které bylo dopravováno proti proudu velké řeky z jihu a převáženo povozy kolem vodopádů do jejich města, jim pořád ještě vynášel, ale za slavných dávných časů, kdy na Severu kvetlo bohaté město Dol, i zdejší měšťané bývali zámožní a mocní, měli na vodách celé flotily člunů, z nichž některé byly plné zlata a jiné plné válečníků ve zbroji, a docházelo k válkám a k činům, ze kterých teď zbyly už jen legendy. Kdykoli poklesla hladina jezera suchem, bylo dosud vidět podél pobřeží trouchnivějící kůly, na nichž kdysi stávalo větší město.

Ale na to všechno se už lidé málo pamatovali, třebaže někteří dosud zpívali staré písně o králích trpaslíků pod Horou, o Throrovi a Thrainovi z rodu Durinova, o pochodu draka i o pádu pánů z Dolu. Někteří zpívali také o tom, že Thror a Thrain se jednoho dne vrátí, že horskou bránou poteče v řekách zlato a celý kraj se rozezní novými zpěvy a novým smíchem. Tahle příjemná legenda však příliš neovlivňovala jejich běžnou každodenní práci.

Sotvaže se vor ze sudů objevil v dohledu, od kůlů města vyjely čluny a ozvaly se hlasy na pozdrav vorařům. Z člunů jim hodili lana, opřeli se do vesel a brzy vytáhli vor z proudu Lesní řeky a dovlekli jej kolem vysoké skalnaté výspy do malého zálivu Jezerního města. Tam jej připoutali k břehu nedaleko předmostí velkého mostu. Zanedlouho měli přijet lidé z jihu a odvézt si část soudků s sebou, kdežto jiné naplnit zbožím, které přivezou pro další dopravu proti proudu do domova lesních elfů. Prozatím nechali sudy přivázané a elfi voraři i veslaři z člunů šli hodovat do města.

Byli by pořádně překvapeni, kdyby byli viděli, co se dalo na pobřeží, jakmile odešli a noční tma zhoustla. Bilbo napřed odřízl jeden sud, dostrkal jej na břeh a otevřel. Zevnitř se ozvalo sténání a vylezl nešťastný trpaslík. Z ucouraných vousů mu čouhala mokrá sláma, a byl tak zmořený a ztuhlý, tak pohmožděný a plný modřin, že mohl sotva stát a doklopýtat mělkou vodou na břeh, kde se s úpěním svalil a zůstal ležet. Tvářil se tak vyhladověle a divoce jako pes, kterého týden zapomněli přivázaného u boudy. Byl to Thorin, ale poznali byste ho jenom podle jeho zlatého řetízku a podle barvy jeho blankytné kapuce, teď špinavé a uválené, s umolousaným stříbrným střapcem. Trvalo mu chvíli, než se vůči hobitovi vůbec vzmožil na zdvořilé slovo.

"No, jste živý, nebo mrtvý?" vybafl na něj Bilbo docela dopáleně. Snad zapomněl, že se ve srovnání s trpaslíky aspoň jednou dobře najedl, že mohl volně pohybovat rukama, nemluvic ani o větším přídělu vzduchu. "Jste pořád ještě ve vězení, nebo jste volný? Jestli se chcete najíst a jestli chcete pokračovat v tomhle bláznivém dobrodružství - koneckonců je to váš podnik, a ne můj - měl byste si rozcvíčit ruce a namasírovat nohy a pokusit se mí pomoci ven s ostatními, dokud k tomu je příležitost!"

Thorin ovšem viděl, že je to rozumná řeč, a tak ještě párkrát zahekal, ale pak vstal a pomohl hobitovi, jak jen mohl. Měli před sebou obtížnou a protivnou práci: cachtat se ve studené vodě a najít potmě ty pravé sudy. Klepáním zvenčí a voláním objevili jenom šest trpaslíků, kteří byli schopní odpovědět. Vybalili je a pomohli jim na břeh, kde zachránění s úpěním a sténáním zůstali sedět nebo ležet; byli tak promáčení a potlučení a zkroucení křečí, že si zatím sotva uvědomovali své vysvobození a nemohli

patříčně poděkovat.

Dvalin s Balinem byli nejvíc zubožení, takže ani nemělo smysl žádat je o pomoc. Bifur s Bofurem byli méně pohmoždění a také sušší, jenomže si lehli a nechťeli nic dělat. Ale Fili a Kili, kteří byli mladí (na trpaslíky) a byli pečlivěji zapakováni do spousty slámy v menších soudkách, vylezli víceméně s úsměvem, pouze s několika málo modřinami, a ztuhlost je brzy přešla.

"Doufám jen, že nikdy neucítím vůni jablek," řekl Fili. "Moje bečka jí byla zrovna prosáklá. Čichat v jednom kuse jabka, když se jeden může sotva pohnout a je mu zima a zle z hladu, to je k zbláznění! Dokázal bych teď sníst všechno na světě, a jíst třeba celé hodiny, jenom ne jabko!"

S ochotnou pomocí Filiho a Kiliho Thorin s Bilbem konečně objevili zbytek společnosti a dostali je ven. Chudák tlustý Bombur buď spal, nebo byl v bezvědomí; Dori, Nori, Ori, Oin a Gloin se nalokali příliš vody a zdáli se jen napolo živí, a tak je museli vynést jednoho po druhém na břeh a bezmocně je složit na zem.

"No, tak jsme zase pohromadě," prohlásil Thorin. "A podle mého názoru za to máme co děkovat svým hvězdám a panu Pytlíkovi. Určitě má právo očekávat naše díky, třebaže bych byl radši, kdyby byl mohl obstarat pohodlnější dopravní prostředek. Přesto však - všichni jsme vám zase jednou velice k službám, pane Pytlíku. Rozhodně vám budeme jaksepatří vděční, až se nakrmíme a zotavíme. Ale co máme dělat teď?"

"Navrhuju vypravit se do Jezerního města," řekl Bilbo. "Co jiného můžeme dělat?"

Nic jiného se ovšem navrhnout nedalo, a tak Thorin, Kili, Fili a hobit nechali ostatní ležet a vykročili po břehu k velkému mostu. Na jeho počátku byly sice stráže, ale nehlídaly nijak pečlivě, poněvadž už uteklo hodně času od těch dob, kdy toho bylo opravdu zapotřebí. Až na občasné hašteření o poplatky za plavbu po řece byli s lesními elfy spřáteleni. Jiné kmeny žily daleko, a někteří mladší lidé ve městě otevřené pochybovali i o existenci draka v Hoře a posmívali se starochům a kmotrům, kteří tvrdili, že ho zamlada viděli létat po obloze. Za takových okolností není divu, že strážní popíjeli a smáli se u ohně ve své strážnici a neslyšeli hluk při vybalování trpaslíků ani kroky jejich čtyř zvěďů. Ohromě užasli, když do dveří vstoupil Thorin Pavéza.

"Kdo jste a co chcete?" vykřikli, vyskočili a zašmátrali po zbraních.

"Jsem Thorin, syn Thraina, syna Throrova, Krále pod Horou!" prohlásil trpaslík zvučným hlasem, a také na to vypadal, přes své potřhané šaty a ušmouranou kapuci. Na krku a v pase se mu třpytilo zlato, oči měl temné a hluboké. "Vracím se domů. Chci mluvit se starostou vašeho města!"

Nastal ohromný rozruch. Někteří z pošetilejších strážných vyběhli, jako by čekali, že se Hora zlatě rozžárí noci a všechna voda jezera začne okamžitě zlatavět. Vystoupil kapitán stráže.

"A kdo jsou tihle?" zeptal se a ukázal na Filiho, Kiliho a na Bilba.

"Synové dcery mého otce," odpověděl Thorin, "Fili a Kili z plemene Durinova, a pan Pytlík, který s námi přicestoval ze Západu."

"Jestli přicházíte v míru, odložte zbraně!" vyzval je kapitán.

"Žádné zbraně nemáme," odpověděl Thorin celkem po pravdě: nože jim totiž vzali lesní elfové, i slavný meč Orkrist. Bilbo měl svůj mečík schovaný jako obvykle, ale neřekl o něm nic. "Žádné zbraně nepotřebujeme, když se konečně vracíme na svou vlastní půdu, jak bylo už dávno předpověděno. Zaved'te nás k vašemu starostovi!"

"Ten je na hostině," vymlouval se kapitán.

"To je o důvod víc, abyste nás k němu zavedli!" vybuchl Fili, který už nemohl vydržet ty ceremonie.

"Jsme unavení a vyhladovělí po dlouhé cestě a máme nemocné kamarády. Tak si pospěšte a nechte dalších řečí, nebo vám něco poví váš starosta!"

"Tak pojd'te za mnou!" odpověděl kapitán a s doprovodem šesti mužů je převedl přes most, skrz bránu a na městské tržiště. Tržiště zde tvořil kruh tiché vody, obklopený vysokými kůly, na nichž byly zbudovány větší domy, a dlouhými dřevěnými nábřežími, odkud vedlo mnoho schodišť a žebříků k hladině jezera. Z jedné veliké síně zářilo mnoho světél a bylo slyšet mnoho hlasů. Prošli jejím vchodem a zastavili se na prahu, pomrkávající oslnění na dlouhé stoly obsazené davy lidí.

"Jsem Thorin, syn Thraina, syna Throrova, Krále pod Horou! Vracím se domů!" zvolal Thorin zvučně ve dveřích, než něco stačil říci kapitán.

Všichni vyskočili od stolů. Starosta města vyletěl ze svého velkého křesla. Ale nikdo se nezvedl s větším překvapením než elfí voráři, kteří seděli na dolním konci síně. Nahrnuli se k starostovu stolu a dali se do křiku:

"Jsou to uprchlí vězňové našeho krále, potulní trpasličí vandráci, kteří ani pořádně neřekli, co jsou zač a proč se plížili hvozdem a obtěžovali naše lidi!"

"Je to pravda?" zeptal se starosta. Po pravdě řečeno, pokládal to za daleko pravděpodobnější než návrat Krále pod Horou, jestli taková osoba vůbec kdy existovala.

"Je pravda, že jsme byli neprávem úkladně zajati králem elfů a bez důvodu uvězněni, když jsme se vraceli do své vlastní země," odpověděl Thorin. "Ale zámky ani mříže nám nemohou zabránit v návratu dávno předpověděném. Nadto zdejší město nepatří do říše lesních elfů. Mluvím se starostou města Jezerních lidí, a ne s královými voráři."

Starosta zaváhal a podíval se z jedněch na druhé. Král elfů byl v tamních končinách velmi mocný a starosta si ho nechtěl nijak znepřátelit, právě tak jako nedal mnoho na staré písně a staral se spíš o obchod, o poplatky, o náklady a o zlato, kterémužto návyku vděčil za své postavení. Jiní však měli odlišný názor a rychle věc vyřídili bez něho. Novinka se od vchodu do síně rozšířila jako oheň po celém městě. V síni i mimo ni se rozlehl pokřik. Po nábřežích zadupaly spousty spěchajících nohou. Někteří lidé začali zpívat útržky starých písní o návratu Krále pod Horou; že se vrací Throrův vnuk, a nikoli Thror sám, to jim nijak nevadilo. Přidali se i jiní a píseň zaburácela nad jezerem.

Král slují pod horami,
král drahocenných gem,
zas těmi drahokamy
povládne v domě svém!

Zas korunován nyní,
za zvuku nových strun
své harfy, v zlaté síni
zasedne na svůj trůn.

Zašumí v horách lesy
a v slunci stébla trav
a řeky u podlesí
oblečou zlatý háv.

A každý proud si výskne
a přejde všecken žal.
jezero třpytem blýskne.
až vrátí se zas král!

Takhle nebo velice podobně zpívali, jenomže toho bylo daleko víc, a do zpěvu se mísil pokřik právě tak jako hra na harfy a na housle. Takové vzrušení ve městě opravdu nepamatoval ani ten nejstarší děda. Sami lesní elfové si tím začali lámat hlavu, a dokonce dostávali strach. Nevěděli ovšem, jak Thorin uprchl, a začínali si myslet, že jejich král možná udělal vážnou chybu. Pokud jde o starostu, ten viděl, že nemůže dělat nic jiného než vyhovět všeobecnému volání, aspoň pro tu chvíli, a předstírat víru v Thorinova slova. Postoupil mu tedy své vlastní velké křeslo a Filiho s Kilim posadil na čestná místa po jeho bocích. Dokonce i Bilbo dostal židli u nejvyššího stolu a nikdo na něm ve všeobecné vřavě nežádal vysvětlení, co on tu má co dělat, když o něm se žádné staré písně ani náznakem nezmiňují.

Brzy poté byli přineseni do města ostatní trpaslíci, provázeni projevy užaslého nadšení. Všichni byli ošetřeni a nakrmeni a uloženi a hýčkáni tím nepřijemnějším a nanejvýš uspokojujícím způsobem.

Thorinovi a jeho společnosti poskytli prostorný dům; ke službám jim přidělili čluny s veslaři; a před domem seděly zástupy lidí, kteří po celý den zpívali a jásali, sotva některý trpaslík vystrčil třeba jenom

nos.

Některé z jejich písní byly staré; ale některé byly zbrusu nové a mluvily s důvěrou o náhlé smrti draka a o nákladech bohatých darů, které na řece připlují do Jezerního města. Trpaslíkům se takové písně, většinou podnícené starostou, nijak zvlášť nezamlouvaly, ale pro tu chvíli byli náramně spokojeni a rychle opět ztloustli a zesíleli. Za týden se docela zotavili, byli oblečeni do šatů z jemných látek v patřičných barvách, plnovousy měli upravené a učesané a vykračovali si pyšným krokem. Thorin se tvářil a chodil, jako by už měl zpátky svoje království a jako by drak byl rozsekaný namaděru.

V té době, jak to Thorin slíbil, náklonnost trpaslíků k malému hobitovi vzrůstala den ze dne. Už nehekali ani nereptali. Připíjeli mu na zdraví, poplácávali ho po zádech a náramně s ním nadělali, což bylo docela dobře, poněvadž on sám v duchu nijak nejásal. Nezapomněl pohled na Horu, nepustil z hlavy pomyslení na draka a kromě toho měl strašlivou rýmu. Tři dny kýchal a chrchlal a nemohl vycházet ven, a dokonce i jeho projevy na banketech se omezily na "Děguju báb bockrát."

Lesní elfové se zatím vrátili se svým nákladem zpátky po Lesní řece, a v královském paláci propukl veliký rozruch. Nikdy jsem neslyšel, co se stalo s velitelem stráže a se správcem paláce. Dokud se trpaslíci zdržovali v Jezerním městě, nepadlo samozřejmě ani slovo o klíších nebo o sudech, a Bilbo si dal pozor, aby nikdy neviditelně nezmizel. Přesto si troufám říci, že se víc uhodlo, než se vědělo, a že pan Pytlík zůstal nepochybně trochu záhadnou postavou. Buď jak buď, král teď věděl, za čím trpaslíci jdou, nebo si myslel, že to ví, a řekl si v duchu:

"No dobrá! Uvidíme! Žádný poklad se nedostane zpátky přes Temný hvozď, abych do toho neměl co mluvit. Jenomže čekám, že všichni špatně skončí, a dobře jim tak!" V žádném případě nevěřil, že by se trpaslíci utkali s drakem jako Šmak a zabili ho, a silně je podezíral z pokusu o vloupání nebo z něčeho podobného - což svědčí o tom, že byl moudrý elf, moudřejší než lidé ve městě, třebaže neměl tak docela pravdu, jak uvidíme na konci příběhu. Rozeslal své zvědy po pobřeží jezera a tak daleko na sever směrem k Hoře, jak se jenom dostanou, a potom čekal.

Po čtrnácti dnech začal Thorin pomýšlet na odchod. Bylo načase získat pomoc, dokud ještě ve městě trvalo nadšení. Nebylo by se vyplatilo nechat odkládáním všechno vychladnout. Promluvil si tedy se starostou a s jeho radními a prohlásil, že musí se svou družinou vyrazit co nevidět k Hoře.

Starosta se tehdy poprvé zarazil a trochu se polekal, a začalo mu vrtat hlavou, jestli není Thorin nakonec přece jen potomek dávných králů. Nikdy ho nenapadlo, že by se trpaslíci odvážili přiblížit k Šmakovi; myslel si, že jsou podvodníci, kteří budou dříve či později odhaleni a vyhnáni. Mýlil se. Thorin byl ovšem skutečné vnuk Krále pod Horou, a nikdo neví, čeho všeho se takový trpaslík odváží pro pomstu nebo pro znovuzískání svého vlastnictví.

Ale starosta vůbec nelitoval, že je nechává odejít. Jejich vydržování přišlo město draho, a jejich příchod proměnil obvyklý chod věcí v dlouhý hodokvas, při kterém podnikání vázlo. "Jen ať si jdou a otravují Šmaka a poznají, jak je přivítá!" pomyslel si. "Zajisté, ó Thorine, synu Thraina, syna Throrova!" řekl nahlas. "Musíte se ujmout svého dědictví. Hodina udeřila, jak bylo dávno předpověděno. Poskytneme vám všechnu pomoc, jakou vám můžeme nabídnout, a spoléháme na vaši vděčnost, až znovu dobudete svého království."

A tak jednoho dne - třebaže podzim už daleko pokročil, foukaly studené větry a listí rychle opadávalo - vypluly z Jezerního města tři velké čluny naložené veslaři, trpaslíky, panem Pytlíkem a mnoha zásobami. Koně a poníci byli posláni oklikou po souši, aby se s nimi setkali na předem určeném místě přistání. Starosta a jeho radní jim z velkého radničního schodiště, které vedlo dolů k jezeru, popřáli šťastnou cestu. Na nábrežích a z oken zpívali lidé. Bílá vesla se ponořila a zabrala, a oni vyrazili po jezeru k severu na poslední úsek své dlouhé pouti. Jedinou naprosto nešťastnou osobou byl přítom Bilbo.

Kapitola 11 NA PRAHU

Za dva dny doveslovali na severní konec Dlouhého jezera, vpluli do Bystré řeky a teď všichni uviděli

Osamělou horu, která před nimi přísně strměla do výšky. Proud byl silný, a probíjeli se proti němu jen pomalu. Ke konci třetího dne přirazili k levému, tedy západnímu břehu a vystoupili. Zde se setkali s koňmi nesoucími ostatní zásoby a potřeby a s poníky určenými pro jejich další cestu. Naložili na poníky, co jen mohli, a ostatek uskladnili pod stanem, ale nikdo z lidí z města s nimi nechtěl zůstat ani na jednu noc tak blízko stínu Hory.

"V žádném případě, dokud se proroctví písni nevyplní!" řekli. V téhle divočině bylo snazší věřit v draka než v Thorina. A jejich skladiště vlastně nepotřebovalo žádnou stráž, poněvadž celý okolní kraj byl vylidněný a pustý. A tak je tedy opustili i průvodci, a třebaže se už snášela noc, honem ujížděli dolů po řece i stezkami k břehům jezera.

Noc byla studená a teskná a výpravu opouštěla i kuráž. Příští den vyrazili dál. Balin a Bilbo jeli jako poslední a každý vedl těžce naloženého poníka; ostatní byli o kus napřed a hledali pomalu cestu, poněvadž tu nebyly žádné stezky. Mířili k severovýchodu, odchýlili se od Bystré řeky a čím dál víc se blížili k mohutnému ostruhovitému výběžku Hory, který jim vybíhal vstříc jižním směrem.

Byla to vyčerpávající jízda, mlčenlivá a pokradmá. Neozýval se při ní smích ani zpěv ani hra na harfy, a pýcha i naděje, které jim rozněcovaly srdce při zpěvu starých písni u jezera, teď pohasly v trmácivou zasmušilost. Věděli, že se blíží ke konci své pouti a že to může být hrozný konec. Krajina kolem nich byla čím dál holejší a bezútěšnější, třebaže kdysi, jak jim řekl Thorin, bývala zelená a půvabná. Zřídka rostla tráva a zanedlouho nebyl nikde žádný strom ani keř, jenom polámané a zčernalé pahýly svědčily o těch, které dávno zmizely. Octli se v Dračí poušti, a dorazili tam na sklonku roku.

Přesto však dospěli k úpatí Hory, aniž narazili na nějaké nebezpečí nebo na nějakou jinou stopu po drakovi, než byla spoušť, kterou natopil kolem svého doupěte. Hora se před nimi temně a mlčenlivě tyčila čím dál výš. Rozbili svůj první tábor na západním úbočí velkého jižního ostrohu, který končil vyvýšeninou zvanou Havraní vrch. Na něm bývala kdysi stará strážní hláska, ale vylézt na něj se zatím neodvažovali, byl příliš na ráně. Než se vydali prozkoumat západní ostrohy Hory, aby našli skrytý vchod, na němž závisely všechny jejich naděje, Thorin poslal výzvědnou výpravu, aby propátrala kraj na jihu, kde ležela Přední brána. Vybral k tomu Balina s Filim a Kilim, a s nimi šel i Bilbo. Pochodovali pod šedivými a mlčenlivými útesy na úpatí Havraního vrchu. Řeka po širokém oblouku přes údolí Dolu se tam odvracela od Hory směrem k jezeru rychlým a hučivým proudem. Její břeh byl holý a skalnatý, vysoko a příkře se zvedal nad proud, a když se z něho podívali přes úzký vodní tok, pěníci se a tříštící mezi mnoha balvany, viděli v širokém údolí, zastíněném výběžky Hory, zešedlé trosky dávných domů, věží a hradeb.

"To je všechno, co zbylo z města Dolu," řekl Galin. "Úbočí Hory se zelenala lesy, a celé chráněné údolí bylo žité a líbezné v dobách, kdy ve městě vyzváněly zvony." Zatvářil se při těch slovech zároveň smutně i svesepě: byl jedním z Thorinových společníků toho dne, kdy se objevil drak.

Neodvážili se sledovat řeku o mnoho dál směrem k Přední bráně, ale došli až na konec jižního ostrohu, kde z úkrytu za jedním skaliskem mohli dohlédnout k temnému jeskyňovitému otvoru ve stěně mocného útesu mezi výběžky Hory. Odtamtud vyvěraly vody Bystré řeky a odtamtud také vycházela pára a černý dým. V pustině se nic nehýbalo, leda ty výpary a voda, a občas také přeletěl černý a zlověstný krkavec. Jediný zvuk, který bylo slyšet, bylo hučení řeky v kamenitém korytě a občas drsné zakrácání. Balin se zachvěl. "Vraťme se!" navrhl. "Tady nemůžeme ničemu prospět! A nedívejte se na ty černé ptáky, vypadají jako špehouni zlé mocnosti."

"Drak tedy pořád ještě žije a je tam dole v síních pod Horou nebo se mi to aspoň zdá podle toho dýmu," poznamenal hobit.

"To ještě nic nedokazuje," odpověděl Balin, "i když nepochybuju, že máte pravdu. Ale taky mohl před nějakou dobou odejít nebo může ležet na úbočí hory a hlídat a z brány ještě vychází dým a pára: všechny síně musí být plné jeho otravného puchu."

V takových pochmurných myšlenkách, ustavičně s kráčajícími krkavci těsně nad sebou, se unaveně vraceli zpátky do tábora. Teprve v červnu byli hosty v krásném domě Elrondově, a třebaže se teď podzim ploužil k zimě, ten líbezný čas jim připadal jako před mnoha a mnoha roky. Byli sami v nebezpečné pustině, bez naděje na další pomoc. Byli u konce své pouti, ale zdálo se, že nejsou o nic blíž k dokončení svého poslání. Nikomu z nich už nezbyvalo příliš kuráže.

Pan Pytlík si jí kupodivu zachoval více než kdo z ostatních. Často si půjčoval Thorinovu mapu, upřeně se do ní díval a dumal nad runami a nad zprávou v měsíčních literách, kterou jim přečetl Elrond. Právě hobit přimel trpaslíky, aby se na západních svazích pustili do nebezpečného pátrání po skrytém vchodu. Přestěhovali tedy tábor do jednoho dlouhého údolí, užšího nežli široká dolina na jihu, kam ústila brána řeky, a hrazeného nižšími ostrohy Hory. Dva z nich tady vyčnívaly z hlavního masívu k západu v dlouhých strmých hřebenech, které spadaly příkře do planiny. Na téhle západní straně bylo méně stop dračího drancování a rostlo tam trochu trávy pro jejich poníky. Z tohoto západního tábora, stíněného po celý den útesy a horskými hradbami, dokud nezačalo slunce klesat směrem k hvozdů, se den co den vypravovali ve skupinkách a namáhavě pátrali po stezkách na úbočí Hory. Jestliže byla mapa správná, musel tady někde nad útesem na počátku údolí být hledaný tajný vchod. Den co den se vraceli do tábora s nepořízenou.

Nakonec však neočekávané přece jenom našli, co hledali. Fili a Kili s hobitem se jednou vraceli do údolí a prodírali se mezi roztroušenými skalisky v jeho jižním koutě. Kolem poledne Bilbo, který prolézal za velkým balvanem, trčícím osaměle jako nějaký sloup, narazil na cosi, co vypadalo jako hrubě přitesané schody, vedoucí vzhůru. Když se po nich vzrušeně pustili, našli pozůstatky úzké stezky, která se často ztrácela, znovu se objevovala, pokračovala na vrchol jižního hřebene a nakonec je dovedla na ještě užší skalní římsu, jež se stáčela přes úbočí Hory k severu. Při pohledu dolů zjistili, že jsou právě na vrcholku útesu, od něhož se údolí rozvířalo, a že shlížejí na svůj tábor dole. Mlčky se pustili husím pochodem po římsu, držíce se těsně po skalní stěně po pravici, až narazili ve skále na mezeru, kterou zahrnuli do jakéhosi arkýře s kolmými stěnami, s travnatou půdou, tichého a za větrem. Vchod, který objevili, zakrýval při pohledu zdola převislý útes, a z větší dálky jej také nebylo vidět, poněvadž byl tak úzký, že vypadal jako pouhá temná puklina. Nebyla to jeskyně, poněvadž nahoře bylo volné nebe, ale na vnitřní straně arkýře se zvedala plochá stěna, která byla ve své nižší části blízko nad zemí tak hladká a kolmá jako nějaké zdivo, jenomže bez viditelných spár či spojnic. Nebylo tu ani stopy po nějakých veřejích, pažení či prahu, ani po nějaké závoře, petlici nebo klíčové dírci, přesto však nepochybovali, že konečně našli tajné dveře.

Bušili na ně, opírali se do nich a tlačili, zapřísahali je, aby se pohnuly, zaklínali je zlomky otevíracích zaříkadel, ale nic se nepohnulo. Nakonec se unavili, odpočali si na trávníku přede dveřmi a potom večer započali dlouhý sestup dolů.

Té noci zavládlo v táboře vzrušení. Ráno se přichystali k další výpravě. V táboře nechali jenom Bofura s Bomburem, aby hlídali poníky a zásoby, které si přivezli s sebou od řeky. Ostatní prošli údolím a vystoupili po nově objevené stezce až na úzkou římsu. Po ní se nedaly nést žádné batohy a zavazadla, tak úzká byla, až brala dech, a hrozil odtamtud pád z výšky sto padesáti stop na ostrá skaliska dole. Každý z nich měl však kolem pasu pevně omotaný pořádný kotouč lana, a tak nakonec bez úrazu dospěli do travnatého arkýře.

Tam si zřídili třetí tábor, do něhož zdola vytáhli všechno potřebné na lanech. Stejným způsobem mohli občas spustit dolů některého z čilejších trpaslíků, například Kiliho, aby si vyměnili novinky, pokud by nějaké byly, nebo vypomohli s hlídáním, a Bofura vytáhli do hořejšího tábora. Bombur nahoru nechtěl, ani po laně, ani stezkou.

"Na to jsem moc tlustý, abych někde lezl jako moucha," řekl. "Nejspíš bych dostal závrat' a šlápl bych si na vousy, a vás by pak bylo zase třináct. A ta navazovaná lana jsou na moji váhu moc slabá." Naštěstí pro něj to nebyla pravda, jak ještě uvidíte.

Někteří z nich zatím zkoumali římsu za vstupem do arkýře a objevili stezku, která vedla pořád výš po úbočí hory, ale netroufali si pustit se tím směrem příliš daleko, ani by to nemělo mnoho smyslu. Tam nahoře vládlo mlčení, nerušené žádným křikem ptáků ani jiným zvukem, až na fíčení větru v skalních rozsedlinách. Mluvili potichu a nikdy nezavolali ani nezazpívali, poněvadž za každým skaliskem číhalo nebezpečí.

Ostatní, kteří se zaobírali tajemstvím dveří, neměli o nic větší úspěch. Byli příliš nedočkaví, než aby se obtěžovali runami či měsíčními literami; místo toho se pokoušeli bez odpočinku zjistit, kde přesně v

hladké skalní stěně jsou dveře ukryty. Přivezli si z Jezerního města krumpáče a všelijaké jiné nářadí, a zpočátku se snažili jich použít. Kdykoli však udeřili do kamene, násady se tříštily, kruté jim zraňovaly ruce, a ocelové špice se lámaly nebo ohýbaly jako plech. Viděli jasně, že hornická práce nic nezmuže proti kouzlu, kterým byly dveře uzavřeny, a také měli strach před rozléhajícím se hlukem úderů.

Bilbovi připadalo sedění na prahu bezútěšné a otravné - nebyl tam ve skutečnosti žádný práh, ale zvykli si říkat tak žertem travnatému prostranstvíčku mezi stěnou a mezerou ve skále při vzpomínce na Bilbova slova před tak dávným časem během neočekávaného dýchánku v jeho hobití noře, kdy jim řekl, že mohou sedět na prahu tak dlouho, než je něco napadne. A skutečně teď vysedávali a dumali nebo se bezcílně potloukali kolem a byli čím dál tím mrzutější.

Objevem stezky jim zpočátku stoupla nálada, ale teď zase poklesla na nejnižší bod, přesto však se nevzdávali a neodtáhli pryč. Hobit už nebyl o mnoho chytřejší než trpaslíci. Nedělal nic jiného, nežli že vysedával zády ke skalní stěně a upřeně civěl mezerou přes útes, přes širý kraj k černé hradbě Temného hvozdu a ještě dál, kde se mu občas zdálo, že vidí daleké a maličké Mlžné hory. Když se ho trpaslíci zeptali, co dělá, odpověděl jim: "Říkali jste, že sedění na prahu a přemýšlení bude moje práce, když už nemluvím o proniknutí dovnitř, a tak tedy sedím a přemýšlím." Ale obávám se, že nemyslel tolik na svůj úkol jako na klidný západní kraj v modravých dálavách, na Kopec a na svou hobití noru pod ním.

Uprostřed trávníku ležel velký šedý kámen a Bilbo mrzutě zíral na něj a pozoroval velké šneky. Zřejmě si zamilovali tenhle skrytý arkýř s chladnými skalními stěnami a spousta ohromných hlemýžďů lezla pomalu a lepkavě kolem nich.

"Zítra začíná poslední podzimní týden," řekl jednoho dne Thorin.

"A po podzimu přijde zima," dodal Bifur.

"A po zimě další rok," pokračoval Dvalin. "a dřív než se tady něco stane, narostou nám vousy tak, že budou přes útes padat do údolí. Co pro nás dělá náš lupič? S tím svým prstenem neviditelnosti by teď mohl provádět obzvlášť znamenité kousky, a já si tak začínám myslet, že by se mohl podívat dovnitř Přední bránou a trochu to tam prozkoumat."

Bilbo to slyšel - trpaslíci byli na skále právě nad místem, kde seděl - a řekl si: "Propánakrále! Tak tohle si začínají myslet? Pořád abych je tahal z bryndy chudák já, aspoň od té doby, co odešel čaroděj. Co si mám teď počít? Mohl jsem vědět, že mé nakonec potká něco hrozného. Sotva bych snesl ještě jednou pohled na to nešťastné dolské údolí, neřku-li na tu dýmající bránu!!!"

Tu noc mu bylo hodně mizerně a sotva zamhouřil oko. Příští den se trpaslíci rozešli bloumat na různé strany; někteří projížděli dole poníky, jiní se potulovali po úbočí Hory. Bilbo celý den mrzutě proseděl na travnatém arkýři a civěl na kámen nebo zíral k západu úzkou mezerou. Měl zvláštní pocit, že na něco čeká. "Třeba se dneska znenadání vrátí čaroděj," napadlo ho.

Když zvedl hlavu, zahlédl vzdálený hvozď. Jak se slunce sklánělo k západu, zasvitl v korunách jeho stromů žlutý paprsek, jako by světlo zachytilo jejich poslední žluté listy. Zanedlouho klesla oranžová sluneční koule na úroveň Bilbových očí. Hobit přistoupil k mezeře a nad okrajem země uviděl bledý a tenký srpek dorůstajícího měsíce.

Právě v tu chvíli za sebou uslyšel ostré třasknutí. Na šedém kameni v trávě tam seděl ohromný drozd, skoro černý jako uhlí a se žlutou, tmavě kropenatou náprsenkou. Třask! Drozd chytil šneka a rozbíjel ho o kámen. Třask! Třask!

Bilbo náhle pochopil. Zapomínaje na všechno nebezpečí, vylezl na římsu a svolával trpaslíky, křičel a mával rukama. Ti nejbližší k němu přiklopýtali přes skaliska a doběhli co nejrychleji po římsu, zvědaví, co se to u všech všudy děje; ostatní křičeli, aby je vytáhli na lanech (až na Bombura ovšem, ten spal).

Bilbo jim to rychle vysvětlil. Všichni zmlkli. Hobit stál u šedého kamene a trpaslíci s vlajícími plnovousy netrpělivě přihlíželi. Slunce klesalo níž a níž a jejich naděje s ním. Kleslo do pruhu zarudlých mraku a ztratilo se. Trpaslíci zaúpěli, ale Bilbo stál skoro nepohnutě dál. Měsíční srpek se nakláněl k obzoru.

Snášel se soumrak. Pak náhle, když jejich naděje poklesly na nejnižší bod, z trhlíny v mracích se prodrál rudý sluneční paprsek jako prst. Pronikl přímo mezerou do arkýře a dopadl na hladkou skalní stěnu.

Starý drozd, který je pozoroval z vysokého hradu korálkovými očima, s hlavou nakloněnou na stranu, najednou zatrylkoval. Ozvalo se hlasitě prasknutí. Od stěny se odštípla vložka kamene a spadla na zem.

Asi tři stopy od země se náhle objevila ve skále dírka.

Trpaslíci, chvějíce se, aby nezmeškali poslední příležitost, se vrhli ke skále a opřeli se do ní - marně. "Klíč! Klíč!" vykřikl Bilbo. "Kde je Thorin?"

Thorin přispěchal.

"Klíč!" křičel Bilbo. "Ten klíč, co jste dostal s mapou! Zkuste to hned, dokud není pozdě!"

Thorin tedy přistoupil a vytáhl klíč, který měl na řetízku kolem krku. Strčil jej do dírky. Hodil se tam a dalo se jím otočit! Lup! Paprsek pohasl, slunce zašlo, měsíc byl pryč a oblohou se rozlévala tma.

Ted' zatlačili všichni najednou a část skalní steny pomalu povolila. Objevily se dlouhé rovné štěrbiny a rozšiřovaly se. Vyrýsovaly se dveře pět stop vysoké a tři široké a zvolna se bezhlučné otevřely dovnitř. Zdálo se, jako by se z otvoru v horském úbočí vyronila tma jako nějaký výpar, hluboká tma, ve které nebylo nic vidět, na ně hleděla ze zejícího ústí, vedoucího dovnitř a dolu.

Kapitola 12

VNITŘNÍ INFORMACE

Trpaslíci dlouho stáli ve tmě přede dveřmi a debatovali, až nakonec Thorin prohlásil:

"Nyní nadešel čas, aby náš vážený pan Pytlík, který se osvědčil jako dobrý společník na naší dlouhé pouti, hobit plný odvahy a vynalézavosti, daleko přesahující jeho rozměry, a smím-li to tak říci, nadaný štěstím v míře daleko přesahující obvyklý přiděl - nadešel pro něho tedy čas, aby nám prokázal službu, k jejímuž vykonání byl přijat do naší společnosti; nadešel čas, aby si vysloužil svou odměnu."

Znáte už Thorinův řečnický styl při důležitých příležitostech, takže vás ušetřím dalšího pokračování, ačkoli jeho projev byl mnohem delší než tahle ukázka. Příležitost to byla jistě důležitá, ale Bilbo se cítil jako na jehlách. Poznal zatím Thorina také dost dobře a věděl, k čemu jeho řeč míří.

"Jestli tím myslíte, že pokládáte za můj úkol, abych se vypravil do té tajné chodby jako první, ó Thorine, Thrainův synu Pavézo, nechť vám vousy rostou čím dál delší," ozval se mrzutě, "tak to řekněte rovnou a bude to! Mohl bych taky odmítnout. Vytáhl jsem vás už ze dvou patálií, o kterých v původní úmluvě byla sotva řeč, takže jsem si myslím nějakou odměnu už vysloužil. Ale 'do třetice všeho dobrého', jak říkával můj otec, a tak si nějak myslím, že neodmítnu. Začal jsem možná důvěřovat svému štěstí víc, než jsem mu věřil za starých časů" - myslel tím jaro toho roku, než opustil svůj vlastní domov, jenže mu to připadalo jako před staletími - "ale v každém případě si myslím, že to tam půjdu omrknout hned, abych to měl z krku. Tak kdo půjde se mnou?"

Nečekal žádný zástup dobrovolníků, takže nebyl zklamán. Fili a Kili se tvářili rozpačitě a postávali na jedné noze, ale ostatní se ani nesnažili předstírat ochotu - až na starého Balina, průzkumníka a strážného, který měl hobita opravdu rád. Ten řekl, že přinejmenším půjde dovnitř a možná i kousek cesty, aby v případě potřeby zavolal o pomoc.

Ve prospěch trpaslíků se dá říci nanejvýš tohle: hodlali Bilbovi velmi slušně zaplatit za jeho služby; vzali ho s sebou, aby pro ne vykonal ošemetnou práci, a neměli nic proti tomu, aby ji chudák malý provedl, jestli se mu to podaří; ale všichni by byli udělali všechno ve svých silách, aby ho vytáhli z maléru, do kterého by se dostal, jako to udělali v případě se zloby na počátku našeho vyprávění, ještě než měli jakýkoli zvláštní důvod být mu vděční. Tak už to je: trpaslíci nejsou žádní hrdinové, ale vypočítaví podšívkové s velikými představami o hodnotě peněz; někteří jsou prolhaní a proradní a vůbec pěkní špatové; někteří takoví nejsou; a jsou mezi nimi i docela slušní jako Thorin a společnost, jestliže od nich nečekáte příliš mnoho.

Hvězdy za ním vycházely na bledé obloze mřížované černí, když hobit prolezl začarovanými dveřmi a kradl se do nitra Hory. Šlo se mu daleko lépe, než čekal. Nebyl v žádné skřeti štole ani v drsné jeskyni lesních elfů. Octl se v chodbě proražené trpaslíky v době rozkvětu jejich bohatství a fortele: byla rovná jako podle pravítka, s hladkým dnem i s hladkými stěnami, a vedla mírným, stále rovnoměrným sklonem přímo - přímo k nějakému vzdálenému konci v té černotě dole.

Po chvíli popřál Balin Bilbovi mnoho štěstí a zůstal stát na místě, odkud pořád ještě viděl nezřetelný

obrys dveří a slyšel nějakým trikem ozvěny v tunelu - šeptající hlasy ostatních těsně přede dveřmi. Pak si hobit navlékl svůj prsten, a varován ozvěnami, aby vynaložil víc než hobití péči o neslyšitelnou chůzi, plíží se bezhlučně dolů, dolů a do tmy. Třásl se strachem, ale tvářičku měl sveřepě odhodlanou. Byl přece už docela jiný hobit než ten, co vyběhl před dávnými časy ze Dna pytle bez kapesníku. Ted' neviděl kapesník už celé věky. Povytláhl si dýku z pochvy, utáhl si opasek a pokračoval v cestě.

"Ted' jsi v tom až po krk, Bilbo Pytlíku," řekl si. "Šlápl jsi do toho už tu noc při dýchánku a ted' se z toho musíš vybabrat a zaplatit za to! Božíčku, jaký jsem to byl a jsem blázen!" posteskla si jeho nejméně bralovská část. "Vždyť nemám naprosto žádnou potřebu pokladů hlídaných drakem, a celá ta hromada zlata by si tu mohla zůstat navěky, kdybych se jenom mohl probudit a zjistit, že tenhle zatracený tunel je moje vlastní předsíň doma!"

Ovšemže se neprobudil, nýbrž pokračoval dál a dál, až za ním zmizela poslední známka dveří. Byl docela sám. Zanedlouho se mu zdálo, že se začíná oteplovat. "Sálá tamhle dole přímo přede mnou nějaký žár?" pomyslel si.

Měl pravdu. Jak postupoval, řevnění se stále zesilovalo, až o tom nebylo pochybností. Bylo to rudé světlo, čím dál tím červenější. V tunelu se také udělalo citelně horko. Kolem se vznášely chumáčky páry a Bilbo se začal potit. Také mu začal pulsovat v uších nějaký zvuk, jakési bublání, jako když na plotně poskakuje veliký hrnec, smíšené s duněním, jako kdyby předl gigantický kocour. To narostlo v neklamně klokotání nějakého obrovského zvířete, které tam dole v tom rudém žíření chrápal ze spánku.

Právě v tom okamžiku se Bilbo zastavil. A jestli přece jen pokračoval dál, byla to ta nejstatečnější věc, kterou kdy udělal. Všechny úžasné děje, které se udály později, byly ve srovnání s tímhle jako nic.

Skutečnou bitvu svedl v tunelu sám, ještě než viděl nesmírnost nebezpečí, které tam číhalo. V každém případě po krátkém zaváhání vykročil znovu; a můžete si ho představit, jak přichází na konec tunelu, k otvoru skoro stejné velikostí a tvaru jako dveře nahoře. Otvorem nakukuje hobitova hlavička. Před ním leží ohromné nejspodnější slepení nebo žalární síň dávných trpaslíků, přímo v základech Hory. Je skoro tma, takže obrovitost té prostoty se dá jenom matně tušit, ale na bližší straně skalnatého dna vyzařuje nesmírné řevnění. Vyzařuje ze Šmaka!

Tam tedy ležel, kolosální rudozlatý drak, a tvrdě spal; z tlamy a z nozder mu vycházely třásně páry a chomáčky dýmu, ale jeho oheň byl ve spánku přidušený. Pod ním, pod všemi jeho údy, pod obrovským stočeným ocasem a všude kolem něho se po neviděném dně na všechny strany táhly nesčetné hromady drahocenností, zpracovaného i nezpracovaného zlata, drahokamů a klenotů i stříbra zčervenalého rudým přívivem.

Šmak s křídly složenými jako nějaký gigantický netopýr ležel částečně převálený na bok, takže hobit viděl spodek jeho těla a jeho dlouhé bledé břicho s pancířem z drahokamů a úlomků zlata, které mu zarostly do těla od dlouhého ležení na tom drahocenném loži. Za ním na nejbližších stěnách bylo matně vidět visící drátěné košile, přílby a válečné sekyry, meče a kopí; a v řadách tam stály veliké džbány a nádoby plné bohatství neodhadnutelné ceny.

Kdybychom řekli, že Bilbo zůstal bez dechu, nijak by to nevystihlo skutečnost. Od té doby, co lidé změnili jazyk, jemuž se naučili od elfů v časech, kdy celý svět býval zázračný, nemáme už slov, která by vystihla jeho závratný úžas. Slychal už vyprávění i písně o dračích pokladech, ale dosud nikdy si nedokázal představit nádheru, skvělost a velkolepost takového pokladu. Srdce se mu naplnilo pronikavým okouzlením a touhou, jakou pocít' ují trpaslíci, takže zůstal bez pohnutí zírat na nedocenitelné a nesčíslné spousty zlata, zapomínaje téměř na jejich strašlivého strážce.

Zíral tak, jak se zdálo, po celý dlouhý věk, až ho to zlákal skoro proti jeho vůli; vykradl se ze tmy dveří a pustil se po dnu jeskyně k nejbližšímu okraji nahromaděného bohatství. Nad ním strměl spící drak, zlověstná hrozba i ve spánku. Bilbo se chopil velkého obouručního poháru, tak těžkého, jak jen unesl, a mrkl ustrašeným okem vzhůru. Šmak pohnul křídlem, otevřel jeden spár a jeho dunivé chrápání změnilo tón.

V tom okamžiku Bilbo utekl. Ale drak se neprobudil - ještě ne - jenom se ponořil do jiných snů plných

hrabivosti a násilí, jak tam tak ležel ve své uloupené síni, zatímco hobit se lopotil dlouhým tunelem zpátky nahoru. Srdce mu bušilo a nohy se mu horečně trásly, víc, než když sestupoval dolů, ale pohár svíral stále a jeho hlavní myšlenkou bylo: "Dokázal jsem to! Tohle jim ukáže! Vypadá spíš jako hokynář než lupič, namouduši! No, tohle teď už od nich neuslyším!"

Taky že ne. Balin překypoval radostí, že hobita zase vidí, a jeho radost se mísila se stejným velkým překvapením. Zvedl Bilba a vynesl ho ven pod širé nebe. Byla půlnoc a hvězdy zakryla mračna, ale Bilbo ležel se zavřenýma očima, těžce oddychoval, vychutnával rozkoš z čerstvého vzduchu a sotva si všímal vzrušených trpaslíků, kteří ho vychvalovali a poplácávali ho po zádech a zavazovali sebe i své rodiny po celé generace k jeho službám.

Trpaslíci si dosud podávali pohár z ruky do ruky a rozplývali se nadšením nad znovunabytím svého pokladu, když se z horského nitra pod nimi náhle ozvalo nesmírné zaburácení, jako by se nějaká stará sopka rozhodla, že znovu začne soptit. Dveře za nimi byly skoro zavřené a zajištěné ve škvíře kamenem, aby docela nezapadly, ale ze vzdálených hlubin zaduněly dlouhým tunelem děsivé ozvěny, řev a dupání, až se půda pod nimi zachvěla.

Tehdy trpaslíci zapomněli na své jásání a sebevědomé vychloubání ještě před chvilkou a schoulili se strachy. Se Šmakem se pořád ještě muselo počítat. Živého draka prostě nemůžete ve svých kalkulacích pominout, když ho máte takhle nablízku. Draci třeba nedokážou svého bohatství opravdu využít, ale obvykle je znají do posledního kousku, zejména když je měli dlouho v držení; a Šmak nebyl žádnou výjimkou. Z neklidného snu (ve kterém nepříjemně figuroval jakýsi válečník, naprosto nepatrný svou velikostí, ale ozbrojený štíplavým mečem a nadaný velkou kuráží) přešel v dřímotu a z dřímoty do naprosté bdělosti. V jeho jeskyni bylo cítit podivný závan vzduchu. Mohl to být průvan tamhle z té malé díry? Nikdy ji neviděl zvlášť rád, třebaže byla tak malá, a teď po ní podezíravě loupl očima a podivil se sám sobě, že ji nikdy nezatarasil. V poslední době měl dojem, že zaslechl matné ozvěny nějakého klepání, které pronikalo zdálky shora do jeho doupěte. Zavrtěl se a natáhl krk, aby začenichal. Vtom si všiml, že jeden pohár je pryč!

Zloději! Hoří! Vražda! Něco takového se mu od jeho příchodu do Hory ještě nestalo! Jeho zuřivost se vymyká popisu - tak zuřivají jenom boháči, kteří mají víc, než mohou využít, když najednou přijdou o něco, co měli dlouho v majetku, ale nikdy jim to k ničemu nebylo ani to nepotřebovali. Drak začal chrlit oheň, síň se naplnila čmoudem, základy hory se otřásaly. Nadarmo se pokusil vrazil hlavu do té malé díry, a potom se celý svinul, zaburácel pod zemí jako hrom a vyrazil ze svého hlubokého brlohu velkým vchodem, ven prostornými chodbami horského paláce a nahoru k Přední bráně.

Myslel jenom na jedno: že prohledá celou Horu, dokud nedopadne zloděje a nerozsápe ho a nerozdupá. Vyřítíl se z brány, vody se proměnily v divoce syčící páru, a drak se vznesl celý rozpálený do vzduchu a usadil se na vrcholku Hory v záplavě zelených a šarlatových plamenů. Trpaslíci slyšeli příšerný randál jeho letu, choulili se ke stěnám travnaté terasy a krčili se pod balvany, doufajíce, že nějak uniknou hrozivým očím draka na lovu.

Byli by všichni zahynuli, kdyby je zase jednou nezachránil Bilbo. "Honem! Honem!" vydechl. "Za dveře! Do tunelu! Tady to není bezpečné!"

Zburcování jeho slovy se už chystali zalézt do tunelu, když tu Bifur vykřikl: "Moji bratřenci! Bombur a Bofur - zapomněli jsme na ně, jsou dole v údolí!"

"Přijdou o život a všichni naši poníci taky, a ztratíme všechny zásoby!" lamentovali druzí. "Nemůžeme proti tomu nic dělat."

"Nesmysl!" okřikl je Thorin, který se vzpamatoval a nabyl opět své důstojnosti. "Nemůžeme je tam nechat. Běžte dovnitř, pane Pytlíku a Baline, a vy také, Fili a Kili - drak nás nesmí dostat všechny. A vy ostatní - kde jsou lana? Rychle!"

Tohle byly možná nejhorší okamžiky, jaké až dosud zažili. Strašlivý ryk Šmakova vzteku burácel ozvěnou ve skalních rozsochách vysoko nad nimi a drak se mohl každou chvíli přičítit v plamenech dolů nebo obletět kolem nich a najít je tam, na srázném okraji útesu, jak zoufale vytahují lana. Už byl nahoře Bofur, a dosud bylo všechno v pořádku. Už se dostal nahoru i Bombur, s funěním a supěním a vrzáním lan, a pořád bylo všechno v pořádku. Už bylo nahoře i pár kusů náradí a zavazadel ze zásob, a vtom se

na ně snesla pohroma.

Ozvalo se říčení křídel. Rudé světlo ozářilo vrcholky skalisek. Drak přiletěl.

Sotva stačili utéct zpátky do tunelu a vtáhnout tam své rance, když se Šmak přihnul od severu, olizoval horské úbočí plameny a vířil obrovskými křídly jako burácející vichřice. Jeho žhavý dech spálil trávu přede dveřmi, vnikl za nimi štěrbinou, kterou nechali dveře pootevřené, a ožehl je v jejich skrýši.

Vyskočily mihotavé plameny a roztančily se černé stíny na skalních stěnách. Pak se rozhostila tma, když drak znovu přeletěl. Poníci zaržáli hrůzou, přetrhali provazy a divoce odcválali. Drak se střemhlav otočil, aby se pustil za nimi, a byl pryč.

"To bude konec našich ubohých zvířat," poznamenal Thorin. "Jakmile Šmak jednou něco uvidí, už mu to neunikne. A my tady budeme muset zůstat, jestli si snad někdo nepředstavuje, že bychom se měli trmácet spoustu mil otevřenou krajinou zpátky k řece, se Šmakem na číhané."

To nebylo příjemné pomyšlení! Zalezli hlouběji do tunelu a tam leželi a třásli se, ačkoli tam bylo teplo a dusno, dokud škvírou dveří nepronikl bledý úsvit. Během noci slyšeli znovu a znovu silící hřmění letícího draka, které se pak přes ně přeneslo a zase sláblo, jak drak stále obletoval horská úbočí.

Domyslel se podle poníků a podle stop táborů, jež objevil, že od řeky přišli nějakí lidé, a zkoumal úbočí od údolí, kde stáli poníci; ale dveře unikly jeho pátravému zraku a vysoké stěny arkýře zadržely jeho nejpalčivější plameny. Dlouho tak lovil marně, až svítání ochladilo jeho vztek a on se vrátil na své zlaté lože, aby se prospal - a aby nabral nových sil. Nebyl by na krádež zapomenul a neodpustil by ji, ani kdyby se za tisíc let proměnil v doutnající balvan, ale mohl si dovolit čekat.

S příchodem jitra trpaslíkům trochu otrnulo. Uvědomili si, že když mají co dělat s tímhle strážcem, je takové riziko nevyhnutelné a že by nebylo dobré vzdávat se už teď svého záměru. Kromě toho momentálně nemohli pryč, jak na to poukázal Thorin. Jejich poníci se ztratili nebo byli pobiti, takže museli počkat, až Šmak povolí natolik v bdělosti, aby se mohli odvážit dlouhé cesty pěšky. Naštěstí zachránili ze svých zásob dost, aby jim to nějaký čas vydrželo.

Dlouho debatovali, co mají podniknout, ale nemohli přijít na žádný způsob, jak se zbavit Šmaka - což byla od začátku slabina jejich plánu, jak měl tisíc chutí poznamenat Bilbo. Potom začali reptat na hobita, jak to bývá přirozené pro lidi, když jsou docela vyvedeni z konceptu, a vyčítali mu právě to, za co ho napřed tak vychvalovali: že vzal Šmakovi ten pohár a probudil tím příliš brzy jeho hněv.

"Co jiného má podle vás takový lupič dělat?" odsekl jím dopáleně Bilbo. "Nenajali jste si mě, abych zabíjel draky, to je práce pro válečníky, ale abych uloupil poklad. A já s tím začal co nejlíp, jak to šlo. Čekali jste snad, že příklušu s celým Thorrovým pokladem na zádech? Jestli už jde o výčitky, měl bych k tomu taky co poznamenat. Měli jste si přivést pět set lupičů, a ne jednoho. Vašemu dědovi to slouží jistě ke cti, ale vy nemůžete tvrdit, že jste mi někdy objasnili obrovský rozsah jeho bohatství. Potřeboval bych celá staletí, abych to všechno vynosil nahoru, i kdybych byl padesátkrát větší a kdyby byl Šmak krotký jako králík."

Po tomhle jej ovšem trpaslíci poprosili o prominutí. "Co tedy navrhuje, abychom udělali, pane Pytlíku?" zeptal se ho Thorin zdvořile.

"O tom nemám v téhle chvíli ani ponětí - jestli myslíte na odnesení pokladu. To zřejmě záleží úplně na nějakém novém obratu štěstěny a na odstranění Šmaka. Odstraňování draků není vůbec můj obor, ale vynasnažím se na něco přijít. Osobně však v nic nedoufám a nejradši bych byl v bezpečí zpátky doma."

"To prozatím nechme stranou! Co máme dělat teď, dneska?"

"Jestli chcete opravdu slyšet mou radu, řekl bych, že nám nezbyvá nic jiného než zůstat, kde jsme. Ve dne se jistě můžeme bez nebezpečí odvážit ven a nadýchat se čerstvého vzduchu. Zanedlouho snad bude možné poslat vás pár do skladiště u řeky, abychom si doplnili zásoby. Ale přes noc by zatím všichni měli zůstat zalezlí v tunelu."

Já sám pro vás mám jednu nabídku. Mám svůj prsten a doplížím se ještě dnes v poledne zase dolů - to by měl Šmak spát, jestli teď vůbec usne - a podívám se, co má za lubem. Třeba se z toho něco vyklube. 'Každý drak má nějakou slabinu,' jak říkával můj otec, třebaže jistě ne z osobní zkušenosti."

Trpaslíci tuhle nabídku přirozeně dychtivě přijali. Naučili se už malého Bilba respektovat. Teď se stal pravým vůdcem jejich dobrodružné výpravy. Začal uplatňovat své vlastní nápady a plány. Jakmile nastalo poledne, připravil se na další cestu do nitra Hory. Nijak se mu to ovšem nelíbilo, ale nebylo to zase tak

zlé, když teď víceméně věděl, co ho dole čeká. Kdyby byl znal draky a jejich lstivost líp, byl by možná vyděšenější a nedoufal by tolik, že Šmaka zastihne ve spánku.

Vydal se na cestu za plného slunce, ale v tunelu byla temná noc. Světlo od téměř zavřených dveří brzy pohaslo, jakmile postoupil hlouběji. Kradl se tak liše, že obláček dýmu v mírném vánku by se sotva pohyboval tišeji, a hobit na sebe začínal být nemálo pyšný, když se tak blížil dolejšími dveřím. Vyzářovalo z nich jenom slabounké žíření.

"Starý Šmak je unavený a spí," pomyslel si. "Nemůže mě vidět a neuslyší mě. Hlavu vzhůru, Bilbo!" Bud' to zapomněl, nebo nikdy neslyšel o dračím čichu. Je také nepříjemnou skutečností, že draci, jestliže pojmu nějaké podezření, mají i ve spánku jedno oko pootevřené a hlídají.

Když Bilbo opět vykoukl z dolejších dveří, Šmak rozhodně na pohled pevně spal, vypadal vyhasle, téměř jako mrtvý, a chrápal sotva víc, nežli že vypouštěl obláčky neviditelné páry. Hobit se právě chystal sestoupit na dno jeskyně, když náhle postřehl pronikavý rudý paprsek zpod přivřeného Šmakova levého oka. Drak spánek jenom předstírá! Pozoruje ústí tunelu! Bilbo honem ucouvl zpátky a blahořečil svému prstenu. Potom Šmak promluvil.

"No tak, zloději! Číchám tě a cítím tvůj pach. Slyším tvůj dech! Pojd' dál! Posluž si ještě, je toho tady spousta na rozdávání!"

Ale tak dalece Bilbo přece jen nebyl drakovědy neznalý, a jestli Šmak doufal, že ho snadno naláká, byl jistě zklamán. "Ne, díky, ó strašlivý Šmaku!" odpověděl mu hobit, "Nepřišel jsem si pro dary. Chtěl jsem se jenom na vás podívat, jestli jste opravdu tak ohromný, jak vyprávějí pověsti. Nevěřil jsem jim."

"Teď jim už věříš?" opáčil drak trochu polichoceně, i když nevěřil ani slovo Bilbovi.

"Opravdu, písně a pověsti zůstávají daleko za skutečností, ó Šmaku, nejpřednější a největší z katastrof!" odpověděl Bilbo.

"Na zloděje a na lháře máš dobré způsoby," poznamenal drak. "Zřejmě znáš moje jméno, ale já se nepamatuju, že bych tě byl kdy čichal. Kdo jsi a odkud přicházíš, jestli se smím zeptat?"

"Jistěže smíte! Přicházím zpod kopce, a přes hory a pod horami vedla moje cesta. A vzduchem. Jsem ten, kdo chodí neviděný."

"Tomu docela věřím," řekl drak, "ale to je sotva tvoje obvyklé jméno."

"Jsem hledač stop, ničitel pavučin a moucha s žihadlem. Byl jsem vybrán kvůli šťastnému číslu."

"Rozkošné tituly!" ušklíbl se drak. "Ale šťastná čísla vždycky nevycházejí."

"Jsem ten, kdo pohřbívá své přátele zaživa a topí je, a zase je zaživa vytahuje z vody. Přišel jsem ze dna pytle, ale v žádném pytli jsem se neoctl."

"Tohle už nezní tak věrohodné," odfrkl si výsměšně Šmak.

"Jsem přítel medvědů a host orlů. Jsem výherce prstenu a nositel štěstí. Jsem jezdec na soudku," pokračoval Bilbo, který v té hádankovité řeči začínal cítit zalíbení.

"To už je lepší!" podotkl Šmak. "Ale nenech se unést svou obrazotvorností!"

Takovým způsobem je ovšem třeba mluvit s draky, jestliže jim nechcete prozradit své pravé jméno (což je moudré), ale zároveň je nechcete rozzuřit přímým odmítnutím (což je také velmi moudré). Žádný drak nemůže odolat lákadlu hádankovitých řečí a nelituje promarněného času, aby jim porozuměl. Bilbo řekl mnohé, čemu Šmak nerozuměl vůbec (vy však jistě ano, poněvadž víte o všech hobitových dobrodružstvích), ale myslel si, že pochopil dost, a ve svém černém nitru se zachechtal.

"To jsem si říkal už včera v noci," ušklíbl se pro sebe. "Jezerní lidé, nějaká šeredná intrika těch mizerných odborníků s bečkami, nebo ať jsem ještěřka! Nebyl jsem tam tím směrem už celé věky, ale to se teď ka změní!"

"Výborně, ó, jezdcu na soudku!" pronesl nahlas. "Soudek se možná jmenoval tvůj poník, a možná taky ne, třebaže byl dost tlustý. Chodíš třeba neviděný, ale nedošel jsi až k cíli cesty. Dovol mi, abych ti řekl, že jsem v noci na dnešek sežral šest poníků a že všechny ostatní pochyťám a sežeru co nevidět. Za tak znamenitou pochoutku se ti odvděčím radou pro tvé dobro: nezaplétej se s trpaslíky víc, než musíš!"

"S trpaslíky!" zvolal Bilbo s předstíraným překvapením.

"Nic mi nevykládej!" zarazil ho Šmak. "Vyznám se v pachu trpaslíků (a v jejich chuti) jako nikdo na

světě. Neříkej mi, že můžu sežrat poníka, na kterém jezdili trpaslíci, a nepoznal to! Špatně skončíš, jestli se budeš kamarádit s takovými přáteli, zlodějský jezdcé na soudku! Nemám nic proti tomu, abys jim to ode mne vyřídil, až se k nim vrátíš." Neprozradil však Bilbovi, že jeden pach nedokázal určit vůbec, hobití pach; ten se úplně vymykal jeho zkušenosti a to mu strašně vrtalo hlavou.

"Doufám, že ti slušně zaplatili za ten pohár na dnešek v noci?" pokračoval drak. "Jen se přiznej, zaplatili? Vůbec nic! Vidiš, to jsou celí oni. Předpokládám, že teďka se krčí tam venku, a ty abys podstoupil všechno nebezpečí a zmocnil se všeho, čeho můžeš, když já se nedívám - to pro ně? A slíbili ti spravedlivý podíl? Snad bys tomu nevěřil! Budeš mít štěstí, jestli vůbec vyvázneš živý!"

Bilbo se teď začínal cítit nepříjemně nesvůj. Kdykoli na něm spočinulo Šmakovo ohnivé oko, pátrající po něm mezi stíny, zachvěl se a zmocňovala se ho nevysvětlitelná touha vyběhnout z úkrytu, ukázat se a povědět Šmakovi pravdu. Octl se skutečně ve vážném nebezpečí, že podlehně dračímu kouzlu. Ale sebral kuráž a znovu promluvil.

"Ještě nevíte všechno, ó mocný Šmaku!" řekl. "Nepřivedlo nás sem jenom zlato."

"Haha!" zasmál se Šmak. "Přiznáváš tedy, že ,nás'! Proč neřekneš rovnou ,nás čtrnáct', ať v tom máme jasno, pane Šťastné číslo? Rád slyším, že máte v těchhle končinách ještě jinou práci než krást moje zlato. V tom případě možná tak docela nepromarníte svůj čas.

Nevím, jestli tě vůbec napadlo, že i kdybys to zlato dokázal po troškách ukrást - trvalo by ti to tak sto let, nedostal by ses s ním daleko? Na úbočí Hory by ti k ničemu nebylo, co? A ve hvozdu taky ne, co? To se rozumí! Nepřišel jsi ještě na ten háček? Domluvili jste se nejspíš, že dostaneš jednu čtrnáctinu, nebo tak podobně, he? Ale co dodání? Co doprava? Co ozbrojené stráže a mýtné a cla?" A Šmak se nahlas rozchechtal. Byl v srdci zkažený a prohnaný a věděl, že jeho dohady nejsou daleko od pravdy, ačkoli měl podezření, že za tím plánem vězí Jezerní lidé a že většina kořisti má zůstat v pobřežním městě, které se za jeho mladých časů jmenovalo Esgaroth.

Sotva tomu budete věřit, ale chudáka Bilba to skutečně hodně přivedlo z konceptu. Jeho myšlení i síly se až dosud soustředily na cestu k Hoře a objevení bočního vchodu. Nikdy se nezatežoval úvahami, jak poklad odvezou, a rozhodně už ne dumáním, jak se ta jeho část, která mu možná připadne jako podíl, dostane celou cestu zpátky až do Dna pytle pod Kopcem.

Teď mu začalo v mysli hlodat ošklivé podezření: zapomněli trpaslíci na tenhle důležitý bod také, nebo se mu celou tu dobu smáli do hrsti? Takový účinek mají dračí řeči na nezkušené. Bilbo ovšem měl být na stráž, jenomže Šmak byl opravdu drtivě působící osobnost.

"Řeknu vám," odpověděl ve snaze zůstat věrný svým přátelům a nezadat si před drakem, "že zlato pro nás byla jenom vedlejší záležitost. Přišli jsme přes hory a pod horami, po vlnách a vítězstvích hlavně pro pomstu. Zajisté si, ó nezměrně bohatý Šmaku, uvědomujete, že váš úspěch vám nadělal dost urputných nepřátel?"

Šmak se teď opravdu zasmál - drtivým smíchem, který srazil Bilba k zemi, zatímco na druhém konci tunelu se trpaslíci schoulili těsně k sobě a představovali si, že hobita stihl náhlý a škaredý konec.

"Pomstu!" odfrkl si drak a jeho oči ozářily síň od podlahy až ke stropu jako šarlatový blesk. "Pomstu! Král pod Horou je mrtev, a kde jsou jeho příbuzní, kteří by si troufali hledat pomstu? Girion, pán Dolu, je mrtev, a já požíral jeho lidi jako vlk mezi ovci, a kde jsou jeho synové, kteří by si troufali přiblížit se mi? Zabývám, kde mě napadne, a nikdo se mi neodvážá postavit na odpor. Porážel jsem válečníky starých časů, a těm se dneska na světě nikdo nevyrovná. A tehdy jsem byl mladý a křehký. Teď jsem starý a silný, silný, zloději ve tmě!" holedbal se. "Můj pancíř je jako deset štítů na sobě, moje zuby jsou meče, moje drápy oštěpy, úder mého ocasu hrom, moje křídla uragány a můj dech smrt!"

"Vždycky jsem si myslel," zapištěl Bilbo ustrašeně, "že draci jsou měkčí vespod, zvláště v krajině - ehm - hrudníku; ale někdo tak obrněný jako vy na to jistě myslel."

Drak se zarazil ve svém vychloubání. "Tahle tvá informace je zastaralá," utrl se. "Jsem obrněný nahoře i vespod železnými šupinami a tvrdými drahokamy. Žádná čepel mě nemůže probodnout."

"To jsem si mohl hned myslet," přikyvoval horlivě Bilbo. "Namouduši, nikde se nenajde, kdo by se vyrovnal neproniknutelnému panu Šmakovi. Jak je to velkolepé, mít vestu ze vzácných diamantů!"

"Jistě, je to vzácné a skutečně báječné," přisvědčil Šmak, nesmyslně potěšený. Neveděl, že hobit už

zahlédl jeho zvláštní spodní pancíř při své minulé návštěvě a že hoří touhou podívat se na něj blíž ze svých vlastních důvodů. Drak se převálil na záda. "Podívej!" vyzval Bilba, "Co tomu říkáš?"

"Oslnivé, báječné! Perfektní! Bez chybičky! Úžasné!" vykřikoval Bilbo nahlas, ale pro sebe si myslel:

"Blázne stará! Vždyť máš v jamce na levé části prsou velikou lysinu tak holou, jako je šnek bez skořápky!"

Jakmile si to holé místo prohlédl, pan Pytlík myslel už jenom na to, jak se dostat pryč. "No, nesmím Vaši Velkolepost už dál zdržovat," řekl, "ani vás rušit v nepochybně potřebném odpočinku. Poníci se jistě chytají těžko, když mají takový náskok. Stejně jako lupiči," dodal jako jedovatost na rozloučenou, bystře ucouvl a uháněl vzhůru tunelem.

Byla to nešťastná poznámka, neboť drak za ním vychrlil strašné plameny, a třebaže hobit spěchal do svahu ze všech sil, nedostal se zdaleka dost daleko, aby byl v bezpečí dřív, než se příšerná Šmakova hlava objevila u otvoru za ním. Celá hlava s tlamou se jim našťestí neprotáhla, ale z nozder sálal oheň a výpary, které uprchlíka pronásledovaly a téměř ho udolaly, takže slepě vrávorál ve velkých bolestech a strachu. Při svém rozhovoru se Šmakem si náramně liboval vlastní chytrost, ale tahle závěrečná chyba mu rázem napravila hlavu.

"Nikdy se neposmívej živým drakům, Bilbo, ty blázne!" řekl si a později se to stalo jeho oblíbeným úslovím, které přešlo v přísloví. "Nemáš tohle dobrodružství ještě zdaleka za sebou," dodal ještě, a to byla taky svatá pravda.

Odpoledne se sklánělo k večeru, když se znovu octl venku, vyklopýtal a svalil se v mdlobách "na prahu". Trpaslíci ho vzkřísili a ošetřili mu popáleniny, jak nejlépe uměli; ale trvalo pak ještě dlouho, než mu znovu jaksepatří narostly vlasy vzadu na hlavě a srst na patách: byly ožehlé a zuhelnatělé až na kůži. Jeho přátelé se ho zatím snažili ze všech sil potěšit a byli dychtivě zvědaví, co jim poví, zejména je zajímalo, proč drak ztropil tak hrozný kravál, a jak mu Bilbo unikl.

Hobit však nebyl starostmi ve své kůži, a jenom těžce z něho něco vypáčili. Když si všechno znovu rozmyslel, litoval teď některých věcí které drakovi řekl, a nechtělo se mu opakovat je. Starý drozd seděl na blízké skále s hlavou nakloněnou na stranu a poslouchal všechno, co se mluvilo. Abyste viděli, jak byl Bilbo mrzutý, musím vám prozradit, že sebral kámen a hodil jím po drozdovi, ten se však pouze zatřepetal stranou a vrátil se zase zpátky.

"Hrom aby do toho ptáka!" ulevil si Bilbo nevrle. "Zdá se, že nás poslouchá, a nelíbí se mi, jak se tváří."

"Jenom ho nechte!" zastal se drozda Thorin. "Drozdi jsou hodní a přátelští - tenhle je pořádně starý a je možná poslední z dávného plemene, které kdysi žilo tady kolem a zobalo z ruky mému otci a dědovi. Bývali to dlouho žijící a kouzelní ptáci, a tenhle dokonce možná patří k těm, co žili tenkrát, před dvěma sty i více roky. Lidé z Dolu ovládali jejich řeč a užívali jich jako poslů, kteří létali k Jezerním lidem i jinam."

"No, teď bude mít opravdu pro Jezerní město novinky, jestli mu jde o ně," poznamenal Bilbo; "třebaže si nemyslím, že by tam ještě zůstali nějakí lidé, kteří by se zatěžovali drozdí řečí."

"Jak to, co se stalo?" vykřikli trpaslíci. "Tak pokračujte už konečně se svým vyprávěním!"

Bilbo jim tedy vypověděl všechno, nač se pamatoval, a přiznal se k ošklivému pocitu, že drak se z jeho hádanek domyslel příliš mnoho, když si je dal dohromady s jejich tábory a poníky. "Určitě ví, že jsme přijeli z Jezerního města a že nám tam pomohli; a teď mám hrozný pocit, že jeho příští útok bude směřovat tam. Kéž bych byl nikdy nevyslovil slova o jezdcích na soudku; v těchhle končinách by to i slepého králíka přivedlo na myšlenku o Jezerních lidech."

"Inu, inu! Ted' už se nedá nic dělat, a je těžké nepoděknout se, když se mluví s drakem, to jsem aspoň vždycky slyšel," pokusil se ho utěšit Balin. "Já si myslím, že jste si vedl náramně dobře, jestli vás zajímá můj názor - objevil jste přinejmenším jednu ohromně užitečnou věc a vrátil jste se zpátky živý, a to je víc, než o sobě může prohlásit většina těch, kdo se dostali do řeči s někým podobným, jako je Šmak. Že víme o holém místě v diamantové vestě starého netvora, to se možná ještě osvědčí jako milost a požehnání."

To dalo rozhovoru nový směr a všichni se pustili do diskuse o případech zabití draka, historických, pochybných i bájeslovných, o různých ranách bodných, sečných i zespodu a o rozmanitých válečných

uskocích a vymyšlenostech, jimiž se ty rány podařilo zasadit. Všichni se shodli na tom, že nachytat draka ve spánku není tak snadné, jak se to řekne, a že pokus zapíchnout ho či pošťouchnout, když spí, může skončit katastrofou spíš nežli smělý čelní útok. Celou dobu, co mluvili, drozd poslouchal, až konečně, když začaly probleskovat hvězdy, tiše roztáhl křídla a uletěl. A celou dobu, co mluvili a stíny se prodlužovaly, Bilbo byl čím dál nešťastnější a jeho zlé předtuchy vzrůstaly.

Nakonec jim vpadl do řeči. "Jsem si jistý, že tady vůbec nejsme v bezpečí," řekl, "a nevidím žádný smysl v tom, že tady sedíme. Drak nám spálil celý náš příjemný trávník, a kromě toho je už noc a zima. A ke všemu ještě cítím v kostech, že tohle místo znovu napadne. Šmak ví, jak jsem se dostal do jeho síně, a můžete se spolehnout, že uhodne, kde je druhý konec tunelu. Rozbije tohle úbočí Hory napadrt', když bude třeba, aby nám zatarasil vchod, a jestli přitom rozdrtí i nás, bude tím radši."

"Díváte se na to moc černě, pane Pytlíku," namítl Thorin. "Proč tedy Šmak nezahradil dolejší konec tunelu, když mu tak záleží na tom, abychom k němu nemohli? A to přece neudělal, jinak bychom ho byli slyšeli."

"To namouduši nevím - nejspíš proto, že napřed zkoušel znovu mě tam vlákat, a teď možná čeká až po dnešním nočním lovu, či snad si nechce zbytečně poškodit svou ložnici - ale rád bych, abyste se o to nehádali. Šmak teď každou chvíli vyleze ven, a naše jediná naděje je zalézt hluboko do tunelu a zavřít za sebou dveře."

Promluvil tak vážně, že ho trpaslíci nakonec poslechli, třebaže odkládali zavření dveří - připadalo jim to jako zoufalý krok, poněvadž nikdo nevěděl, jak je budou moci zevnitř znovu otevřít, a pomyšlení, že zůstanou uzavřeni v tunelu, odkud jediná cesta ven povede přes dračí doupě, se jim nikomu nezamlouvalo. Všude také zdánlivě vládl klid, jak venku, tak dole v tunelu. Seděli tedy ještě dlouho na jeho začátku nedaleko pootevřených dveří a pokračovali v rozhovoru.

Řeč se stočila na drakova zlá slova o trpaslících. Bilbo by je byl nejradši nikdy neslyšel nebo by byl aspoň rád měl naprostou jistotu, že trpaslíci mluví docela poctivě, když teď prohlašovali, že vůbec nikdy nepomysleli na to, co udělají, jakmile se pokladu zmocní. "Věděli jsme, že to bude zoufalý podnik," řekl Thorin, "a víme to pořád; ale pořád ještě si myslím, že až se ho zmocníme, bude dost času na úvahy, co s ním podnikneme. Pokud jde o váš podíl, pane Pytlíku, ujišťuji vás, že jsme vám víc než vděční a že si budete moci sám vybrat svou čtrnáctinu, hned jakmile budeme mít co k dělení. Mrzí mě, že si děláte starosti kvůli dopravě, a připouštím, že s ní budou těžkosti - zdejší kraje nejsou po té době, která zatím uplynula, o nic méně divoké, spíš naopak - ale uděláme pro vás všechno, co bude v našich možnostech, a zaplatíme svůj podíl na výlohách, až k tomu přijde čas. Věřte si mi nebo nevěřte, jak chcete!"

Od toho přešel rozhovor na sám obrovský poklad a na to, co si o něm pamatovali Thorin s Balinem.

Uvažovali, jestli některé věci dosud leží v dolejší síni nepoškozené: kopí, která byla vyrobena pro armády velkého krále Bladorthina (zatím dávno mrtvého), kopí s třikrát kovanými hroty a s ratiši umně vykládanými zlatem, jež nebyla nikdy dodána ani zaplacená; štíty zhotovené pro dávno mrtvé válečníky; velký zlatý pohár Throrův, obouruční, s vytepanými a vyrytými ptáky a květy, jejichž oči a okvětní plátky byly z drahokamů; neproniknutelné drátěné košile z pozlacených a postříbřených článků; náhrdelník Giriona, pána Dolu, zhotovený z pěti set smaragdů zelených jako tráva, kterým Girion zaplatil zbroj pro svého nejstaršího syna, kroužkové brnění z kroužků ukutých trpaslíky, jaké nebylo vyrobeno ještě nikdy předtím, neboť bylo zhotovené z ryzího stříbra s pevností a tvrdostí trojitě ocele. Ale nejkrásnější ze všeho byl obrovský čirý drahokam, který kdysi trpaslíci našli pod základy Hory, Srdce Hory, Thrainův Arcikam. "Arcikam! Arcikam!" šeptal si ve tmě Thorin, zasněný, s bradou na kolenou. "Byl jako koule s tisíci fasetami; jiskřil jako stříbro ve světle plamenů, jako voda v záři slunce, jako sníh ve třpytu hvězd a jako déšť v jasů luny!"

Ale Bilba už přešla okouzlená posedlost po pokladu. Během jejich rozhovoru jim naslouchal jenom napůl. Seděl nejbliž u dveří s jedním uchem nastraženým na první zvuky zvenčí a s druhým našpičatěným na ozvěny přesahující mumlání trpaslíků, na každé zaševelení či hnutí z dalekých hlubin.

Tma houstla a hobit byl čím dál neklidnější. "Zavřete ty dveře!" prosil je. "Bojím se draka až do morku kostí. Jeho mlčení se mi líbí daleko míň nežli ten řev včera v noci. Zavřete ty dveře, dokud není pozdě!"

Něco v jeho hlase znepokojilo i trpaslíky. Thorin se pomalu probral ze svého snění, vstal a vykopl kámen, kterým byly dveře zaklíněny. Pak se do nich opřeli a s třesknutím a lupnutím je přirazili. Zevnitř

nebylo ani stopy po klíčové dírcce. Byli uzamčeni v Hoře!

A právě včas! Sotva sestoupili tunelem kousek cesty, zaduněla do úbočí rána jako náraz beranidel z pralesních dubů rozhoupaných obry. Skála zasténala, stěny popraskaly a naším přátelům se na hlavy sesypalo kamení. Nechci ani pomyslet, co by se stalo, kdyby dveře zůstaly otevřené. Utekli dál do tunelu, rádi, že jsou ještě naživu, a slyšeli zvenčí ryk a řev Šmakovy zběsilosti. Lámal skálu na kousky, drtil stěny i útes údery svého obrovského ocasu, až nejvyšší tábořiště trpaslíků, spálený trávník, drozdův kámen, šnečí skalní stěny, úzká římsa, prostě až všechno zmizelo ve změtené tříšti a lavina rozdrčeného kamení se zřítila přes útes do údolí.

Šmak se předtím vykradl ze svého brlohu, tiše se vznesl do vzduchu a pak těžce a pomalu letěl tmou jako nějaký nestvůrný krkavec, pořád po větru na západní úbočí hory, v naději, že tam znenadání něco nebo někoho načapá a že vypátrá východ z chodby, kterou se k němu dostal zloděj. Tohle byl výbuch jeho vzteku, když nikoho nenašel a nic neviděl, třebaže uhodl, ve kterých místech skutečný východ musí ležet.

Jakmile se tímhle způsobem vyzuřil, zlepšila se mu nálada a v hloubi duše si řekl, že z téhle strany ho už nikdo obtěžovat nebude. Teď mu zbývalo vykonat ještě jednu pomstu. "Jezdec na soudku!" odfrkl si. "Přišel jsi od řeky a určitě jsi připlul po vodě. Neznám tvůj pach, ale jestli nejsi z těch Jezerních lidí, tak ti aspoň pomáhali. Teďka mě poznají a zapamatují si, kdo je pravý Král pod Horou!" Vznesl se v plamenech a zamířil na jih k Bystré řece.

Kapitola 13

NIKDO DOMA

Trpaslíci zatím seděli ve tmě a zavládlo mezi nimi tíživé ticho. Málo jedli a málo mluvili. Nemohli odhadnout plynoucí čas; a sotva se odvážili pohnout, poněvadž i jejich šepot zněl ozvěnou a šuměl v tunelu. Jestli si zdírmli, probouzeli se zase do nepřerušené temnoty ticha. Nakonec po dlouhých dnech čekání - tak jim to aspoň připadalo - byli tak přidušení a otupělí z nedostatku vzduchu, že už to nemohli vydržet. Skoro by byli uvítali zdola povyk drakova návratu. V tom mlčení se báli nějaké jeho ďábelské lsti, ale nemohli tam trčet věčně.

"Zkusme otevřít dveře!" řekl Thorin. "Jestli neucítím v obličeji co nejdřív vítr, bude po mně veta. Radši bych, aby mě na čerstvém vzduchu rozdrtil Šmak, než abych se tady udusil!" Tak tedy několik trpaslíků vstalo a tápalo zpátky, kde bývaly dveře. Zjistili však, že horní konec tunelu byl zasypán a zatarasen roztrštěnou skálou. Ani klíč, ani kouzlo, jehož byly kdysi dveře poslušny, je už víckrát nemohly otevřít. "Jsme v pasti!" zaúpěli. "Tohle je konec. Tady umřeme!"

Jenomže právě když si trpaslíci nejvíce zoufali, Bilbovi se nějak podivně ulehčilo, jako by mu ze srdce pod vestou spadl těžký kámen.

"Jen klid, jen klid!" chlácholil je. "Dokud člověk žije, dotud doufá," jak říkával můj otec, a "Do třetice všeho dobrého." Podívám se ještě jednou do tunelu dolů. Byl jsem tam už dvakrát, když jsem věděl, že je na druhém konci drak, a tak risknu i třetí návštěvu, když si tím už nejsem jistý. Tak jako tak jediná cesta ven vede spodem. A myslím si, že tentokrát byste se mnou měli jít všichni."

Ve svém zoufalství s ním souhlasili a Thorin jako první vykročil po Bilbově boku.

"Teď oparně!" špitl hobit, "a pojd'te tak tiše, jak jen dokážete! Třeba Šmak v jeskyni není, ale taky tam třeba je. Jenom neriskujme zbytečně!"

Pustili se dolů, stále dolů. Trpaslíci se ovšem nemohli hobitovi rovnat v pokradmé chůzi, funěli a škobrtali a nadělali spoustu hluku, hrozivě zesilované ozvěnou, ale třebaže Bilbo co chvíli vyděšené zůstával stát a poslouchal, dole se neozval ani hlásek. Blízko dna, pokud bylo možno odhadnout vzdálenost, si Bilbo navlékl svůj prsten a šel napřed. Ale ani jej nepotřeboval: tma byla tak naprostá, že byli neviditelní všichni, s prstenem i bez prstenu. Po pravdě řečeno, vládla tam taková černota, že hobit došel k dolejšímu otvoru docela neočekávané, sáhl rukou do prázdna, klopýtl a skutálel se po hlavě do jeskyně! Zůstal tam ležet obličejem k zemi a neodvážil se vstát, ba téměř ani dýchat. Ale nic se nepohnulo. Nezasvítíl tam ani paprsek světla až na nějaký bledý a bělavý třpyt, který, jak se mu zdálo, zahlédl

daleko ve tmě nad sebou, když konečně pomalu zvedl hlavu. Nebyla to však určitě jiskra dračího ohně, třebaže jeskyni naplňoval dusivý dračí puch a Bilbo cítil na jazyku chuť dračích výparů.

Nakonec to už pan Pytlík nevydržel, "Hrom aby do tebe, Šmaku, ty nestvůro!" vypískl hlasitě. "Přestaň si hrát na schovávanou! Posviť mi. a pak si mě třeba sežer, jestli mě dokážeš chytit!"

Síní, kterou nebylo vidět, se rozlehla slabá ozvěna, ale neozvala se žádná odpověď.

Bilbo vstal a shledal, že neví, kterým směrem se má obrátit. "Teď bych rád věděl, na co si ten Šmak u všech všudy hraje," řekl si. "Určitě dnešního dne (nebo dnešní noci, či co vlastně je) není doma. Jestli Oin a Gloin neztratili svá křesadla a troud, snad bychom si mohli trochu posvítit a rozhlédnout se kolem, než se zas obrátí štěstí."

"Světlo!" vykřikl. "Může někdo udělat světlo?"

Trpaslíci se samozřejmě hrozně vyplašili, když Bilbo spadl s zuchnutím do síně, a zůstali schouleně sedět před koncem tunelu, kde je zanechal.

"Pst! Pst!" syčeli, když uslyšeli jeho hlas, a třebaže to hobitovi pomohlo určit, kde jsou, trvalo nějaký čas, než z nich dostal něco jiného. Ale nakonec, když začal skutečně dupat na zem a ječel "světlo!", co mu jen stačil pronikavý hlas, Thorin se podvolil a poslat Oina a Gloina zpátky k jejich rancům na horním začátku tunelu.

Po delší chvíli ohlásil třepetavý plamínek jejich návrat.

Oin držel v ruce smolnou borovou louč a Gloin nesl v podpaží svazek dalších. Bilbo rychle přicupital ke dveřím do síně a vzal si louč; dosud se mu vsak nepodařilo přesvědčit trpaslíky, aby si zapálili víc loučí a vydali se na obhlídku s ním. Jak Thorin opatrně prohlásil, pan Pytlík je dosud oficiálně jejich odborníkem na vloupání a pátračem. Jestliže to chce riskovat se světlem, je to jeho věc. Oni zatím počkají v tunelu na jeho zprávu. Seděli tedy blízko dveří a čekali.

Viděli, jak se hobitova drobná tmavá postavička pustila napříč jeskyní s drobným světýlkem vysoko zdviženým. Dokud byl ještě blízko, zachytil co chvíli záblesk a zaslechl zazvonění, když zakopl o nějaký zlatý předmět. Světýlko se zmenšovalo, jak se vzdaloval do nitra nesmírné síně; potom začalo tančit vzhůru. To Bilbo lezl na obrovskou hromadu pokladu. Brzy stál na vrcholu, ale šel pořád dál. Pak viděli, že se na okamžik sehnul, ale nevěděli proč.

Způsobil to Arcikam, Srdce Hory. Tolik Bilbo uhlodl podle Thorinova popisu, a skutečně, takové drahokamy nemohly existovat dva, ani v tak skvělém pokladu, ba ani na celém světě. Už když lezl nahoru, zazářil před ním onen bělavý třpyt a přilákal ho. Pomalu se zvětšil v kuličku bledého světla. Teď, když se Bilbo přiblížil, jiskřil a hrál na povrchu mnoha barvami, odrazem i rozptylem plápolajícího plamene hobitovy louče. A když se na něj Bilbo konečně zadíval zblízka, zatajil se mu dech. Ohromný drahokam plál u jeho nohou svým vlastním vnitřním jasnem, ale zároveň, jelikož byl vybroušen trpaslíky, kteří jej před dávnými časy vydolovali ze srdce Hory, vsřebával všechno světlo, jež na něj dopadlo, a měnil je v deset tisíc záblesků čiré záře, protkávané duhovými jiskrami.

Bilbo po něm náhle vztáhl ruku, zmámený jeho kouzlem. Jeho drobná ručka nemohla drahokam sevřít, poněvadž byl tak veliký a těžký, ale sebral jej, zavřel oči a strčil si jej do nejhlubší kapsy.

"Teď jsem opravdový lupič!" pomyslel si. "Ale nejspíš o tom musím trpaslíkům povědět - někdy. Řekli přece, že si můžu vybrat svůj vlastní podíl a mne se zdá, že bych si vybral tohle, když si oni nechají všechno ostatní!" Přesto však měl nepříjemný dojem, že jeho právo na výběr nezahrnovalo tenhle skvělý drahokam a že z toho bude ještě nějaký malér.

Teď však pokračoval v obchůzce. Na druhé straně veliké hromady slezl, a jiskřička jeho louče zmizela přihlížejícím trpaslíkům z dohledu. Ale brzy ji znovu uviděli daleko v dálce. Bilbo mířil napříč síní.

Pokračoval tak, až přišel k velikánským dveřím na druhé straně, kde ho závan vzduchu osvěžil, ale div mu nesfoukl louč. Nakoukl bázlivě za dveře a zahlédl prostorné chodby a počátek širokého schodiště, které vedlo nahoru do tmy. A po Šmakovi nebylo pořád ani vidu, ani slechu. Bilbo se zrovna chtěl otočit na zpáteční cestu, když se k němu střemhlav sneslo cosi černého a otřelo se mu o tvář. Vypískl a trhl sebou, zavrávorat pozpátku a upadl. Louč mu vypadla z ruky plamenem dolů a zhasla!

"Nejspíš jenom netopýr, jak doufám!" řekl si nešťastně. "Ale co teď? Kde je východ, jih, sever či západ? - Thorine! Baline! Oine! Gloine! Fili! Kili!" zavolal z plna hrdla, ale v širé černotě to zaznělo jako

tenké vypísknutí. "Zhaslo mi světlo! Pojd'te sem někdo, najděte mě a pomozte mi!" V tu chvíli ho docela opustila kuráž.

Trpaslíci slyšeli matně jeho drobné výkřiky, ale jediné slovo, které z nich pochytili, bylo "pomoc!"

"Pro všechno na světě i pod světem, co ho asi mohlo potkat?" řekl Thorin. "Jistě ne drak, poněvadž v tom případě by už nepišťel."

Nějakou chvíli vyčkávali, ale pořád se neozýval drak, neozývalo se vlastně nic, až na Bilbův vzdálený hlásek. "Pojd'te někdo, zapalte ještě pár loučí!" nařídil Thorin. "Zdá se, že musíme jít našemu lupiči na pomoc."

"Však je taky na nás řada, abychom my pomohli jemu," prohlásil Balin, "a já jsem ochoten jít. Ostatně si stejně myslím, že je to pro tu chvíli bezpečné."

Gloin zapálil několik dalších loučí, všichni se vyplížili do jeskyně, jeden po druhém, a vykročili co nejkvapněji podle její stěny. Zanedlouho potkali Bilba, který se k nim vracel sám. Rychle se totiž vzpamatoval, sotva uviděl světýlka jejich loučí.

"Jenom do mne vrazil netopýr a upustil jsem louč, nic horšího," odpověděl na jejich otázky. Třebaže se jim jaksepatří ulevilo, chtělo se jim brumlat, že se tak zbůhdarma vyděsili; ale nevím, co by byli říkali, kdyby jim v tom okamžiku pověděl o Arcikamu. Pouhé prchavé záblesky pokladu, které zahlédli, jak tak procházeli kolem, znovu roznítily všechny žár jejich trpaslických srdcí; a jestliže srdce nějakého trpaslíka, i toho nejuctyhodnějšího, rozkuráží zlato a klenoty, vjede do něho náhle odvaha a může úplně zdivočet. Trpaslíci už opravdu nepotřebovali žádné popohánění. Všichni teď sami dychtili prozkoumat síň, dokud se jim k tomu naskytá příležitost, a byli ochotni uvěřit, že Šmak je pro tu chvíli mimo domov. Každý popadl zapálenou pochodň, a když se tak rozhlíželi, napřed na jednu stranu a pak na druhou, zapomněli na strach a dokonce i na opatrnost. Mluvili nahlas a pokřikovali na sebe, když brali do rukou staré poklady z hromady nebo ze stěn, přidržovali si je ke světlu, mazlili se s nimi a ohmatávali je.

Fili a Kili se téměř rozjařili, a když tam našli spoustu zlatých harf se stříbrnými strunami, chopili se jich a začali na ně hrát; a jelikož to byly kouzelné harfy (a nedotčené drakem, který měl pramalý zájem o hudbu), byly dosud naladěné. Temná síň se rozezvučela melodiemi, které byly dlouho němé. Ale většina z trpaslíků si počínala praktičtěji: sbírali drahokamy a cpali si je do kapes, a co se jim do kapes nevešlo, pouštěli s povzdechem mezi prsty na zem. Thorin za nimi nezůstával pozadu, jenomže ustavičně hledal na všech stranách cosi, co nemohl najít. Arcikam, ale nikomu se o tom zatím nezminil.

Teď trpaslíci sundávali ze stěn drátěné košile a zbraně a vystrojili se. Thorin vypadal vskutku královsky v pozlaceném kroužkovém brnění a se sekyrou na stříbrné násadě, zastrčenou za pás posázený šarlatovými drahokamy.

"Pane Pytlíku!" zvolal. "Tady máte první splátku na svou odměnu! Zahod'te svůj starý kabát a oblečte si tohle!"

S těmi slovy Bilbovi pomohl do malé drátěné košile, vypracované kdysi pro nějakého mladého elfího prince. Byla ze stříbrné ocele, které elfové říkají mitril, a patřil k ní opasek zdobený perlami a křišťály. Na hlavu hobitovi posadil lehkou přílbu z kůže s figurálním ornamentem, vyztuženou zespodu ocelovými obručemi a s okrajem posázeným čírymi drahokamy.

"Cítím se velkolepě," pomyslel si Bilbo, "ale myslím, že vypadám dost nesmyslně. Jak by se mi asi zasmáli doma na Kopci! Ale stejně bych rád, kdybych tu měl po ruce zrcadlo!"

Přesto však kouzlo pokladu nezmámilo panu Pytlíkoví hlavu tolik jako trpaslíkům. Dlouho předtím, než se trpaslíci unavili prohlížením pokladu, probudila se v něm ostražitost, posadil se na zem a začal nervózně uvažovat, jak to asi všechno skončí. "Dal bych hodně těchhle vzácných čiší," pomyslel si, "za doušek něčeho rozjařujícího z jedné Meddědovy dřevěné misky!"

Thorine!" zvolal nahlas. "Co teď? Jsme ozbrojeni, ale k čemu kdy byla v minulosti všechna zbroj proti strašnému Šmakovi? Tenhle poklad ještě není zpátky ve vašich rukou. Zatím nám ještě nejde o zlato, ale o cestu k úniku, a už jsme pokoušeli štěstí dost dlouho!"

"Máte svatou pravdu!" odpověděl Thorin, který se Bilbovy slovy vzpamatoval. "Pojd'me! Já vás povedu. Ani za tisíc let bych nezapomněl cesty v tomhle paláci." Pak svolal ostatní, a když se shromáždili, prošli s loučemi zdviženými nad hlavy zejícími velikými dveřmi, nikoli však bez mnoha toužebných ohlédnutí.

Zakryli si blýskavou zbroj opět starými pláštiky a lesklé přilby svými ošumělými kapucemi a kráčeli husím pochodem za Thorinem, řada světýlek, která se ve tmě často zastavovala a ustrašeně znovu naslouchala, jestli se neozve ryk drakova návratu.

Třebaže všechny někdejší ozdoby na stěnách dávno zchátraly nebo byly zničeny a třebaže všechno bylo sežehnuto a znečištěno příchody a odchody netvora, Thorin znal kdejakou chodbu a kdejakou zatáčku. Vystoupili po dlouhém schodišti, zahruli a zamířili širokými tunely plnými ozvěny směrem dolů, pak znovu zabočili a vystoupili po dalším schodišti, a ještě po jednom schodišti. Schody byly hladké, vytesané z prahorní skály, široké a krásné, a trpaslíci po nich stoupali pořád vzhůru, aniž cestou narazili na nejmenší stopu nějakého živého tvora, nepočítáme-li kradmé stíny, které prchaly před jejich loučemi a třepaly křídly v průvanu.

Přesto však ty schody nebyly míněny pro hobití nožky, a Bilbo právě začal cítit, že už nemůže dál, když se náhle klenba stropu vznesla vysoko a daleko mimo dosah jejich loučí. Nějakým otvorem daleko nahoře bylo vidět jakousi kmitavou jasnou skvrnku a zavál svěžejší vzduch. Před nimi pronikalo matné příšeří velikými dveřmi, které visely vyvrácené z pantů a napůl ohořelé.

"To je velká komnata Throrova," poznamenal Thorin; "hodovní poradní síň. Nedaleko odtud je Přední brána."

Prošli zpustošenou komnatou. Stoly tam trouchnivěly, křesla a lavice se válely převržené, zuhelnatělé a hnijící. Na podlaze ležely lebky a kosti mezi korbely, čísemi, rozbitými rohy na pití a prachem. Když prošli ještě několika dveřmi na druhém konci, dolehlo jim k sluchu hučení vody a šero se náhle víc rozsvětlo.

"Tady pramení Bystrá řeka," podotkl Thorin, "Odtud spěchá k Přední bráně. Pusťme se podél ní!"

Z temného otvoru ve skalní stěně tryskala zpěněná voda a vířivě proudila úzkým kanálem, který rovně a hluboko vytesaly dávné obratné ruce. Podél kanálu vedla dlážděná silnice, dost široká, aby po ní prošlo mnoho mužů bok po boku. Rychle se po ní rozběhli, zahruli povlovnou zatáčkou - a hle, zalilo je bílé denní světlo! Před nimi se tyčil vysoký oblouk, na němž byly dosud patrné zlomky dávné kamenické a sochařské práce, jakkoli byl otlučený, zvětralý a ukoptěný. Lehce zamlžené slunce vysílalo mezi výběžky Hory bledé světlo a na dlažbu u prahu dopadaly občas zlaté paprsky.

Nad hlavami našich přátel zavířilo hejno netopýrů, vyplašených čmoudem loučí ze své dřímoty; a když vykročili vpřed, nohy jim klouzaly na kamenech vyhlazených a zahleněných drakem, který tudy procházel. Voda se teď před nimi s hukotem hrnula ven a vrhala se zpěněná do údolí. Odhodili na zem potměšlé louče a mžourali kolem sebe oslněnými očima. Dostali se k Přední bráně a hleděli na Dol.

"Namouduši," prohlásil Bilbo, "to jsem nikdy nečekal, že se podívám touhle bránou ven! A nikdy jsem nečekal, že tak rád znovu uvidím slunce a ucítím vítr na tvářích. Ale brr! Ten vítr je studený!"

Opravdu byl. Štiplavý východní vítr hrozil nastávající zimou. Točil se přes výběžky Hory i kolem nich do údolí a vzdychal mezi skalisky. Po dlouhém pobytu v dusných hlubinách dračí jeskyně se na slunci třásl chladem.

Bilbo si najednou uvědomil, že je nejen unavený, ale také pořádně vyhládlý. "Zdá se, že je pozdě ráno," řekl, "takže si myslím, že je víceméně čas k snídani - jestli se k ní dá něco sehnat. Ale nemyslel bych, že dračí zápraží je pro to zrovna nejbezpečnější místo. Pojd'me někam, kde si budeme moct chvilku klidně posedět."

"Zcela správně," souhlasil Balin. "A já myslím vím, kam bychom měli jít: potřebovali bychom se dostat na starou hlásku na jihozápadním cípu Hory."

"Jak je to daleko?" zeptal se hobit.

"Nějakých pět hodin cesty. Bude to těžký pochod. Silnice od brány po levém břehu řeky se zdá úplně rozbitá. Ale podívejte se tamhle dolů! Řeka se najednou stáčí k východu před Dolské údolí kolem zničeného města. V tom místě stával kdysi most, který vedl k příkrým schodům nahoru na pravý břeh, a tím i k silnici směrem k Havranímu vrchu. Z té silnice odbočuje (nebo odbočovala) stezka vzhůru na hlásku. Bude to namáhavé šplhání, i jestli tam zůstaly ty staré schody."

"Propánakrále!" zabrumlal hobit. "Další pochodování a další lezení bez snídaně! Rád bych věděl, o kolik snídaní i ostatních jídel jsem vlastně přišel v té škaředé díře bez hodin a bez času!"

Ve skutečnosti od chvíle, kdy drak zničil začarovaný vchod, uplynuly jenom dvě noci a den mezi nimi, ale Bilbo to docela zapomněl počítat, takže pro něj mohla minout právě tak jedna noc jako celý týden.

"Ale jděte!" zasmál se Thorin, který zase nabýval mysli a chrastil si v kapsách drahokamy. "Neříkejte mému paláci škaredá díra! Jen počkejte, až se to tam vyčistí a zrestauruje!"

"K tomu nedorazí dřív než po Šmakově smrti," poznamenal Bilbo otráveně. "Kde ten teď je? Dal bych dobrou snídani za to, abych se to dověděl. Doufám že nesedí na vrcholku Hory a nedívá se sem na nás!"

Tahle představa trpaslíky silně znepokojila, a tak se rychle rozhodli, že Bilbo a Balin mají pravdu.

"Musíme odtud," prohlásil Dori. "Připadám si, jako by mi očima provrtával zátylek."

"Je tady smutno a zima," přidal se Bombur. "Třeba je tu dost vody k napití, ale nikde nevidím nic k jídlu. Drak v takovýchhle končinách bývá vždycky hladový."

"Pojďme! Pojďme!" volali ostatní. "Pusťme se po Balinově stezce!"

Pod skalní stěnou na pravém břehu nevedla žádná stezka, a tak se trmáceli mezi kameny po levém břehu řeky, a pod dojmem té spouště a zkázy brzy znovu vystřízlivěl i Thorin. Most, o němž se zmínil Balin, byl dávno v troskách, a z většiny jeho kvádrů zbyly pouhé balvany v mělkém hučícím proudu, ale přebrodili se bez větších obtíží, našli staré schody a vystoupili na vysoký břeh. Po krátkém pochodu narazili na starou silnici a zanedlouho se dostali do hlubokého žlebu, chráněného mezi skalami; tam si chvíli odpočali a nasnídali se toho, co měli po ruce, hlavně kramu zapíjeného vodou. (Jestli chcete vědět, co je to ten kram, musím se přiznat, že recept na něj neznám; ale je to něco sucharovitého, vydrží to neomezeně dlouho, je to pokládáno za výživné, ale je to rozhodně nezajímavé a nezajímavé, neberete-li to jako pomůcku pro žvýkácké cvičení. Pekli si to Jezerní lidé na dlouhé cesty.)

Potom pokračovali dál, a teď silnice zamířila na západ a odchýlila se od řeky a velký pilíř horského ostrohu, ukazující k jihu, se stále přibližoval. Konečně došli ke stezce do kopce. Šplhala se příkře vzhůru a oni se po ní pomalu plahočili, jeden za druhým, až posléze pozdě odpoledne vylezli na vrchol hřebene a viděli, jak se zimní slunce sklání k západu.

Našli si tam rovinku ze tří stran neohroženou, ale na severu přilehlou ke skalní stěně, ve které byl jakoby dveřní otvor. Z těch dveří byl široký výhled na východ, na jih i na západ.

"Tady," řekl Balin, "jsme za starých časů vždycky mívali hlídky, a ty dveře za námi vedou do komory vytesané ve skále, která tady sloužila jako strážnice. Podobných hlásek bylo kolem Hory několik. Jenomže v časech našeho rozkvětu se nezdálo hlídkování tak důležité a strážní možná příliš zpohodlněli - jinak bychom byli mohli být dřív varováni před příchodem draka a všechno mohlo být jiné. Ale teď tady můžeme chvíli zůstat ve skrytu a za větrem a hodně vidět, sami nevidění."

"To nám moc nepomůže, jestli nás viděl přicházet sem," namítl Dori, který pořád vzhlížel k temeni Hory, jako by čekal, že tam Šmak bude sedět jako nějaký pták na kostelní věži.

"To už musíme riskovat," řekl Thorin. "Dneska už dál nemůžeme."

"To je slovo!" vykřikl Bilbo a hodil sebou na zem. Ve skalní komoře bylo místo pro stovku lidí, a za ní byla ještě jedna menší komora, víc chráněná před zimou venku. Byl úplně opuštěná; zřejmě se sem v dobách Šmakova panství neuchylovala ani divoká zvěř. Tam tedy složili svá břemena a někteří se okamžitě vrhli na zem a usnuli, kdežto ostatní se sesedli poblíž vnějších dveří a probírali další plány. Jejich řeči se ustavičně vracely k jedné otázce: kde je Šmak? Hleděli k západu a nic tam neviděli, na východě také nic, a na jihu nebylo ani známky po drakovi, slétala se tam však velká hejna ptáků. Zírali na ně a lámali si tím hlavu, ale když vycházely první chladné hvězdy, nebyli o nic moudřejší.

Kapitola 14 OHENĚ A VODA

Jestli se chcete podobně jako trpaslíci dovědět o Šmakovi něco nového, musíte se vrátit k tomu předvěčřejšímu večeru, kdy rozbil tajné dveře a vztekale odletěl.

Lidé v jezerním městě Esgarothu byli většinou doma, poněvadž od východu fícel studený vítr, ale pár se jich procházelo po nábřežích, a jak to měli v oblibě, pozorovali hvězdy zrcadlící se na hladině jezera, jakmile se objevily na obloze. Při pohledu z jejich města byla Osamělá hora většinou zakrytá nízkou pahorkatinou na protějším břehu jezera, ve které se táhla průrva, kudy přitékala od severu Bystrá řeka.

Za jasného počasí mohli vidět pouze vrchol Hory, a na ten se zřídka kdy dívali, poněvadž působil zlověstně a pochmurně i v jitřním světle. Teď byl naprosto neviditelný, zahalený tmou.

Náhle se kratičce opět zjevil; vzplála nad ním bleskově rudá záře a hned zase zmizela.

"Podívejte se!" upozornil jeden z lidí venku. "Zase to světlo! Včera v noci je hlídka viděla rozsvěcovat se a zhasínat od půlnoci až do svítání. Něco se tam nahoře děje."

"Třeba Král pod Horou kuje zlato," řekl jiný. "Už je to dlouho, co se vydal k severu. Je načase, aby staré písně znovu osvědčily svou platnost."

"Jaký král?" namítl další svesepým tónem. "Nejspíš to bude zkázonosný oheň draka, jediného Krále pod Horou, kterého jsme kdy poznali."

"Ty vždycky prorokuješ něco mrzutého!" pustili se do něho ostatní. "Od povodní až po otrávené ryby. Vymyslí si něco veselejšího!"

Pak náhle v nízkém sedle mezi pahorky vzplála veliká záře a severní konec jezera zezlátl. "Král pod Horou!" křičeli. "Už jako slunce vzplál! Jezero zlatem blýsklo, už vrátil se zas král!" volali a všechna okna se otevírala a zadupaly pospíchající nohy.

Znovu se vzedmula ohromná vlna vzrušení a nadšení. Ale ten chlapík se svesepým hlasem se hnál jako s keserem ke starostovi. "Přichází drak, nebo jsem já blázen!" křičel. "Strhněte mosty! Do zbraně! Do zbraně!"

Pak náhle varovně zavřeštěly trubky, až se to odrazilo ozvěnou od skalnatých břehů. Jásání ustalo a radost se proměnila v hrůzu. Tak se stalo, že je drak nezastihl docela nepřipravené.

Zanedlouho jej uviděli, takovou letěl rychlostí, jako ohnivou jiskru ženoucí se k nim, ustavičně se zvětšující a čím dál zářivější, a už ani ti nejpošetilejší nepochybovali, že věštby jim nějak nevyšly. Ale pořád ještě měli chvíli času. Naplnili všechny nádoby ve městě vodou, všichni válečníci se ozbrojili, kdejaký luk a šíp byl v pohotovosti a most na souš byl stržen a zničen, ještě než ryk strašného drakova letu zaburácel naplno a než se jezero začalo rudě jako oheň pod děsivým máváním jeho křídel.

Ve vřavě lidských výkřiků a jekotu a kvílení jim přeletěl nad hlavami, namířil si to k mostům - a jeho úmysl byl zmařen! Most byl tentam a jeho nepřátelé byli na ostrově obklopeném hlubokou vodou - příliš hlubokou, temnou a studenou pro dračí gusto. Kdyby se do ní vrhl, vyvěřelo by dost páry a dýmu, aby to zahalovalo celý kraj na pár dní mlhou, ale jezero bylo mocnější než drak a bylo by uhasilo jeho žár, než by se byl dostal přes ně.

Zařval a znovu se přehnal nad městem. Vzneslo se krupobití černých šípů, které zabubnovaly a zarachotily na jeho šupinách a dýmavém pancíři, jenomže jejich násady vzplanuly jeho dechem a se sykotem spadly do jezera. Žádný ohňostroj, jaký si dokážete představit, se nevyrovná výjevům oné noci. Dmčení luků a vřeštění trubek rozpálilo drakovu zuřivost na nejvyšší míru, až k slepotě a nepřičetnosti. Už celé věky se nikdo neodvážil postavit se mu se zbraní v ruce, a nebyl by se odvážil ani teď, nebýt onoho muže se svesepým hlasem (jmenoval se Bard), který běhal sem a tam. povzbuzoval lučištníky a nutil starostu, aby jim dal rozkaz bojovat až do posledního šípu.

Z drakovy tlamy vyšlehl oheň. Šmak chvíli kroužil vysoko nad městem a ozařoval celé jezero; stromy na pobřeží žhnuly jako měď a jako krev, s plazivými stíny husté černi u svých pat. Pak se vrhl střemhlav dolů přímo skrz mračna šípů, nedbal ve své zběsilosti na nic, nedával si ani pozor, aby se k nepřátelům obracel svými obrněnými boky, a usiloval jenom o zapálení jejich města.

Oheň vyšlehl z deskových střech a dřevěných trámů, když se drak vrhl dolů, přeletěl, zakroužil a znovu se vracel, třebaže před jeho přiletem bylo všechno prosáklé vodou. A opět stovky rukou ulévaly každou jiskru, která se objevila. Drak se řítíl zpátky. Máchl ocasem, a střecha Velkého domu se rozdrcená sesypala. Vysoko do noci tryskaly neuhasitelné plameny. Další střemhlavý nálet a další, a další dům a pak ještě další vzplály a zhroutily se, a dosud žádný šíp Šmaka nezadržel a nezranil ho víc než komár z močálů.

Lidé už skákali na všech stranách do vody. Ženy a děti byly natěsnány do přetížených člunů na laguně tržiště. Bojovníci odhazovali zbraně. Pláč a kvílení se ozývalo v místech, kde teprve před nedávným zaznívaly kolem trpaslíků staré písně o radosti, která nastane. Teď lidé trpaslíky proklínali. Sám starosta mřil ke svému velkému pozlacenému člunu, v naději, že se mu v tom zmatku podaří odveslovat a

zachránit se. Zdálo se, že město bude co nevidět opuštěno a spáleno až k jezerní hladině.

Na to právě drak spoléhal. Jen ať si všichni naleznou do člunů, to se mu jenom hodilo. Bude pak mít povedenou zábavu, až je bude lovit, nebo ať si na jezeře zůstanou, dokud nepomřou hladu. A jestli se pokusí vylodit na souši, on bude připraven. Za chvíli zapálí všechny jejich pobřežní lesy a zpusťší všechna jejich pole a pastviny. Už dlouhá léta nic tak nevychutnával jako právě teď tohle tyranizování města.

Ale mezi hořícími domy dosud vytrval oddíl lučištníků, kteří se nevzdávali. Jejich kapitán byl Bard, muž se sveřepým hlasem a sveřepou tváří, kterému jeho přátelé vytýkali, že prorokuje povodně a otravu ryb, ačkoli znali jeho mužnost a statečnost. Byl vzdálený potomek Giriona, pána Dolu, jehož žena se synkem se před dávnými časy zachránili z trosek po Bystré řece. Teď střílel velkým tisovým lukem, dokud nevystřílel všechny šípy, až na jeden. Už k němu dosahovaly plameny. Společníci ho opouštěli. Napjal svůj luk naposledy.

Najednou se mu něco ze tmy třepetavě sneslo na rameno. Trhl sebou, ale byl to jenom nějaký starý drozd. Beze strachu se mu usadil vedle ucha a oznámil mu, co přináší. Bartl s úžasem zjistil, že rozumí drozdí řeči, poněvadž byl z dolského plemene.

"Počkej! Počkej!" doporučil mu drozd. "Vychází měsíc. Dívej se po jamce na levé straně drakových prsou, až poletí nad tebou a bude se obracet." A zatímco se Bard v údivu zarazil, pověděl mu drozd o všem, co se udalo v Hoře, a o všem, čeho se sám doslechl.

Bard si potom napjal tětivu až k uchu. Drak se obloukem vracel, letěl nízko, a když se blížil, nad východním pobřežím vyšel měsíc a postříbřil jeho obrovská křídla.

"Šípe!" řekl lučištník. "Černý šípe! Tebe jsem si šetřil naposledy. Nikdy jsi mě nezklamal a vždycky jsem tě znovu našel. Zdedil jsem tě po otci a ten zase po dávných předcích. Jestli pocházíš z kováren pravého Krále pod Horou, nyní leť a najdi si svůj cíl!"

Drak sletěl střemhlav ještě níž než předtím, a když se obrátil a klesal, jeho břicho se bíle zatřpytilo jiskřením drahokamů v měsíčním světle - s výjimkou jednoho místa. Veliký luk zadrnčel. Černý Šíp vyrazil od tětivy přímo, přímo do jamky po levé straně drakových prsou, kde byla přední noha široce odtažena. Vnikl tam a zmizel, hrot s ozubcem, násada i peří, tak prudký byl jeho let. Šmak nadskočil ve vzduchu, vychrlil oheň, zařval, až to ohlušilo lidi, kácelo stromy a tříštilo kameny, převálil se a zřítíl se z výšky do trosek města.

Dopadl přímo na ně. Jeho smrtelné křeče je rozmetaly na jiskry a řeřavé uhlíky. Vzniklou prázdnotu s řevem zalily vlny jezera. Vznesl se obrovský oblak páry, bílý v náhlé temnotě pod měsícem. Zasyčelo to, kypivě zavířilo, a pak se rozhostilo ticho. A to byl konec Šmaka a Esgarothu, nikoli však Barda.

Dorůstající měsíc stoupal výš a výš a vítr zafícel hlasitěji a studeněji. Zhnětl bílou mlhu do naklánějících se sloupů a spěchajících oblak a zahnal je na západ, aby je rozptýlil v potrhaných cárech po bažinách před Temným hvozdem. Potom bylo možno na hladině jezera uvidět temné tečky mnoha člunů a po větru se nesly hlasy lidí z Esgarothu, kteří nařikali nad svým ztraceným městem a zbožím a nad zničenými domy. Ale vlastně měli být za hodně vděční, kdyby se nad tím zamysleli, jenže to se od nich v té chvíli dalo sotva čekat: aspoň tři čtvrtiny obyvatelů města zůstaly naživu, jejich lesy, pole, pastviny a dobytek zůstaly nedotčené, a drak byl mrtev. Dosud si neuvědomovali, co to znamená.

Shromáždili se ve smutečných zástupech na západním pobřeží, třáslí se ve studeném větru a jejich první stížnosti a hněv se obrátily proti starostovi, který tak předčasně utekl z města, když někteří ještě byli ochotni je bránit.

"Má snad dobrou hlavu pro obchod - zvlášť pro své vlastní obchody," reptali jedni, "ale není k ničemu, když dojde k něčemu vážnému!" A velebili odvalu Barda a jeho poslední mocnou střelu. "Kdyby nebyl padl," prohlašovali všichni, "zvolili bychom ho svým králem. Bard Drakobijec z rodu Girionova! Věčná škoda, že zahynul!"

Právě když takhle mluvili, vystoupil ze stínu nějaký vysoký muž. Byl všecek promáčený, černé mokré vlasy mu visely přes obličej a přes ramena, oči mu divoce svítily.

"Bard nezahynul!" vykřikl. "Skočil v Esgarothu do vody, když byl nepřítel zabit. Já jsem Bard z rodu Girionova, já jsem zabil draka!"

"Král Bard! Král Bard!" začali provolávat, ale starosta skřípal drkotajícími zuby.

"Girion byl pán Dolu, ne král Esgarothu," namítl. "V Jezerním městě jsme si vždycky volili starosty z rad starých a moudrých mužů a netrpěli vládu pouhých bojovníků. Ať se 'král Bard' vrátí zpátky do svého království - Dol je teď zásluhou jeho chrabrosti osvobozen a nic mu nebrání v návratu. A všichni, kdo chtějí, mohou jít s ním, jestli dávají přednost studeným břehům ve stínu Hory před zeleným pobřežím jezera. Ti moudří zůstanou tady, s nadějí, že znovu vybudujeme svoje město a znovu se za čas budeme těšit jeho míru a bohatství."

"My chceme krále Barda!" odpověděli mu pokřikem lidé kolem něho. "Máme už dost starců a počítačů peněz!" A lidé o něco dál na ten pokřik navázali: "Ať žije Lučištník, pryč s lakomými pracháči!", až se to volání rozlehlo ozvěnou po celém pobřeží.

"Já jsem ten poslední, kdo by podceňoval zásluhy Barda Lučištníka," řekl starosta opatrně (neboť Bard stál těsně vedle něho). "Vysloužil si dnes význačné místo v seznamu dobrodinců našeho města a je hoden mnoha nehynoucích zpěvů. Ale proč, proč, občané" - starosta teď vstal a promluvil velmi hlasitě a zvučně - "proč se všechny vaše výčitky hnou na mou hlavu? Za jaké provinění mě chcete sesadit? Kdo vyburcoval draka z jeho spánku, ptám se vás? Kdo od nás dostal bohaté dary a vydatnou pomoc a svedl nás k víře, že se naplní proroctví starých písní? Kdo hrál na naše měkká srdce a na naše příjemné představy? Jaké zlato nám sem poslali po řece, aby se nám odměnili? Dračí oheň a zkázu! Na kom máme požadovat odškodnění za naše ztráty a pomoc pro naše vdovy a sirotky?"

Jak vidíte, starosta se nedomohl svého postavení jen tak pro nic za nic. Jeho slova měla za následek, že lidé v té chvíli úplně zapomněli na svou myšlenku zvolit si nového krále a obrátili svůj hněv proti Thorinovi a jeho společnosti. Z mnoha stran se ozvaly rozhořčené a zuřivé výkřiky, a někteří z těch, kdo předtím zpívali staré písně nejhlasitěji, křičeli teď právě tak hlasitě, že trpaslíci proti nim poštvali draka záměrně!

"Vy bláhovci!" okřikl je Bard. "Proč plýtvat slovy a hněvem proti těm nešťastným tvorům? Ti nepochybně zahynuli v ohni jako první, než se Šmak vypravil k nám." Tu náhle, ještě když mluvil, mu v hlavě vytanula představa báječného pokladu pod Horou, který tam teď leží beze strážce i bez majitele, a rázem se odmlčel. Připomněl si starostova slova, pomyslel na obnovený Dol, opět plný zlatých zvonů, kdyby se mu podařilo najít k tomu lidi.

Po chvíli se opět ujal slova: "Teď není čas na hněvivé výčitky, starosto, ani na úvahy o velkých plánech budoucích změn. Čeká nás práce. A já dosud sloužím vám - třebaže po nějaké době si možná znovu vzpomenu na váš návrh a vypravím se na sever s těmi, kdo mě tam budou následovat."

Načež odešel, aby pomohl zřizovat tábory a starat se o choré a raněné. Ale starosta se za jeho zády zlobně zamračil a zůstal sedět na zemi. Hodně přemýšlel, ale málo řekl, až na to, že hlasitě poručil, aby mu rozdělali oheň a přinesli něco k jídlu.

Kamkoli teď Bard přišel, všude slyšel řeči, které se mezi lidmi šířily jako požár a týkaly se nesmírného pokladu, jenž teď zůstal nestřežený. Mluvil se o náhradě za všechny utrpěné škody, kterou z něho lidé brzy dostanou, o přílivu bohatství, které jim umožní nakoupit si vzácné věci z Jihu, a to jim v jejich stavu náramně ulevovalo. Taky toho měli zapotřebí, poněvadž noc byla zimavá a zoufalá. Přístřeší se dalo zbudovat jenom pro málokoho (starosta patřil mezi ty šťastlivce) a bylo málo jídla (tím strádal i starosta). Mnoho lidí, kteří unikli bez úhony z trosk města, ochořelo z mokra a chladu a útrap té noci a potom zemřeli; a v příštích dnech vypuklo mnoho nemocí a velký hladomor.

Bard se zatím ujal vedení a řídil věci podle svého, třebaže vždycky jménem starosty, a měl plné ruce práce s řízením lidí a s přípravami na jejich ochranu a k jejich bydlení. Většina z nich by tu zimu, která teď kvapně nastoupila po jeseni, byla pravděpodobně zahynula, kdyby nebyla po ruce pomoc. Pomoc však přišla brzy, neboť Bard okamžitě poslal po řece do hvozdu rychlé posly, aby požádali o přispění krále lesních elfů, a poslové se cestou setkali se zástupem elfů, kteří už mířili k městu, ačkoli to bylo teprve třetí den od pádu Šmaka.

Král elfů totiž dostal zprávy od svých vlastních poslů i od ptáků, kteří měli elfy rádi, a věděl už většinu toho, co se stalo. Mezi všemi okřídlenými tvory na pokraji Dračí pouště nastal skutečně veliký rozruch. Vzduchem kroužila hejna ptáků a jejich střelbití poslové se míhali sem a tam oblohou. Nad okrajem hvozdu zaznívalo samé hvízdání, skřekání a pípání. Novina se šířila daleko přes Temný hvozď: "Šmak je mrtev!" Listí šustilo a užaslé slechy se napínaly. Ještě než se král elfů vydal na cestu, zprávy doletěly na

západ až borovým lesům Mlžných hor; doslechl se je Meddéd ve svém dřevěném domě a skřetové ve svých slujích zasedli k poradě.

"Obávám se, že nejspíš slyšíme o Thorinovi Pavézovi naposledy," řekl král elfů. "Byl by udělal líp, kdyby byl zůstal mým hostem. Ale vždycky něco zlého," dodal, "pro něco dobrého." Ani on totiž nezapomněl na legendu o Throrově bohatství. A tak se stalo, že ho Bardovi poslové zastihli na pochodu s mnoha kopiníky a lukostřelci; a nad nimi se vznášela hustá hejna krkavců, kteří si mysleli, že se opět schyluje k válce, k jaké v těch končinách nedošlo už po dlouhé věky.

Jenomže král se slitoval, když vyslechl Bardovu prosbu, neboť byl vládce hodného a laskavého lidu; a tak změnil směr pochodu, který původně mířil přímo k Hoře, a pospíchal teď po proudu řeky k Dlouhému jezeru. Neměl pro své vojsko dost člunů a vorů, takže muselo pochodovat pomalejší cestou pešky, ale po vodě poslal napřed velké zásoby. Elfové jsou však lehkonozí, a třebaže tenkrát nebyli příliš zvyklí na pochody přes bažiny a zrádný kraj mezi hvozdem a jezerem, přece jen postupovali rychle. Pouhých pět dní po drakově smrti dorazili na pobřeží a uviděli trosky zničeného města. Jak se dalo čekat, byli dobře přivítáni, a lidé se svým starostou byli ochotni uzavřít jakýkoli obchod pro budoucnost, aby králi elfů oplatili jeho pomoc.

Brzy se dohodli na společném plánu. Starosta se ženami a dětmi a s lidmi starými a neschopnými zůstal na místě a s nimi i pár řemeslníků a spousta obratných elfů, a zaměstnávali se kácením stromů, jakož i vytahováním klád posílaných po proudu z hvozdů. Pak se dali na pobřeží do stavby mnoha chatrčí na zimu a rovněž začali pod starostovým vedením plánovat nové město, jež mělo být větší a krásnější než město zničené, ale ne na stejném místě. Přestěhovali se k severu výš nad pobřeží, poněvadž se od té doby stále hrozili vody, kde ležel drak. Už se nikdy neměl vrátit na své zlaté lože; ležel studený jako kámen, pokroucený na dně mělčiny. Jeho obrovské kosti tam potom po celé věky při klidném počasí bylo vidět mezi zbytky kůlů starého města. Ale jenom málokdo si troufal přiblížit se k tomu prokletému místu a nikdo se neodvážil skočit do zčeřené vody nebo posbírat drahokamy, jež vypadly z drakovy hniající mršiny.

Všichni ozbrojenci, kteří toho byli schopní, a většina šiku elfího krále se vydali k severu na pochod k Hoře. Tak došlo k tomu, že jedenáct dní po zničení města prošel jejích předvoj skalní bránou na konci jezera a vkročil do zpusťšeného kraje.

Kapitola 15 STAHUJÍ SE MRAČNA

Ted' se zase vrátíme k Bilbovi a k trpaslíkům. Jeden z nich celou noc hlídal, když však přišlo ráno, neslyšeli ani neviděli žádné známky nebezpečí. Ale ptáci se slétali čím dál hustěji. Hejna jich přilétala od jihu; a krkavci, kteří dosud žili kolem Hory, kroužili a ustavičně krákali trpaslíkům nad hlavami.

"Děje se něco zvláštního," poznamenal Thorin. "Už minula doba podzimního stěhování, a tihle ptáci vždycky zůstávají doma; jsou tam špačkové a hejna pěnkav; a v dálce spousta mrchožroutů, jako by mělo dojít k nějaké bitvě!"

Bilbo náhle ukázal: "Tamhle je zas ten starý drozd!" vykřikl. "Zřejmě se zachránil, když Šmak zdemoloval horské úbočí, ale ti šneci sotva!"

Skutečně, byl to ten starý drozd, a když na něj Bilbo ukázal, přiletěl k nim a usadil se na blízkém kamenu. Pak zatřepetal křídly a zazpíval; potom naklonil hlavu na stranu, jako by poslouchal; a znovu zazpíval a znovu poslouchal.

"Zdá se, že nám chce něco povědět," řekl Balin; "jenže já řeči takových ptáků nerozumím, je moc rychlá a těžká. Rozumíte jí vy, Pytlíku?"

"Ne zvlášť dobře," odpověděl Bilbo (ve skutečnosti z ní nerozuměl vůbec ničemu); "ale ten staroušek se zdá hrozně rozrušený."

"Kéž by to tak byl havran!" povzdechl si Balin.

"Já myslel, že ty nemáte rád! Zdálo se mi, že jste se před nimi nějak krčil, když jsme šli sem nahoru."

"To byli krkavci! A chovali se náramně podezřele, a právě tak sprostě. Jistě jste slyšel ty nadávky, co za

námi křičeli. Ale havrani jsou docela jiní. Mezi nimi a Throrovým kmenem vládlo velké přátelství; často nám přinášeli tajné zprávy a my se jim odměňovali lesklými věcičkami, které si s oblibou schovávají ve svých hnízdech.

Žijí spoustu let a mají dobrou paměť a odevzdávají svou moudrost svým dětem. Znával jsem hodně skalních havranů, dokud jsem býval mladíček. Sama tahle výšina se kdysi jmenovala Havraní vrch, poněvadž tady žila moudrá a slavná dvojice, starý Krák se svou ženou, hnízdili tady nad hláskou. Ale teď už tady sotva zůstal někdo z toho dávného plemene."

Ještě ani nedomluvil, když starý drozd hlasitě vykřikl a okamžitě odletěl.

"My mu třeba nerozumíme, ale ten starý pták určitě rozumí nám," řekl Balin. "Teď dávejte pozor, a uvidíme, co se stane!"

Netrvalo dlouho a zařčela křídla a drozd se vrátil, a s ním nějaký strašně sešlý starý pták. Byl přisleplý, mohl sotva létat a temeno hlavy měl lysé. Byl to prastarý ohromný havran. Ztěžka dosedl na zem před nimi, pomalu zamával křídly a kolébal k Thorinovi.

"Ó Thorine, synu Thrainův, a Baline, synu Fundinův," zakrákal (a Bilbo mu rozuměl, neboť mluvil obyčejnou a nikoli ptačí řečí). "Jsem Roak, syn Krákův. Krák je mrtev, ale kdysi jste ho dobře znávali. Je to už sto a třiapadesát let, co jsem se vyklubal z vajíčka, ale nezapomínám, co mi kdy otec pověděl. Teď jsem já hlavou velkých havranů z Hory. Je nás málo, ale dosud se pamatujeme na vašeho někdejšího krále. Většina mých poddaných je pryč, protože na jihu došlo k velkým událostem - některé zprávy o nich jsou pro vás radostné, ale některé vám nebudou připadat tak dobré.

Pohleďte! Ptáci z jihu a z východu a ze západu se vracejí zpátky k Hoře a do Dolu, protože se roznesla zpráva, že Šmak je mrtev!"

"Mrtev! Mrtev?" vykřikli trpaslíci. "Mrtev! Tak jsme tedy měli zbytečný strach a poklad je teď náš!"

Všichni vyskočili a začali radostí metat kotrmelce.

"Ano, mrtev," přisvědčil Roak. "Tady drozd, ať mu nikdy nevyliná peří, ho viděl umírat, a jeho slovu můžeme věřit. Viděl ho padnout v bitvě s lidmi s Esgarothu při východu měsíce, jsou tomu dnes tři noci." Trvalo nějakou chvíli, než se Thorinovi podařilo trpaslíky utiší, aby si vyslechli další zprávy. Když jim pak havran vyličil celou bitvu, pokračoval:

"Tolik pro radost, Thorine Pavézo. Můžete se bezpečně vrátit do svých síní; celý poklad je váš - pro tuhle chvíli. Ale kromě ptáků se tam sbíhají ještě jiní. Novina o smrti strážcově se už roznesla široko daleko a legenda o Throrově bohatství za ta léta neztratila vyprávěním na přitažlivosti; mnozí dychtí po podílu na kořisti. Už je na cestě šik elfů a provázejí je mrchožrouti s nadějí na bitvu a řež. U jezera lidé reptají, že za všechno jejich trápení mohou trpaslíci: ti lidé totiž přišli o domovy a hodně jich pomřelo, když Šmak zničil jejich město. I oni si myslí, že se odškodní z vašeho pokladu, ať vy už budete živí nebo mrtví.

O vašem postupu musí rozhodnout vaše vlastní moudrost, ale třináct je malý zbytek z velkého kmene Durinova, který tu kdysi bydlíval a teď je rozptýlený daleko odtud. Jestli chcete dát na mou radu, nedůvěřujte starostovi Jezerních lidí, ale spíš tomu, kdo svým lukem zastřelil draka. Jmenuje se Bard a je z rodu dolského Giriona; je to sveřepý, ale přímý člověk. My bychom po té dlouhé době pustošení zase jednou rádi viděli mír mezi trpaslíky, lidmi a elfy, ale může vás to stát hodně zlata. Domluvil jsem."

Thorin na to hněvivě vybuchl: "Děkujeme vám, Roaku, synu Krákův. Na vás a na váš rod nezapomeneme. Ale dokud jsme naživu, nic z našeho zlata si nevezmou zloději a neodnesou násilníci! Jestli si chcete zasloužit naše díky ještě víc, přineste nám zprávu o každém, kdo se sem přiblíží. A taky bych vás prosil, jestli je někdo z vás dosud mladý a dobře se drží na křídlech, abyste vyslal posly k našim příbuzným v horách na severu, k západu i k východu odsud, a vzkázal jim, v jakém jsme postavení. Ale ať letí především k mému bratranci Dainovi v Železných horách, poněvadž ten má spoustu ozbrojenců a žije odtud nejbliž. Vyříd'te mu, ať si pospíší!"

"Neříkám, jestli je tohle vaše rozhodnutí dobré či špatné," zakrákal Roak, "ale udělám, co bude v mých možnostech." Potom pomalu odletěl.

"A teď zpátky k Hoře!" zvolal Thorin. "Nemáme času nazbyt!"

"Nemáme ani co baštit!" podotkl Bilbo, v takových věcech vždycky praktický. V každém případě měl dojem, že drakovou smrtí dobrodružství v pravém slova smyslu skončilo - v čemž se velice mýlil a byl by

obětoval většinu svého podílu na zisku, aby se všechny tyhle záležitosti pokojně uzavřely. "Zpátky k Hoře!" volali trpaslíci, jako by ho byli neslyšeli; a tak mu nezbývalo než vydat se na cestu s nimi.

Poněvadž jste už o některých událostech slyšeli, pochopíte, že trpaslíci měli ještě pár dní času. Prozkoumali ještě jednou jeskyně a zjistili, jak ostatně očekávali, že pouze přední brána zůstala otevřená; všechny ostatní vchody (ovšem až na ty malé tajné dveře) Šmak už dávno zničil a zatarasil, a teď už po nich nezbyla ani stopa. Začali tedy urputně pracovat na opevnění hlavního vchodu a na opravě cesty, která z něho vedla. Našli hojnost nářadí, jehož kdysi užívali staří horníci, lamači kamene i zedníci; a v takových pracích byli trpaslíci dosud velmi zruční.

Havrani jim při té práci přinášeli ustavičně nové zvěsti. Tak se dověděli, že král elfů odbočil k jezeru, a to jim poskytlo další odklad. A co lepšího, dověděli se, že tři z jejich poníků unikli drakovi a dosud se toulají daleko na jihu na březích Bystré řeky, poblíž místa, kde uskladnili ostatek svých zásob. Tak tedy, zatímco druzí pokračovali v práci, Fili a Kili byli vysláni, aby pod vedením jednoho havrana poníky našli a přivezli zpátky všechno, co poberou.

Byli pryč čtyři dny, a v té době už věděli, že spojené armády Jezerních lidí a elfů spěchají k Hoře. Ale jejich naděje teď vzrostly, poněvadž měli potravin při šetrném hospodaření na pár týdnů - hlavně kram samozřejmě, a ten už jim lezl z krku, ale i kram je lepší nežli nic - a brána už byla přehrazená hradbou z hranatých kvádrů, kladených sice bez malty, ale velmi vysoko a do velké tloušťky. V hradbě měli otvory, jimiž mohli vidět (nebo střílet), ale žádný vchod. Sami přelézali dovnitř i ven po žebřících a věci vytahovali po laně. Pro výtok proudu zřídili naspodu nové hradby nízký oblouk; ale poblíž vchodu změnili úzké koryto tak, že teď mezi hradbou a začátkem vodopádů, jimiž se řeka vrhala směrem k Dolu, vznikl široký vodní příkop, téměř jezírko. Přístup k bráně byl teď bez plavání možný jenom po úzké římse v útesu, po pravé straně, když se někdo díval z brány ven. Poníky dovedli jenom na vršek schodů nad starým mostem, tam jim sundali náklad, pobídl je, aby se vrátili ke svým pánům, a poslali je bez jezdců zpátky na jih.

Jednou v noci před sebou na jihu v Dolu náhle uviděli mnoho světél, jakoby plápolajících ohňů a pochodní.

"Už jsou tady!" zvolal Balin. "A jejich tábor je pořádně velký. Museli se dostat do údolí pod pláštěm tmy po obou březích řeky."

Tu noc se trpaslíci málo vyspali. Jitro bylo ještě bledé, když uviděli blížící se oddíl mužů. Pozorovali za svou hradbou, jak muži došli na začátek údolí a začali pomalu lézt vzhoru. Zanedlouho viděli, že mezi nimi jsou jak Jezerní lidé, vyzbrojení jako do války, tak elfi lučištníci. Po nějakém čase první z nich přelezli roztroušená skaliska, objevili se u vrcholu vodopádu a byli náramně překvapeni, když před sebou uviděli jezírko a bránu zablokovanou hradbou z nové přitesaných kvádrů.

Zatímco stáli, ukazovali si a mluvili mezi sebou, Thorin je oslovil. "Kdo jste," zvolal velice silným hlasem, "že přicházíte takhle válečnický k bráně Thorina, syna Thrainova, Krále pod Horou, a co si přejete?" Ale příchozí neodpověděli. Někteří se obrátili jako na obrtlíku, kdežto ostatní ještě chvíli zírali na bránu a na její opevnění, načež brzy odešli za prvními. Ten den přestěhovali tábor a utábořili se právě mezi oběma výběžky Hory na začátku údolí. Skály pak zazněly ozvěnou hlasů a písni, jak už to nepoznaly drahý čas. Zazněly i elfí harfy a líbezná hudba, a když stoupala ozvěna k trpaslíkům, zdálo se, že studený vzduch jihne, a zavála slabá vůně lesního kvítí, jarně rozkvetlého.

Bilbo tehdy zatoužil uniknout z temné pevnosti, seběhnout dolů a zúčastnit se veselí a hodování u ohňů. Dojalo to i některé mladší trpaslíky, kteří mumlali, jak rádi by byli, kdyby se byly věci vyvíjely jinak a kdyby mohli elfy přivítat jako přátele; ale Thorin se mračil.

Potom si i trpaslíci přinesli harfy a nástroje nalezené v pokladu a začali hrát, aby ho přivedli do lepší nálady; jenže jejich zpěv nebyl jako zpěv elfů a hodně se podobal písni, kterou zpívali před dávnou dobou v Bilbově hobití noře.

Pod Horou, která temně ční,
zas vládne král svou jeskyní!

Je mrtev drak, a stejně tak
zhynou i jiní zlosyni.

Má ostrý meč náš silný král
a rychlý šíp a pevný val;
a drahokam a zlato nám
dá kuráž ubránit se dál.

Znal naše kouzla zemský klín,
když rod náš s třeskem kovadlin
kul klenoty, a temnoty
zaháněl v slujích, kde spal stín.

Dali jsme stříbru hvězdný třpyt,
korunám zlatým slunce svít,
pro krásu krás a hvězdný jas
jsme nechali své harfy znít.

Je zase volná horská říš!
Ó, bludný lide, výzvu slyš
a spěchej sem, ať v domě svém
vlastního krále podpoříš!

Přes chladné hory zní náš hlas:
Vraťte se domů mezi nás!
A král vám rád svůj vděk dá znát.
u horské brány čeká vás.

Zas vládne král svou jeskyní
pod horou, která temně ční.
A stejně tak, jak padl drak.
padnou i jiní zlosyni!

Tenhle zpěv se zřejmě Thorinovi zamlouval, poněvadž se znovu začal usmívat, rozveselil se a začal vypočítávat vzdálenost k Železným horám, a jak dlouho to může Dainovi trvat, než dorazí k Osamělé hoře, jestliže se dal na pochod hned, jak dostal vzkaz. Ale Bilbovi pokleslo srdce, jak z té písně, tak z jejich řečí: znělo to až příliš válečnický.

Časně zrána nazítří uviděli oddíl kopiníků, jak překročil řeku a pochoduje nahoru údolím. Nesli zelenou korouhev krále elfů a modrou korouhev Jezerního města a postupovali přímo proti hradbě v bráně.

Thorin je opět oslovil silným hlasem: "Kdo jste. že přicházíte s válečnou výzbrojí k bráně Thorina, syna Thrainova, Krále pod Horou?"

Tentokrát se mu dostalo odpovědi. Jakýsi vysoký muž postoupil vpřed a zavolal: "Buďte zdrav, Thorine! Proč se tak opevňujete jako nějaký loupežník ve svém doupěti? Ještě nejsme vaši nepřátelé a máme radost, že jste naživu, třebaže jsme v to už nedoufali. Přišli jsme a čekali jsme, že tu nikoho živého nenajdeme, ale teď, když jsme se s vámi setkali, máme důvod k vyjednávání a k poradě."

"Kdo jste a o čem chcete vyjednat?"

"Jsem Bard a moje ruka zabila draka a osvobodila váš poklad. Není to snad věc, která se vás týká? Kromě toho jsem potomek a pravoplatný dědic Giriona z Dolu, a k vašemu pokladu je přimícháno mnoho z bohatství jeho síní a města, které starý Šmak ukradl. Není to snad věc, o které bychom si mohli promluvit? A nadto ještě Šmak ve své poslední bitvě zničil obydlí lidí z Esgarothu a já dosud sloužím jejich starostovi. Budu mluvit jeho jménem a zeptám se vás, jestli vůbec nemyslíte na soužení a neštěstí

jeho lidu. Pomohli vám ve vaší tísní a vy jste jim to až doposud oplatil jenom tím, že jste na ně přivolal zkázu, třebaže bezpochyby neúmyslně."

Tohle byla spravedlivá a pravdivá slova, i když byla pronesena pyšně a sveřepě; a Bilbo si myslel, že Thorin okamžitě uzná jejich oprávněnost. Nečekal ovšem, že si někdo vzpomene, že právě on, Bilbo, objevil docela sám drakovu slabinu; a měl v tom docela pravdu, poněvadž si na to nikdo nikdy nevzpomněl. Ale hobit nepočítal s mocí zlata, na němž jako kvočna na vejcích tak dlouho seděl drak, ani s trpaslickými srdci. Thorin strávil v minulých dnech dlouhé hodiny u pokladu a posedla ho chtivost. Třebaže pásl hlavně po Arcikamu, padly mu do oka i jiné nádherné klenoty, které tam ležely a s nimiž byly spjaty dávné vzpomínky na námahu a utrpení jeho plemene.

"Svůj nejhorší důvod jste si nechal naposled a nejvíc jste ho zdůraznil," odpověděl Thorin. "Na poklad mého lidu si žádný člověk nemůže dělat nárok jen proto, že Šmak, který nás o poklad oloupil, připravil o život nebo o domov i jeho. Poklad nebyl Šmakův, aby se drakovy ničemnosti musely vykupovat podílem z něho. Pokud jde o zboží a pomoc, kterou jsme dostali od Jezerních lidí, za tu spravedlivě zaplatíme - v patřičném čase. Ale pranic, ani cenu za bochník chleba, nikomu nedáme pod hrozbou násilí. Dokud před naším prahem leží ozbrojené vojsko, díváme se na vás jako na nepřítele a na loupežníky.

Taky mám chuť se zeptat, jakou část jejich dědictví byste byl vy zaplatil našim příbuzným, kdybyste našel poklad nestřežený a nás pobité."

"To je oprávněná otázka," odpověděl Bard. "Jenomže vy nejste pobité a my nejsme loupežníci. Kromě toho bohatí mohou projevit soucit nezávislý na právním nároku a smilovat se nad potřebnými, kteří se k nim zachovali přátelsky, dokud sami dnešní boháči byli v nouzi. A pořád jste ještě neodpověděl na mé ostatní nároky."

"Jak už jsem řekl, nebudu vyjednávat s ozbrojenci před svou bránou. A vůbec už ne s elfy a s jejich králem, na kterého si vzpomínám s pramalou náklonností. Při téhle debatě nemají co dělat. Klid'te se, než vystřelí naše šípy! A jestli se mnou chcete ještě mluvit, rozpust'te napřed vojsko elfů do lesů, kam patří, a pak se vraťte, jestliže složíte zbraně dřív, než se přiblížíte k mému prahu!"

"Král elfů je můj přítel a zachránil Jezerní lidi v jejich nouzi. třebaže vůči němu nemají žádný jiný nárok než přátelství," odvětil Bard. "Dáme vám čas, abyste svých slov litoval. Vezměte rozum do hrsti, než se vrátíme!" Nato se otočil a vrátil se do tábora.

Uplynulo sotva pár hodin, když se korouhevníci vrátili, trubači vystoupili vpřed a zatroubili fanfáru.

"Ve jménu Esgarothu a Hvozdu," zvolal jeden z nich, "mluvíme k Thorinovi, Thrainovu synu Pavézovi, který si sám říká Král pod Horou, a vyzýváme ho, aby dobře uvážil nároky, které na něho byly vzneseny, než ho prohlásíme za svého nepřítele. Přinejmenším má odevzdat jednu dvanáctinu pokladu Bardovi jakožto drakobijci a jakožto dědici Girionovu. Z této částky Bard sám přispěje na pomoc Esgarothu, ale jestliže se chce Thorin těšit přátelství a úctě okolních krajů, jako se jim těšili odedávna jeho předkové, pak přispěje i sám něčím ze svého k zmírnění pohromy Jezerních lidí."

Vtom se Thorin chopil luku z rohoviny a střelil po mluvčím. Šíp se zabodl do jeho štítu a zůstal tam rozkmitaný třet.

"Když je tohle vaše odpověď," opáčil hlasatel, "prohlašuji Horu za obleženou. Nevyjdete z ní, dokud sami nepožádáte o příměří a vyjednávání. Nezaútočíme proti vám se zbraní, ale necháme vás tu s vaším zlatem. Můžete se ho nažrat, jestli chcete!"

S tím se poslové rychle vzdálili a trpaslíci byli ponecháni, aby uvažovali o svém postavení. Thorin se tvářil tak sveřepě, že i kdyby ostatní chtěli, byli by si netroufali mu něco vytýkat; ale většina z nich se zdála sdílet jeho stanovisko - snad až na starého tlustého Bombura a Filiho a Kiliho. Bilbo ovšem s celým tímhle zvratem hluboce nesouhlasil. Měl už Hory víc než dost, a být obležen v jejím nitru mu nebylo ani v nejmenším po chuti.

"Celá ta díra ještě smrdí drakem," brumlal si pro sebe, "a mně se z toho dělá nanic. A kram mi prostě začíná lézt z krku."

Dny se teď vlekly pomalu a úmorně. Mnoho trpaslíků trávilo čas tříděním a pořádáním pokladu; a teď jim Thorin pověděl o Thrainově Arcikamu a vyzval je, aby po něm horlivě pátrali v každém koutě.

"Arcikam mého otce," řekl, "má totiž sám o sobe větší cenu než řeka plná zlata a pro mne je naprosto nedocenitelný. Ten kámen si z celého pokladu vyhražuji pro sebe a pomstím se každému, kdo by ho našel a nechal si ho."

Bilbo ta slova slyšel a dostal strach, co by se stalo, kdyby se kámen našel - zabalený do ranečku otrhaného šatstva, který mu sloužil místo podušky. Přesto však o něm nepromluvil, poněvadž s narůstající tíživostí dní se mu v hlavičce začínal rodit jistý plán.

Takhle to pokračovalo nějaký čas, když havrani přinesli zprávu, že Dain s více než pěti sty trpaslíky spěchajícími z Železných hor jsou už na dva denní pochody severovýchodním směrem od Dolu.

"Ale nemohou se dostat k Hoře nepozorovaně," řekl Roak, "takže mám strach, aby v údolí nedošlo k bitvě. Nezdá se mi to moudré. Třebaže jsou to sveřepí válečníci, není pravděpodobné, že by porazili voje, které vás obléhají, a i kdyby, co tím získáte? V patách za nimi spěchá mráz a sníh. Čím se budete živit bez přátelství a dobré vůle okolních krajů? Poklad vám může přinést smrt, i když tady už není žádný drak!"

Ale Thorin se nedal přesvědčit. "Mráz a sníh bude štípat právě tak lidi a elfy," namítl, "a třeba budou těžko snášet táboření v pustině. S mými přáteli v zádech a se zimou na krku budou možná přístupnější při dalším jednání."

Té noci se Bilbo rozhodl. Obloha byla černá a bezměsíčná. Jakmile se docela setmělo, zašel do kouta ve vnitřní komoře přímo v bráně a vytáhl si z rance lano a také Arcikam zabalený do hadru. Pak vylezl na hřeben hradby. Byl tam jenom Bombur, poněvadž měl právě stráž, a trpaslíci měli vždycky jen jednoho strážného.

"Je pořádná zima," postěžoval si Bombur. "Kéž bychom tady nahoře mohli mít oheň, jako mají dole v táboře!"

"Vevnitř je teplo dost," řekl Bilbo.

"To si myslím, jenže já tu musím zůstat až do půlnoci," povzdychl si tlustý trpaslík. "Je to vůbec otrava. Ne že bych si troufal nesouhlasit s Thorinem, ať mu vousy rostou čím dál delší, ale vždycky si dovedl postavit hlavu."

"Zato já se nemůžu postavit na nohy," řekl Bilbo. "Mám už dost těch schodů a kamenných chodeb. Dal bych nevímco za pocit trávy pod nohama."

"Já bych dal nevímco za pořádný silný doušek a za měkkou postel po dobré večeři!"

"To vám nemůžu poskytnout, dokud trvá obležení. Ale je to už dlouho, co jsem měl hlídku, a jestli chcete, tak vás vystřídám. Nechce se mi dnes nějak spát."

"To jste hodný, pane Pytlíku, a rád vaši nabídku přijmu. Kdyby došlo k něčemu, co by stálo za pozornost, napřed mě vzbud'te, nezapomeňte! Budu spát ve vnitřní komoře po levé straně, ne moc daleko."

"Tak už běžte!" řekl mu Bilbo. "Vzbudím vás o půlnoci, abyste mohl probudit dalšího strážného."

Sotva Bombur odešel, Bilbo si nasadil svůj prsten, upevnil své lano. přehoupl se přes hradbu a byl pryč. Měl před sebou asi pět hodin. Bombur bude spát (dokázal usnout v každou chvíli a od svého dobrodružství v hvozdu se pořád snažil zopakovat si krásné sny, které se mu tam zdály) a ostatní měli co dělat s Thorinem. Bylo nepravděpodobné, že by někdo z nich, dokonce i Fili a Kili, vylezli na hradbu dřív, než na něj dojde řada.

Byla velká tma, a když Bilbo opustil nově opravenou cestu a slézal kolem vodopádu, octl se na neznámé stezce. Konečně přišel k zátočině, kde musel přebrodit řeku, aby se dostal k táboru, kam mířil. Koryto řeky tam bylo mělké, ale už značně široké, a brodění potmě nebylo pro malého hobita nijak snadné. Byl už skoro na druhé straně, když mu náhle uklouzla noha po kulatém valounu, takže žbluňkl do studené vody. Sotva se vyškrabal na druhý břeh, všecek roztřesený a uprskaný, vynořili se ze tmy elfové s jasnými lucernami a pátrali po příčině žbluňknutí.

"To nebyla žádná ryba!" řekl jeden z nich. Je tady nějaký špehoun. Zakryjte si světla! Pomohla by mu víc než nám, jestli je to ten divný mrňous, o kterém se říká, že je jejich sluha."

"Podívejme, sluha!" odfrkl si Bilbo a z toho odfrknutí hlásíte kýchl, což okamžitě upoutalo pozornost elfů. "Dejte sem světlo!" ozval se hobit. "Tady jsem, jestli mě chcete!" A sundal si prsten a vykoul zpoza balvanu.

Přes své překvapení se ho rychle chopili. "Kdo jsi? Jsi ten hobit trpaslíků? Co tady děláš? Jak ses dostal tak daleko kolem našich sráží?" ptali se jeden přes druhého.

"Jsem pan Bilbo Pytlík," odpověděl jim, "společník Thorinův, když to chcete vědět. Znáám dobře od vidění vašeho krále, třebaže on by mě asi nepoznal. Ale Bard se na mě bude pamatovat, a právě s Bardem chci mluvit."

"Podívejme!" opáčili elfové. "A copak mu chceš?"

"Ať chci co chci, to je moje věc, páni elfové. Ale jestli se vy chcete někdy z těchhle studených a ponurých míst vrátit domů do svých lesů," odpověděl jim s drkotajícími zuby, "tak mé honem zavedete k nějakému ohni, abych se usušil, a pak mé co nejrychleji necháte promluvit s vašimi náčelníky. Mám jenom pár hodin času."

Tak se stalo, že nějaké dvě hodiny po svém útěku od brány seděl Bilbo u hřejivého ohně před velkým stanem, společně s ním tam seděl král elfů i Bard a zvědavě si ho prohlíželi. Hobit v elfím brnění, částečně zabalený do staré pokrývky, to pro ně bylo něco nového.

"Skutečně je to nemožná situace," vykládal Bilbo svým nejlepším obchodním tónem. "Mne osobně už celá ta záležitost unavuje. Chtěl bych být zpátky doma, kde jsou obyvatelé rozumnější, ale jsem na té věci zainteresovaný - podílem jedné čtrnáctiny, abych mluvil přesně, na základě dopisu, který myslím mám naštěstí s sebou." Vytáhl z kapsy své staré kazajky (kterou ještě nosil přes drátěnou košili) pomačkaný a mnohokrát složený Thorinův dopis, který našel tehdy v máji pod hodinami na své krbové římse.

"Mám doslat podíl z celkového zisku, jak vidíte, a jsem si toho vědom," pokračoval. "Osobně jsem víc než ochoten uvážit pečlivě vaše nároky, a částku, na kterou máte právo, odečíst od celkové sumy dřív, než uplatním svůj vlastní nárok. Jenomže vy neznáte Thorina Pavézu tak dobře, jako jsem ho teď poznal já. Ujišťuji vás, že je s to sedět na hromadě zlata a umírat hladý, pokud tady zůstanete vy."

"Ať si tam sedí!" poznamenal Bard. "Takový blázen si zaslouží umírat hladý."

"Zcela správně," řekl Bilbo. "Chápu vaše stanovisko. Jenomže zima se rychle blíží. Co nevidět napadne sníh, uhoří mrazy a nastanou potíže se zásobováním - myslím i pro elfy. A taky dojde k dalším komplikacím. Neslyšeli jste o Dainovi a o trpaslících z Železných hor?"

"Slyšeli, už dávno; ale co ti mají co dělat s námi?" zeptal se král.

"To jsem si mohl myslet. Vidím, že mám zprávy, které vy nemáte. Můžu vám prozradit, že Dain je teď necelé dva denní pochody odtud s nejméně pěti sty sveřepými trpaslíky - a hodně z nich má zkušenosti ze strašných válek mezi trpaslíky a skřety, o kterých jste nepochybně slyšeli. Až sem dorazí, může dojít k vážným nesnázím."

"Proč nám to říkáte? Zrazujete své přátele, nebo nám vyhrožujete?" zeptal se přísně Bard.

"Můj drahý Barde!" vypískl Bilbo. "Nebud'te tak ukvapený! Jakživ jsem se nesetkal s tak podezřívavými lidmi! Snažím se prostě ušetřit potíže všem zúčastněným. Mám pro vás jednu nabídku!"

"Tak si ji poslechněme!" odpověděli.

"Můžete se na ni podívat!" řekl Bilbo. "Tady ji máte!" A vytáhl Arcikam a vybalil jej.

Sám král elfů, jehož oči byly zvyklé na skvělé a nádherně věci, vyskočil úžasem. Dokonce i Bard zůstal ohromením mlčky zírat. Naskytl se jím pohled, jako by koule naplněná měsíčním jasnem visela v síti utkané ze třpytu ojínných hvězd.

"Tohle je Thrainův Arcikam," řekl Bilbo, "Srdce Hory, a taky srdce Thorinovo. Cení si ho víc než řeku plnou zlata. Dám vám ho. Pomůže vám ve vašem jednání." Načež Bilbo, nikoli bez zachvění a nikoli bez toužebného pohledu, podal báječný kámen Bardovi, který jej vzal do ruky, všecek omámený.

"Ale copak je váš, abyste ho dával?" vypravil ze sebe namáhavě.

"Inu," odpověděl hobit rozpačitě, "vlastně tak docela ne, jenomže víte, jsem ochoten vzdát se za něj celého svého podílu. Jsem třeba lupič - aspoň to o mne říkají, třebaže já osobně jsem si tak nikdy nepřipadal - ale jsem doufám víceméně poctivý lupič. V každém případě se teď vrátím zpátky a trpaslíci

si se mnou můžou dělat, co budou chtít. Doufám, že vám ten kámen bude užitečný."

Král elfů se na hobita podíval s novým údivem. "Bilbo Pytlíku!" řekl, "Jste hodnější nosit zbroj elfích princů než mnozí z těch, komu by spíš padla. Ale nevím, jestli se tak na to bude dívat i Thorin Pavéza. Znáš asi celkově trpaslíky líp než vy. Radím vám, abyste zůstal u nás, budeme vás ctít a ze srdce vás přivítáme."

"Ujišťuji vás svou hlubokou vděčností," odpověděl Bilbo s poklonou, "ale nezdá se mi, že bych měl opustit své přátele tímhle způsobem, po tom všem, co jsme spolu prodělali. A taky jsem slíbil probudit o půlnoci Bombura. Opravdu musím jít, a honem!"

Ničím, co řekli, ho nemohli zadržet, a tak mu tedy dali doprovod a král i Bard se s ním rozloučili uctivým pozdravem. Když procházeli táborem, vstal před jedním stanem nějaký starší muž, zahalený do tmavého pláště, a přistoupil k nim.

"Výborně, pane Pytlíku!" řekl a popleskal Bilba po zádech, "Ve vás je vždycky ještě víc, než by kdo řekl!" Byl to Gandalf.

Bilbo se poprvé za mnoho dní opravdu zaradoval. Ale teď nebyl čas na všechny ty otázky, které ho okamžitě napadly.

"Všechno ve svůj čas!" řekl Gandalf. "Jestli se nemýlím, události se už blíží k závěru. Čeká vás teď pár nepříjemných chvil, ale držte se! Možná to s vámi dobře dopadne. Doslechl jsem se o věcech, o kterých ani havrani neslyšeli. Dobrou noc!"

Zmatený, ale potěšený Bilbo pospíchal dál. Dovedli ho k bezpečnému brodu a převedli ho přes něj suchého, potom se s elfy rozloučil a opatrně lezl zpátky k bráně. Začala se ho zmocňovat velká únava, ale hodnou chvíli před půlnocí vyšplhal zase po laně - zůstalo tam, kde je zanechal. Odvázal je a schoval a potom se posadil na hradbu a úzkostlivě uvažoval, co přijde dál.

O půlnoci vzbudil Bombura a pak se sám schoulil ve svém koutku, aniž poslouchal díky starého trpaslíka (které považoval za sotva zasloužené). Brzy tvrdě usnul a zapomněl až do rána na všechny své starosti. Po pravdě řečeno se mu zdálo o vejcích se slaninou.

Kapitola 17

MRAČNA SE TRHAJÍ

Druhý den brzy ráno se rozezněly v táboře trubky. Za chvíli bylo vidět jediného běžce, jak spěchá po úzké stezce. V určité vzdálenosti zůstal stát, pozdravil posádku v bráně a zeptal se, jestli je teď Thorin ochoten vyslechnout nové poselství, jelikož nastaly nové okolnosti a situace se změnila.

"To jde o Daina!" řekl Thorin, když to uslyšel. "Zvěřili jeho příchod. Myslel jsem si, že to změní jejich náladu! Ať jich sem pár přijde beze zbraní, a já je vyslechnu!" zavolal na hlasatele.

Kolem poledního znovu přinesli korouhve Hvozdu a Jezera. Blížila se asi dvacetičlenná skupina. Na počátku úzké stezky odložili meče a kopí a pokračovali v cestě k bráně. Trpaslíci s údivem viděli, že je mezi nimi Bard i král elfů, před nimiž nějaký starý muž, zahalený do pláště a kapuce, nesl pevnou dřevěnou skříňku, okovanou železnými pásy.

"Buďte zdrav, Thorine!" ujal se slova Bard. "Ještě jste nezměnil svůj názor?"

"Neměním své názory s každým východem a západem slunce," odpověděl Thorin. "Přišel jste mi klást zbytečně otázky? Vojsko elfů ještě neodtáhlo, jak jsem vás vyzval! Do té doby se mnou přicházíte jednat marně."

"Není tedy nic, za co byste vydal něco ze svého zlata?"

"Nic, co mi vy nebo vaši přátelé mohou nabídnout."

"Co byste říkal Thrainovu Arcikamu?" zeptal se Bard a stařec zároveň otevřel skříňku a vysoko zdvihl drahokam. Z ruky mu vyšlehla záře, jasná a bílá v ranním světle.

Thorin oněměl úžasem a zmatkem. Dlouhou chvíli nepromluvil nikdo.

Konečně prolomil mlčení sám Thorin a hlas měl přidušený hněvem. "Ten kámen patřil mému otci a teď je můj," řekl. "Proč bych si měl kupovat svůj majetek?" Ale přemohla ho zvědavost, takže dodal: "Ale jak jste přišli vy k dědictví mého rodu jestli má smysl ptát se na něco takového zlodějů?"

"Nejsme žádní zloději," odpověděl Bard. "Váš majetek vám bude vrácen za náš majetek."

"Jak jste k němu přišli?" vykřikl Thorin s narůstající zuřivostí.

"Já jsem jim ho dal!" pípl Bilbo, který vykukoval přes hradbu a hrozně se teď bál.

"Vy! Vy!" vrhl se na něj Thorin a popadl ho oběma rukama. "Vy bídný hobite! Vy zakrnělý - lupiči!" křičel z nedostatku jiných slov a třásl chudákem Bilbem jako králíkem.

"Při vousech Durinových! Kéž bych tady měl Gandalfa! Proklínám ho za to, že mi vás doporučil! Ať mu vypadají vousy! A vás, vás hodím dolů na skaliska!" křičel Thorin a zdvihl Bilba do vzduchu.

"Zadržte! Vaše přání se splnilo!" ozval se nějaký hlas. Stařec se skříňkou odhodil kapuci a plášť.

"Gandalf je tady! A zdá se, že právě včas. Jestli se vám nelíbí můj lupič, tak ho laskavě nepoškozte!

Postavte ho a poslechnete si napřed, co vám poví!"

"Všichni jste se zřejmě spikli!" odpověděl Thorin a upustil Bilba na hřeben hradby. "Nikdy si už nic nezačnu s žádným čarodějem ani s jeho přáteli. Co mi máte co povědět, vy potomku krys?"

"Jemináčku! Jemináčku!" zanařikal Bilbo. "Namouduši, tohle je ale nepříjemná situace! Vzpomínáte si, jak jste mi řekl, že si můžu sám vybrat svou čtrnáctinu? Vzal jsem to možná až moc doslovně - slýchal jsem, že trpaslíci jsou někdy zdvořilejší ve slovech než v činech. Ale přesto bývaly časy, kdy jste si zřejmě mysleli, že jsem vám byl k něčemu dobrý. Potomek krys, no tohle! To je ta celá služba vaší rodiny, kterou jste mi sliboval, Thorine? Berte to tak, že jsem naložil se svým podílem podle svého, a tím to skončíte!"

"Taky že skončuju!" odpověděl Thorin sverpé. "Především skončuju s vámi - a kéž se už nikdy nesetkáme!" Potom se otočil a promluvil přes hradbu. "Byl jsem zrazen. Správně jste uhodli, že se neudržím, abych nevykoupil Arcikam, poklad mého rodu. Dám za něj čtrnáctinu pokladu ve stříbře a ve zlatě, bez drahokamů; ale ta se bude počítat jako slíbený podíl tohohle zrádce, s tou odměnou odejde, a vy se o ni můžete podělit, jak budete chtít. Nepochybují, že on přitom přijde pěkně zkrátka. Odved'te si ho, jestli chcete, aby zůstal naživu; a neprovází ho žádné moje přátelství!

Slezte si dolů ke svým kamarádům," vyzval pak Bilba, "nebo vás k nim shodím!"

"A co bude s tím stříbrem a zlatem?" zapípal Bilbo.

"To pošleme za vámi, až bude možné zařídit to," odpověděl Thorin. "Lezte!"

"Do té doby si necháme drahokam!" zvolal Bard.

"Nevedete si zvlášť skvěle jakožto Král pod Horou," poznamenal Gandalf. "Ale všechno se ještě může změnit."

"To skutečně může," řekl Thorin. A byl už tak dalece omámený pokladem, že uvažoval, jestli by se mu s Dainovou pomocí nepodařilo zmocnit se znovu Arcikamu bez vyplacení podílu z pokladu.

A tak Bilbo sešplhal z hradby a odešel s prázdnýma rukama za svou námahu, až na tu zbroj, kterou mu Thorin dal už předtím. Nejeden z trpaslíků při jeho odchodu pocítil lítost a stud.

"Na shledanou!" zavolal na ne Bilbo. "Třeba se ještě setkáme jako přátelé."

"Už ať jste pryč!" křikl Thorin. "Máte na sobě brnění vyrobené mým lidem, kterého je pro vás škoda. Nedá se prostřelit šípem, ale jestli si nepospíšíte, napálím vám ho do vašich pajdavých nohou. Tak sebou mrskněte!"

"Ne tak ukvapeně!" napomenul ho Bard. "Dáváme vám čas do zítřka. V poledne se vrátíme a přesvědčíme se, jestli jste připravil tu část pokladu, kterou máte vyplatit za drahokam. Jestli to uděláte bez klamu, odtáhneme potom a vojsko elfů se vrátí do hvozdu. Zatím buďte sbohem!"

S tím odešli zpátky do tábora: ale Thorin poslal po Roakovi posly za Dainem, aby mu sdělili, co se stalo, a vyzvali ho k co nejrychlejšímu opatrnému příchodu.

Uplynul zbytek toho dne a noc. Nazítří se vítr stočil k západu a zavládlo šero a chmury. Bylo dosud časně ráno, když se v táboře rozlehly výkřiky. Běžci se přihnali s hlášením, že zpoza východního ostrohu Hory se objevil voj trpaslíků a spěchá teď k Dolu. Dain dorazil. Pochodoval kvapně celou noc, a tak se objevil dřív, než ho v táboře čekali. Každý z jeho trpaslíků měl na sobě ocelovou drátěnou košili až ke kolenům a nohy měl kryté nohavicemi z jemného a ohebného kovového pletiva, jehož výrobní tajemství Dainův lid ovládal. Trpaslíci jsou na svou výšku překvapivě silní, ale většina z těchto byla nadměrně silná i na trpaslíky. V boji se oháněli těžkými obouručními motykami, ale každý z nich měl po boku i krátký

široký meč a přes záda připjatý okrouhlý štít. Plnovousy měli rozčísnuté do vidlice, zapletené v copánky a zastrčené za opasky. Přilby měli železné, do železa byli rovněž obuti a tvářili se sverpě.

Trubky svolaly lidi i elfy do zbraně. Zanedlouho bylo vidět trpaslíky, jak se rychle hnou údolím. Zastavili se mezi řekou a východním ostrohem, ale pár jich pokračovalo v pochodu, a když se přebrodivili přes řeku, přiblížili se k táboru. Tam odložili zbraně a zvedli ruce na znamení míru. Bard jim vyšel vstříc a s ním šel i Bilbo.

"Posílá nás Dain, syn Nainův," odpověděli trpaslíci na otázku. "Pospícháme za svými příbuznými v Hoře, poněvadž jsme se dověděli, že je obnoveno staré království. Ale kdo jste vy, že sedíte v údolí jako nepřátelé před hájenými hradbami?" To byl ovšem zdvořilý a dost staromódní obrat užívaný při podobných příležitostech, který prostě znamenal: "Tady nemáte co dělat. My jdeme dál, tak nám uhněte z cesty, nebo se do vás dáme!" Zamýšleli protlačit se mezi Horou a zákrutem řeky, poněvadž úzký pruh země se tam nezdál silně střežený.

Bard ovšem odmítl pustit trpaslíky přímo k Hoře. Rozhodl se vyčkal, než bude přineseno zlato a stříbro výměnou za Arcikam, poněvadž nevěřil, že by k tomu došlo, jakmile by byla pevnost obsazena tak početným a válečnickým vojem. Přinesli si s sebou spoustu zásob, neboť trpaslíci unesou náramně těžká břemena, a skoro všichni Dainovi vojáci, přestože pochodovali rychle, nesli na zádech kromě zbroje ohromně batohy. Vydřeli by obléhání po celé týdny a za tu dobu by mohli přijít ještě další trpaslíci a ještě další, poněvadž Thorin měl spoustu příbuzných. A také by mohli otevřít a střežit nějakou další bránu, takže obléhatelé by museli obklíčit celou Horu, a na to jich nebylo dost.

Přesně to měli trpaslíci v plánu (jelikož mezi Thorinem a Dainem pilně létali havraní poslové); ale pro tu chvíli měli zatarasenou cestu, takže jejich předvoj zamumlal pár zlostných slov do vousů a ucouvl, Bard pak poslal své posly okamžitě k bráně, ale nenašli tam žádné zlato k výplatě. Sotva se přiblížili na dostřel, uvítaly je šípy, takže se zarazili a museli honem zpátky. V táboře zatím bylo všechno vzhůru jako před bitvou, neboť Dainovi trpaslíci postupovali po východním břehu.

"Blázni!" zasmál se Bard, "Že takhle lezou pod výběžek Hory! Nedovedou válčit na povrchu země, třebaže umějí vést bitvy v dolech. Ve skalách na jejich pravém křídle máme schovanou spoustu našich lučištníků a kopiníků. Trpaslické drátěné košile jsou možná dobré, ale brzy jim pořádně zatopíme.

Pusťme se teď do nich z obou stran, než si pořádně odpočinou!"

Ale král elfů namítl: "Budu dlouho váhat, než začnu tuhle válku kvůli zlatu. Trpaslíci nás nemohou obejít, ledaže bychom jim to dovolili, ani nemohou provést nic, co bychom nepozorovali. Doufejme, že ještě dojde k něčemu, co nám pomůže k smíru. Naše početní převaha nám postačí, jestli nakonec bude přece jen muset dojít k nešťastnému boji."

Jenomže počítal bez trpaslíků. Ty páliho vědomí, že Arcikam je v rukou obléhatelů, vytušili také váhání Barda a jeho přátel, a tak se rozhodli k úderu, zatímco jejich protivníci debatovali.

Zanedlouho bez varovného znamení tiše vyrazili k útoku. Zadrmčely luky a zasvištěly šípy; bitva měla co nevidět propuknout.

Ale ještě víc znenadání padla s příšernou rychlostí tma! Po obloze se přihnál černý mrak. Divoká vichřice rozpoutala zimní hromobití, které zaburácelo kolem Hory, a její vrcholek ozářil blesk. A pod hromobitím se řítíl vpřed jiný černý mrak, ale ten nepřinesla vichřice, přiletěl od severu, jakoby nesmírný mrak ptáků, tak hustý, že mezi jejich křídly nebyl vidět ani paprsek světla.

"Stůjte!" vykřikl Gandalf, který se náhle objevil a stál teď sám se zdviženými pažemi mezi postupujícími trpaslíky a šíky, jež na ně čekaly. "Stůjte!" zahřměl hromovým hlasem a z jeho hole se zablesklo.

"Pohroma se řítí na nás na všechny! Běda, je tady dřív, než jsem čekal! Jdou na vás skřetové! Přichází Bolg*) ze Severu, ó Daine, jehož otce jste zabil v Morii! Pohleďte! Netopýři nad jeho armádou jsou jako moře kobylek. Skřeti jedou na vlících a Vrci běží v jejich sledu!"

Všech se zmocnil úžas a zmatek. Při Gandalfových slovech tma ještě zhoustla. Trpaslíci se zastavili a zírali na oblohu. Elfové vykřikli mnoha hlasy.

"Pojďte!" zvolal Gandalf. "Ještě máme Čas na poradu. Ať přijde Dain, syn Nainův, rychle k nám!"

Tak začala bitva, kterou nikdo nečekal. Říkalo se jí pak Bitva pěti armád a byla opravdu hrozná. Na jedné straně byli skřetové a divocí vlci, kdežto na druhé elfové, lidé a trpaslíci. Došlo k ní takhle. Už od

pádu Velkého skřeta v Mlžných horách se nenávist skřetiho kmene vůči trpaslíkům roznítla ve zběsilost. Mezi všemi jejich městy, koloniemi a opevněnými baštami cestovali sem a tam poslové, neboť skřeti se teď rozhodli ovládnout celý Sever. Shromažďovali tajně zprávy a ve všech pohořích se pilně kovalo a zbrojilo. Pak pochodovali a scházeli se v horách i v údolích, přemísťovali se tunely nebo pod pláštěm tmy, až se kolem velké severní hory Gundabadu, pod níž leželo jejich hlavní město, shromáždila nesmírná armáda, připravená vrhnout se znenadání na jih, jen co vypukne nějaká pořádná bouře. Pak se dověděli o Šmakově smrti a zaplesali; a spěchali potom noc za nocí pod horami, až konečně náhle přitáhli od severu v patách Dainovi. Ani havrani nevěděli o jejich tažení, dokud se skřeti neobjevili na povrchu ve zpusťšeném kraji mezi Osamělou horou a pahorkatinou za ní. Nedá se říci, kolik toho věděl Gandalf, ale je zřejmé, že tak náhlé přepadení nečekal.

Rada, které se zúčastnil král elfů s Bardem a s Dainem, poněvadž náčelník trpaslíků se teď s nimi spojil - skřetové byli jejich společní nepřátelé a při jejich útoku se zapomnělo na všechny ostatní spory - rada se tedy domluvila na takovémhle plánu: jejich jedinou nadějí bylo vlákat skřety do údolí mezi výběžky Hory s tím, že oni sami obsadí ostrohy trčící k jihu a k východu. To by však bylo zhoubné, kdyby se skřetům podařilo v dostatečném počtu obsadit samu Horu a napadnout je tak zezadu a shora; nezbyval jim však čas na vypracování jiného plánu ani na přivolání nějaké pomoci.

Hromobití brzy přeburácelo k jihovýchodu, ale mrak netopýrů se nízkým letem přihnul přes úbočí Hory, zavířil nad nimi, odřízl jim světlo a naplnil je děsem.

"K Hoře!" zvolal Bard. "K Hoře! Zaujměte svá místa, dokud je čas!"

Na jižním ostrohu, na jeho nižších svazích a mezi skalisky u jeho úpatí se usadili elfové; východní ostroh pak obsadili lidé a trpaslíci. Ale Bard a někteří nejčilejší lidé a elfové vyšplhali až na hřeben východního výběžku, aby měli rozhled na sever. Zanedlouho uviděli, že se kraj před úpatím Hory černá spěchajícím množstvím. Jeho předvoj brzy zavířil kolem konce ostrohu a vrhl se do Dolu. Byli to nejrychlejší jezdci na vlcích a jejich skřeky a vytí drásaly vzduch. Před nimi byl rozmístěn nevelký počet statečných mužů, aby předstírali odpor, a mnozí z nich tam padli, než se zbytek stačil stáhnout a rozprchnout se na obě strany. Jak Gandalf doufal, skřetí armáda se natlačila za předvojem, který se střetl s odporem, a teď se zběsile hrnula do údolí, divoce se hnala mezi výběžky Hory a hledala nepřítel. Měli nespočet korouhví, černých a rudých, a valili se jako prudký příboj.

Byla to strašlivá bitva. Nejohrovnější ze všech Bilbových zážitků, který v době, kdy jej prožíval, nejvíc nenáviděl - což znamená, že na něj byl nejpyšnější a nejradši si na něj vzpomínal dlouho potom, třebaže při něm sám nehrál vůbec žádnou důležitou roli. Musím po pravdě povědět, že si brzy po vypuknutí bitvy nasadil svůj prsten a unikl tak pohledu, nikoli však nebezpečí. Kouzelný prsten toho druhu neskytá úplnou ochranu při útoku skřetů ani nemůže zastavit létající, šípy a svištící kopí, ale pomáhá vám odklidit se z cesty a zabraňuje nějakému skřetímu šermíři vybrat si právě vaši hlavu k rozmáchlému seku.

Elfové měli zaútočit jako první. Chovají ke skřetům chladnou a trpkou nenávist. Jejich kopí a meče zářily ve tmě jako studené plameny, tak smrtící byl hněv těch, kdo je třímali. Sotva se zástup jejich nepřátel hustě natěsna do údolí, vyslali proti nim déšť šípů, a každý šíp se v letu zatřpytil, jakoby rozpálený žhavým ohněm. Za šípy vyskočilo tisíc elfích kopiníků a vrhlo se dolů. Rozlehl se ohlušivý jekot. Skály se začernaly skřetí krví.

Sotva se skřeti začali z úderu vzpamatovávat a elfové ustali v útoku, z protější strany údolí zaburácel hrdební řev. "Moria!" a "Dain, Dain!" řvali trpaslíci z Železných hor a vrhli se do řeže mávajíce motykami, a po jejich boku zaútočili Jezerní lidé s dlouhými meči.

Skřetů se zmocnila panika; a sotva se otočili, aby čelili tomuhle novému výpadu, elfové je napadli znovu s obnovenou silou. Mnozí skřetové už přechali dolů podél řeky, aby unikli z pasti, a mnozí jejich vlastní vlci se obraceli proti nim a trhali mrtvé a raněné. Vítězství se už zdálo na dosah ruky, když se náhle ozval pokřik z hořejších výšin.

Skřeti vylezli na Horu z druhé strany, spousta jich už byla na svazích nad bránou a ostatní bezohledně proudili dolů (nedbajíce těch, kdo se s jekotem zřítily z útesů do propasti), aby napadli ostrohy shora. Každý z ostrohů byl přístupný po stezkách spadajících dolů po hlavním masívu Hory uprostřed a obránců bylo příliš málo, než aby ty stezky dokázali dlouho udržet. Vidina vítězství se rozplývala. Dokázali jenom odrazit první nápor černého přívalu.

Den se nakláněl. Skřeti se znovu shromáždili v údolí. Připlížila se tam smečka Vrrků a s nimi přišla tělesná stráž Bolgova, skřetové ohromných postav se zakřivenými ocelovými šavlemi. Zanedlouho začala bouřlivou oblohu zahalovat skutečná tma, zatímco velcí netopýři pořád ještě kroužili nad hlavami elfů i lidí nebo se jako upíři vrhali na raněné. Bard nyní bojoval, aby ubránil východní ostroh, ale přece jen pomalu ustupoval, kdežto náčelníci elfů byli zahnáni do úzkých kolem svého krále na jižním výběžku, poblíž hlásky na Havraním vrchu.

Náhle zazněl velký pokřik a z brány zatroubila trubka. Zapomněli na Thorina! Část hradby, zvednutá pákami, se řítla ven do jezírka. Z brány vyskočil Král pod Horou a jeho společníci za ním. Kapuce a pláště zmizely, všichni byli v lesklých brněních a z očí jim sálalo rudé světlo. Velký trpaslík zářil v soumraku jako zlato v dohasínajícím ohni.

Skřeti na ně shora svrhávali balvany, ale trpaslíci necouvli, seskákali k úpatí vodopádu a hnali se do bitvy. Vlci i jezdcí před nimi padali nebo prchali. Thorin mával svou sekerou mocnými ranami a zdálo se, že mu nic nemůže ublížit.

"Ke mně! Ke mně! Elfové a lidé! Ke mne! Ó, moji pokrevenci!" volal a jeho hlas zněl údolím jako polnice.

Všichni Dainovi trpaslíci mu spěchali dolů na pomoc, bez ohledu na pořádek. Dolů se hnali i mnozí z Jezerních lidí, poněvadž Bard je nemohl zadržet, a z protější strany sem pádili i mnozí elfi kopiníci. Skřetové byli opět sevřeni v údolí a leželi na hromádách, až se Dol ohavně začernal jejich mrtvolami. Vrrci byli rozprášeni a Thorin vyrazil přímo proti tělesné strážci Bolgově. Ale nemohl proniknout jejími řadami.

Už za ním mezi skřety leželo mnoho mrtvých lidí a mnoho trpaslíků i mnoho sličných elfů, kteří měli ještě dlouhá léta vesele žít v lese. A jak se údolí rozšiřovalo, Thorinův výpad se čím dál víc zpomaloval. Měl příliš málo bojovníků. Měl nekryté boky. Zanedlouho byli útočníci sami napadeni a byli přinuceni zaujmout postavení ve velkém kruhu, obklopení ze všech stran skřety a vlky, kteří znovu přešli do útoku. Bolgova tělesná stráž se na ně s řevem vrhla a dorážela na jejich řady jako vlny na útesy z písku. Jejich přátelé jim nemohli pomoci, poněvadž skřeti obnovili se zdvojenými silami útok seshora z Hory a lidé i elfové na obou stranách pomalu podléhali.

Bilbo to všechno nešťastně pozoroval. Zaujal postavení na Havraním vrchu mezi elfy - částečně proto, že se mu odtamtud zdál snadnější únik, a částečně (v tom se projevila bralovštější stránka jeho povahy) i proto, že měl-li se zúčastnit posledního zoufalého boje, chtěl celkem radši bránit krále elfů. Mohu říci, že tam byl i Gandalf, seděl na zemi jako by v hlubokém zadumání a připravoval nejspíš nějaký poslední kouzelný kousek před koncem.

Ten se nezdál už příliš daleko. "Už to nemůže trvat dlouho," pomyslel si Bilbo, "než skřeti zdolají bránu a všechny nás pobijí nebo zaženou dolů a zajmou. Jeden by nad tím opravdu plakal, po tom všem, čím prošel. Byl bych radši, kdyby celý ten mizerný poklad zůstal starému Šmakovi, než aby ho dostaly tyhle podlé stvůry a než aby chudák starý Bombur a Balin a Fili a Kili a všichni ostatní takhle špatně skončili; a taky Bard a Jezerní lidé i ti veselí elfové. Jaká bída! Slýchal jsem písně o mnoha bitvách a vždycky jsem z nich vyrozumíval, že i porážka může být slavná. Jenže se mi zdá hrozně nepříjemná, abych už neřekl skličující. Kéž bych z toho ze všeho byl venku!"

Vítr roztrhal mračna a na západě rudě zasvitlo zapadající slunce. Bilbo se v té náhlé záři prorážející tmou rozhlédl kolem sebe. Hlasitě vykřikl: uviděl totiž něco, nad čím mu poskočilo srdce, tmavé obrysy, dosud malé, ale majestátní proti vzdálenému řeřavění.

"Orlové! Orlí!" vykřikl, "Letí sem orlové!"

Bilbovy oči se zřídka kdy mýlily. Orlové přilétali po větru, řada za řadou, v takovém množství, že se museli shromáždit ze všech hnízd na Severu.

"Orlové! Orlí!" jásal Bilbo, tančil a mával rukama. Jestliže ho elfové nemohli vidět, rozhodně ho slyšeli.

Brzy se přidali k jeho pokřiku, až se jejich volání rozlehlo ozvěnou po celém údolí, Mnoho udivených očí vzhlédlo k obloze, třebaže dosud nebylo nic vidět, leda z jižních výběžků Hory.

"Orlové!" vykřikl Bilbo ještě jednou, ale v tom okamžiku kámen vržený shora těžce udeřil do jeho přílby, a hobit se s řinkotem zhroutl k zemi a ztratil vědomí.

Kapitola 18 ZPÁTEČNÍ CESTA

Když Bilbo sám od sebe přišel k sobě, byl skutečně sám. Ležel na plochých kamenech Havraního vrchu a nikdo nebyl nablízku. Nad ním se klenul bezmračný, ale studený den. Bilbo se třásl, tělo měl na kost prostydlé, ale hlava mu hořela.

"Teď bych rád věděl, co se vlastně stalo," řekl si pro sebe. "Bud' jak bud', ještě nejsem jeden z padlých hrdinů; ale na to je nejspíš vždycky dost času!"

Namáhavě se posadil. Když se podíval do údolí, neviděl žádné živé skřety. Po chvíli se mu v hlavě trochu rozjasnilo a zdálo se mu, že vidí dole mezi skalami pohybuující se elfy. Promnul si oči. Opravdu tamhle na pláni v jisté vzdálenosti stojí dosud tábor, a hemží se to tam někdo kolem brány? Zdálo se, že trpaslíci pilně odstraňují hradbu. Ale všude vládlo hrobové ticho. Neozvalo se žádné zavolání, žádná ozvěna ani zpěv. Ve vzduchu jako by se vznášel smutek.

"Přece jen asi vítězství!" řekl si a ohmatl si bolavou hlavu "Hm, vypadá ale náramně ponuře."

Najednou si všiml nějakého muže, který lezl nahoru směrem k němu.

"Haló!" zavolal na něj roztřeseným hláskem. "Haló! Co je nového?"

"Kdo to tady mluví mezi kameny?" podivil se muž, zůstal stát a pátravě se rozhlížel kolem místa, kde Bilbo seděl.

Vtom si Bilbo vzpomněl na svůj prsten! "No, ne, ať se propadnu!" řekl si. "Tahle neviditelnost má taky svoje nevýhody. Jinak bych byl nejspíš strávil noc v teplé a pohodlné posteli!"

"To jsem já, Bilbo Pytlík, společník Thorinův!" zavolal a honem si stáhl prsten.

"Dobře že jsem vás našel!" zahlaholil muž a vykročil k němu. "Potřebujeme vás a dlouho jsme se po vás sháněli. Už bychom vás počítali mezi padlé, kterých je spousta, kdyby byl čaroděj Gandalf neřekl, že naposledy slyšel váš hlas v těchto místech. Poslali mě, abych se tady po vás ještě jednou podíval. Jste těžce raněný?"

"Ošklivě mě něco praštilo do hlavy, jak se zdá," odpověděl Bilbo. „Jenže mám přílbu a tvrdou lebku. Ale stejně mi je nanic a nohy mám jako ze slámy."

"Odnesu vás dolů do tábora v údolí," řekl muž a lehce ho zvedl.

Muž byl rychlý a kráčel jistě. Zanedlouho Bilba složil pod jedním stanem v Dolu; stál tam už Gandalf s paží na pásce. Ani čaroděj nevyvázl bez zranění, a v celém vojsku zůstal jen málokdo bez úhony. Gandalf se zaradoval, když Bilba uviděl. "Pytlíku!" zvolal. "To je překvapení! Přece jen žijete - to mám namouduši radost! Už jsem se začínal bát, aby i to vaše štěstí neselhalo. Byla to strašná řež, a div neskončila katastrofou. Ale ostatní novinky počkají. Pojd'te!" řekl vážnějším tónem, "Někdo vás volá," dodal a zavedl hobita do stanu.

"Zdravím vás, Thorine!" řekl, jakmile vstoupili. "Přivedl jsem vám ho."

Ležel tam skutečně Thorin Pavéza, posetý mnoha ranami, a jeho proděravělé brnění a otupená sekýra byly pohozeny na zemi. Vzhlédl, když k němu Bilbo přistoupil.

"Sbohem, můj milý lupiči," řekl mu, "Odcházím do síní čekání, abych tam seděl vedle svých předků, dokud se neobnoví svět. Poněvadž opouštím všechno zlato a stříbro a jdu tam, kde nemá žádnou cenu, chci se s vámi přátelsky rozloučit a odvolat, co jsem vám řekl a udělal v bráně."

Bilbo poklekl na jedno koleno, zdrcený žalem. "Sbohem, Králi pod Horou," řekl. "Je to hořké dobrodružství, když musí takhle končit, a žádná hora zlata to už nenapraví. A přece jsem rád, že jsem s vámi sdílel nebezpečí - to je víc, než kterýkoli Pytlík zaslouží."

"Ne!" namítl Thorin. "Je ve vás víc dobrého, než sám víte, synu laskavého Západu. Máte odvahu i moudrost, sloučené ve správném poměru. Kdyby si víc našinců dovedlo cenit jídlo a veselí a zpěv nad nahromaděné zlato, svět by byl radostnější. Ale ať už je radostný či smutný, já ho teď musím opustit. Sbohem!"

Tehdy se Bilbo odvrátil, vyšel sám ze stanu, sedl si o samotě, zahalený do pokrývky, a věřte si tomu nebo ne, plakal, až mu zčervenaly oči a hlas mu ochraptěl. Měl útlocitnou dušičku. A trvalo pak dlouho, než se natolik sebral, aby dokázal opět zažertovat. "Jediná milost je v tom," řekl si konečně, "že jsem se

aspoň včas probudil. Přál bych si, aby Thorin zůstal naživu, ale jsem rád, že jsme se rozloučili v dobrém. Jsi blázen, Bilbo Pytlíku, a s tím drahokamem jsi to pořádně zpackal; přes všechnu tvou snahu vykoupit mír a pokoj došlo přece jen k bitvě, ale řekl bych, že za to ty sotva můžeš."

O všem, co se stalo poté, kdy byl omráčen, se Bilbo dověděl později; ale měl z toho víc zármutku než radosti a byl už celým svým dobrodružstvím unaven. Až do morku kostí toužil vrátit se zpátky domů. Návrat se však trochu pozdržel, a tak vám zatím povím něco o průběhu událostí. Orlové už dlouho podezírali skřety z válečných příprav; před jejich bdělými zraky se přesuny v horách nedaly docela utajit. A tak se i oni shromáždili v ohromném počtu pod vedením Velkého orla z Mlžných hor; a když pak zdálky vycítili, že se strhne bitva, přiletěli bleskově na křídlech vichřice. To oni vyhnali skřety z horských svahů, svrhávali je do propastí nebo je zmateně a ječící nahnali dolů mezi jejich nepřátele. Osvobození Osamělé hory jim netrvalo dlouho, a elfové i lidé na ostrozích po obou stranách údolí mohli konečně zasáhnout do bitvy dole.

Jenže i s pomocí orlů byli stále v menšině. V poslední chvíli se však objevil Meddéd - nikdo nevěděl odkud a jak. Přišel sám a v medvědí podobě, a zdálo se, že hněvem vyrostl téměř do olbřímí velikosti. Jeho řev burácel jako bubny a děla; a Meddéd si smetával vlky a skřety z cesty jako stébla slámy a jako peříčka. Vpadl jim do týlu a jako úder hromu rozrazil jejich kruh. Trpaslíci se právě shlukli kolem svých vůdců na nízkém okrouhlém pahorku. Meddéd se sklonil a zvedl Thorina, který klesl probodán kopími, a odnesl ho z bitevní vřavy.

Rychle se pak vrátil se zdvojeným hněvem, takže mu nic nemohlo odolat a žádná zbraň ho zřejmě nedokázala poranit. Rozprášíl tělesnou stráž, vrhl se na samého Bolga a rozdrtil ho. Na skřety padla hrůza a rozprchli se na všechny strany. Ale jejich protivníky s pochodem nové naděje přešla malátnost, jali se je v patách pronásledovat a zabránili většině z nich v úniku. Mnoho jich zahnali do Bystré řeky, a ty, kteří utíkali na jih či na západ, štváli až do močálů kolem Lesní řeky; a tam také zahynula většina posledních utečenců, zatímco ti, kteří se dostali sotva na pokraj říše lesních elfů, byli pobiti tam nebo byli zahnáni, aby pomřeli v tmavém bludišti Temného hvozdu. Zpívalo se pak, že ten den zahynuly tři čtvrtiny skřetích válečníků ze Severu, a hory potom měly na dlouhá léta pokoj.

Vítězství bylo zajištěno už před příchodem noci, ale když se Bilbo vrátil do tábora, stále ještě pokračovalo pronásledování a v údolí zůstal jen málokdo kromě vážněji raněných.

"Kde jsou orlové?" zeptal se hobit Gandalfa večer druhého dne, když ležel zachumlaný do mnoha teplých pokrývek.

"Někteří ještě honí skřety," odpověděl čaroděj, "ale většina se jich už vrátila do svých hnízd. Nechtěli se tu zdržet a odletěli s prvním svítáním. Dain korunoval jejich vůdce zlatou korunou a odpřísáhl si věčné přátelství."

"To mé mrzí. Chci říct, že bych je byl rád ještě vidět," řekl Bilbo ospale. "Snad je uvidím cestou domů. Doufám, že se teď vypravím domů už brzy?"

"Jak brzy jen budete chtít," odpověděl čaroděj.

Ve skutečnosti to trvalo ještě pár dní, než se Bilbo opravdu vypravil. Pohřbili Thorina hluboko pod Horou a Bard mu položil na prsa Arcikam.

"Ať tam leží, dokud se Hora nezhroutlí!" řekl. A kéž přinese štěstí všemu jeho lidu, který tady ode dneška bude žít."

Král elfů položil na Thorinův hrob Orkrist, elfí meč, který Thorinovi odňali v zajetí. V písních se zpívá, že meč vždycky zazáří ve tmě, kdykoli se blíží nepřátelé, takže se pevnosti trpaslíků nemůže nikdo zmocnit překvapivým přepadením. Usadil se v ní teď Dain, syn Nainův, a stal se Králem pod Horou, a za čas se kolem jeho trůnu v dávných síních shromáždilo mnoho dalších trpaslíků. Ze dvanácti Thorinových společníků jich zůstalo deset. Fili a Kili padli, když ho bránili svými štíty i těly, protože byl starší bratr jejich matky. Ostatní zůstali s Dainem, neboť Dain naložil s pokladem dobře.

Nepřicházelo už ovšem v úvahu rozdělit bohatství na takové podíly, jak bylo původně plánováno, mezi Balina a Dvalina, Doriho a Noriho a Oriho, Oina a Gloina a Bifura, Bofura a Bombura - a Bilba. Jedna čtrnáctina všeho zlata a stříbra, zpracovaného i nezpracovaného, však připadla Bardovi, jelikož Dain prohlásil: "Dodržíme úmluvu uzavřenou mrtvým, a on teď má v držení svůj Arcikam."

I ta jedna čtrnáctina bylo ohromně jmění, větší než bohatství mnoha smrtelných králů. Bard z toho podílu poslal hodně zlata starostovi Jezerního města a štědře odměnil své přívrženec a přátele. Králi elfů daroval Girionovy smaragdy, které mu vrátil Dain, neboť tyhle drahokamy měl král elfů nejraději.

Bilbovi Bard řekl: "Tenhle podíl na pokladu je právě tak váš jako můj, třebaže nemůžeme dodržet staré dohody, poněvadž tolik bojovníků má nárok na odměnu za to, že pokladu dobyli a ubránili jej. Ale i když jste projevil ochotu vzdát se všech svých nároků, rád bych, aby se nepotvrdila Thorinova slova, kterých pak litoval, že totiž s námi přijdete zkrátka. Odměním vás nejbohatěji ze všech."

"To je od vás velice laskavé," odpověděl Bilbo, "ale pro mne je to takhle opravdu úleva. Namouduši nevím, jak bych celé to jmění dopravil celou cestu až domů bez bojů a vraždění. A právě tak nevím, co bych si s ním doma počal. Určitě bude prospěšnější ve vašich rukou."

Nakonec si vzal jenom dvě malé truhličky, jednu plnou stříbra a druhou plnou zlata, které unesl jeden silný poník. "To je tak akorát, co zvládnou," prohlásil.

Konečně nadešel čas, aby se rozloučil se svými přáteli. "Buďte zdrav, Baline!" řekl. "Buďte zdrav, Dvaline, a buďte zdraví, Dori, Nori, Ori, Oine, Gloine, Bifure, Bofure a Bombure! Ať vám nikdy nevylinají vousy!" A pak se obrátil k Hoře a dodal: "Sbohem, Thorine Pavézo! Sbohem, Fili a Kili! Ať nikdy nevybledne vaše památka!"

Trpaslíci se pak před bránou hluboko klaněli, ale slova jim vázla v hrdlech. "Sbohem a šťastnou cestu, ať jedete kam jedete!" vypravil ze sebe konečně Balin. "Jestli nás ještě někdy navštívíte, až naše síně budou znovu krásné, uspořádáme si skutečně skvělý hodokvas!"

"Jestli vy budete mít někdy cestu mým směrem," odpověděl Bilbo, "rozhodně u mne zaklepejte! Svačina je ve čtyři, ale každý z vás bude vítán kdykoli!"

Potom se odvrátil.

Voj elfů se dal na pochod a byl smutně prořídlý, mnozí se však utěšovali, poněvadž severní svět teď bude po dlouhou dobu veselejší. Drak byl mrtev, skřetové poraženi a elfové se už těšili na jarní radovánky, až pomine zima.

Gandalf s Bilbem jeli za králem elfů a vedle nich rázoval Meddéd, zase jednou v lidské podobě, a smál se a zpíval si cestou silným hlasem. Tak pokračovali, až se přiblížili pokraji Temného hvozdu, na sever od místa, kde z hvozdu vytékala Lesní řeka. Tam zastavili, poněvadž čaroděj a Bilbo do lesa nechtěli, třebaže je král zval, aby zůstali nějaký čas v jeho síních. Zamýšleli pokračovat po kraji hvozdu a obejít jeho severní konec v pustině mezi hvozdem a předhořím Šedých hor. Byla to dlouhá a neveselá cesta, ale teď, když byli Skřeti rozdraceni, jim připadala bezpečnější než hrozivé stezky pod klenbou stromů.

Ostatně Meddéd se tou cestou vydal s nimi.

"Buďte zdrav, ó králi elfů!" loučil se Gandalf. "Ať se raduje lesní zeleň, dokud je svět ještě mladý! A necht' se raduje všechen vás lid!"

"Buďte zdrav, ó Gandalf!" opáčil král. "Kéž se vždycky objevíte tam, kde je vás nejvíce zapotřebí a kde jste nejméně očekáván! Čím častěji se ukážete v mých síních, tím větší budu mít radost!"

"Prosím vás," zajíkl se Bilbo a postával na jedné noze, "abyste přijal tenhle dárek!" A vytáhl náhrdelník ze stříbra a z perel, který mu dal Dain.

"Čím jsem si takový dar zasloužil, ó hobite?" podivil se král.

"Inu, já myslel, ehm, snad mi rozumíte," koktat Bilbo rozpačitě, „že bych vám měl tak trochu nahradit vaše, ehm, pohostinství. Chci říct, že i lupič má svou hrdost. Vypil jsem hodně vašeho vína a snědl hodně vašeho chleba."

"Přijímám váš dar, ó velkolepý Bilbo!" řekl král vážně. "A jmenuji vás přítelem elfů a žehnám vám. Kéž se vás stín nikdy neumenší (to by se vám kradlo moc snadno)! Buďte zdrav!"

A pak se elfové obrátili k hvozdu, kdežto Bilbo vyrazil na dlouhou cestu k domovu.

Než se tam dostal, zažil ještě mnoho nesnází a dobrodružství. Divočina zůstávala pořád Divočinou a žilo tam tenkrát mnoho jiných nepříjemných tvorů kromě skřetů; ale měl dobré průvodce a dobré ochránce - jel s ním čaroděj a značný kus cesty i Meddéd - takže se už nikdy neoctl ve velkém nebezpečí. V každém případě Gandalf s Bilbem uprostřed zimy urazili po obou okrajích Temného hvozdu celou cestu

až k vratům Meddédova domu a tam se nějakou dobu oba zdrželi. Strávili tam v teple veselé vánoce; zdaleka široka se tam na Meddédovo pozvání sjeli hosté, aby je společně oslavili. Skřeti v Mlžných horách bylo už málo a byli tak vyděšení, že zalezli do nejhlubších děr, jaké jen našli; a Vrrci z lesů vymizeli, takže lidé mohli cestovat beze strachu. Meddéd se skutečně potom stal velkým náčelníkem těch končin a vládl širokému kraji mezi horami a hvozdem; a říká se, že lidé z jeho rodu měli po mnoho pokolení schopnost brát na sebe medvědí podobu, a někteří z nich byli sveřepí a zlí, většinou však byli v srdci stejní jako Meddéd, třebaže ne tak ohromní a silní. Za jejich časů byli z Mlžných hor vyhnáni i poslední skřeti a na hranicích Divočiny zavládl znovu mír.

Když se Bilbo a Gandalf konečně s Meddédem rozloučili, bylo už jaro, líbezně jaro s mírným počasím a se zářivým sluncem, a třebaže Bilbo toužil domů, přece jen odjížděl s lítostí, neboť květiny v Meddédových zahradách nebyly na jaře o nic méně báječně než v plném létě.

Potom vyjeli dlouhou cestou do hor, až dojeli k průsmyku, kde je tenkrát zajali skřetové. Ale teď dorazili k onomu nejvyššímu místu ráno, a když se ohlédlí za sebe, viděli bílé slunce zářící na široký kraj. Za tím krajem ležel Temný hvozď, modravý v dálce a tmavě zelený na bližším okraji, třebaže bylo jaro. Docela v dálce, kam sotva oko dohlédlo, se tyčila Osamělá hora. Na jejím nejvyšším vrcholku bledě jiskřil dosud neroztáhlý sníh.

"Tak přichází po ohni sníh, a i draci jednou skončí!" řekl Bilbo a obrátil se k svému dobrodružství zády. Jeho bralovská stránka pocítovala čím dál větší únavu, kdežto ta pytlíkovská denně sílila. "Teď už bych rád jenom znovu seděl ve své lenošce!" povzdychl si.

Kapitola 19 POSLEDNÍ ETAPA

Na prvního máje naši dva poutníci konečně dospěli na okraj Roklinky, kde stál Poslední (nebo První) domácký dům. Opět byl večer, jejich poníci byli uondaní, zvláště ten, který nesl zavazadla, a všichni cítili potřebu odpočinku. Když sjížděli dolů po příkré stezce, Bilbo slyšel zpívat elfy na stromech, jako by od jeho poslední návštěvy vůbec nepřestali; a jakmile jezdcí sestoupili až na dolejší mýtiny v lese, propukla elfí píseň hodně podobně jako tenkrát. Zněla asi nějak takhle:

Drak padl v boji,
tlejí mu kosti,
má po své zbroji
i po skvělosti!
Rzí se meč láme,
trůn jistý není,
sila vás zklame,
pomine jmění,
však dál roste tráva,
listy se chvějí,
řeka je hravá,
elfové pějí:
Vraťte se, braši,
k rokline naší,
lala!

Víc hvězdy září,
než dýmant se třpytí,
luna svou tváří
nad stříbro svítí;
oheň víc plane,

když plameny vzplály,
než zlato plane,
tak nač bloudit v dáli?
Vraťte se, braši,
k rokline naší,
lala!

Kam do daleka
cesta vás moří?
Proudí si řeka,
hvězdy už hoří!
Kam s těmi ranci?
Smutek vás chytá?
Elf s pannou v tanci
poutníka vítá:
Zůstaňte, braši,
v rokline naší,
lala!

Pak se elfové ukázali a pozdravili je a převedli je přes řeku k domu Elrondovu. Tam je čekalo vřelé přivítání a vyslyšelo se tam ten večer mnoho napjatých uší, aby vyslechly vyprávění o jejich dobrodružstvích. Vyprávěl Gandalf, neboť Bilbo ztichl a zmocnila se ho ospalost. Většinu těch příběhů znal, poněvadž je sám prožil, a sám z nich mnoho čarodějovi pověděl cestou domů nebo v Meddédově domě; ale tu a tam vždycky otevřel jedno oko a poslouchal, když zaslechl nějakou část vyprávění, kterou ještě neznal.

Tak se dověděl, kde byl vlastně Gandalf, poněvadž vyslechl čarodějova slova k Elrondovi. Ukázalo se, že Gandalf se zúčastnil velké rady dobrých kouzelníků, mistrů moudrosti a bílé magie, kterým se konečně podařilo vyhnat Černého mága z jeho tmavé bašty na jihu Temného hvozdu.

"Už zakrátko," řekl Gandalf, "zavládne v hvozdu o něco zdravější povětrí. Sever bude té hrůzy zbaven na dlouhá léta, jak doufám. Ale stejně bych rád, kdyby se nám ho bylo podařilo sprovodit ze světa."

"To by bylo opravdu dobře," poznamenal Elrond, "ale mám strach, že k tomu na světě v našem věku nedojde, ani v mnoha příštích."

Když skončilo vyprávění o jejich cestách, přišly na řadu další příběhy a ještě další příběhy, příběhy z dávných dob i vyprávění o nových událostech, a zkazky vůbec bez času a Bilbovi klesla hlava na prsa a spokojeně si pochrupával v koutě.

Probudil se a zjistil, že leží v bílé posteli a otevřeným oknem že svítí měsíc. Pod oknem zpívalo jasně a hlasně mnoho elfů na březích proudu.

Zpívejte všichni, zpívejte v plesu!
V korunách vítr, ve zvoncích vřesu!
Rozkvetla luna i hvězdy svěží,
rozžehla okna noc ve své věži.

Tančete všichni, tančete v plesu!
Hebká je tráva, jak pírkó se vznese!
Proud teče stříbrem, stín prchá v háji,
radostná schůzka v radostném máji.

Zpívejme tiše, ať neprosne ze sna.
když kolébá ho laskavá vesna!
Poutníček hajá. Ať měkce si leží!

Olše a vrba nechat' ho střeží!

Nevzdychej, sosno, spát aby moh!
Zapadni luno, ať padne tma!
Pst! Všichni liše! Dub, jilm i hloh!
Zmlkněte vody, pokoj ať má!

"No, no, veselí lidičkové!" řekl Bilbo, když vykoukl z okna. "Kolikpak je hodin podle měsíce? Vaše ukolébavka by probudila i opilého skřeta. Ale stejně vám děkuju."

"A vaše chrápání by probudilo i kamenného draka - ale stejně vám děkujeme," odpověděli se smíchem. "Blíží se svítání, a vy jste spal od soumraku. Zítra snad se z té únavy vyléčíte."

"I trocha spánku v Elrondově domě má velkou léčivou moc," odpověděl hobit, "ale já radši prodělám celou léčebnou kúru. Podruhé dobrou noc, sliční přátelé!" A s těmi slovy si vlezl zpátky do postele a spal až pozdě do rána.

Únava z něho v tom domě brzy spadla a užil si pak s elfy z Roklinky spoustu legrace a tance, od časného jitra pozdě do noci. Ale ani tam se nenechal dlouho zdržet a myslel pořád na svůj vlastní domov. Po týdnů tedy se s Elrondem rozloučil, dal mu pár takových drobných dárků, jaké byl Elrond ochoten přijmout, a odejel s Gandalfem.

Už když vyjížděli z údolí, západní obloha před nimi se zatměla a vstříc jim zadul vítr s deštěm.

"Radostně májové počasí!" poznamenal Bilbo, když ho déšť šlehal do obličeje. "Ale už jsme se obrátili zády k bájím a vracíme se domů. Tohle je nejspíš první vzorek na ochutnání."

"Čeká nás ještě dlouhá cesta," řekl Gandalf.

"Ale je to poslední cesta," dodal Bilbo.

Dojeli k řece, jež tvořila hranici Divočiny, a k brodu pod příkrým břehem, na který si možná vzpomínáte. Řeka byla rozvodněná táním sněhu před blížícím se létem i celodenním deštěm, ale překročili ji, byť s určitými potížemi, a vyrazili nastávajícím soumrakem na poslední etapu své pouti.

Podobala se hodně jejich první cestě, až na to, že společnost byla menší a zamlklejší, a také tentokrát nenarazili na žádné zlobry. Bilbo si na různých místech vzpomínal, co se tam stalo a řeklo před rokem - spíš mu to připadalo jako před deseti roky - takže rychle postřehl místo, kde jim spadl poník do vody a kde odbočili z cesty a zažili ošklivé dobrodružství s Tomem, Bertou a Vildou.

Nedaleko cesty našli zlobří zlato, které tam před rokem zakopali, dosud ukryté a nedotčené. "Já mám zlata dost na celý život," prohlásil Bilbo, když je vykopali. "Radši si je vezměte vy, Gandalfé. Jistě budete vědět, co s ním."

"To bych jistě věděl!" řekl čaroděj. "Ale přesto se rozdělíme stejným dílem. Budete možná potřebovat víc, než čekáte."

Dali tedy zlato do pytlů a naložili je na poníky, kterým se to vůbec nechtělo líbit. Postupovali pak pomaleji, poněvadž většinu času šli pěšky. Ale krajina byla zelená a rostla tam spousta trávy, kterou se hobit spokojeně brouzдал. Utíral si obličej červeným hedvábným kapesníkem - ne, ani jeden z jeho vlastních se nezachoval, tenhle si vypůjčil od Elronda - poněvadž s červnem teď nastalo léto a bylo opět krásně a horké počasí.

A protože všechno má svůj konec, dokonce i tenhle příběh, nadešel konečně den, kdy se před nimi ukázal kraj, kde se Bilbo narodil a kde byl vychován, kde znal každý kousek země a každý strom tak dobře jako své vlastní ruce a prsty na nohou. Když vystoupil na nízký pahorek, uviděl v dálce svůj vlastní Kopec a náhle se zastavil a zarecitoval:

Cesty vedou dál a dál
přes hvozdy a pohoří,
v klínu věčně stinných skal,
řek, jež touží po moři;
sněhem mnoha krutých zim,
kvetoucí pak lučinou,

přes trávu a kamením,
pod horami, pod lunou.

Cesty vedou dál a dál
pod mraky i hvězdami,
ale ten, kdo cestoval,
ted' se domů vrátit smí.
Kdo zřel meč a plameny,
kdo zná slují děs a chlad,
luh ted' uzří zelený,
známý vrch a známý sad.

Gandalf se na něj podíval. "Můj milý Bilbo!" řekl mu. "S vámi se něco stalo! Vy už nejste ten hobit, co jste býval."

A tak přešli přes most a kolem mlýna na řece přišli rovnou k Bilbovým vlastním dveřím.

"Propánakrále! Co se to tady děje?" zvolal hobit. U dveří byla veliká tlačeníce osob všeho druhu, úctyhodných i méně úctyhodných, a mnozí vcházelí dovnitř a zase vycházeli a ani si neutřeli na rohožce nohy, jak si Bilbo s nelibostí všiml.

Jestliže ho to překvapilo, oni byli ještě překvapenější. Vrátil se domů právě doprostřed dražby! Na dveřích visela velká cedule, na které stálo černými a červenými literami, že jedenadvacátého června advokátní firma Žrout, Žráč a Hrabal prodává v dražbě pozůstalost po zesnulém blahorodém pánovi, panu Bilbovi Pytlíkovi ze Dna pytle pod Kopcem v Hobitíně. Prodej začíná přesně v deset hodin. Ted' bylo skoro poledne a většina věcí už byla rozprodána za různé ceny, některé za babku a jiné za fajfku tabáku (což není při dražbách nijak neobvyklé). Bilbovi bratřenci, Pytlíkové ze Sáčkova, dokonce právě pilně proměřovali jeho pokoje, aby zjistili, jestli se tam vejde jejich vlastní nábytek. Bilbo byl zkrátka "předpokládaný nebožtík" a z těch, kdo to předpokládali, se každý nezaradoval, když zjistil mylnost toho předpokladu.

Návrat pana Bilba Pytlíka vyvolal veliké pozdvižení jak pod Kopcem, tak za Kopcem i za Vodou; znamenal daleko víc než nějakou prchavou senzaci. Právnícké tahanice se pak opravdu táhly celá léta. Dlouho trvalo, než panu Pytlíkovi vůbec znovu přiznali, že je naživu. Účastníky dražby, kteří při ní zvlášť výhodně nakoupili, bylo o tom třeba přesvědčovat ztraceně dlouho; a Bilbo nakonec, aby ušetřil čas, musel koupit zpátky hodně kusů svého vlastního zařízení. Spousta jeho stříbných lžiček záhadně zmizela a nikdy se nevysvětlilo kam. Bilbo osobně podezíral Pytlíky ze Sáčkova. Oni zase niky nepřipustili, že Pytlík, který se vrátil, je opravdický Pytlík, a nikdy už s Bilbem nevycházeli přátelsky. Skutečně tolik toužili bydlet v jeho útulné hobití noře.

Bilbo nakonec shledal, že přišel o víc než o lžičky - přišel o svou solidní reputaci. Pravda, zůstal od té doby navždy přítelem elfů, těšil se účtě trpaslíků, čarodějů a podobných návštěvníků, které kdy k němu zavedla cesta, ale jeho sousedi ho už tak docela nerespektovali. Po pravdě řečeno, všichni hobiti v okolí ho pokládali za "divného pavouka" - s výjimkou jeho synovců a neteří z bralovské strany, ale ani těm rodiče nedoporučovali, aby se s Bilbem přátelili.

Musím však s lítostí povědět, že mu to nevadilo. Byl docela spokojený a bublání čajníku na plotýnce v krbu se mu od té doby zdálo melodičtější, než bývalo za klidných časů před neočekávaným dýchánkem. Svůj meč si pověsil nad krbovou římsu. Drátěnou košili vystavil na stojánku v předsíni (dokud ji nezapůjčil jednomu muzeu). Svě zlatu a stříbro utratil většinou na dárky, jak užitečné, tak výstřední - což do jisté míry vysvětluje náklonnost, kterou k němu chovali jeho synovci a neteře. Kouzelný prsten zůstal jeho velkým tajemstvím, poněvadž si jej navlékal hlavně tehdy, když k němu přišla nějaká nepříjemná návštěva.

Dal se na psaní poezie a s oblibou navštěvoval elfy; a třebaže mnozí kroutili hlavami, ťukali si na čela a říkali "Chudák starý Pytlík", a třebaže málokdo věřil jeho vyprávění, zůstal velice šťastný až do konce svých dní, a dožil se jich neobyčejně mnoho.

Jednoho podzimního večera o pár let později seděl Bilbo ve své pracovně a psal svoje paměti - zamýšlel jim dát titul "Cesta tam a zase zpátky, hobitovy prázdniny" - když náhle zazvonil domovní zvonek. Byl to Gandalf a nějaký trpaslík, a ten trpaslík byl Balin.

"Pojďte dál! Pojďte dál!" vítal je Bilbo a za chvíli seděli v křeslech u ohně. Jestliže si Balin všiml, že páně Pytlíková vesta je zakulacenější (a že na ní jsou právě zlaté knoflíky), Bilbo si zase všiml, že Balinův plnovous je o pár coulů delší a že jeho drahokamy vykládaný opasek je vskutku nádherný.

Dali se samozřejmě do řeči o časech, které spolu prožili, a Bilbo se vyptával, jak to vypadá v krajích kolem Hory. Zřejmě to vypadalo výborně. Bard znovu vybudoval město Dol, přistěhovali se tam za ním lidé od jezera, z jihu i ze západu, celé údolí bylo znovu obděláno a zbohatlo a bývalá pustina teď byla na jaře plná ptáků a květů a na podzim se tam sklízelo ovoce a slavilo posvícení. I Jezerní město bylo postaveno znovu a prospívalo víc než kdy předtím, po proudu i proti proudu Bystré řeky plynulo veliké bohatství a mezi elfy i trpaslíky i lidmi vládlo v těch končinách přátelství.

S někdejší starostou to skončilo špatně. Bard mu dal spousta zlata, aby pomohl Jezerním lidem, ale starosta, jenž patřil k té sortě, která se snadno nakazí dračí nemocí, většinu zlata ukradl, utekl s ní a zemřel pak hlady v Pustině, když ho opustili jeho společníci.

"Nový starosta je moudřejší," řekl Balin, "a je velice populární, poněvadž se mu přirozeně připisuje k dobru hlavní zásluha o dnešní blahobyť. Skládají se o něm písně, že za jeho starostování oplývají řeky zlatem."

"Tak se proroctví starých písní přece jen nějak splnilo," poznamenal Bilbo.

"Ovšem!" potvrdil Gandalf. "A proč by se nemělo splnit? Snad byste se nedíval na proroctví s nedůvěrou, protože jste je sám pomáhal uskutečnit? Jistě si opravdu nemyslíte, že vás při všech vašich dobrodružstvích a útěcích vedlo pouhé štěstí, jenom k vašemu prospěchu? Jste výborná osoba, pane Pytlíku, a mám vás moc rád, ale jste přece jen docela malý chlapíček v širším světě!"

"Zaplat'pánbůh!" zasmál se Bilbo a podal mu nádobu s tabákem.

*) Syn Azogův